EDNA FERBER

VANDALII

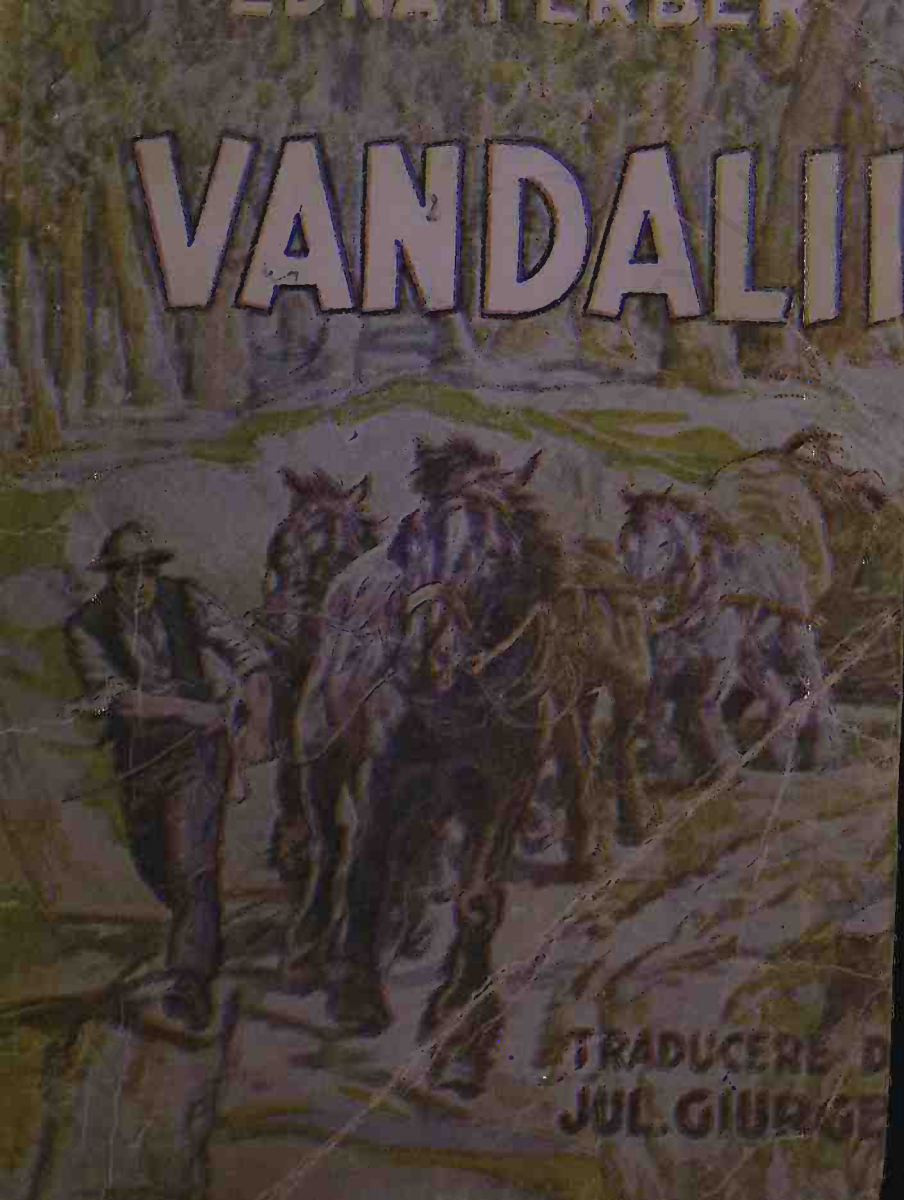

TRADUCERE D
JUL. GIURGE

EDNA FERBER

VANDALII

Traducere de IUL. GIURGEA

Ediția a II-a

2 7 JUN. 1944

Editura REMUS CIOFLEC

CU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

18 DEC. 1944
Bibliotheca Universitătii Iași
ale 40.766

Versiunea românească a acestei cărți a fost făcută din originalul în limba engleză al volumului COME AND GET IT de Edna Ferber, apărut în editura William Heinemann, London, 1937 și este singura versiune românească autorizată pentru continentul european care poate fi răspândită în România.

Orice reproducere, compilație sau rezumat al acestei opere, fără autorizația scrisă a autorului versiunii românești, va fi urmărită conform legii.

Copyright by William Heinemann, Limited, London.

BU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VANDALII

CU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1.

Barney Glasgow cobora scara interioară a casei sale, îndreptându-se spre sufragerie. O scară frumoasă, de lemn de nuc negru şi lemn de nuc alb. O casă frumoasă. Până şi Barney Glasgow era un bărbat frumos, la vârsta de cinzeci şi trei de ani. Şi tot aşa-şi zicea şi el, în timpul cât cobora scara cu paşi grăbiţi şi elastici. In dimineaţa aceasta era conştient de toate aceste amănunte. Le gusta plăcerea cu aceeaş mulţumire ca în ziua cea dintâi. Era întotdeauna profund conştient de belşugul dimprejurul său, deşi până acum, după un sfert de veac, ar fi trebuit să se obişnuiască cu luxul în mijlocul căruia trăia. Picioarele i se cufundau în covorul gros de pe scară, cu fâşâit tot atât de stins ca şi încălţămintea unui indian când trece pe aşternutul de muşchiu, din luminişurile codrului, şi sensaţia aceasta îi trezi o amintire tulbure şi fugară ce tremură la suprafaţa gândurilor lui conştiente. Cu vârfurile degetelor atinse uşor balustrada şi ochii îi fugiră în lungul ei, coborând în jos. Işi zise că în lumina dimineţii, arată întocmai ca sosul unei fripturi de raţă: patina lemnului de coloare închisă, clipea în lumină, întocmai ca grăsimea aurie a unei fripturi proaspăt scoase dela cuptor. Dar n'avea! decât să te uiţi la ochii lui, cu genele puţin prea lungi pentru un bărbat şi uşor bulbucaţi, sau la

gura lui cu buzele pline şi poate prea roşii sub mustăcioara neagră şi fină, pentru a-ţi da seamă că bărbatul acesta va fi întotdeauna susceptibil faţă de plăcerile materiale ale frumosului dimprejurul său.

In dimineaţa aceasta probabil simţurile lui erau mult mai treze decât de obiceiu, deoarece în scurtul drum din dormitor până în sufragerie, constată prezenţa a o mulţime de motive care-l făceau să se simtă încântat sau înveselit. De fapt simţurile lui începuseră să trepideze, datorită unei revolte secrete împotriva femeilor din gospodăria sa; împotriva doamnei Emma Louisa, femeia de fier care-i era soţie, şi împotriva ficei sale Evelyn, codana care-şi scutura cârlionţii. Voinţa de fier a doamnei Emma Louisa fusese roasă de înăcreala anilor ce trecuseră, iar cârlionţii ficei sale Evelyn fuseseră adunaţi pe creştetul capului şi strânşi în pieptănătura pompadour care tocmai acum era la modă. Dar timpul şi viaţa tihnită îşi făcuseră efectul şi asupra lui Barney, aşa că apropiata discuţie purta chiar dela început într'ânsa un sâmbure de incertitudine, în ceea ce priveşte rezultatul.

Trecu în lungul galeriei dela primul etaj, pe pereţii căreia din ambele părţi se înălţau în demnitatea lor masivă, uşile de nuc ale dormitoarelor. Exact în mijlocul galeriei care era de proporţiile unei camere mai mari, era aşezat un scaun masiv de nuc, un fel de *tête-à-tête*, tapiţat cu o stofă de pluş roşu. Scaunele cu braţele aduse în forma unei jumătăţi de opt, erau menite pentru confidenţe spuse în şoaptă pe care totuş nici cei mai îndrăsneţi urzitori de uneltiri sau îndrăgostiţi oricât de nebuni, nu şi le-ar fi putut permite într'un loc atât de expus vederilor. Aşezat în mod absurd tocmai în locul acesta, reprezenta o dovadă a

gustului părinţilor doamnei Emma Louisa şi ceva din personalitatea ei însaş. Superb lemn de nuc şi pluş indestructibil, aşa că nu se putuse decide să renunţe la el sau să-l expulseze undeva într'o cameră dela mansardă.

„— Lucruri de adunătură", îşi zise Barney, apoi îşi continuă încet drumul în josul scării care îmbrăţişa din două părţi hallul dela parter. Aci privirile lui se opriră mulţumite pe tapetul care acoperea (lucru de mirare) toţi pereţii acestei case din Wisconsin. Era un tapet veritabil, atât în ceea ce priveşte desenul cât şi coloarea. Nici chiar fraţii Giles & Jean Gobelin n'ar fi avut motive să se ruşineze de el. Privirile lui Barney se opriră o clipă pe nuanţele de verde, de bronz şi de liliachiu ale tapetului. In timpul secolelor ce trecuseră, chipurile celor care fuseseră ţesuţi în acest tapet, începuseră să dispară din nou în adâncul ceţei din care răsăriseră. Nimenea nu ştia tocmai precis, de unde reuşise bătrânul Jed Hewitt — tatăl doamnei Emma Louisa — să-şi procure acest tapet. Unii spuneau că ar face parte din prada ce a luat-o dela un bancher din New York care fusese destul de naiv să-şi închipue că exploatatorii de păduri din Wisconsin sunt nişte naivi. Emma Louisa însă afirma întotdeauna cu mândrie, că tapetul acesta a fost adus de tatăl ei din Europa, după ce s'a întors din călătoria făcută pe vechiul continent. „Piratul cel bătrân!" murmură Barney cu admiraţie. Razele soarelui de dimineaţă tremurară pe prismele de cristal ale policandrului ce atârna din tavan şi le făcură să clipească cu lumini de topaze, de rubine, de smaragde şi acuamarine.

Cei din partea de răsărit a Uniunei, care se mândresc cu arhitectura dela începutul epocei New England, sau

cea dela sfârșitul epocei Victoriane, ar fi rămas uimiți dacă ar fi văzut această casă într'un mic orășel din Wisconsin, și s'ar fi mirat cu atât mai mult, dacă li s'ar fi spus că stărue în eleganța solidității ei de cărămidă gălbuie, cu cupolele, turnulețele, cu cerdacurile și debarcaderul ei, de aproape o jumătate veac. Chiar astăzi, în anul 1907, dacă se întâmpla ca cei din Statele din răsărit să se gândească la Wisconsin, nu-și puteau închipui despre el altceva, decât că este cu ceva mai mult decât o întindere uriașă, acoperită de zăpezi, presărată ici colo cu brădet, cu corturile colorate ale indienilor, cu mici lacuri interioare și cu berării nemțești, care toate sunt pierdute undeva în mijlocul deșertului ce se întinde dela Chicago spre miazănoapte.

Toate acestea Barney Glasgow le știa foarte bine și-i făcea deosebită plăcere să urmărească mirarea ce se oglindea pe obrazele fabricanților de hârtie din Massachusetts sau din Pennsylvania, când veneau să viziteze pentru prima dată uriașele lui întreprinderi pentru fabricarea hârtiei, din orașul Butte des Morts. Cu plăcere îmbibată de o ușoară maliţiozitate, încerca să le dovedească, fără nimic ostentativ, tot ce le poate oferi Wisconsin (despre care vizitatorii săi vorbeau în mod tulbure, ca despre „regiunile din West") în privința confortului și a vieții civilizate. După ce-i vedea că rămân cu gurile căscate, Barney le oferea câte o masă cu fripturi de culiciu, de fasani, de prepeliţe și potârnichi aduse din cantonamentul Iron Ridge, de bari și păstrăvi prinși în lacurile adânci și reci din miazănoapte. Îi culca în paturile luxoase, așternute cu rufăria de olandă, brodată și cu volane, a doamnei Emma Louisa; îi plimba cu trăsura trasă de cei doi cai negri al căror păr bătea în albastru, sau îi ducea să viziteze fabricele sale de

hârtie care se ridicau în mijlocul unui vast teren de luncă, sau dincolo, la fabrica unde să prepara hârtia de cârpă şi era în mijlocul unei văi. Ii ducea cu vagonul său special, în largul vastului său domeniu care se găsea dincolo de Iron Ridge — în lungul a sute de kilometri de codru secular, de ferestraie, căi ferate, râuri, depozite, oficii poştale, bănci, biserici, hoteluri, oraşe care toate purtau numele lui Glasgow sau Hewitt. La începutul secolului al douăzecilea nicăiri nu se mai putea vedea o astfel de măreţie feudală, decât cel mult în Rusia. Aci fusese un regat care-şi aştepta cuceritorul şi bătrânul Jed Hewitt, cu Barney Glasgow care venise după el, îşi tăiaseră dintr'ânsul câte o bucată sdravănă şi după pofta inimii.

„— Trebue să recunosc fără niciun încunjur, dragă Glasgow, că dumneata reuşeşti foarte bine aci în... Wisconsin".

„— O, îmi pare rău că nu vă pot oferi luxul cu care voi băieţii din Statele de răsărit aţi fost obişnuiţi de acasă. Noi aici nu suntem altceva decât nişte bădărani tăietori de păduri", răspundea Barney.

Oaspeţii săi murmurau câteva cuvinte politicoase şi învârteau între degete lanţurile dela ceasornice, iar după ce ajungeau din nou acasă, povesteau soţiilor lor sau asociaţilor, despre minunile ospitalităţii celor din miazănoapte.

„— Are o casă care trebue să fi costat o sută de mii de dollari, ca un ban, şi unde mai pui că a fost clădită acum cinzeci de ani. Toată lemnăria întrebuinţată, este nuc de coloare închisă sau nuc alb pe care l-au adus cu plutele în lungul râurilor şi cu tânjala şi jugul de boi în lungul prairiilor, înainte de introducerea căilor ferate. Lemnăria este lucioasă ca mătasa şi sclipeşte

de-ţi vine s'o mănânci cu lingura. Mobilierul este şi el foarte frumos, pe cinstea mea. In toate părţile vezi tapete, covoare şi policandre. Tatăl doamnei a fost unul dintre pionierii exploatatorilor de păduri şi se spune despre el că pe vremea când fiică-sa s'a căsătorit cu Glasgow, jumătate din Wisconsin şi o bună parte din Michigan a fost al lui. Sunt convins că a avut cea mai mare nevoie de zestrea aceasta. Este tot atât de urâtă ca şi un butuc de molift. Astăzi Glasgow este un fel de rege!... Acolo la el acasă, stăpâneşte un adevărat imperiu. Eu mă aşteptasem să întâlnesc un bădăran, îmbrăcat în scurteică de lucrător. Dar se îmbracă tot atât de bine ca şi John Drew". *)

Totuş ultima frază nu corespundea în întregime adevărului, deoarece îmbrăcămintea lui Barney Glasgow dovedea minuţioasa grijă a omului sportiv din naştere şi n'avea nimic din meticuloasa distincţie a unui dandy. Pe vremea aceea se purtau pantofi cu vârful ascuţit ca tăişul unui briciu, dar pantofii „făcuţi de mână" ai lui Barney erau cu vârfurile late, uşori şi dintr'o piele ca mătasa. Anii petrecuţi în mijlocul pădurilor din miazănoapte, în calitate de bucătar, de prăvălitor al buştenilor de pe ţărmul zăpoarelor primejdioase, îl învăţaseră să-şi respecte picioarele. Tot aşa era caracteristic pentru el, ca batista din cea mai fină ţesătură de olandă, stropită cu câteva picături de apă de colonia, să o poarte de obiceiu în buzunarul dela spate al pantalonilor, şi numai rareori şi-o băga în cel dela piept al hainei cu care era îmbrăcat.

Purta un costum nou, pe care în această răcoroasă şi strălucitoare dimineaţă de Noembrie îl îmbrăcase pen-

*) June-prim al trupei de teatru din Chicago.

tru prima dată; un costum de coloare cafenie cu o fulguire abia vizibilă de fir roşcăt. La gât îşi legase, deşi nuanţa nu se potrivea tocmai bine, o cravată plastron, de coloarea aurului închis, pe fondul careia erau ţesute flori de crin roşu, şi exact la mijloc scăpăra însângerarea rubinului din acul de cravată, prins în ghiara de aur a unui leu cu laba întoarsă în sus.

Wentzel, croitorul din Milwaukee, avusese de gând ca la costumul acesta nou să-i pună umeri de vată. In fiecare primăvară şi în fiecare toamnă, de douăzeci de ani încoace, Wentzel făcea hainele lui Barney Glasgow, precum şi ale tuturor celorlalţi milionari care erau proprietari ai fabricelor de hârtie din Butte des Morts, micul oraş din Wisconsin. Barney întinsese mâna pe sub piepţii hainei şi smulsese cu violenţă hălcile de vată aşezate pe umeri, întocmai cum ai fi smuls intestinele dintr'un puiu, pe care vrei să-l tragi în frigare.

— Epoleţi... mai dă-i încolo! Mie, Herman, să nu-mi pui niciun fel de sdrenţe în umerii hainei.

— Astăzi epoleţii sunt la modă, domnule Glasgow. Toată lumea cere ca hainele să fie făcute în felul acesta. Aceştia sunt aşa zişii umeri de foot-ball.

Barney era mândru de statura lui. Umerii săi se ridicaseră şi coborâseră în ritmul loviturilor de topor cu care tăiase cel puţin zece mii de pini seculari.

— Impachetează-mi umerii aceştia şi-i voi duce acasă, ca să-i dau fiului meu, căci probabil se vor potrivi cu pantalonii pe care-i poartă. Sau eventual nevastă-mea va avea nevoie de ei, ca să-şi facă o turnură.

Wentzel începu să râdă discret, în timpul cât mânile lui alergau grăbite, ca să repare defectul pricinuit de smulgerea vatei din umeri.

— Ideea nu e tocmai rea. Totuş am constatat că tă-

năsul Bernie are o pereche de umeri destul de sdraveni. In timpul din urmă, când i-am făcut costumul, a trebuit să i-l fac mai larg în spate cu cinci centimetri. Ce s'o fi întâmplat cu el? A mai crescut? Cred că trebue să aibă — ia să vedem — douăzeci şi cinci de ani, nu-i aşa?

— In timpul celor două sau trei ierni din urmă, l-am trimis în codru ca să se obişnuiască cu viaţa de acolo.

— Pentru numele lui Dumnezeu, doar nu ai de gând să faci dintr'ânsul un tăietor de păduri! Tocmai dumneata, care eşti un om atât de bogat!

Cei douăzeci de ani de relaţiuni dintre client şi furnizor asiguraseră lui Wentzel anumite privilegii.

— Şi adecă de ce nu? Tatăl dumitale te-a făcut şi pe dumneata croitor, dacă nu mă înşel? răspunse Barney.

— Da, dar asta este cu totul altceva. Croitoria...

— Nu este de loc altceva. Inainte de a putea deveni croitor, a trebuit să începi cu cârpitul şi cu călcatul, nu-i aşa?

— Bine, dar un fabricant de hârtie...

— Cum crezi că va putea să ştie ceva despre felul în care se fabrică hârtia, dacă nu este în stare să taie el însuş un copac din care se face pasta. Cu toate acestea, Herman, dumneata ai dreptate. Nu voi reuşi niciodată să fac din Bernie un tăietor de păduri. Băiatul acesta seamănă cu cei din neamul maicii sale. Îi place să adune coloane de cifre, într'un birou pe uşa căruia se vede inscripţia „Particular".

In dimineaţa aceasta Barney întârziase cu îmbrăcatul, nu din pricina costumului său celui nou care-i făcea plăcere, ci în nădejde că până să coboare el în sufragerie, tânărul Bernie va fi demult plecat la fabrică. Avea să le spună ceva şi era încredinţat că vorbele lui vor provoca împotrivirea soţiei sale şi probabil chiar a fiicei

sale Evelyn, deşi între Barney şi fiică-sa exista un fel de camaraderie — o neaşteptată înţelegere reciprocă, aproape ca cea dintre doi bărbaţi. Astfel de raporturi te-ai fi putut aştepta să existe mai curând între un tată şi fiul său. Totuş uneori se întâmpla ca pe neaşteptate mama şi fiica să se asocieze între ele şi să-şi desfăşure forţele feminine împotriva lui. O astfel de eventualitate putea fi formidabilă, chiar pentru vitalitatea robustă a unui om ca Barney. Iar ceea ce avea să le spună el acum, interesa mult mai mult pe Evelyn decât pe doamna Emma Louisa. Cu toate acestea era probabil ca Evvy să înţeleagă situaţia. Era fiica lui, exact cum Bernie era fiul său; aci nu mai încăpea niciun fel de vorbă. Foarte ciudat... cum se întâmplă uneori ca fiii să semene cu mama lor, pe când fetele...

Gândurile acestea îi fulgerară prin minte, în timpul cât coborâ scara, ca să intre în sufragerie; un bărbat din înfăţişarea căruia se vedea limpede prosperitatea şi buna dispoziţie fizică. Păcat că el care era un bărbat atât de frumos, arăta mai tânăr decât ar fi trebuit să arate un bărbat la vârsta lui, iar doamna Emma Louisa, urâta sa soţie, care era mai mare decât el cu mai bine de trei ani, arăta mult mai bătrână decât ar fi trebuit să pară o femeie de vârsta ei. Duşmanii săi spuneau despre el că seamănă cu un manechin din vitrina unui magazin de haine gata, dar deşi afirmaţia aceasta era exagerată, conţinea totuş un sâmbure de adevăr. Probabil afirmaţia se datora şi mustăţii lui negre, pentru care-l bănuiau — deşi pe nedrept — că şi-o căneşte. Obrazul lui era trandafiriu, probabil o reminiscenţă care mai dura încă, din vremea anilor de primă tinereţe petrecută în mijlocul codrilor, la care se adăuga presiunea arterială de acuma, de care avea mai puţine motive

să se bucure. Ochii lui erau de un albastru adânc, ceea ce probabil se datora şi umbrei ce o aruncau genele lui neobişnuit de lungi. Ochii aceştia uşor injectaţi, îndrăsneţi şi cercetători, făcuseră în oraşul Butte des Morts pe multe matroane — care aveau în urma loc douăzeci de ani de impecabilă fidelitate conjugală — să se întoarcă acasă cu sufletul plin de visuri, datorită unei conversaţii de câteva minute ce o avuseseră cu Barney care se plecase peste spătarul canapelei spre ele; ajunse în intimitatea camerei lor se desbrăcau în faţa oglinzii şi-şi examinau cu cea mai mare atenţie trupul monogamatic. Niciuna dintre ele însă nu ştia de ce procedează în felul acesta; sau chiar dacă se întâmpla să ştie, niciuna n'ar fi admins că se supune acestui examen intim, datorită lui Barney care în public procedase la fel cu ele, cercetându-le cu ochii lui albaştri şi îndrăsneţi, încercând să le descopere formele prin învelişul de mătăsuri, dincolo de corsetul cu balene şi sub rufăria fină.

Dar amănunt foarte straniu, îndrăsnelile lui Barney Glasgow nu treceau decât rareori, dincolo de apropierea optică sau verbală. Era o fire de sensualist rece şi de cunoscător, un amestec care se datora tatălui său de origine scoţiană şi mamei sale care fusese irlandeză. Căsătorit cu o femeie urâtă şi bună, care devenise tot mai urâtă şi tot mai bună, pe măsură ce trecuseră anii, în timpul sfertului de secol ce-l petrecuseră împreună, păstrase faţă de ea un desăvârşit standard de integritate fizică, care se datora fie prevederii, fie fidelităţii, oportunismului sau înclinării sale înăscute.

Prevedea că Emma Louisa trebue să fie acum aşezată la masă. Ea era un fel de femeie care consideră drept datorie să mănânce întotdeauna împreună cu soţul ei. În fiecare zi obrazul ei buhăit şi livid întâmpina soarele

dela opt dimineaţa, cu acelaş calm care te scoate din minţi, al omului care se aşteaptă numai la bine. Toaleta ei sumară şi grăbită fusese începută şi terminată în timpul cât Barney se săpunise pe obraz, ca să se radă. Până acum privirile sale nu întâlniseră încă nimic ce i-ar fi putut tulbura plăcerea acestei dimineţi. Costumul cel nou dela Wentzel, covorul de pe scară, balustrada, tapetele de pe pereţi, policandrul, lumina de soare — toate erau admirabile şi la locul lor, aşa cum trebuiau să fie.

Ca ultim îndemn pentru mulţumirea sa de acum, simţi în nări mireasma delicată de cafea, amestecată cu mirosul aluatului proaspăt copt şi a costiţelor prăjite, afumate cu cimbru. Nu erau mirosuri stăruitoare, ci mai mult un fel de emanaţie ce se simte în timpul prânzului, într'o casă bine clădită, a cărei bucătărie este despărţită de restul camerelor, datorită unei cămări de provizii destul de impunătoare ca dimensiuni. Începându-şi astfel în mod satisfăcător dimineaţa acestei zile, Barney trecu pragul intrării cu arcada înaltă a impunătoarei uşi dela sufragerie, unde exact cum îşi închipuise, îl aştepta prima (şi zilnica) impresie a zilei care începea.

Emma Louisa Glasgow era aşezată la masă. Pare de necrezut ca o femeie — chiar o femeie urâtă de cincizeci şi cinci de ani, care s'a căsătorit cu mulţi ani în urmă, datorită banilor pe care i-a avut şi care este conştientă de această realitate — să poată fi atât de lipsită de simţul cochetăriei, încât să apară în faţa unui bărbat, îmbrăcată în astfel de haine mohorâte. Costumul ei în această strălucitoare dimineaţă de toamnă era format dintr'o fustă de postav cafeniu, pe poala căreia erau trei fâşii de catifea ceva mai închisă; fusta era

largă, aşa că acoperea trei sferturi din fotoliul pe care se aşezase; partea de sus era un fel de bluză dintr'o ţesătură al cărei model şi coloare reprezenta un grup de scorpioni cafenii care treceau grămadă peste ceva care trebuia să fie un teren mlăştinos. Bluza era strânsă pe umeri şi cobora amplă şi în falduri spre mijloc, iar la mâni şi în partea de jos avea benzi de aceeaş coloare ca şi cele de pe poala rochiei. In cap Emma Louisa avea o scufiţă de dantelă şi panglici, cunoscută sub numele de *bonette de boudoir*. Dacă scopul acestei scufiţe era să ascundă laţele părului răvăşit, atunci trebue admis fără încunjur că scopul a fost ratat atât din punct de vedere utilitar, cât şi din punct de vedere estetic. Cu capul în scufiţă, doamna Emma Louisa semăna foarte de aproape cu lupul întins în pat, ca să aştepte întoarcerea *Scufiţei Roşii*, după ce a înghiţit pe bunica ei. După o căsătorie cu caracter romantic, care dura de mai bine de un sfert de veac, după ce născuse trei copii dintre care pe unul îl îngropase, Emma Louisa Glasgow se menţinea încă în rolul pentru care o predestinase soarta: rolul unei fete care din naştere a fost predestinată să rămână fată bătrână.

Era cu amândouă coatele pe masă. Intr'o mână ţinea o ceaşcă de cafea pe care o ridicase la gură, cealaltă îi atârna moale din încheietură, cu degetele moi care făceau pe spectatorul din faţa ei să se revolte în faţa unei astfel de inerţii. Pe al treilea deget al mânii acesteia lucea verigheta-ei de aur masiv şi alături de ea străluceau încrustată tot în aur, piatra inelului de logodnă. Emma Louisa s'ar fi gândit tot atât de puţin să apară în public fără aceste două inele, pe cât s'ar fi putut gândi să apară desbrăcată.

— Bernie te-a aşteptat, dar după ce a văzut că întârzii

atât de mult, a plecat.

Prin urmare începutul nu era tocmai rău:

— De, astăzi am întârziat puţin.

Femeia se uită la el cu mai multă atenţie:

— Bernard, costumul pe care l-ai îmbrăcat acum, este unul dintre cele noi? Ea era singura care-i spunea Bernard sau uneori, domnule Glasgow. Când o auzea, avea aceeaş sensaţie, ca şi când o mână grea i s'ar fi aşezat pe umăr, căci în glasul ei vibra simţul posesiunei şi îndrăsneala caracteristică femeii urâte care a adus parale în casa soţului ei.

Barney plecă privirea şi se examină cu prefăcută indiferenţă.

— Da! apoi făcu o pauză: Iţi place?

— Mie mi-se pare că arată exact ca şi cel vechiu pe care l-ai purtat până acum.

Încruntă din sprâncene şi luă ziarul în mână. Constată numaidecât, deşi soţia sa avusese grijă să pătureasscă ziarul din nou şi să-l aşeze alături de farfuria lui — că în dimineaţa aceasta nu s'a mulţumit să-l răsfoiască numai, ci l-a cetit cu toată atenţia. *Milwaukee Sentinel* era ziarul pe care-l cetea, şi nimic nu-l putea nemulţumi atât, cât îl nemulţumea constatarea că cineva l-a cetit înainte de a-l ceti el însuş. Ziarul sosea în Butte des Morts cu primul tren de dimineaţă. La orele şapte mâna îndemânatică a tânărului Schwerke care trecea încălecat pe bicicletă, îl făcea să răbufnească în uşa dela intrare a casei lui Glasgow. Gest specific pentru milionari, familia Glasgow nici nu s'ar fi gândit să aboneze două exemplare din acest ziar. Lui Barney îi. plăcea să simtă că ziarul este proaspăt, când îl deschide. Pe Emma Louisa n'o interesau subiectele articolelor de pe prima pagină a ziarului, dar uneori în vederea târ-

guielilor ce trebuia să le facă în oraşul Milwaukee, ţinea să se înarmeze cu toate informaţiile ce le găsea în paginile destinate reclamei magazinelor. Tot aşa, viaţa mondenă a aristocraţiei berarilor din Milwaukee — a familiilor Pabst, Schlitze, Uhlein — o interesa foarte puţin. Bogătaşii aceştia trăiau în casele lor masive de piatră sau de cărămidă, pajiştile din faţa acestor clădiri erau pline de piticii de piatră ai basmelor germanice, de grilaje de fier şi de statuile greoaie ale zeiţelor prea îmbrăcate. Totuş Emma Louisa ştia că averea familiei Glasgow este mult mai mare decât a milionarilor acestora. Era cea mai uriaşă avere ce s'a pomenit vreodată în Statul Wisconsin; cel puţin aşa spunea lumea.

De după ziarul deschis în faţa sa, Barney simţea privirile mioape ale doamnei Emma Louisa îndreptate spre el, şi din pricina asta se simţea tot atât de nemulţumit, ca şi un copil când se simte supraveghiat. Imediat după aceea întoarse pagina, cu o mişcare grăbită care făcu foile să fâşâie sgomotos. Cu toate acestea soţii Glasgow nu aveau niciodată discuţii mai aprinse între ei. Faţă de soţia sa era întotdeauna politicos, aproape curtenitor, aşa că celelalte soţii din Butte des Morts oftau, când comparau pe soţii lor greoi, cu bărbatul acesta frumos şi întotdeauna atent. Nici el şi nici ea şi nici contimporanii lor nu cunoşteau otrava pricinuită de desamăgirile şi dorinţele ascunse. Uneori Barney părea morocănos sau îngândurat; în astfel de cazuri Emma Louisa spunea: „Bernard este din nou indispus". Cuvântul în sine părea anume destinat să-l facă să-şi piardă cumpătul. Altădată când se întâmpla să bea prea mult coniac (el nu bea decât cu moderaţie), sau când la fabrică nu mergeau lucrurile aşa cum ar fi vrut el, când preţul lemnului nu era cel pe care l-ar fi dorit, când ştirile primite din-

tr'un cantonament de pe Iron Ridge sau de dincolo de White Pine i se păreau neliniştitoare, sau când rutina de fiecare zi a gospodăriei sale bine ordonate şi instinctul de posesiune femenină al soţiei sale sau al lui Evelyn ameninţau să pună desăvârşită stăpânire pe el, făcea o escapadă spre codrii din miazănoapte, de unde venise el odinioară, şi în mijlocul atmosferei aceleia încărcate de mirosul răşinei, îşi găsea liniştea.

Inainte de această evadare, la suprafaţa gândurilor lui ai fi putut vedea cum tresare ceva înspăimântător şi că în privirile ochilor lui frumoşi se tulbură ceva, dar numai pentru o singură clipită, în timpul cât se uită la Emma Louisa. Erau gânduri urâte, pe care le alunga repede, întocmai ca o râgâială pe care te grăbeşti s'o ascunzi cu o tuse uşoară, dar cu care nu poţi amăgi pe nimenea. In astfel de împrejurări Emma Louisa simţea o uşoară nelinişte şi se cutremura de un fior ca de ghiaţă.

„— Simt că cineva trece peste mormântul meu. Toată pielea de pe mine s'a făcut ca de gâscă", îngâna ea.

Indrăgostită de el ca o nebună, până în ziua de astăzi, amăgită de aparenta lui curtenire şi lipsită până şi de cele mai inocente arme ale cochetăriei, femeia aceasta părea că simte adevărată plăcere să jignească simţul lui estetic, întocmai ca atunci când ţi se pare că-ţi uşurezi durerea unei carii, când apeşi cu degetul pe dintele cu gingia umflată. Prima dată când o văzuse pieptănându-se (părul fals pe care-l întrebuinţau la pieptănătura pompadour, ca bucle, codiţe şi alte nebunii, ajunsese tocmai atunci la modă), simţise o indispoziţie dela stomac. Sta cu trupul plecat şi-şi pieptăna coada subţire de păr cenuşiu, ca o coadă de şobolan, purtând pieptenul cu o mână, iar cu cealaltă netezindu-şi-o uşor. Pentru ca

să poată manevra mai repede, apucase între dinţi partea care era împletită, ca să nu o încurce cu părul din cealaltă coadă. În aceeaş clipă când dete cu ochii de ea, se întoarse repede şi murmură aproape înspăimântat:

— Nu face aşa ceva!

— De ce? îngână ea cu dinţii încleştaţi.

— E orib... Efectul pentru dinţii tăi este oribil.

In dimineaţa acestei zile însă Barney se frământa din cauza propriilor sale gânduri. Evident ar fi fost foarte greu să găsească motive de critică în camera aceasta atât de bine orânduită. Poate cel mult prezenţa doamnei Emma Louisa. Dar astăzi ea era exact cum fusese întotdeauna. Spaţioasa sufragerie cu tavanul înalt, era curată, strălucitoare şi bogată. Toată casa era ca o spilcă. Pe parchete erau covoare lucitoare, la ferești draperii grele de brocard, împrejurul său scaunele grele şi masa de mahon, iar în vasele uriaşe erau ferigi aduse din seră. Intre ferestile cu arcade înalte erau ficoşi cu frunzele uleioase care dovedeau atentă supraveghiere şi lucirea lor se reflecta în tăbliile bufetului, iar de aci reflexele erau prinse de lucrurile înşirate pe masă, căci Emma Louisa avea obiceiul să cutreere destul de des magazinele din Milwaukee şi se pricepea destul de bine cum trebue aşternută o masă în timpul prânzului de dimineaţă. Toate soţiile milionarilor din Butte des Morts se pricepeau ce şi cum trebue să procedeze, când era vorba să fii la curent cu moda. Evelyn ştia până şi ceea ce nu trebue să faci, pentru a fi totuş la modă.

Era adevărat că astăzi ziarul părea puţin răvăşit, dar încolo fusese păturit cu grijă şi aşezat alături de farfuria lui. Gussie, îmbrăcată în rochia ei curată de percal albastru, îi aşeză pe masă numaidecât prânzul cald şi

gustos. Uriaşul ceainic care aburea, umplu sufrageria de savoarea ceaiului proaspăt. In timpul anilor grei din tinereţea lui petrecută în cantonamentul tăietorilor de păduri, ceaiul fusese pentru el singurul lux, singura plăcere, singura băutură caldă care-l stimula. Toţi tăietorii preferau ceaiul, faţă de orice băuturi. In vremea copilăriei sale şi la începutul anilor de bărbăţie Barney îşi zisese de multe ori, că dacă se va întâmpla să ajungă vreodată om bogat, va bea atâta ceaiu cât va pofti, ceaşcă după ceaşcă de ceaiu fierbinte, de ceaiu tare şi parfumat. Acum era foarte bogat şi putea să-şi permită această plăcere. Pentru el ceaiul va fi întotdeauna un lux. Obiceiul acesta era destul de ciudat, căci deşi Emma Louisa era o femeie strânsă, îi aşternea întotdeauna o masă copioasă. Barney stăruise să procedeze în felul acesta, căci îi plăcea să vadă împrejurul său belşug împărătesc, dorinţă care reprezenta triumful principiilor moştenite dela maică-sa, care fusese irlandeză, faţă de tatăl său de origine scoţiană. Cirul, ouăle, costiţa prăjită, cornurile proaspete, pesmeţii, dulceţurile făcute în casă, feliile de muşchiu, cartofii fripţi în coajă, fiecare în parte sau toate împreună, erau considerate drept prânzul său obişnuit.

Aci nu era nimic ce ar fi putut să-i ofere prilej de nemulţumire.

— Bună dimineaţa, Gussie! Astăzi nu sunt ficaţi de pasăre?

Fata tresări şi păru că s'a speriat.

— Doamna nu mi-a spus nimica. Nu cred să fie. Puii pentru masa de astă seară n'au sosit încă dela fermă, răspunse fata şi se uită spre doamna Glasgow, ca şi când ar fi vrut să o facă pe ea responsabilă de această întârziere.

— Nu face nimica.

Gussie mai întârzie o clipă şi mişcă mai la o parte farfuria fierbinte pe care i-o aşezase în apropiere, dar mişcarea aceasta nu păru cu nimic justificată; apoi îi întinse vasul cu frişca şi apropie tingirea în care erau rulourile de şuncă prăjită, care fuseseră acoperite, ca să nu aburească.

— Poţi să te retragi, Gussie, se auzi glasul puţin cam răstit al doamnei Emma Louisa care începuse să soarbă din ceaşca de cafea şi să ciugulească o bucată de pesmet.

Barney deschise ziarul şi-l ridică în faţa ochilor cu mâna stângă, în timpul cât mesteca ceaiul cu dreapta. Sprâncenele i se încruntară. Pe prima pagină a ziarului se vedea obişnuita caricatură a lui Theodore Roosevelt, un energumen făcut numai din pumni, din dinţi, din ochelari şi pretenţii de autoritate; pe balonul care ieşea din gura unui balaur era inscripţia: *Marile Întreprinderi*. Balaurul acesta părea că se luptă cu energumenul din faţa lui. Va să zică Marea Autoritate şi Marile Întreprinderi. De ce nu şi-o fi văzând omul acesta de treburile lui; de ce nu se ocupă de conducerea guvernului, în loc să-şi bage nasul în afacerile altora! Cine în afară de Marile Întreprinderi a contribuit la crearea şi consolidarea acestei ţări? Marile Întreprinderi sunt coloana vertebrală a Americii. Acum a început să se ocupe de regiunile forestiere şi de conservarea lor. Aceasta era una dintre noile sale lozinci: Conservarea. Toate ziarele erau pline de cuvântul acesta. Salvaţi pădurile din mâna vandalilor! Auzi, vandali! Cu impozitele care-ţi înghit tot venitul, puse asupra regiunilor unde s'au făcut tăieturile şi unde ar fi imposibil să poată creşte un copac pe care să-l întrebuinţezi, în mai puţin de o sută de

ani. Ce ştie el despre trunchiurile copacilor tăiaţi? Şi ce drept are omul acesta să vorbească despre salvarea pădurilor? Pariez că nu este în stare să taie un copac, nici să cioplească un buştean, să-l prăvălească şi să-l conducă pe apa râurilor, săltând din picioare tot atât de îndemânatic ca şi o pisică. Iar în caricatură alături de el, pentru a-l susţine şi a-l îndemna, se vedea Bob La Follette, cu părul lui ca o ţesală, cu maxilarele încleştate şi buzele subţiri, cu pumnul ridicat în vânt şi ochii ieşiţi din orbite. S'a pornit lupta împotriva căilor ferate şi a Trusturilor. Bine am ajuns, dacă un astfel de caraghios poate să reprezinte în Senat un Stat ca Wisconsin. Nu e de mirare că ţara se găseşte tocmai acum într'o panică fără precedent în toată istoria ei şi că nu mai are nicio încredere în viitor. La ce altceva s'ar fi putut aştepta din partea socialiştilor acelora care guvernează dela Washington. Bătrânul Ike Stephenson n'ar fi încercat să dărâme marile cointeresări care au contribuit vreme de cinzeci de ani la ridicarea prestigiului ţării. Tot aşa nici Penrose şi nici Elkins sau Depew. Aceştia erau băieţi cumsecade şi cu scaun la cap, care-şi cunoşteau lungul nasului; nu caraghioşi care să înghită flacări, cum fac cei de azi. Fiind prea mic de statură pentru a putea juca pe Hamlet — singura lui ambiţie — a renunţat la planul acesta şi acum declamă în incinta Senatului. Auzi, să îndrăsnească să spună că vor ridica biletele de liber parcurs dela funcţionarii Statului, dela membrii Corpului Legislativ şi chiar dela Guvernatori. Inchipue-ţi aşa ceva! Un guvernator care să nu aibă bilet de liber parcurs pe căile ferate; unde va ajunge ţara, cu anarhiştii aceştia care o conduc acum! Data viitoare cu siguranţă vor alege pe Debs în scaunul de Preşedinte al Uniunei.

Profită de ocazia ce i se oferea acum, pentru a se transpune într'o stare de nebănuită revoltă. In felul acesta va avea curajul necesar, ca să poată înfrunta femeile din propria sa casă. Deşi în contactul de afaceri cu bărbaţii era fără milă, neîmblânzit şi prădalnic, de fiecare dată când era vorba să încheie o transacţie, îndrăsneţ când făcea planuri pentru a începe ceva, în mijlocul familiei sale era totuş prototipul soţului american pe care-l conduc fustele din propria sa casă. Situaţia aceasta era paradoxală, o rămăşiţă din epoca vieţii de pionier, când femeile erau preţioase, din pricină că nu se prea găseau la îndemână; femeile acestea au fost soţii admirabile care lucrau mână în mână cu soţii lor, mânau jugul de boi, luptau împotriva triburilor de indieni şi lucrau din greu pământul, ca să-şi poată scoate dintr'ânsul hrana de toate zilele. Aceasta a fost o epocă în care au apărut amazoanele care astăzi, în lipsa unei juste posibilităţi de a-şi cheltui energia, s'au întors cu toată puterea de voinţă şi forţa lor distructivă împotriva duşmanului firesc, a bărbatului din propriul lor trib.

Emma Louisa se uită la dosul ziarului pe care Barney îl ţinea ridicat în faţa ochilor, şi începu fără să mai întârzie.

— Constat că Chapman face reclamă pentru şaluri, Skinner pentru mătăsuri de toate colorile, pentru paturi simple şi duble, la preţul de douăzeci şi cinci şi de patruzeci de dollari. Asta înseamnă că magazinele acestea sunt mai ieftine decât Marshall Field's. Dacă nu m'aş gândi la seratele acestea care ne aşteaptă, mi-ar face şi mie plăcere să dau o fugă împreună cu Evvy până la Milwaukee.

Sosise momentul cel mai indicat. Trebuia să dea lo-

vitura plănuită. Obrazul lui Barney Glasgow apăru din dosul ziarului.

— Atât tu cât şi Evvy va trebui să mă scoateţi din combinaţiile voastre în legătură cu aceste serate, pentru tot restul săptămânii. Sunt obligat ca astă seară să plec la Iron Ridge.

— Astă seară! Dar bine, domnule Glasgow, nu înţelegi că nu se poate să faci aşa ceva? Ştii foarte bine că astă seară este dineul lui Evvy.

— Imi pare rău, Emma Louisa, dar n'am ce-i face. In ziua de astăzi afacerile trebue să ocupe primul loc.

— In viaţa mea n'am mai auzit astfel de vorbe. Evvy îşi va pierde cumpătul. Ce-şi va închipui familia lui Orville despre noi?

— Işi vor închipui exact ceea ce-şi închipue şi acum, şi tot aşa Orville. Pentru el va fi un noroc neaşteptat, să se poată căsători cu o fată ca Evvy.

— Cred că tot atât de bine vei putea pleca şi mâine. Gândeşte-te la toată lumea care va veni astă seară la noi. Ia spune-mi şi mie, ce lucru important ai de făcut pe acolo tocmai astă seară?

Prin faţa ochilor lui se şterse viziunea căprioarelor din păduri, a potârnichilor din hăţişuri. Se vedea pe sine cu arma pe umăr, îmbrăcat în scurteică de tăietor, în picioare cu bocancii grei, şi pe zăpadă dâra urmelor lăsate de vânatul care fuge ca să poată scăpa. Se uită la soţia sa:

— Pe vremea când ne-am căsătorit noi, îţi închipui că tatăl tău ar fi renunţat la afaceri de dragul unei serate? Afară de asta eu voi fi toată seara împreună cu invitaţii voştri. Atât în timpul dineului, cât şi după aceea. Voi lua trenul numărul patru care nu pleacă decât după orele unsprezece.

— Dar gândeşte-te la serata familiei Bremmer care va fi Miercuri, şi la balul tineretului care se va da Joi! Repetiţia generală a ospăţului de nuntă va fi Vineri seara. Să ştii că Evvy îţi va face o scenă cum n'ai mai pomenit.

Evelyn care avea acelaş simţ precis pentru momentele dramatice, ca şi tatăl ei, găsi de cuviinţă să apară în sufragerie exact în această clipă. Purta o bluză albă şi o fustă bleumarin; avea aceiaş ochi limpezi ca şi tatăl ei şi acelaş păr negru şi obraz trandafiriu. Gulerul scrobit şi înalt al bluzei cu umerii plisaţi, exagerau pieptănătura ei pompadour şi dimensiunile fundei negre, prinse cu o agrafă la ceafă, întocmai ca două aripi negre. Evelyn era prea sănătoasă, pentru a putea să-şi ia dejunul întinsă în pat. Afară de asta, ca şi tatăl ei, prefera ca dimineaţa mâncarea să fie îmbelşugată şi caldă. Nebunia colectivă a siluetei emaciate încă nu începuse să facă ravagii printre femei. Trecu repede în dosul scaunului pe care se aşezase Barney şi-l sărută pe creştetul capului.

— Hello, Gusto!

Gusto era aproximativul ei infantil pentru numele Glasgow, şi datorită procesului de afecţiune filială, devenise numele indicat cu care alinta pe tatăl ei. Luă ziarul în mână, cu gestul caracteristic al celui căruia i se cuvine, se aşeză în apropierea lui şi se întinse după o banană coaptă din fructiera aşezată la mijlocul mesei.

— Ai auzit ce spune tatăl tău?

Intrebarea era o simplă figură retorică, pentru a atrage atenţia fetei care începuse să cetească coloana mondenă a ziarului *Sentinel*.

— Tatăl tău spune că va pleca la Iron Ridge cu trenul de astă seară.

Evelyn îşi turnă frişcă peste feliile de banană pe care şi-le tăiase în farfurie.

— Ei şi!

— Cum ei şi! Se poate ca tu să stai indiferentă pe scaun şi să-mi răspunzi *ei şi,* când astăzi este serata ta şi mâine a familiei Bremmer, iar pe noi ne aşteaptă atâtea de făcut în vederea căsătoriei tale? Dacă vrei să ştii adevărul, purtarea aceasta este o insultă la adresa lui Orville şi a familiei sale, şi la adresa ta şi a mea!

Barney încercă să le explice din nou, de astă dată puţin ruşinat şi speriat de acceptarea calmă a fiicei sale Evelyn care părea că nu se supără din pricina dezertării lui.

— Sunt obligat să plec. Este vorba de afaceri. Voi femeile nu înţelegeţi situaţia de astăzi şi nici grijile între care ne sbatem. Dar afară de asta, nu voi pleca de acasă înainte de orele unsprezece.

Bătălia încinsă continuă să se desfăşure pe deasupra capului ei plecat spre farfurie şi a ziarului pe care-l ţinea în mână.

— Invitaţii nu vor pleca dela serată înainte de miezul nopţii şi vor fi şi de cei care vor pleca chiar mai târziu; mai ales când te gândeşti şi la dineul nostru, căci sunt convinsă că nu ne vom putea ridica dela masă înainte de orele nouă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Emma Louisa, doar nu-ţi închipui că fac cine ştie ce crimă, sau vreo necuviinţă. Nu vrei să înţelegi, că eu sunt obligat să plec?

Evelyn ridică fruntea. Privirile ei întoarse spre el, aveau calitatea entusiasmului şi a înţelegerii unei soţii când încearcă să-şi îndemne bărbatul, şi nicidecum ale unei fiice faţă de tatăl ei.

— Faci foarte bine, Gusto! Dacă aş putea, aş pleca

şi eu numaidecât, dar din nenorocire eu nu pot pleca.

Evelyn Glasgow fusese elevă la Milwaukee Downer, o şcoală de educaţie pentru domnişoare. Fusese în Europa, şi acum trebuia să se mărite cu Orville Bremmer — un tânăr pântecos, cu obrazul aprins, un tânăr complet şters şi ca înălţime cu patru degete mai mic decât ea. Căsătoria aceasta era un fel de căsătorie a fetei regelui fabricanţilor de hârtie din Butte des Morts cu fiul vice-regelui fabricanţilor de hârtie. În realitate ea n'ar fi dorit să se căsătorească cu el şi nici cu altcineva, decât în cazul când ar fi semănat cu tatăl ei. Dar nu se găsea niciun tânăr care să semene cu tatăl ei. Nimenea pe care ea să-l fi întâlnit în drumul ei. Prin urmare ce importanţă mai putea să aibă aşa ceva. Fetele trebue să se mărite în orice caz. Toate fetele de vârsta ei se măritaseră. Orville era un băiat cumsecade. Elevele şcoalei Milwaukee Downer încă nu văzuseră nici pe Oedip şi nici pe Electra, deşi trăiau la începutul secolului al douăzecilea.

Cei din Butte des Morts treceau cu pasul domolit prin faţa casei Glasgow şi întindeau gâtul, ca să vadă cel puţin în treacăt rufăria domnişoarei Evelyn care era înşirată pe frânghia din curte. Cămăşi şi pantalonaşi de mătasă trandafirie, bagă de seamă, când restul celor din oraş, restul lumii femenine purta fuste de mătasă, obişnuită pentru tocurile de umbrele, cu volane şi broderii. Lumea spunea că domnişoara are fuste de aceeaş coloare cu rochiile. O cămaşă albastră de tafta, cu rochia albastră pe care nici n'o poţi vedea, decât o auzi cel mult cum fâşâie. Apoi o rochie de coloarea levănţichii, cu nuanţe de verde şi cafeniu (un fel de mătasă care se numeşte changeable) pentru rochia cea cafenie. Toate rochiile erau cumpărate dela Marshall Field's şi se

spune că numai rufăria costă peste cinci mii de dollari. Afară de asta se mai spune că Evvy Glasgow este o fată care nu ţine socoteală de nimic; o vrednică descendentă a înaintaşilor ei.

Pentru Evelyn nu însemna nimic să plece cu trenul de 8,10 la Milwaukee şi să alerge o după amiază întreagă după târguieli prin magazine sau să vadă un spectacol în matineu, ca apoi să se întoarcă acasă cu trenul de 7,52. La vârsta de optsprezece ani cutreerase tot oraşul Butte des Morts într'un docar de coloare galbenă la care erau înhămaţi doi cai în tandem. Lumea ieşea în pragul caselor, femeile încinse în şorţul de bucătărie şi bărbaţii fără haină, ca să se uite după ea. Ei bine, asta e prea mult; ce va urma de aci înainte! Spectacolul ce urmă după aceea, fu primul automobil în Butte des Morts pe care-l conducea Evvy şi speria toţi caii fermierilor pe care-i întâlnea în lungul şoselei; vacile începeau să se frământe în mijlocul păşunilor, ca apucate de streche, şi răsturnă o mulţime de cariole, faetoane şi căruciore de ale băcanilor care-şi duceau mărfurile pe străzile din inima oraşului. Barney spunea că a mers atât de departe, încât de fiecare dată când se întâmpla să-i iasă în cale câte un fermier cu biciul în mână, el îşi scotea numaidecât carnetul de cecuri.

Stăpânită de o energie nelimitată, pe care nimic nu o canalizase şi care se pierdea fără folos, Evelyn luase hotărârea să se mărite. Avea o minte limpede, înţelegătoare şi judecată dreaptă pe care nu o întrebuinţa niciodată; un trup bine făcut şi frumos pe care nu se gândise niciodată să-l cultive; o independenţă morală pe care reuşise să şi-o păstreze în parte, deşi în cei douăzeci de ani Emma Louisa nu ezitase să i-o frâneze, de fiecare dată când încerca să-şi dea drumul.

Ar fi fost o admirabilă soţie pentru un bărbat sărac şi ambiţios, dar ea se căsătorea cu un bărbat gras, bogat şi şters. Dacă s'ar fi născut în altă epocă, de pildă cu zece ani mai târziu, fata aceasta ar fi putut să-şi asume conducerea fabricei de hârtie a tatălui ei; ar fi fondat un spital de ambulanţă şi l-ar fi condus în dosul frontului din Franţa, sau şi-ar fi ales ea însaş o carieră care să-i facă plăcere. Dar aşa, Evelyn trebuia să se mărite.

— Faci foarte bine, Gusto! Dacă aş putea, aş pleca şi eu numaidecât, dar din nenorocire eu nu pot pleca.

— Foarte frumos fel de a vorbi, din partea unei fete care se va mărita peste câteva zile. Pe vremea când eu eram logodită cu tatăl tău...

— Ei bine, asta a fost cu totul altceva. Tata a fost altfel de bărbat.

Emma Louisa înţelese numaidecât că drumul pe care a apucat, este primejdios şi că ceva nu e tocmai aşa cum ar trebui să fie.

— De, n'am ce zice, frumoase sentimente. Dacă pe vremea mea m'aş fi gândit şi eu cum te gândeşti tu astăzi, în primul rând nu m'aş mai fi logodit şi prin urmare fiici nu m'aş mai fi măritat.

— Ştii că ideea nu e tocmai proastă, răspunse Evelyn îngândurată.

Când auzî glasul liniştit, dar categoric al fiicei sale, Emma Louisa se simţi înfiorată de spaimă. Ridică fruntea, gata să se repeadă cu gura. Dar Barney i-o luă înainte. Feri farfuria din faţa lui şi declară categoric.

— Ascultă Evvy, dacă nu vrei, nu te obligă nimenea să te căsătoreşti cu Orville, şi nici cu altcineva. Ca să-ţi spun adevărul, eu aş prefera să nu te măriţi. Părerea mea... Se opri, fără să ştie ce şi mai adauge.

Nu mai ştia nici el însuş la ce se gândeşte; ori dacă ştia, gândurile acestea ale lui nu puteau fi formulate în cuvinte şi nici n'ar fi fost în stare să le admită ca posibile. Evelyn căsătorită! Când te căsătoreşti, înseamnă că vei avea copii. Copiii copiilor tăi îţi vor fi nepoţi şi Barney Glasgow nu se simţea câtuş de puţin îndemnat să devină bunic. Se uită la Emma Louisa şi se gândi la vraiştea ce o vor face aceşti nepoţi, la lipăitul picioruşelor pe scară şi prin casă, la mânile încleite de sudoare şi nespălate care vor păta mobila de nuc. Barney cel care avea cinzeci şi trei de ani, dar se simţea ca un bărbat de patruzeci, protesta cu toată energia împotriva acestei eventualităţi. Natura făcea ultimul protest desnădăjduit împotriva stingerii vigoarei virile. Cu sufletul sfâşiat, eventualitatea aceasta îl alunga din casă spre pădurile din miazănoapte, ca să evite spectacolul prenupţial de care-i era silă.

Cu totul pe neaşteptate fata care era mai matură şi mai înţeleaptă decât tatăl ei, se uită la el, în priviri cu un fel de compătimire şi resemnare. Dar se mulţumi să-i spună o banalitate.

— O, nu face nimic. Orville este un băiat cumsecade.

Dar Emma Louisa nu era femeia care să lase să-i scape o astfel de ocazie. Buclele de fetiţă părură că încep să tremure sub scufiţa ei de dantelă.

— Ia ascultă, ar trebui să ştii că m'am săturat de maimuţăriile acestea, domnişoară Evelyn Glasgow, şi tot aşa şi de ale tale Bernard. Mi se pare că nici voi nu ştiţi ce v'a apucat, pe amândoi dintr'odată. Dumneata domnule Glasgow cu „nu te obligă niminea să te căsătoreşti" şi tu domnişoară cu „Orville este un băiat cumsecade". După cât ştiu eu, tânărul acesta este chiar prea bun pentru tine. Vrei ca Sâmbătă să te căsătoreşti

cu Orville Bremmer sau nu vrei, asta este întrebarea?

— Da, răspunse Evelyn întunecată. Apoi se uită la tatăl ei. Şi imediat după aceea, fără niciun motiv justificat, începură amândoi să râdă cu hohote.

— Foarte bine, şi-ţi mulţumesc. In cazul acesta ţi-aş mulţumi de asemenea dacă te vei decide pe care dintre hainele de blană o vei reţine. A trecut o săptămână de când ţi-au fost trimise, pentru ca să-ţi alegi una, şi nu cred că Weintraub va fi dispus să aştepte la infinit, nici chiar de dragul domnişoarei Evelyn Glasgow.

— Eu nu vreau nicio haină de blană.

— Nu vrei o haină de blană! Emma Louisa vorbea pe tonul înspăimântat al femeii care a cunoscut cinzeci şi şase de ierni ale Statului Wisconsin.

— Nu! Mie nu-mi trebue lucruri de acestea pretenţioase şi vulgare. Prietena mea Belle Tescher mi-a arătat lucrurile pe care le-a cumpărat în timpul călătoriei pe care a făcut-o în Europa. Are un costum albastru şi o rochie pe care le-a cumpărat dela Worth din Paris. Pe din afară haina este de postav, iar pe dinăuntru e căptuşită cu astrahan.

— Cum adecă, blana hainei nici nu se vede, după ce ai îmbrăcat-o?

— Sigur că nu se vede. Cel mult pe gulerul care este drept şi se întinde împrejurul gâtului.

— In viaţa mea n'am auzit încă o astfel de prostie. Auzi, o haină căptuşită cu blană care nici nu se vede.

Işi uitaseră amândouă şi cu desăvârşire de planul lui de evadare. Barney îşi feri scaunul şi se pregăti să părăsească această atmosferă care devenise pe neaşteptate femenină. Astă seară voi scăpa şi de asta; nu voi putea s'o suport mai mult decât până astă seară, îşi zise el. Apoi se îndreptă spre vestibul.

— Aş prefera să nu vii acasă pentru dineu! strigă doamna Emma Louisa după el, gândindu-se la dineul de amiază. Cu serata de astăzi şi toate pregătirile ce se fac la bucătărie, toată casa va fi val vârtej.

— Pentru numele lui Dumnezeu, n'ar fi mai bine să comanzi dineul acesta dela un restaurant din Milwaukee!

— ...mâncarea aceea mizerabilă, auzi el răsunând pe urma lui, când uşa grea dela intrare se închise cu sunetul înăbuşit, caracteristic lemnului de bună calitate al uşilor care se mişcă în bălămăli bine unse. In dimineaţa aceasta aspră aerul toamnei târzii din Wisconsin, fi năvăli în plămâni, rece şi parfumat, cu un gust pişcăcios ca de cidru vechiu.

2.

Câteva frunze veştede se mai ţineau încă şi astăzi cu toată îndrăsneala de crengile frasinilor seculari, aruncând pete de rugină aurie pe albastrul de cer. In faţa casei şi la capătul aleei, pe tivitura de piatră a căreia se vedea scris cu litere groase — Hewitt 1860 — exact ca pe o piatră de mormânt, aştepta Scotty cu cabrioleta. Casa avea şi un portic unde trăgeau trăsurile, dar pe acesta nu-l întrebuinţa decât Emma Louisa; Barney Evelyn şi Bernie nu-l întrebuinţau niciodată. Astăzi coloanele acestui portic suportau o terasă acoperită, prima în Butte des Morts, în care dormea Bernie. Procedeul acesta era un fel de sfidare, deoarece Bernie făcea băi reci.

Barney îmbrăcase un pardesiu de coloare cafenie (făcut de Wentzel, deşi el nu fusese de acord cu alegerea, deoarece Wentzel prefera ca la pardesie să întrebuinţeze colori mai severe), pusese o pereche de mănuşi groase, anume pentru trăsură, şi în cap avea o gambetă de coloare cafenie. In Butte des Morts nimenea nu se îmbrăca în felul acesta, şi oricare altul, afară de Bernard Glasgow, ar fi fost considerat drept o paparudă, dacă ar fi apărut într'un astfel de costum. Aleea care ducea din faţa casei până în stradă, era aşternută cu cărămizi galbene de bazalt, ca şi cele din zidurile casei, şi cobora

în pantă repede, căci partea aceasta a regiunei era ceva mai ridicată decât albia fluviului. Cu aşternutul de brumă al acestei zile de Noembrie, aleea era lunecoasă, dar Barney Glasgow înainta cu paşi uşori şi siguri, caracteristici omului ale cărui picioare au manevrat mii de buşteni în lungul zăpoarelor repezi şi al drumurilor primejdioase pe ape.

Cabrioleta era de coloare neagră, lucioasă ca patina unui pian învechit, şi singura coloare mai luminoasă era linia roşie şi subţire de pe spiţele roţilor. Fusese făcută special pentru el în atelierele de caroserii ale firmei Studebaker, şi la această cabrioletă Barney întrebuinţa doi cai negri ale căror nări neliniştite şi roşii ca sângele, se potriveau cu linia de pe spiţele roţilor. Caii erau supţi în pântece şi puternici, iar copitele lor ar fi putut face ţăndări acest vehicul uşor, dacă s'ar fi întâmplat ca hăţurile să fie ţinute de o mână mai puţin pricepută decât a lui Barney sau a unui om mai puţin obişnuit decât Scotty. Un drum cu caii aceştia înhămaţi la o trăsură atât de şubredă, era tot atât ca şi când ai fi încercat să treci cataractele Niagarei, într'o barcă făcută din scoarţă de mesteacăn. Emma Louisa care o singură dată şi fără nicio intenţie încercase să facă un drum cu ei — din care se întorsese tremurând şi cu obrazul îngropat în palme — ar fi preferat să întrebuinţeze pe Bellerophon la care să fie înhămat Pegas, decât să se mai urce în această cabrioletă.

— Astăzi aţi întârziat mai mult decât de obiceiu, zise Scotty pe un ton de familiaritate caracteristică între un lucrător care stă de vorbă cu tovarăşul său. Se feri pe cealaltă parte şi dete hăţurile lui Barney, după ce acesta sări cu uşurinţă în cabrioletă. Canadian de origine, acest Scotty era foarte priceput la cai. Cu ani

în urmă Barney îl întâlnise în pădurile din Michigan şi-l văzuse la lucru, manevrând jugul la carăle cu buşteni şi la tânjală, aşa că-l luase în slujba lui. Era mic de statură, cu picioarele ca două leuci şi un obraz de paiaţă; braţele lui erau atât de lungi, încât întreceau cu mult proporţia trupului.

— Femeile! răspunse Barney laconic, ca şi când s'ar fi adresat unui prieten care nu are nevoie de alte explicaţii.

In toată lumea aceasta Scotty nu ţinea la nimenea decât la cai şi la Barney Glasgow. Grajdurile lui erau tot atât de curate ca şi sălile de operaţie ale unui spital. Hamurile luceau şi alămăria sclipea. Compartimentul trăsurilor, boxele cailor, camera unde erau harnaşamentele, puteau rivaliza în ceea ce priveşte curăţenia şi demnitatea sobră, cu orice parte a casei bine întreţinute a doamnei Emma Louisa. Despre automobilul domnişoarei Evelyn spunea că este o cotigă puturoasă şi nu admisese s'o bage în grajdurile lui, aşa că trebuiseră să construiască un mic hangar, destul de departe de grajdurile lui Scotty care spunea că nu s'ar atinge de maşina aceasta nici cu bastonul, dela distanţă.

Amândoi bărbaţii întoarseră obrazele spre casă şi amândoi părură că formulează acelaş gând în minte. Gândul acesta, indiferent la ce s'ar fi referit, era un fel de simpatie masculină, căci în aceeaş clipă pe obrazele lor se oglindi o identică expresie de adâncă silă.

Acum se putea vedea exteriorul casei, atât de durabil clădită de Jed Hewitt, pe care astăzi o stăpânea Barney Glasgow. Fusese o casă frumoasă acum aproape o jumătate veac şi tot frumoasă va fi şi după ce un veac întreg va trece peste ea, deşi porticurile mici, turnuleţele şi ferestile cu arcade îi stricau puţin armonia.

Grajdurile erau clădite din cărămidă de coloare galbenă, ca şi casa, iar cabina dela debarcader era de cărămidă roşie. Pajiştea din dosul casei cobora uşor până în marginea fluviului, deoarece curtea se găsea pe o uşoară înălţime. Casa aceasta, ca şi casele celor mai mulţi milionari, fabricanţi de hârtie din Butte des Morts, fuseseră clădite — datorită unei minuni de bun simţ şi prevedere — pe o fâşie de pământ care forma un fel de peninsulă. Pe o parte a acestui teren cobora fâşia lichidă Fox River, ca o panglică de argint care bate în verde, iar pe cealaltă erau apele lacului Winnebago. Nota specifică care deosebea acest mic oraş din Wisconsin de celelalte mii de oraşe asemănătoare, erau apele, şi acestea împrumutaseră istoriei lui atmosfera romantică; astăzi oraşul era prosper, datorită forţei pe care aceste ape o puseseră la îndemâna fabricelor de hârtie, la începutul acestei industrii.

Era deajuns o singură privire, pentru a-ţi da seamă că această casă este tot atât de trainică pe dinăuntru, ca şi pe dinafară. Draperiile atârnau grele şi în falduri sobre la ferestile salonului, sugerându-ţi cu dantelăria şi brocardul lor un interior bogat şi elegant. La etajul de sus, pe tot frontul erau dormitoarele, la ferestile cărora atârnau perdele de tull încreţit şi învălurat, astfel că-ţi făceau impresia unui grup de doamne la o curte regală, dansând un menuet.

Exact de cealaltă parte a fluviului, în mijlocul unui teren uriaş, de pe ţărmul din faţă, erau clădirile fabricelor Glasgow Pulp and Paper Company. Coşul principal al fabricelor se ridica până la înălţime de trei sute de picioare în aer. Toată valea Fox River mişuna de activitatea fabricării hârtiei. In fiecare dimineaţă Barney Glasgow se trezea în cântecul neostenit şi surd

al uriaşelor zăcătoare care măcinau lemnul de molift şi de mesteacăn în giganticul lor pântece de metal. Svonul acesta era pentru auzul lui Barney Glasgow întocmai ca acordurile unei muzici. Zi şi noapte svonul acesta stins continua fără întrerupere, venind de dincolo de Fox River, întocmai ca bătaia domolită a unei inimi în trupul unui uriaş. Dacă se întâmpla uneori, ca datorită unui defect al maşinilor sau lipsei imediate de lucru, uriaşele zăcători să fie oprite peste noapte sau în zorii zilei, Barney se trezea numaidecât în patul său, căci liniştea aceasta neobişnuită era pentru simţurile lui treze, întocmai ca un semnal de alarmă. Tresărea, ca şi când propria sa inimă ar fi încetat să mai bată.

Drumul în lungul căruia apucase Barney acum, cu Scotty alături de el, era cunoscut de localnici sub numele de Aleea Milionarilor. De fapt se numea Butte Street şi cartierul era cunoscut sub numele de Butte. La început cartierului îi ziceau Butte des Morts, dar cu vremea ultimele silabe fuseseră eliminate, pentru o mai uşoară pronunţare. Oricare ar fi fost însă realitatea, dacă un străin neiniţiat s'ar fi întâmplat să audă numele acesta pronunţat de vreun localnic, nu i-ar fi spus nimic. Primii exploratori francezi numiseră această regiune Butte des Morts, movilele morţilor, deoarece aci daseră peste mormintele triburilor indiene Menommee Pattowattommee, Winnebago, precum şi peste mormintele războinicilor Saco şi Fox. Locuitorii oraşului nu se interesau niciodată de semnificaţia acestui nume, şi fără îndoială nu se străduiseră niciodată să-l pronunţe corect franţuzeşte, aşa că-i ziceau Bewdamore. „Bewdamore este cel mai frumos oraş din valea Fox River", se mândreau ei. „In raport cu numărul populaţiei, Bewdamore are mai mulţi milionari decât oricare alt oraş de pe

teritoriul Uniunei Americane".

Pare foarte ciudat, dar cu toate acestea afirmaţia lor nu era lipsită de temeiu, deoarece oraşul care nu avea mai mult de zece mii de locuitori, era plin de bani, ca stupul de albine, doar că stupul acesta îşi concentrase toţi fagurii în partea de jos a oraşului.

„— Dacă s'ar întâmpla să vină o bandă, ca să prade cartierul Butte — ţi-ar fi putut spune orice lucrător dela fabricele de hârtie, întinzând mâna cu mândrie spre impunătoarele clădiri care pe o parte coborau spre ţărmul Fox River, iar pe cealaltă spre lacul Winnebago, despărţite numai de o arteră largă, pavată cu cărămidă de bazalt, — ar putea ridica dintr'odată un billion de dollari şi poate chiar mai mult".

Nimenea nu se gândea să duşmănească aceste clădiri şi nici milioanele pe care le reprezentau; nici jaful ce se făcea în codrii de brazi, nici stăpânirea pusă pe apele fluviilor sau pe căile ferate şi nici pentru devastarea munţilor. Pe deasupra acestui plăcut orăşel tremura o atmosferă acrie, îmbibată de acizii care-ţi pişcau nările, şi de aburul de sulfur şi amoniac, stimulentul digestici marilor zăcători, întocmai ca fumul de tămâie la giganticul catafalc al copacilor seculari care dispăreau. Miasmele acestea locuitorii oraşului Butte des Morts le inhalau cu tot entusiasmul.

Barney Glasgow trecea acum în jos pe Butte, în drumul său spre fabrică, întocmai ca o sclipire neagră de mahon, vărgată de roşu, cu luciri de argint. Copiii în drum spre şcoală, funcţionarii de birou şi gospodinele ieşite în piaţă după târguieli, se opreau în loc şi se uitau după el cu mândrie şi admiraţie. Cei doi cai negri erau impresionanţi şi vederea lor le făcea plăcere; Barney sta drept şi cu picioarele proptite în tăblia din faţă

a cabrioletei, înfăşurat într'un plaid călduros, cu mânile încleştate pe hăţuri şi între dinţi cu o ţigară neagră şi groasă de foi pe care n'o aprinsese; hamurile susurau şi se auzea clincătul argintăriei; Scotty sta îngrămădit ca un pitic alături de el, cu braţele încrucişate pe piept. Deşi cabrioleta mergea repede şi Barney conducea caii cu toată atenţia, totuş nimic nu putea scăpa vederilor lui treze; saluta pe cei care-i ieşeau în cale şi răspundea la saluturile lor.

— Ei, Barney!

— Ce faci, Ed!

— Noroc, Gusto! (Numele acesta se răspândise de multă vreme şi fusese adoptat de către toţi localnicii).

— Dimineaţa, Sam! Frumoasă dim... restul cuvintelor lui se pierdu în mijlocul ropotului de copite al cailor.

Trecură un pod, apoi alte două — căci oraşul era brăzdat în toate părţile de canaluri frumoase, în orice caz mai puţin frumoase decât păreau — şi se opriră impunători în faţa intrării dela Glasgow Pulp and Paper Mill. Barney trecu hăţurile în mâna lui Scotty şi coborâ cu uşurinţă din cabrioletă.

— Astăzi la amiază nu e nevoie să vii să mă iei, căci nu mă voi întoarce acasă. Voi pleca la Iron Ridge cu trenul numărul patru, la orele unsprezece. Pregăteşte-te ca să fii gata de plecare la gară.

Scotty îşi arătă dinţii în semn de înţelegere, întoarse cabrioleta şi dispăru întocmai ca un liliac când scapă din pojarul infernului.

Birourile erau în vechiul local al fabricei. Odinioară, în zilele lui Jed Hewitt, vechea fabrică fusese la început o moară cu un singur etaj, transformată dintr'un cuptor pentru ars piatra de var. Prin anii 1880 la această clădire fusese adăugată o mică clădire la intrare — mai

mult pentru a-i da oarecare eleganţă — cu trei trepte de piatră care plecau de pe alee. Cu vremea vechea clădire luase o înfăţişare plină de pitorescul pe care noile aripi şi clădirile laterale nu l-ar fi putut avea. Vrejurile iederei o îmbrăţişaseră din toate părţile. Cărămizile zidurilor prinseseră patina lăsată de anii trecuţi şi aveau acum o coloare galbenă-spălăcită. Canalul trecea prin apropiere, iar dincolo de el era Fox River. Nici chiar fabricele care se înşirau una după alta pe ţărmul fluviului, nu reuşiseră să strice cu desăvârşire încântătorul peisaj al costişelor învăluite în neguri. In orice parte ai fi trecut prin orăşelul Butte des Morts, vedeai cursul fluviului sau erai petrecut de şopotul apelor — mugetul dela stăvilarul cel mic şi dela cel mare, murmurul stins al fluviului, clipocitul domolit al valurilor uşoare care băteau ţărmul lacului Winnebago şi panglicile, — catifelate ca o labă de pisică — ale apelor din canaluri. Proprietarii fabricelor de hârtie întrebuinţau apele fluviului şi le abăteau din cursul lor, aşa cum le dictau interesele. Nimenea în Butte des Morts nu punea la îndoială acest drept al lor.

Pe partea stângă a uşii, în biroul dela intrare era Gherke, un cerber cărunt, dar fără să fie fioros; omul acesta îmbătrânise şi se alesese cu reumatisme în timpul cât fabricase hârtia — fiecare fir de păr cărunt şi fiecare încreţitură de pe obrazul său, fiecare tresărire de durere a ciolanelor lui erau o mărturie mută a anilor pe care-i petrecuse în această fabrică, lucrând în echipa de zi şi în echipa de noapte, în timp ce lumea sorbea încet sângele lui, în formă de hârtie pentru cărţi, pentru reviste şi pentru ziare, cu fiecare literă ce era tipărită pe această hârtie şi cu fiecare pachet învăluit într'ânsa. Compartimentul de aburi, acizii, cuptoarele, ferestraiele

care scârţâiau, norii rumegușului de lemn, toate acestea își lăsaseră urmele pe trupul lui, căci bătrânul acesta servise fabrica în tot lungul drumului pe care-l făcuse, din mijlocul codrilor seculari, până în sala unde erau mașinile de vălțuit. Bătrânul Gherke nu reușise niciodată să se deprindă cu ceasul. La rarele ocazii când se întâmpla să vină cineva să vadă fabrica și să solicite o întrevedere cu vreunul dintre conducători, dacă în dorința de a-l impresiona îi întindea o carte de vizită, bătrânul se uita la ea bănuitor, apoi îi spunea să aștepte, murmura ceva și apuca șchiopătând în lungul coridorului întunecat, unde găsea pe Bertha, mica lui nepoată care era stenografă, și ea îi descifra numele și orice ar fi fost scris pe cartonul ce-l ținea în mână. Apoi apuca din nou în lungul coridorului cotit, spre biroul celui căruia îi era destinat.

Când văzu pe Barney că apare, toate creţurile de pe obraz i se lărgiră și se adânciră întocmai ca apa unei dulbine în care ai aruncat o piatră.

— Bine ai venit, domnule Glasgow. Credeam că astăzi nu vom avea ocazie să vă vedem. Apoi se întoarse și se uită la ceasornicul de pe celălalt perete.

— Asta înseamnă, dragă Augie, că mă vei reține în clasă și după terminarea lecțiilor, strigă Barney uitându-se la el peste umăr și continuându-și cu pași repezi drumul în lungul coridorului. Pe urma lui se auzi chihotitul răgușit al lui Augie, întocmai ca ecoul sgomotului făcut de un strigoiu.

Datorită unei minuni nebănuite a bunului simț, pereții de cărămidă din interiorul morii nu fuseseră nici lambrisați și nici tencuiți, cu ocazia transformării în fabrică de hârtie, și tot așa nu se gândise nimenea să schimbe ceva nici mai târziu. Cineva îi văruise și-i lăsase așa

cum fuseseră. Efectul pe care-l făceau, dădeau spectatorului o senzaţie de lume care a dispărut de multă vreme. Lui Barney îi plăcea interiorul acesta, fără să ştie nici el de ce anume. Fiul său Bernie spunea că aceste cărămizi vechi sunt mucede şi nesănătoase, aşa că ar trebui acoperite cu ceva. Camerele birourilor care se deschideau de pe coridorul acesta îngust şi cotit, erau mici şi cu tavanele joase, aşa că arătau ca nişte celule de închisoare a căror austeritate era probabil exagerată şi de pereţii de cărămidă văruită. La capătul cel mai depărtat al coridorului, acolo unde începea să se lărgească, era biroul lui Barney, cea mai mare cameră din vechea clădire şi cea mai impunătoare. Camera aceasta, împreună cu biroul exterior al domnişoarei Sinnott care era stenografă, ocupa întreagă partea din urmă a clădirii. Ferestile laterale dădeau spre canal, cele din fund erau cu vederea spre fluviu, dincolo de pereţii groşi pe care se căţăraseră vrejurile nodoroase de iederă.

Deschise uşa biroului său, apăsă de două ori pe butonul unei sonerii mute, ca să dea de ştire domnişoarei Sinnott c'a sosit şi că peste cinci minute va trebui să se prezinte la el.

„— Dacă şi ea-mi va spune că am întârziat, îşi zise Barney scoţându-şi pardesiul şi pălăria, şi Bernie îmi va spune c'am venit târziu şi tot aşa Van der Boogaart... pe cinstea mea voi fi foarte mulţumit ca astă seară să scap de toate şi de toţi şi s'o iau rasna până la Iron Ridge".

Îşi aprinse ţigara pe care o ţinea între dinţi din clipa când plecase de acasă, trase un fum adânc, îi dete drumul, se bătu uşor cu degetele pe pântece, se frământă pe picioare cu o mişcare ciudată care dovedea neliniştе,

sau probabil nerăbdare şi se aşeză în faţa elegantului său birou.

O singură privire aruncată în largul acestui birou, îţi oferea ocazie să cunoşti destul de bine pe Barney: Un covor oriental acoperea aproape în întregime duşumelele şi colorile lui ca rubinul, ca aurul şi ca topazele încălzeau aspectul pereţilor austeri care încercau să-l sfideze. Pe pereţi erau înşirate capetele şi coarnele cerbilor pe care-i împuşcase el în timpul vânătorilor trecute, iar pe poliţele din lungul unui perete erau trofele sale piscatoriale. Biroul său era o uriaşă masă de mahon, iar călimara şi scaunul său păreau atât de masive şi de metalice, încât ar fi corespuns mai curând ca piese de arsenal, decât ca mobilier într'un birou. In vasul aşezat pe un colţ al mesei era un trandafir frumos roşu, pe care-l adusese din sera lui de acasă. Sera aceasta era un capriciu al lui Barney; în sera aceasta cultiva trandafiri şi garoafe, uriaşe ferigi cu frunza fulguită, iar în sezonul Paştilor, crini de care era foarte mândru. Doamna Emma Louisa, fiind o fire sentimentală, cultiva plante neobişnuite şi caraghioase, întocmai ca nişte inimi însângerate, flori de cercelusi şi oleandri în găleţi. Sera aceasta nu avea toate instalaţiile necesare pentru conservarea plantelor, dar cu toate acestea lui Barney îi plăcea să simtă aerul ei plin de abur şi greu de exhalaţia plantelor, mirosul pământului gras şi reavăn, verdeaţa şi aerul încărcat de mirosul frunzelor veştede. Uneori seara, după ce terminau cu cina, îi plăcea să se plimbe prin această seră. Atmosfera ei grea de mirosul acriu al mucegaiului, îi liniştea nervii, îl făcea să se simtă mulţumit şi-i domolea pornirile senzuale. Se oprea fascinat în faţa câte unei pansele cu corola întoarsă spre el, apoi întindea un deget şi-i mângâia pe-

talele, întocmai cum ar fi mângâiat obrazul unui copil. Domnişoara Sinnott avea grijă ca în fiecare dimineaţă să fie primit în biroul său de zâmbetul unei flori aduse din această seră. Tot aşa avea uneori grijă să-i aducă o floare pentru cheutoarea hainei, dacă se întâmpla să găsească ceva potrivit. In dimineaţa aceasta constată că alături de scrisorile care aşteptau să fie deschise, era şi o garoafă roşie şi un ac mic cu gămălie. Barney îşi puse floarea în cheutoarea hainei costumului făcut de Wentzel, exact în clipa când în uşa biroului se auzi bătaia discretă a domnişoarei Sinnott. Ridică privirea. Costum cafeniu, cravată de mătasă cu flori de crin, acul de cravată cu piatră de rubin şi floarea aceasta roşie.

— Ooo! exclamă domnişoara Sinnott. Era îmbrăcată într'un costum strict utilitar şi indicat pentru slujba ce o avea: o bluză albă şi o fustă, iar pe braţe avea mânecuţe de satin negru, pentru a se feri de praful ce l-ar fi luat de pe birouri. In apropierea umărului drept avea un lănţişor de aur prins într'o agrafă şi din lănţişorul acesta îi atârnau ochelarii pe care şi-i scoase şi şi-i potrivi pe nas: Acesta este unul dintre cele noi, nu-i aşa? întrebă ea, făcând aluzie la costumul lui cafeniu. Se împliniseră cinsprezece ani de când era stenografa lui Barney: E foarte frumos şi coloarea extrem de plăcută. Garoafa pare aproape de prisos, sfârşi ea cu glasul liniştit. Făcu un pas ca să se apropie de birou şi aşteptă să primească ordinele. Domnişoara Sinnott era prototipul nenorocit pe care uneori îl întâlneşti între fetele bătrâne, rămase nemăritate, dar încă neînăcrite: o femeie îngustă în umeri, cu pieptul ca o scândură care se umflă pe măsură ce coboară spre cingătoare. Părul abundent al domnişoarei Sinnott era acum vrâstat de

şuviţe cărunte şi chiar în fulguirea de mustaţă ce o avea pe buza superioară, se vedeau fire cărunte. Dragostea ei pentru Barney se confunda cu respectul unei funcţionare devotate, al unei mame desinteresate, al unei soţii nepretenţioase, al unei surori mai în vârstă (deşi ea avea numai patruzeci de ani) şi al unei amante disprefuite. Nu cerea niciodată nimica şi cunoştea fabricarea hârtiei dela cantonamentele de unde veneau buştenii, până la calendarele de pe pereţi. Cunoştea pe Barney Glasgow, începând dela suflet până la ţigările pe care le fuma. Nimenea—nici chiar Barney—nu cunoştea pe Barney Glasgow atât de bine cum îl cunoştea ea. Având acasă o soţie ca Emma Louisa, te-ai fi aşteptat din partea lui Barney ca să dorească o compensaţie la birou, dar el era prea prevăzător şi prea şiret pentru a face aşa ceva. Tânărul care la douăzeci şi şapte de ani fusese cel mai frumos flăcău între tăietorii de păduri din miazănoapte, şi reuşise să se căsătorească cu bogata fiică a stăpânului său, exact ca în romanele lui Henty, nu putea să se lase stăpânit de o intrigă atât de banală, tocmai în propriul său birou.

— Comandă-mi un vagon salon la trenul numărul patru care pleacă astă seară spre Iron Ridge, zise Barney.

— Pe numele cui?

— Vagonul este pentru mine.

Pleoapele cafenii şi groase ale domnişoarei Josie Sinnott rămaseră coborâte cu discreţie şi atenţie asupra carnetului în care stenografia cuvintele patronului. Doar o uşoară tresărire se simţi pe obrazul ei, care nu putea fi considerată drept o expresie, ci mai curând reflexul unui gând ascuns în adâncul sufletului. Huim. Va să zică încearcă să mai scape de tirania lor. Astă seară este şi dineul pe care-l organizează Evvy în cinstea

familiei lui Orvie. Cred că bătrâna cu Obrazul de Cal trebue să-l fi scos din fire. Oare de ce tocmai... dar firește, astăzi începe sezonul pentru vânătoarea de cerbi. In orice caz plecarea aceasta îi va face numai bine.

— Da!

— Telegrafiază lui Swan Bostrom — sau mai bine cheamă-l la telefon, ca să fim siguri. Cred că vei putea da de urma lui înainte de amiază, undeva la fabrica de cherestea din Iron Ridge, deși s'ar putea să fie plecat în inspecție, prin cantonamentele tăietorilor — în orice caz încearcă; poate-l găsești. Spune-i să facă ordine în cantonament și să dea de știre lui Pete Devine, Tom Melendy și Jess Chouteau... Huîm — cam atât ar fi tot.

— Nu trimiteți niciun fel de instrucțiuni, privitoare la armele de vânătoare? întrebă domnișoara Sinnott care nu se putu stăpâni să nu-i pună această întrebare.

— Nu e nevoie, răspunse Barney și glasul îi tremură de demnitate. Apoi zâmbi cu înțeles, întocmai ca un copil viclean.

„Iubitule", gândi domnișoara Josie Sinnott.

— Inainte de orice, caută să obții postul din Ridge, și imediat după aceea vom rezolvi corespondența. Spune domnului Bernie, c'aș vrea să vorbesc cu el. Unde este Van der Boogaart?

— A întrebat de dumneavoastră mai demult. S'a dus încolo, la fabrica din Grand Chute. Poli Krupa care lucrează la guilotină și-a...

— Te rog, nu acum. Vom vorbi despre asta mai târziu. Trimite-mi pe Bernie. Nu dorea să afle nimic. Fără îndoială se întâmplase ceva neplăcut. Când era vorba de fetele care lucrau în compartimentul unde erau cârpele, se întâmpla întotdeauna câte ceva. Un accident, o încăierare, un copil sosit înainte de vreme.

Barney nu putuse suferi niciodată fabrica din Grand Chute, unde se lucra hârtia de cârpă, la o depărtare de zece kilometri şi jumătate. Fabrica aceasta făcea hârtia de scris de cea mai bună calitate ce se putea obţine — o hârtie mult superioară în ţesut şi calitate, faţă de hârtia ce o scotea din pasta de lemn, aci la fabrica din Butte des Morts. Din cauza aceasta nu o vizita niciodată şi numai atunci când prezenţa lui era inevitabilă. Nu putea suferi sdrenţele care se îngrămădeau în compartimentele fabricei, până la înălţimi uriaşe; îi era silă de sala în care se făcea selecţia, cu norii de praf şi scamele ce se ridicau de pe mosoarele deasupra cărora femeile stăteau cu trupul frânt din mijloc. Toate lucrătoarele acestea îşi legau fâşii de organdină peste obraz, ca să-şi apere gura şi nările, cu toate că această precauţie nu le putea folosi la nimic. Toate tuşeau şi aveau nişte obraze ciudate, de par'că ar fi fost măşti de argilă cenuşie. Majoritatea lor erau poloneze sau cehe şi locuiau dincolo de linia ferată sau în cealaltă parte a coloniei.

Deşi nici mirosurile din atelierele de pastă ale fabricei acesteia nu aveau nimic din miresmele unei grădini înflorite, Barney totuş nu le găsea primejdioase. Despre fabrica unde se măcinau sdrenţele însă spunea că *puie*. Părea că în acizii care reduceau sdreuţele în pasta albă pentru fabricarea hârtiei, ar fi descoperit ceva deosebit de nociv. Pe Barney nu-l putea interesa nici magicul proces cu ajutorul căruia o salopetă numai ferfeniţă putea fi transformată într'o parfumată misivă de dragoste, şi nici o cămaşă veche sau o pereche de pantalonaşi de muslină din care, întocmai ca Cenuşereasa, putea să iasă o invitaţie, cu delicate nuanţe de coloare, la un bal. El prefera procesul de transformare întrebuin-

ţat în fabrica aceasta de aci. Uriaşele camioane cu roţi joase care treceau prin curte, încărcate cu buşteni de ulmi, de molift, de cetină şi trunchiuri de pini, lăsau mirosul pişcăcios în urma lor, ca să-i aducă aminte de regiunile din miazănoapte. Buşteni, despicături de lemn, argilă, sulf, piatră acră, acizi — pe toate acestea le putea suporta. Aci nu erau niciun fel de cârpe murdare şi nici praf. Atitudinea aceasta a lui era copilăroasă, deoarece baloturile de cârpe erau alese şi curăţite cu ajutorul unui procedeu preliminar, înainte de a fi aduse la fabrică.

Tânărul Bernie era devotat cu trup şi suflet fabricei care prelucra cârpele. Nu trecuse nicio lună dela întoarcerea lui din Universitate, şi reuşise să convingă pe Van der Boogaart, care era inspectorul general al fabricelor, că toate cârpele aduse din Egipt sunt cele mai bune pentru fabricarea hârtiei, datorită fibrelor lungi ale bumbacului ce se cultivă în această ţară. Cu mult înainte de a-şi lua licenţa la Universitatea din Wisconsin, Bernie cunoştea toate fabricele de hârtie şi complicatul proces de fabricaţie, începând dela giganticele întinderi de păduri din partea de miazănoapte a Statului Wisconsin şi peninsula Michigan, până la uriaşele baloturi de o mie de kilograme greutate, care stăteau înşirate unul lângă altul în sala cea mare de finisaj, întocmai ca nişte fecioare care aşteaptă să fie sacrificate pe altarul nedemn al cuvântului tipărit.

La Universitatea din Wisconsin Bernie studiase chimia, ingineria forestieră, economia politică şi tot felul de probleme practice. Datele statistice şi informaţiunile economice le avea în vârful degetului mic. La cea mai mică ocazie când îl provocai, era gata să-ţi deseneze în câteva clipe hărţi, cu linii în zig-zig, întocmai ca fulge-

rele, sau cu linii negre paralele, unele lungi, altele scurte, şi altele mijlocii. Toate acestea indicau creşterea sau descreşterea în cutare sau cutare domeniu. Intrebuinţa termeni tehnici de fiecare dată când vorbea despre raportul dintre braţele de lucru şi mecanizare, despre cerere şi ofertă şi capacitatea de consum. In această regiune s'au găsit atâtea milioane de metri cubi de brad alb în anul 1884; atâtea milioane de metri cubi de ulmi în districtul cutare, în anul 1893. Când Bernie începea să vorbească despre Muncă, vorbea cu *M* mare, ca şi când ar fi vorbit despre o sectă religioasă sau despre o rasă aparte, nu despre oameni care lucrează. Pentru Barney munca însemna lucrătorii pe care-i cunoştea şi-i cunoscuse de ani de zile — Otto şi Jake, Carl şi bătrânul Gherke; Swan Bostron, tovarăşul său suedez de pe vremea când era şi el tăietor de păduri, dincolo de Iron Ridge; Melendy, Devine şi sutele de lucrători din mulţimea anonimă a celor care tăiau codrul în cantonamentele din timpul iernii şi care lucrau în fabricele de cherestea; lucrătorii cumsecade şi serioşi de aci din Butte des Morts şi dela fabrica din Grand Chute. Aceştia erau vasalii săi mulţumiţi şi el era regele care-i ocrotea. Toţi aceştia îi îndeplineau poruncile, căci ştiau că altfel îşi vor frânge gâtul. Eventualitatea aceasta includea şi pe Van der Boogaart care se ridicase din rangul de al patrulea lucrător în sala maşinilor, până la gradul de inspector general.

Bernie lucrase vreme de doi ani în fabricele acestea, în pădurile din miazănoapte şi în fabricele de cherestea din Iron Ridge, fără să fie scutit de niciun fel de corvoadă. Chiar în timpul cât îşi făcuse studiile universitare, îşi petrecea şase săptămâni din vacanţa de trei luni ce o avea, lucrând în fabricele acestea sau în

codrii din miazănoapte. Luase parte la expediţiile pentru explorarea pădurilor, însoţit de Tom Melendy care era cel mai priceput explorator din toată regiunea de miazănoapte. Tom era în stare să se cațere pe trunchiul unui pin şi să examineze copacii pe o distanţă cât poate bate ochiul, ca apoi să coboare şi să-ţi spună cu exactitate până la diferenţa de un metru cub, ce cantitate de lemn ar putea fi scoasă din copacii care se vor tăia şi ce valoare ar putea să reprezinte, în raport cu preţurile pieţei. Bernie suportase rigorile unei ierni în cantonament, se ridicase din aşternut de odată cu ceilalţi lucrători, înainte de revărsatul zorilor, mâncase aceeaş hrană ca şi ei, tăiase copaci, cioplise trunchiuri şi luase parte şi la încărcarea buştenilor; dar cu toate acestea nu reuşise să se impună la astfel de însărcinări. Totuş se încăpăţânase să facă de toate şi încercase chiar să încarce buştenii, ceea ce reprezintă partea cea mai primejdioasă dintre toate îndeletnicirile unui om trăit în mijlocul codrului. De însărcinarea aceasta avusese norocul să scape cu un singur picior rupt, căci pentru a putea încărca buşteni, înseamnă să fii un fel de amestec între acrobat şi pisică. Bernie, cum spunea tatăl său, era predestinat din naştere să lucreze într'un birou. Barney ţinuse ca fiul său Bernie să treacă prin toate aceste încercări ale uceniciei, dar fiul său nu se plânsese niciodată de greutăţile ce trebuia să le înfrunte. Dimpotrivă, mersese atât de departe încât reuşise să nemulţumească pe Barney cu stăruinţele lui de a învăţa tot ce poate fi învăţat în legătură cu fabricarea hârtiei.

„— Am făcut tot ce se putea face pentru el" îşi zicea Barney, cum spusese şi croitorului Wentzel când începuseră să vorbească despre fiul său. „Nu este acelaş lucru. Eu am fost obligat să fac această meserie. Bernie

o face ca simplă distracţie. Acelaş procedeu ca şi Evvy când se duce la bucătărie să prepare o prăjitură, dar bucătăreasa este lângă ea şi-i unge forma şi-i întinde bătătorul pentru albuş de ou. Ea ştie foarte bine că nu va fi obligată să pregătească toată viaţa prăjituri şi că ceea ce face acum, este o simplă distracţie".

Barney şi Bernie nu se înţelegeau împreună, ceea ce nu însemnează că se certau; din punct de vedere chimic şi temperamental, între ei exista un fel de ideosyncrasie. Pregătirea lor era tot atât de diferită în cea ce priveşte cauzele şi efectele, pe cât era de identică în ceea ce priveşte rutina. Din acest punct de vedere Barney avea dreptate.

Se întâmpla ca uneori Barney să dea un ordin. Imediat după aceea Bernie apărea în biroul lui, în mână cu o foaie de hârtie. Urma o discuţie violentă care se termina întodeauna cu aceeaş declaraţie din partea lui Bernie:

„— Bine, dar nu înţelegi că nu se poate să faci aşa ceva?"

„— Vorbă să fie; de ce să nu se poată. Am procedat întotdeauna în felul acesta".

„— Astăzi este altă situaţie. Guvernul nu va admite..."

„— Ce mă interesează pe mine Guvernul! Când este vorba despre afacerile mele, eu sunt Guvernul şi nu altcineva. Pentrucă astăzi se întâmplă ca un politician de a doua mână să-şi constitue o bandă şi să înceapă să se răţoiască, vorbind despre regiunile împăduriţe, despre căile ferate sau despre drumurile de apă? Fu îmi voi tăia copacii şi-mi voi fixa preţurile şi voi transporta buştenii aşa cum voi crede eu de cuviinţă. Aşa am făcut întotdeauna. Aşa voi face şi de aci înainte.

„— Da, ştiu. Toate acestea au fost bune şi la locul

lor în vremurile de altădată. Fiecare pentru sine. Dar ţine minte ce-ţi spun — aceasta era expresia lui favorită pe care Barney nu o putea suferi — ţine minte ce-ţi spun; într'o bună zi s'ar putea să vină cineva să te întrebe, dela cine ai cumpărat pădurile, cine ţi-a acordat dreptul să construeşti linii ferate şi cu cât plăteşti lucrătorii pe care-i ai".

„— Mi se pare că tu ai cetit discursurile lui Roosevelt sau orăcăielile lui La Follette de care sunt pline ziarele".

Motivul acestor discuţii nu se datora faptului că Bernie ar fi avut un simţ social mult mai desvoltat decât tatăl său. Dar el fusese crescut la altă şcoală. Barney şi asociaţii săi se întruneau pentru a discuta în conclavă chestiunile care-i interesau. Afacerile şi-le puneau la cale, fumând ţigări negre de foi, bând whisky şi povestindu-şi anecdote pipărate. Toţi aceştia erau un fel de piraţi îmbrăcaţi în rufărie fină, cu nasturi de diamante la cămăşi, aşa că ştiau ce vor şi puneau numaidecât mâna pe ceea ce doreau, exact cum făcuseră toată viaţa. Adversarii lor erau un fel de echilibrişti. La începutul carierei lor majoritatea acestor piraţi îşi câştigaseră pâinea de toate zilele, lucrând din greu şi în sudoarea frunţii. Erau în raporturi intime cu lucrătorii din generaţia lor şi chiar cu cei mai tineri decât ei; vorbeau prietenoşi şi serviabili, când stăteau de vorbă cu ei. Erau sentimentali şi fără milă în felul de a-i trata, după cum era cazul. La rândul său Bernie îi considera drept o grupare pe care trebue s'o mulţumeşti, nu pentrucă ţi-ar face plăcere ei din cauză că din punct de vedere politic şi economic, este mult mai bine ca oamenii să fie mulţumiţi de soarta lor şi bine dispuşi, întocmai ca animalele din cuşcă pe care vrei să le îmblânzeşti.

„— Otto, mă banditule! striga Barney unui lucrător din fabrică, om de cinzeci de ani despre care aflase că nevastă-sa i-a născut al şaptelea copil. Ce-i adevărat din afacerea asta cu copilul? De unde ştii că..." Amândoi începeau să râdă cu hohote la insinuarea pe care Barney o făcuse în şoaptă; Barney trântea lui Otto o palmă între spete şi Otto îşi putea permite să îmboldească pe Barney între coaste, cu degetul său ros de munca din fabrică.

Bernie îl cinstea cu cinci dollari, ca să deschidă un cont curent la bancă pentru noul născut.

„— Ce ai zice, Otto, dacă acesta ar fi cel din urmă? Ştii foarte bine că nu este loial să procreezi copii, decât atunci când eşti în stare să le oferi toate înlesnirile la care au dreptul".

Otto zâmbea, dar nu prea încântat şi-i răspundea:

„— Pe al optulea, domnule Bernie, îl voi boteza cu numele dumitale, dacă-mi făgăduești, ca şi dumneata să dai primului dumitale copil numele meu".

Acum, după terminarea uceniciei, Bernie avea biroul său propriu, într'o aripă a vechei fabrici, un birou pe jumătate cât era cel al tatălui său, dar curat şi îngrijit. In biroul acesta nu existau covoare orientale şi nici trofee kyneghetice aduse din miazănoapte, nici flori proaspete în glastre. Era caracteristic că tocmai pe pereţii acestui birou şi nu pe cei din al lui Barney, să se găsească o gravură stângace care să reprezinte vechea clădire, tocmai în epoca transformării ei din moară în fabrică de hârtie. Gravura reprezinta o clădire cu un singur etaj pe deasupra căruia se încolăceau leneşe spiralele de fum negru, scăpate din coşurile joase. In faţa intrării erau camioane cu cai care băteau din picioare, iar dincolo se vedeau doamne în rochii cu turnură şi um-

brele de soare, stând de vorbă cu domni care purtau jobene şi păreau că nu ţin socoteală de primejdia la care se expun în apropierea căruţelor şi camioanelor încărcate cu sacii de făină şi cereale.

Chemat de domnişoara Josie Sinnott, Bernie intră acum în biroul tatălui său, în mână cu nelipsita foaie de hârtie. Un tânăr cu capul prelung, cu nările neliniştite şi nasul puţin coroiat al bunicului Hewitt, din partea mamei; cu părul uşor arămiu, cu trupul superb din punct de vedere fizic şi virilitatea celtică a celor din familia Glasgow, moştenire dela tatăl său. Se putea spune despre el că este cel mai preferat tânăr din Butte des Morts şi chiar din Wisconsin. Foarte multe fete începuseră totuş să-l evite. In fiecare Duminecă ţinea lecţii la şedinţele Clubului Tinerilor. Ţinuse o conferinţă la ultima întrunire a Asociaţiei Lucrătorilor dela fabricele de hârtie din valea Fox River, întitulată *Ce înseamnă să fii un Conducător*. Prin urmare nu părea să fie un pedant. Din cea mai fragedă copilărie, în calitate de prim născut, fusese dominat de maică-sa care era o desamăgită. Tatăl tău face cutare, tatăl tău a făcut cutare; bagă de seamă să nu faci şi tu ca el. Ii strecurase în suflet picătură cu picătură otrava desaprobării — un fel de răzbunare a soţiei urâte care-şi dă seamă că soţul ei strălucitor şi adorat n'a iubit-o niciodată. In mod inconştient se măsurară unul pe altul cu privirea, ca şi când ar fi fost doi duşmani.

Frumos în felul său, exact ca şi Barney într'al lui, Bernie părea mai curând fratele mai tânăr decât fiul celui care sta pe scaunul din faţa biroului.

— Astăzi ai întârziat, nu-i aşa? zise Bernie.

— Opreşte-te, răspunse Barney.

Ochii albaştri şterşi ai lui Bernie înregistrară numai-

decât garoafa din cheutoarea hainei, trandafirul roşu din vasul de pe birou şi ţigara groasă şi neagră de după dejun, cu cenuşa care părea solidă, ca o bucată de marmoră cenuşie, şi sta ne scuturată.

Barney ştia aproape întotdeauna ceea ce-i va spune Bernie, chiar înainte de a-şi formula el gândul în cuvinte.

— Te-a căutat Van. Nu putea să mai întârzie. A fost obligat să plece la Grand Chute. Una dintre polonezele care lucrează la ghilotină, şi-a retezat un deget şi probabil va trebui să i-l amputeze cu totul.

— Ştiu. Poli Krupa.

Ghilotina (numită probabil în felul acesta de vreun subaltern cinic) era un cuţit primejdios, cu un capăt înşurubat pe marginea unei mese şi cu vârful în jos, întocmai ca o lance. In dosul acestei maşini era postată o lucrătoare şi alături de ea avea un coş plin de cârpe. Cu mânile scotocea între sdrenţe şi scotea o pereche de pantaloni, o cămaşă, o salopetă sau o rochie de stambă. Le examina repede, ca să descopere un nasture, o bucată de cauciuc sau ceva metalic, şi imediat ce le găsea, acestea erau retezate de cuţitul ucigaş care sta cu tăişul în jos. Bucata de cârpă trebuia ţinută cu amândouă mânile; clac şi nasturele sau metalul sărea. O fracţiune de milimetru în stânga sau dreapta, era deajuns pentru a provoca un accident. Poli Krupa lucra la această ghilotină dela vârsta de cinsprezece ani (astăzi îi ziceau ghiltină, căci nimenea nu se mai sinchisea de originea cuvântului) şi născuse cinci copii, aproape fără să lipsească dela slujba aceasta care dura zilnic vreme de opt ceasuri.

— Nu este vorba numai de accidentul în sine. Van spune că lucrătoarea aşteaptă să nască din nou un copil.

Cuţitul i-a retezat jumătate de deget şi nu şi-au dat seamă de ce s'a întâmplat decât în momentul când au văzut-o că-şi înfăşură degetul în nişte cârpe murdare din camera de selecţionare. Vom avea mare noroc, dacă nu va interveni o infecţie. Adevărul este că i se întâmplă pentru a cincia oară să-şi reteze câte o bucată de deget. Cred că ar trebui să ne gândim la aplicarea unui aparat de siguranţă.

Barney îşi scoase ţigara din gură şi se uită mirat la cenuşa pe care o făcuse.

— N'ai decât să instalezi un aparat de siguranţă. Krupa însaş, împreună cu celelalte fete din secţiunea aceasta, au fost cele care au protestat împotriva aplicării aparatului. Nici n'au vrut să audă de el. Spuneau că le stă în cale.

— Ei bine, dacă tu eşti de acord ca fabrica s'o laşi în grija lucrătorilor, atunci e altceva.

Cu o mişcare uşoară Barney desprinse cenuşa ţigării. Aceasta se aşternu în forma ei cilindrică desăvârşită, exact în mijlocul scrumierei de onyx aurit de pe birou.

— Vei avea ocazie, ca timp de câteva zile fabrica să fie lăsată în grija ta. Eu plec astă seară la Iron Ridge.

— Nu se poate să pleci. Astă seară este serata lui Evvy.

Prin urmare iată realitatea. Presimţirile se potriveau sută la sută.

— Voi sta acasă până la orele unsprezece, ca să distrez pe caraghioşii aceştia.

Nările lui Bernie începură să tremure de indignare.

— Cred că la Iron Ridge vei putea pleca tot atât de bine şi mâine. Judecând după tonul cuvintelor lui, făcea impresia că vorbeşte tatăl, cu fiul său Barney.

Barney deschise plicul scrisorii care era deasupra mal-

dărului de corespondenţă ce aştepta să fie rezolvită; apoi sună să vină domnişoara Sinnott.

— Păcat că n'ai putut să te căsătoreşti cu maică-ta! Voi doi păreţi făcuţi anume unul pentru altul.

3.

După jumătate ceas domnişoara Josie Sinnott îşi înfipse creionul în părul des din care-şi înodase cocul pe creştetul capului. Dar de vreme ce mai avea un creion înfipt în păr, efectul pe care-l făcea acum pieptănătura ei, îţi aducea aminte de pieptănătura chinezoaicelor.

— Toate răspunsurile acestea cred că le voi putea scrie până la amiază, zise ea şi închise carnetul de stenografiat.

— Nu, răspunse Barney. Vreau să vizitez fabrica şi am nevoie de dumneata, ca să faci note.

La răspasuri neregulate — odată pe lună sau probabil odată la două luni — avea obiceiul să viziteze toate secţiunile fabricei. Josie Sinnott îl însoţea, în mână cu carnetul şi creionul. Pentru expediţiile acestea în timp de iarnă era echipată cu o glugă de lână de culoare cafenie mohorâtă şi o haină de birou pe care o abandonase cine ştie ce funcţionar plecat din slujbă. Gluga nu-i slujea la nimic, din cauza pieptănăturii pe care o purta, iar haina bărbătească nu şi-o putea încheia, datorită dimensiunilor ce le luase mijlocul ei. Calmă şi cu pasul tot atât de uşor ca şi al lui Barney, Josie îşi purta statura masivă, manevrând în lungul coridoarelor strâmte, pe scări cu treptele ca fuşteii de scară, pe sub curelele de transmisiune, în lungul duşumelelor lune-

coase și umede, prin apropierea ferestraielor care scârșneau și prin sala cu atmosfera încărcată de acizi. In timpul acesta cu o mână își ridica rochia la spate, întocmai cum fac doamnele elegante când trec o stradă plină de noroiu.

De astă dată dispăru în anticamera biroului lui Barney. Așteptând-o să se întoarcă, se ridică dela birou și cu mâinile în buzunarele dela pantaloni se apropie de fereastră, unde se opri și se uită la apele canalului care în această dimineață de Noembrie coborau încet spre cealaltă parte a orașului. Cu sgomotul mașinilor din fabrică era atât de obișnuit, încât nu-l auzea decât atunci când mașinile se opreau. Clădirile, orașul Butte des Morts, întreagă valea Fox River era plină de susurul acestor mașini. Orașul era tocmai acum într'o stare dintre cele mai puțin favorabile. In timpul verii se așternea plin de verdeață și moleșit, cu râpele frumoase și colinele blânde acoperite de copaci seculari. Dar verdele verii și arama toamnei trecuse, iar mantaua albă a iernii nu venise încă să le ia locul. Iarna lungă și geroasă din Wisconsin era aproape. Barney se gândi la ea, apoi își întoarse gândurile cu desgust în altă parte. Vor fi serate la care se va juca whist; familia Bremmer va veni la ei la masă și ei se vor duce la Bremmer, căci acuma împotriva voinței sale va fi legat de ei, datorită căsătoriei nepotrivite dintre copiii lor. El și Emma Louisa vor pleca din când în când la Milwaukee și Chicago. Vasta întreprindere a fabricelor de hârtie era atât de bine organizată, încât Barney n'ar fi avut nevoie să se devoteze lucrărilor sale de birou nici jumătate din timpul pe care îl întrebuința acum, și cu toate acestea le-ar fi produs în fiecare an destule milioane.

Barney se gândea la iarna ce trebuia să vină și-și dete

seamă că nu-i va face nicio plăcere. Fără Evvy casa i se va părea pustie. Mai ales când dimineaţa, la amiază şi seara va fi obligat să stea singur, faţă în faţă cu Emma Louisa şi cu Bernie. Avea cinzeci şi trei de ani. Ce i-a mai rămas din viaţă? O călătorie. Hai să zicem o călătorie în Europa sau undeva într'o regiune mai caldă. Prietenii lui începuseră să facă astfel de călătorii. Dar o călătorie însemna că va trebui să ia şi pe Emma Louisa, ori Emma Louisa nu putea suferi călătoriile. In sufletul acestei femei nu exista nici urmă de spiritul aventurei şi era duşmanul firesc şi ireductibil al oricărui proprietar de hotel care o găzduia, şi chelnării se mişcau înspăimântaţi de privirile ei de ghiaţă cu care-i urmărea. Şi cu toate acestea copilăria lui Barney se desfăşurase aşa fel, încât astăzi nu se putea bucura de escapadele extramaritale de care beneficiau colegii săi. Toate metropolele din Uniune erau pline de bărbaţi care veneau să se distreze din fundul câte unei provincii întunecate, unde-şi aveau fermele, fabricele şi industriile forestiere. Probabil soţiile acestor oameni erau femei care nu puteau face faţă pornirilor virile ale soţilor lor, aşa că se refugiau din calea vieţii într'un fel de semi-invaliditate. Bărbaţii la rândul lor se consolau cu femei care aveau un fizic mai rezistent şi concepţii morale mai puţin severe. Pe acestea le luau cu ei ca însoţitoare în lungi călătorii şi le plimbau în uriaşe maşini de lux. Femeile erau tinere şi prezentabile.

Despre Emma Louisa Glasgow nu se putea spune c'ar fi invalidă, dar uneori recurgea la obişnuita ei apucătură pe care o numea „migrena mea". Când prevedea că se apropie criza, începea numaidecât să se vaiete: „Presimt că migrena mea se apropie din nou". Altădată scâncea resemnată: „Trebue să recunosc că eu nu sunt

o femeie rezistentă".

Din când în când escapadele acestea ale confraților lui Barney se sfârșeau în mod tragic. Prinși în vârtejul patimii lor întârziate, te pomeneai pe neașteptate că gentilomii aceștia comiteau marea greșeală socială de a muri în pat străin. Astfel deveneau eroii dramelor misterioase care se colportau în șoaptă dela un capăt al continentului până la celălalt. Trupurile lor inerte și complet îmbrăcate, erau scoase pe ascuns și cu multă îndemânare, ca apoi nenorociții și exuberanții milionari să fie așezați în paturile lor cu toată discreția, iar aci trăgeau draperiile grele de brocard împrejurul lor, înainte ca lumea să afle în mod oficial că domnul Morton W. Lewes, regele căilor ferate (sau regele fabricelor de cherestea, sau regele cerealelor sau al fierului — toți aceștia erau regi ai unor întreprinderi sau ai unui negoț de mărfuri) a decedat acasă la el, în timpul somnului. Anunțul funebru va urma ulterior.

Totuș se întâmpla uneori ca aceste doamne pline de inițiativă ale regilor cu pricina — ajunși în faza senilității — să se înarmeze cu biciușca sau cu pistolul, pentru a revendica pe față îndreptarea unei nedreptăți reale sau imaginare ce li s'a făcut. In astfel de ocazii scopul urmărit de ele era destul de convingător, căci un refuz de satisfacție putea înlătura cu desăvârșire posibilitatea unui gentleman rege al vreunei întreprinderi, de a mai afirma că a murit frumușel în propriul său pat conjugal.

Că Barney era mult mai circumspect decât să se expună la o astfel de eventualitate, aceasta se datora influenței exercitate asupra lui de către maică-sa, în timpul anilor copilăriei. Nenorocirile prin care trecuse în copilărie și greutățile cu care fusese obligat să lupte în anii care au contribuit la formarea caracterului său, îi

instilaseră adânc în suflet fierul deplinei stăpâniri de sine. De unde ar fi putut el să ştie că mai târziu fierul acesta va fi mâncat de rugină şi va contribui la propria lui distrugere! In clipa aceasta se amăgea cu gândul unei călătorii, într'un loc foarte depărtat, spre o linişte ca de vis şi-şi propuse să ia pe Emma Louisa cu el, dar renunţă numaidecât la această idee cu desgust. Dar afară de asta, îşi zise el, mie-mi place gerul regiunilor din miazănoapte. Îi făcea plăcere să se gândească şi astăzi, că el este în stare să înfrunte acest ger şi să-l suporte tot atât de bine, ca şi pe vremea când era tăietor de păduri.

O scurtă călătorie până la Ridge — este tot ce-i lipseşte. Il va înviora şi-i va da ocazie să scape de toată vorbăria afurisită şi de frământarea pricinuită de hainele şi rochiile pentru nuntă, de dineul în casa familiei Bremmer, de darurile ce trebuiau să sosească şi de prezenţa familiei Bremmer în casa lui. Sfinte Atotputernice!

La Iron Ridge vitrina magazinului Klug va fi acum încărcată de arme Winchester, de cuţite de vânătoare, de bocanci cu carâmbii înalţi, de lămpi electrice, de cămăşi de lână şi de scurteici. Ţurloaiele de ghiaţă stau înşirate ca o dantelă împrejurul balconului dela hanul Ridge House, iar tăietorii şi lucrătorii minelor de fier sunt aşezaţi roată în tinda hanului, discutând, râzând şi scuipând în toate părţile.

— Sunt gata, domnule Glasgow! se auzi glasul domnişoarei Josie Sinnott care-şi vârâ capul prin deschizătura uşii, arătându-şi gluga aşezată cu cochetărie pe o ureche. Barney îşi puse gambeta cafenie în cap şi-şi aprinse o nouă ţigară. Rondul inspecţiei începu.

Vizitarea în felul acesta a fabricei n'avea niciun rost şi Barney era conştient de această realitate şi tot atât

de conştientă era şi Josie Sinnott. Dar pentru amândoi inspecţia reprezenta o imensă plăcere, deşi pe Barney nu-l interesa câtuş de puţin procedeul amănuntelor mecanice ale fabricării hârtiei. Privirile lui urmăreau atente posibilitatea de a descoperi defectele, neglijenţele sau îmbunătăţirile ce trebuiau făcute, dar pentru mecanica propriu zisă nu avea niciun fel de înţelegere. Anumite amănunte dramatice ale procesului de pregătire însă îl interesau şi-l emoţionau întotdeauna. Afară de asta contactul cu lucrătorii săi îi făcea deosebită plăcere.

Fabricarea hârtiei este unul dintre cele mai importante realizări ale civilizaţiei. Dar Barney Glasgow se mulţumea pur şi simplu să fabrice această hârtie. Făcea milioane de kilometri în fiecare an. Nu cetea nimic afară de ediţia de după amiază a ziarului *Crescent* din oraşul Butte des Morts şi *Sentinel* din Milwaukee, uneori *Tribune* şi *Gazeta Forestieră* care apăreau la Chicago.

Dar fabricarea hârtiei în sine avea o calitate specială pe care el probabil o înţelegea în mod intuitiv. Fabricantul de hârtie — mai bine zis lucrătorul unei fabrici de hârtie — este mândru de meseria lui. Marfa pe care o produce, este curată, de primă necesitate şi complicată. Procesul producţiei cere ceva mai mult decât îndemânare mecanică. Acesta se întinde foarte departe în urmă, până în trecutul tulbure al epocei când în anul 105 înainte de Christos, hârtia se făcea în China. Arabii o făceau la Mecca. Maurii în Spania. Meseria aceasta era o moştenire rămasă din timpurile papyrusului. In valurile de hârtie ieşite din fabrică, puteai vedea călugări care stau cu trupurile frânte asupra pergamentelor cu anluminuri făcute de mână, sau un faraon egiptean descifrând sulul pe care sclavii din Nubia, cu braţele ridi-

cate deasupra capului, îl desfăşură în faţa ochilor lui. De două mii de ani cele mai importante întâmplări din univers au fost scrise pe bucăţi de hârtie. Datorită bucăţilor de hârtie, naţiuni întregi s'au ridicat şi au dispărut; milioane de vieţi au fost sacrificate sau salvate; regi au fost urcaţi pe tronuri; sclavii au fost liberaţi; bilioane de oameni au fost subjugaţi; religiile au fost răspândite peste tot globul şi educaţia a devenit universală, datorită acestei hârtii.

Pentru Barney Glasgow hârtia nu era altceva decât marfă albă.

Obrazele lucrătorilor din fabrica de hârtie erau grave şi inteligente. Era bărbaţi svelţi şi palizi, cu capete prelungi, oameni care şi-au trecut meseria din tată în fiu, multă vreme după ce spiritul de breaslă a încetat să mai existe în Statele Unite. Trăsăturile lor erau limpezi şi energice, ca cele ale unei medalii, cu priviri care trădau nobleţea inerentă lucrătorului care-şi respectă meseria. Nu se întâmpla niciodată să întâlneşti în fabrica de hârtie un lucrător care să fie gras. Mulţi dintre oamenii aceştia erau originari din New England, şi veniseră în părţile acestea, exact cum venise şi bătrânul Jed Hewitt cu soţia sa Hannah, tatăl şi mama doamnei Emma Louisa. In timp de o jumătate veac, de când se statorniciseră în Middle West, se căsătoriseră în familiile coloniştilor din Wisconsin care veniseră din Europa, iar fiii şi fiicele acestei prime generaţii se căsătoriseră şi ei la rândul lor, aşa că astăzi găseai nume poloneze, germane şi olandeze, amestecate cu nume de origine mai veche, aduse din New England — Lempke, Gratz, Van den Moen, Schweinert, Kent, Wenarski, Nevers, Porter, Burmeister.

Când apăru Barney, oamenii aceştia ridicară frunţile

și se întoarseră spre el. Toți îi zâmbiră sau deteră din cap și unii prinseră vorbă cu el. Cunoștea pe nume pe foarte mulți dintre ei — și fără îndoială cunoștea bine pe lucrătorii mai vechi în slujbă.

— Cum merge, Ernie?

— Bine!

— Ia spune Al, câte kilograme ai reușit să scoți pe ziua de ieri?

— Aproape o sută de mii, domnule Glasgow.

Oamenilor acestora le era drag și-l respectau. Erau mândri de înfățișarea lui, de hainele frumoase cu care se îmbrăca, de acul lui de cravată, de inelul pe care-l purta în deget; de indiferența cu care se uita la încălțămintea din picioare, când se întâmpla să-l stropească cu pastă, cu apă sau cu acizi; de felul în care se uita la tot ce vedea în apropierea sa, cu ochii lui îndrăsneți și albaștri, și de faptul că el era cel mai bogat om din întreg Statul Wisconsin.

„— Vreți să învățați meseria aceasta, domnule Glasgow?" întrebau ei și făceau cu ochiul spre Josie. Lucrătorii simpatizau și pe Josie. Față de ea se purtau tot atât de frumos, ca și când ar fi fost o adorabilă fetiță în primăvara vieții. Spuneau despre ea că este o fată pricepută. Numai Van der Boogaart, inspectorul general, care o cunoștea de douăzeci de ani și mai bine, își permitea uneori să-i trântească câte o palmă sdravănă la spate, cu rezonanțe specific olandeze. Dar până și gestul acesta era o dovadă de camaraderie.

In lungul și complicatul proces de convertire a unui copac într'un sul de hârtie albă de tipar, erau patru faze pe care Barney nu se sătura niciodată să le urmărească. In curtea fabricei așteptau uriașele camioane cu roțile joase, încărcate cu cadavrele giganților aduși din

pădurile din miazănoapte, întocmai ca un cortegiu funerar — trunchiuri de molift, de cetină și de pini. Uneori rănile pe trupurile lor erau proaspete și mustul care era sângele vieții lor, continua să curgă dintr'ânșii. In interiorul fabricei începuse ritualul pentru primirea lor. Auzeai icnitul metalic al joagărelor, mugetul coveților de măcinat și simțeai mirosul de sulf amestecat cu aburul pișcăcios de acizi.

O impunătoare piramidă de trunchiuri așteptau grămadă și pe ele se vedeau petele ca de sânge închegat, sub scoarța verde-aurie. Barney lovi cu vârful ghetei frumoase un buștean cam de șapte metri lungime. Omul acesta mai păstra încă disprețul caracteristic tăietorului de păduri din Wisconsin și Michigan, față de orice copac coborât din munte, care nu era pin cu lemnul alb.

— Proastă marfă, declară el și buza inferioară i se repezi înainte. Pe vremea mea nici nu ne-am fi pierdut vremea cu el, ca să-l tăiem. Noi alegeam numai pinii albi cu trunchiul drept... acela este lemn adevărat.

— Sigur că este, răspunse Josie cu amabilitate, și-și zise că Barney de fiecare dată când iese în curtea fabricei, repetă aceleaș cuvinte. In timpul din urmă a început să se gândească adeseori la viața de altădată; ca și când ar fi dorit să devină din nou tânăr, murmură ca cu glasul mult mai ridicat decât ar fi crezut.

In timpul drumului pe care-l făceau împreună prin fabrică, făcea observații scurte pe care ea trebuia să și le noteze, de obiceiu în locuri foarte puțin indicate pentru dictat, cum ar fi de pildă pe treptele unei scări înguste și precipitate sau în mijlocul mugetului din sala de mașini, dar cu toate acestea cârligele stenografice se înșirau unul lângă altul pe foile carnetului ce-l avea în mână.

„— Procedează în felul acesta numai de afurisit ce este", spunea Josie Sinnott înveselită, când seara se întorcea acasă unde o aştepta mama ei bătrână care zăcea în pat, exact cum păianjenul aşteaptă musca să-i cadă în plasă. „După felul în care-i strălucesc ochii când se uită la mine, îmi dau numaidecât seamă, c'ar fi foarte mulţumit să mă poată prinde omiţând ceva din ceea ce mi-a spus. Dar până acum n'a reuşit încă să mă prindă şi sunt atât de obişnuită cu el, încât aş fi în stare să-i prind cuvintele şi să le notez, chiar trecând cu o barcă peste marele stăvilar unde apele mugesc cu glas ca de tunet".

Lui Barney îi făcea plăcere să simtă că ţine în mâna lui toată organizaţia acestei uriaşe întreprinderi şi că-i pipăie pulsul în orice clipă.

„— Informează-te cum a reuşit pasta pregătită în fabrică, după reţeta aceea suedeză; informaţiile le vei obţine în aripa de răsărit".

„— Fă o notă pentru Bernie în care să-i spui că coveţile cele noi pentru măcinat sunt prea costisitoare. Dacă are de gând ca şi de aci înainte să fiarbă patruzeci de tone de pastă într'un singur cazan dintr'odată, atunci va fi mai bine să găsească pe altcineva care să plătească cheltuielile".

„— Spune-i lui Van, că după părerea mea întrebuinţează prea mare cantitate de albastru la piuă. Ultimul transport de hârtie arăta exact ca părul bătrânei Lady Pettibone — mai mult albastru decât alb".

Îi plăcea să examineze sulful adunat grămadă, întocmai ca un muşuroiu de praf de aur şi se bucura ca un copil, când putea să se uite în adâncul cazanelor, unde butucii erau fierţi vreme de nouă ceasuri şi mai bine. Sta ca vrăjit şi urmărea procesul mesmeric al săgeţilor

care frământau pasta lichidă în uriaşele coveţi; o materie umedă, albă-cenuşie pe care maşinile o băteau, o frământau şi o întorceau pe toate feţele, o presau şi-i dădeau forma exactă, pe care cu secole în urmă oamenii se căzneau să i-o dea lucrând-o cu mâna liberă. Trecând prin faţa şirului dublu de uriaşe coveţi, nu se putea niciodată stăpâni să nu bage mâna, pe degetul mic al căreia era inelul cu piatra de briliant, şi să scoată un pumn de pastă, ca apoi s'o scurgă de apă. O ţinea până se scurgea bine, apoi o pipăia întocmai ca pe un ghem de vată, pentru a constata lungimea fibrelor, iar după aceea o arunca din nou în covată, ca să fie frământată împreună cu cealaltă.

Dar mai mult decât orice, îi plăcea să vadă cum trece hârtia prin tamburul maşinilor de presat. Procedeul acesta îl emoţiona întotdeauna. Fabrica era plină de tot felul de maşini pentru preparat hârtia, dar când cineva vorbea despre Maşină, lucrătorii se gândeau la una singură. Aceasta era o uriaşă structură de fier şi oţel, valţ peste valţ şi sul peste sul, de lungimea unui bloc de case în strada unui oraş. Maşina aceasta era servită de o echipă de patru oameni: supraveghetorul din faţă, supraveghetorul din urmă, lucrătorul al treilea şi lucrătorul al patrulea. Deşi fiecare dintre ei ar fi putut îndeplini această însărcinare, totuş era datoria lucrătorului al treilea să treacă pânza de hârtie peste tamburul maşinii. Hârtia sosea umedă din sălile de preparaţie, ca să se apropie de lungul şi complicatul sfârşit al procesului de fabricare. La compresoare pasta lichidă fusese presată într'o foaie de hârtie care mai conţinea încă optzeci de procente de apă. Era acum datoria acestei maşini ca din valţ în valţ şi din sul în sul, să reducă acest conţinut de umezeală, până când

la urmă de tot hârtia ieşea numai cu patru procente. Hârtia alerga, sălta, se ridica în sus, alerga din nou şi iarăş sălta şi se ridica în sus, până când lucrătorul al treilea lua capătul de hârtie care tremura în aer, îl apropia de primul valţ împrejurul căruia începea să se înfăşure, lua capătul din nou când apărea şi-l trecea pe alt valţ şi aşa pe fiecare la rând. Era nevoie de o desăvârşită sincronizare a ochilor, a mişcării picioarelor şi a mâinilor. O diferenţă de calcul cât de mică în partea aceasta, şi nu mai puteai apuca la timp capătul hârtiei aşa că ieşea în cealaltă parte toată boţită, şi trebuia să rupi fâşia, ca să iei totul dela început; o diferenţă de calcul în cealaltă parte, însemna că o mână sau un braţ întreg ar putea fi prins şi sdrobit între valţuri. Sus-jos, sus-jos, limba albă a valului de hârtie sălta întocmai ca o limbă de flacără şi-ţi făcea aceeaş impresie ca şi când cineva ar alerga cu o torţă aprinsă pe deasupra maşinii uriaşe.

Lucrătorul al treilea era un bărbat tânăr şi numai muşchi; cu pântecele supt, îmbrăcat în nişte pantaloni ferfeniţă şi o cămaşă fără mâneci, îşi risca în fiecare zi viaţa, pentru ca naţiunea să poată să ceteaască. Nimenea nu s'a gândit vreodată să ridice acestui lucrător o statue în sala celebrităţilor, deşi la răspândirea ştiinţei contribuţia lui este mult mai importantă decât a oricărui savant.

— Văd că mergi destul de bine, Ed, dar pariez că pe vremea când eram tânăr, aş fi reuşit să te bat în meseria asta, zise Barney.

— Eu pariez că ai fi în stare să mă baţi chiar acuma, răspunse Ed cu îngăduinţă şi-şi şterse în căuşul braţului sudoarea de pe frunte.

Probabil Barney îşi simţea conştiinţa grea din pricina

escapadei ce o pusese la cale, deoarece inspecția pe care o făcu în fabrică, fu de astă dată foarte minuțioasă. Creionul domnișoarei Sinnott alerga neostenit în lungul paginilor blocului de dictat.

— Intreabă pe Van der Boogaart...

— Fă o listă din...

— Spune-i lui Bernie...

In realitate însă toate acestea îl interesau foarte puțin. Aparatul funcționa în mod desăvârșit. Totul se reducea la accelerarea sau domolirea ritmului. Zilnic o sută de mii sau nouăzeci de mii de kilograme.

La orele cinci și jumătatea Bernie ascultă cu dinții încleștați lista amănunțită a instrucțiunilor care trebuiau să preceadă plecarea tatălui său.

— Probabil tu-ți închipui despre mine că sunt o nătăfleață care-și pierde vremea prin fabrică, sau că vei întârzia cel puțin o lună pe unde te duci. Cred că te vei întoarce la timp, ca să fii de față la căsătoria lui Evvy? întrebă el cu glasul tremurând de ironie.

Barney începuse să ciocănească cu degetele în tăblia biroului.

— Dacă s'ar putea, aș prefera să las și grija asta în seama ta, împreună cu toate celelalte. In rolul acesta te-ai complace mult mai bine decât mine. N'am nicio bucurie să mă întorc acasă... când mă gândesc că va trebui să dau pe Evvy caraghiosului aceluia.

— Ce ai împotriva lui Orvie! Este un băiat cumsecade.

— Da, este cumsecade. Și-și netezi mustața cu arătătorul îndoit, pe o parte și pe alta a gurii, cum făcea întotdeauna când era nemulțumit. Adecă să vorbim limpede: cam ce-ți închipui; care ar putea să fie motivul că ține să se căsătorească cu Evvy?

Bernie tresări. Problemele de dragoste nu se discută cu părinții. Afară de asta nici el n'ar fi îndrăsnit să afirme că Evvy se căsătorește cu Orvie din pricină că l-ar iubi.

— Orvie ar putea să se căsătorească cu orice fată din Statul Wisconsin.

Barney lovi cu piciorul în coșul de hârtii și începu să bată din picioare sub birou, ca un copil nemulțumit.

— In cazul acesta de ce nu se căsătorește cu alta? Ce l-a determinat să se oprească la Evvy? Ce urmărește omul acesta? Este un bărbat foarte cumsecade, dacă se căsătorește în felul acesta; mai ales că se găsesc și alte lucruri care ar putea să-l intereseze, nu numai o femeie; prin urmare de ce... Se opri speriat de ceea ce era cât pe aci să-i scape.

— Orville Bremmer este un bărbat distins și cu sufletul curat, declară Bernie cu demnitate. Și mă simt foarte mândru că-mi va deveni cumnat.

— Foarte bine, răspunse Barney în bătaie de joc. Păcat că nu ești tu tatăl lui Evvy. Pentrucă eu sunt convins că omul acesta este un imbecil cu obraz de ceară care n'ar fi în stare să câștige nici cel puțin zece dollari pe săptămână, dacă n'ar avea la spate averea bătrânului Bremmer, și dacă aș fi eu în locul lui Evvy, l-aș da dracului chiar astă seară.

Dete drumul unui nor de fum din țigară care se împânzi sub tavan, apoi respiră ceva mai ușurat. Bernie făcu o strâmbătură și ieși din birou.

La întoarcere, găsi toată casa fremătând de pregătiri, cu ferestile luminate și în toate camerele se simțeau mirosmele florilor, subliniate de câte o undă discretă de mâncări, scăpată din dosul unei uși închise cu grabă.

Imprejurul celor două coloane ale scării erau înfăşurate ghirlande de iederă. Frunzele lucioase ca de ceară şi spiralele delicate ale ghirlandelor îmbrăţişau consola de marmoră a căminului şi intrarea dela bibliotecă; o cunună de frunze era prinsă împrejurul policandrului, şi pe masa din sufragerie trandafirii dela mijloc erau îmbrăţişaţi de alta. Aceasta era decoraţia la modă şi grădinarul Hofner se străduise din toate puterile, ca s'o execute cât mai desăvârşit. Alte flori pentru cununia care urma să se ţină peste şase zile, fuseseră comandate unui florar din Milwaukee, şi trebuiau să sosească împreună cu o întreagă echipă de decoratori şi o adevărată junglă de verdeaţă.

Policandrul din hallul principal, pe care-l cumpăraseră la New York cu ocazia serbării centenarului oraşului Philadelphia, vărsa o lumină orbitoare şi tot aşa celălalt policandru care atârna în salonul extrem de elegant. Căldură plăcută, colori şi miresme — Barney începu să reacţioneze în faţa acestor senzaţii, fiind din fire un senzual.

Bernie se întorsese acasă împreună cu el şi acum urca scara tot câte două trepte dintr'odată şi fluerând. Când urci scara în fugă, fluieri întotdeauna.

Barney îşi scoase haina şi pălăria în vestibul, apoi le întinse lui Gussie care în seara aceasta avea o însărcinare specială. Se opri o clipă şi începu să-şi frece mânile care îi înţepeniseră din pricina frigului de afară, în timpul cât ţinuse hăţurile cabrioletei. Intră apoi în sufragerie şi apropiindu-se de bufet, îşi turnă un pahar de Rye Whisky şi-l dete peste cap dintr'o înghiţitură. Mai întârzie puţin în faţa mesei aşternute cu damascul lucitor ca o mătasă, cu argintărie, cu coşuleţe de migdale şi cristalurile între care se împleteau ghirlande de

verdeață. Cu mâinile în buzunarele pantalonilor, apucă încet împrejurul mesei, înregistrând toate amănuntele, cu priviri distrate și laconice. Din bucătărie se auzea glasul vesel și ascuțit al servitoarelor care nu bănuiau că pot fi auzite de cineva.

— Nu găsești nimic la omul acesta, ce n'ai putea găsi și la mine, se auzi glasul ascuțit al bucătăresei, pe un ton din care se vedea limpede că nu este de loc închipuită.

E vorba despre Evvy și Orville, își zise Barney.

— Aș vrea să știu și eu, de ce se căsătorește cu el.

— Banii trag întotdeauna la bani — și fetele bogate nu se mărită cu oameni săraci, decât în romane.

Răspunsul fu acoperit de sfârâitul unturii într'o tigaie, dar fără îndoială femeile dela bucătărie nu întârziaseră să-l dea.

— Ia fugiți! Maică-sa a știut ce vrea, imediat ce l-a văzut, și a reușit să obțină ce a vrut, deși este așa cum este și cu obrazul pe care-l are.

— M'am întrebat, ce o fi căutând la Iron Ridge, ca să plece de acasă tocmai astă seară?

— Ascultă, dacă aș fi eu în locul lui, aș pleca și aș sta acolo. După ce Evvy se va mărita, pentru el casa aceasta va fi exact ca un cimitir.

Se întoarse în loc și apucă repede spre scară, apoi se opri în fața ușii dela camera lui Evvy. Ușa era deschisă. Îmbrăcată într'o jacheță de mătasă, Evvy își făcea buclele la ceafă. Domnișoara Lou Shifty, coafeza mulatră venise ca să pieptene pe Emma Louisa și amândouă reușiseră să convingă pe Evvy, să încerce cum i-ar veni pieptănătura de mireasă. Era un fel de cameră pentru o fată de școală — cu mobilă de frasin „în ochiu de pasăre", la pat cu perdele și volane; cu Cupidoni și

pisicuțe în rame albe, și fete în genul Gibson în pasparturi. Pe pat era întinsă rochia ei albă în *point d'esprit*, peste albastrul de tafta, și cu o fundă mare de panglică. Emma Louisa ar fi rămas consternată, dacă cineva i-ar fi vorbit despre o cameristă. In Aleea Milionarilor nu se obișnuia așa ceva.

Evelyn îl văzu în oglindă.

— Capul meu arată exact ca o tavă plină de cârnați, zise ea și începu să râdă. Domnișoara Lou Shifty râse și ea, din condescendență.

— Ascultă Ev, aș vrea să stau de vorbă cu tine.

— Acum, tăticule? Eu va trebui să mă îmbrac. Tot așa și tu... O, nu domnișoară Shifty nu-mi place atât de sus, căci nu vine bine. Trece dincolo de coc și mă face să par cu obrazul prelung, întocmai ca... Era gata să spună „întocmai ca mama".

— Bernard! Bernard! Te-ai întors? se auzi glasul doamnei Emma Louisa din dormitor. Evelyn se întorsese pe scaun, în mână cu o oglindă mică, pentru a-și putea examina profilul mai cu de-a-mănuntul în oglinda de toaletă. Atenția ei părea concentrată definitiv numai asupra pieptănăturii.

Foarte bine. Se îndreptă spre dormitorul unde se îmbrăca Emma Louisa. O dorință cu totul neașteptată pusese stăpânire pe el și ar fi vrut să-i spună: „Evvy, nu face așa ceva. Nu te căsători cu el. Nu te căsători cu nimenea până când îți vei da seamă că ești îndrăgostită nebunește de cineva. Acesta este singurul bun din viață. Las'o să scrâșnească din dinți. Eu voi fi de partea ta. Dar acum, înainte de a fi prea târziu! Spune-i chiar astă seară. Și vino cu mine spre miază-noapte. Fe Orvie dă-l dracului. Dă-le dracului toate. Și ghirlandele de iederă și alunele sărate și prăjite din

coşuleţele de argint şi pieptănătura cu părul în inele şi fundele de panglică albastră".

— Domnule Glasgow! Pe unde umbli! E aproape timpul ca invitaţii să înceapă să sosească.

Emma Louisa îşi trecuse rochia peste cap şi acuma încerca să şi-o aranjeze, scuturând din şolduri. Gussie o încheia la spate şi din cauza asta doamna îşi reţinea respiraţia. Obrazul fetei se aprinsese ca o flacără, din pricina opintelii. Rochia era în stil *princess*, foarte elegantă, dintr'o catifea verde palidă, cu nasturi de metal şi dantelă. Nasturii de metal şi dantela formau un fel de coşuleţ pe partea din faţă şi toată rochia părea anume menită să scoată în evidenţă defectele unei femei care din fire este urâtă.

De obiceiu Emma Louisa purta rochii simple şi cu gulerul înalt, cu câte o balenă în părţi şi două la spate. Dar cu decolteul pe care-l avea şi fără niciun fel de guler, rochia ei nouă părea îndrăsneaţă. Cum sta în picioare, ca s'o poată încheia, în mâna dreaptă ţinea o salbă de perle şi diamante, cunoscută sub numele de sgardă. Menită să fie purtată împrejurul gâtului, avea poate patru degete lăţime, era o podoabă foarte bogată şi impunătoare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Bernard, începe şi te îmbracă. E aproape şapte şi dineul a fost fixat la orele şapte jumătate. In timpul după amiezii Gussie ţi-a făcut geamantanul pentru drum. Vrei să pleci cu costumul cel nou? Ţi-a pus şi câteva lucruri groase de iarnă, deşi sunt sigură că trebue să mai fie destule acolo în cantonament. Presupun că te vei duce să vizitezi cantonamentul, abstracţie făcând de afacerile pe care le ai; nu poţi şti dinainte ce se va întâmpla, mai ales că vânătoarea de cerbi a început de ieri... O, Gussie, pentru

Dumnezeu, ce mă maltratezi în felul acesta cu degetele... Ştiu că este strâmtă; o rochie princess este făcută anume să fie strâmtă, căci altfel cum crezi că ar arăta... dar cu Swan Bostrom care intră şi iese ca la el acasă, te poţi aştepta ca chiar în această clipă să fie îmbrăcat cu o flanelă de a ta.

Se uită la ea, ca şi când n'ar fi auzit-o ce spune. Pieptănătura pompadour a doamnei Emma Louisa, preaspăt scăpată din mânile domnişoarei Lou Shifty, era o clădire masivă de nuanţă albă spălăcită, rigidă de par'că ar fi fost de lemn şi deasupra prinsă cu un fluture de diamante care părea că tremură din aripi. Braţele ei erau lungi şi ciolănoase, cu vinele protuberante, aşa că nu se potriveau de loc cu rochia strâmtă de coloare verde şi nici cu ochii ei, iar copcile nu voiau nici ele să se supună străduinţelor lui Gussie. Picioarele ei erau subţiri şi păreau fantastic de lungi — aproape fără sfârşit — în pantofii de mătasă verde, cu vârfurile ascuţite. Dar Barney nu se uita la pieptănătura ei pompadour, nici la mânile şi nici la picioarele ei. Se uita la gâtul ei gol pe care sgarda de diamante încă nu-l acoperise.

Oricât de bine s'ar fi priceput Barney la cai, totuş Ben Newman reuşise într'un rând să-i vândă o gloabă. Arăta destul de bine şi cumpărase calul pentru ca să tragă în ham, împreună cu ceilalţi cai, la carăle încărcate cu buşteni. O gloabă este calul care nu mai are muşchi pe umeri, datorită contactului neîntrerupt cu pieptul hamului şi pielea s'a fleşcăit acolo unde la început au fost muşchii. Pentru lucru un astfel de cal nu e bun de nimica, deoarece nu se mai poate propti cu toată puterea în ham, când trebue să tragă poveri. După ce a înhămat calul, când s'a proptit odată în ham, ime-

diat i-au apărut pe piept două umflături mari. La început Barney s'a înfuriat, dar imediat după aceea a început să râdă cu hohote.

In clipa aceasta se gândea că gâtul doamnei Emma Louisa arată exact ca al gloabei aceleia. Tocmai de aceea începu să râdă, pe un ton puţin sinistru.

— Ce este? Nu-ţi place rochia?

Tresări, şi se simţi ruşinat.

— Dimpotrivă, Emma Louisa. Dar mă gândeam, cât de strâmtă ţi se va părea sgarda aceasta, când ţi-o vei pune, după ce ţi-ai reţinut respiraţia vreme atât de îndelungată. Da, rochia este foarte frumoasă. Mi se pare că este o rochie nouă, nu-i aşa?

— O, pentru numele lui Dumnezeu, domnule Glasgow!... Gussie, te rog nu uita, că nu trebue să torni vinul în pahare. Inainte de a-l turna, întreabă: „Doriţi puţin vin?" Voi coborâ şi eu peste câteva minute. Imediat ce-mi voi prinde asta la gât. Ia te uită, ce zici de petele acestea de soare, una ici — alta dincolo — nu face nimic, tu nu mai întârzia. Voi ruga pe Evvy să mă ajute.

Barney îşi scoase gulerul şi cravata şi le puse pe comodă, apoi dispăru în camera de baie. Când apăru din nou, camera era goală. Era o cameră destul de plăcută la vedere, cu pereţii de coloarea argintului — cu parbrize de dantelă gălbuie, cu perdele *vieux-rose*, iar pe tapetul întins pe pereţi erau cununiţe de trandafiri de coloare mai închisă, pe un scaun un maldăr de fuste ca o spumă de dantelă, pe masa de toaletă perii cu mânere de argint. O cameră de dormit sobră şi bine întreţinută. O cameră de dormit curată, dar lipsită de viaţă. Probabil la aşa ceva se gândea şi Barney în această clipă. Sensaţiile esenţiale în firea omenească, emoţiile adânci pe care ţi le trezeşte o cameră de dormit, —

naşteri, moarte, dragoste, patimă, entusiasm, desnădejdi, gândurile care te sbuciumă în timpul nopţii şi curajul pe care ţi-l dă revărsarea zorilor — toate aceste emoţii nu lăsaseră în camera aceasta nicio urmă.

In cameră era o veche şi frumoasă oglindă, în care Barney se examină cu atenţie. Cu ajutorul surprinzătoarelor mijloace caracteristic americane, reuşise să depăşească două generaţii. Purta smokingul cu eleganţă şi tot aşa floarea dela butonieră; se obişnuise să bea un pahar de vin în timpul mesei de seara; se pricepea să facă unei femei complimente în legătură cu rochia pe care o poartă, stăruind cu toată discreţia tocmai asupra acelor amănunte care reprezentau slăbiciunea ei. I-ar fi făcut plăcere să aleagă el însuş hainele unei femei şi din când în când aducea doamnei Emma Louisa câte o pălărie, o rochie sau un pardesiu. Dar achiziţiile acestea nu-i pricinuiau nicio mulţumire. Rochiile pe care i le aducea, păreau că devin rigide la primul contact cu trupul ei; până şi pălăriile moderne cu pene, când le punea în cap, deveneau un fel de sperietori. Chiar dacă s'ar fi îmbrăcat numai într'o frunză de viţă, Emma Louisa ar fi părut destul de împopoţonată.

In camera lui proprie, de dincolo de hall, Barney începuse să cânte, în timp ce se îmbrăca. Glasul său îi plăcea şi era foarte căutat de prietenii săi la fiecare conferinţă ce o aveau. Cânta distrat, un cântec popular şi nu putea înţelege, de ce cântecul îi face atâta plăcere.

Toţi lucrăm la noi acasă, afară de unul:
Mama spală pentru alţii, sora limpezeşte,
Sus pe vatră cât e ziua, stă întins bătrânul,
Cu luleaua de argilă şi nu se sinchiseşte.

Svon de roţi şi ropot de copite; pe urmă sbârnâitul so-

neriei dela intrare răzbi până la ei. Cântecul încetă. Uşa dela camera lui Bernie se trânti, apoi auzi paşii lui energici în lungul coridorului, trecând spre scară. Bernie era întotdeauna punctual. Barney smăci de câteva ori din umeri, ca să se aşeze smokingul făcut de Wentzel. Nu mai avea decât trei ceasuri. Se îndreptă spre scară şi începu să coboare.

— Cineva este foarte drăguţă astă seară... Am sosit prea devreme?... Am întârziat?... Ei bine, dragă domnule, de astăzi într'un an îţi vom zice bunicule, ce zici Barney! Ia te uită la ea, cum s'a roşit la obraz!...

Prin mintea lui Barney trecură repezi câteva imagini obscene care se reflectară în privirile ochilor lui albaştri şi îndrăsneţi, dar lăbărţatele matroane din Butte des Morts îşi ziceau că el este omul cu care se poate vorbi şi în felul acesta — „totuş prefer să fiu măritată cu Henry, oricât ar fi el de tâmpit, decât să fiu soţia lui. Nu înţeleg felul în care se uită la femei. Îţi face impresia că nu te poate suferi, sau că ai apărut în faţa lui complet despoiată şi în pielea goală".

Urmează mâncarea greoaie a unei societăţi lipsite de pretenţii — supă deasă, fripturi, maioneză, prăjituri, încă un fel de prăjituri, îngheţată făcută în casă şi cafea în ceşti largi şi subţiri de Limoges, de mărime mijlocie.

Evvy îmbrăcată în *point d'esprit*, Orville strâns în jacheta neagră prea strâmtă; doamna Emma Louisa în rochia verde de catifea şi la gât cu salba de diamante, urmăreşte cameristele cu poruncile ei neformulate; Bernie, la vârsta de douăzeci şi cinci de ani, are înfăţişarea pontificală.

Treci în camera mea... Da, dragul meu, am ceva special ce aş dori să încerci... Sunt o pereche car-

potriveşte de minune... Nu pierzi o fiică ci câştigi un fiu... Imi pare rău că sunt obligat să plec tocmai acum. Cred că voi înţelegeţi ce înseamnă în ziua de astăzi să fii fabricant de hârtie, şi afacerile sunt afaceri..... Bernie va face onorurile casei...

Era zece jumătate; se făcuse unsprezece şi acum se găsea pe peronul îngheţat al gării. Fred Howker, şeful staţiei, îi ieşi în cale:

— Văd că plecaţi astă seară, probabil spre Ridge, domnule Glasgow; de, cred că pe acolo tocmai acum trebue să fie zăpadă din belşug. Puţin vânat mi-ar face şi mie plăcere...

In depărtare se vede felinarul roşu al trenului numărul patru care se apropie.

Pentru Barney numărul patru era ceva mai mult decât un tren, şi tot aşa pentru toţi cei din Butte des Morts care aveau obiceiul să călătorească. Nu era un simplu mecanism bine uns care alergă în lungul unui terasament nivelat. Cunoştea mecanicul, fochistul, frânarul, conductorul şi comisionarul trenului numărul patru şi-i spunea pe nume, ca şi când s'ar fi adresat unei persoane. Văzuse trenul numărul patru prins în vârtejurile unui viscol de Ianuarie, înţepenit între troienii de zăpadă şi cu flancurile îngropate; îl văzuse în mijlocul arşiţei din luna August; dela ferestile vagoanelor lui văzuse arama toamnelor din Wisconsin şi verdele învelit în primele neguri ale primăverii. In toiul iernii, când trenul numărul patru se oprea gâfâind şi legănându-se pe osii în gara Iron Ridge, pentru a aduna forţe noi, ca să poată coborî în lungul peninsulei, ştiai că trenul acesta s'a luptat cu elementele naturei potrivnice şi că le-a biruit. Infăţişarea lui avea ceva specific, de îndrăs-

neală şi izbândă. Presimţeai că a trecut luptând din greu printr'o regiune aspră şi trupul îi era încărcat de zăpadă, de sgură şi de sloiuri de ghiaţă. Intocmai ca un braţ lung de fier care cuprinde mijlocul voluptos al unei fete, aşa îmbrăţişa şi el această regiune bogată.

— Hei, Walt, strigă Barney spre mecanicul care scosese capul peste marginea locomotivei. Trecuse un sfert de veac de astfel de saluturi reciproce, din ziua când Walt fusese numit mecanic la trenul acesta.

— Hei, Barney! Mergi la deal împreună cu noi? Bine faci!

Walt era cărunt la vârsta de cinzeci de ani şi pe obrazul lui tremura mândria caracteristică a mecanicilor de trenuri. Era mai aspru decât obrazele lucrătorilor dela fabricele de hârtie, mai încercat şi mai blând. Răspunderea lor este mai mare decât a celor din fabrici. Ochii lui Walt, în dosul ochelarilor cu rame de sârmă, erau treji ca şi ai unui marinar, dar n'aveau privirile pierdute în depărtări ca ale acestora. Şapca cu cozorocul lat şi salopeta vărgată o purta cu o mândrie puţin justificată pentru o îmbrăcăminte atât de modestă.

Comisionarul îl văzu de departe şi-l salută, arătându-şi dinţii plini de plombe şi coroane de aur, odată cu albul ochilor. Era mare noroc pentru comisionarii trenului care face drumul spre miazănoapte, când se întâmpla ca un industriaş din Butte des Morts să comande un vagon salon.

— Totul este gata şi vă aşteaptă, domnule Glasgow. Am pregătit patul pentru o singură persoană, *cred* că e bine aşa? Da, *suh!*

Ochelarii conductorului erau cu rame de aur.

— Hello, Frank. Aici eşti?

Conductorul Frank era un bărbat cărunt şi cu inimă

şare de om înfrânt, pe care-l susţinea un lanţ gros de aur ce-i atârna dela ceasornic şi o insignă masonică, iar pe mâneca tunicii avea tresele de aur care indicau anii de serviciu. Din primul moment când îl vedeai, bănuiai numaidecât că acasă are o soţie invalidă.

— A trecut multă vreme, domnule Glasgow, de când n'aţi mai făcut drumul acesta împreună cu noi. Astăzi este la modă ca oamenii de seama dumneavoastră să umble cu maşinile acelea uriaşe, aşa că mi-am închipuit că ne-aţi uitat.

— Eu nu sunt dintre aceştia, Frank. Ştii cum vine vorba. Cei din răsărit mai trebue din când în când să facă şi puţină paradă.

La aceste cuvinte începură amândoi să râdă cu glasul stăpânit, căci la această oră partea de mijloc a vagonului era un fel de catacombă luminată în verde, unde se înşirau unul lângă altul trupurile călătorilor din Milwaukee şi Chicago care se sbăteau neliniştiţi în aşternuturile lor.

Era o atmosferă prietenească, intimă şi obişnuită. Peste două decade şi mai bine, nepotul lui Barney pe care el fusese sortit să nu-l vadă niciodată, considera trenurile drept un mijloc de transport care semăna foarte de aproape cu chervanele primilor pionieri. El nu le vedea decât trecând în goana roadsterului său cu viteză de o sută douăzeci de kilometri pe oră, sau când trecea pe deasupra lor cu avionul. El n'a avut parte să vadă peisajele pe care le văzuse bunicul său dela fereastra unui vagon de tren, desfăşurându-se întocmai ca pânza unui caleidoscop prin faţa ochilor lui. Barney nu se săturа niciodată să admire câmpiile cu pământul negru şi gras, regiunile acoperite de păduri seculare, uriaşele drumuri de apă ale unui continent care nu fusese

încă în întregime devastat. Flăcăii fermieri care lucrau la câmp își scoteau pălăriile din cap și făceau semn trenului care trecea în goană pe lângă ei. Femei în pragul porților își făceau mâna punte peste ochi ca să-i urmărească; rochiile de stambă ale acestor femei erau ieșite de soare și aveau mânile bătucite de muncă. Alte femei din bordeiele cantonierilor ce se găseau în lungul liniei, se uitau curioase și fără nicio dușmănie la femeile care stăteau comod pe canapelele plușate din dosul ferestilor de cristal. Lucrătorii italieni din lungul terasamentului, zâmbeau arătându-și dinții albi din mijlocul obrazului oacheș. Cu ani de zile mai târziu, când nepotul lui Barney trecea în goana automobilului pe lângă ei, oamenii aceștia nu mai zâmbeau. Se uitau la el întunecați și scuipau.

Trenul numărul patru îl va duce la Iron Ridge unde va sosi la șase dimineața, tocmai la vreme, ca în cantonament să găsească o cafea fierbinte, o farfurie de întorsuri, slănină prăjită și pesmeți. Swan Bostrom va fi acolo, ca să-l întâmpine cu obrazul lui rotund și rumen ca merele în pârgă, cu ochii albaștri neobișnuit de strălucitori care-i zâmbesc pe deasupra scurteicii vărgate în colori țipătoare.

— Aveți tot ce vă trebuește, Mistah Glasgow, suh?... yes, *suh!* La orele șase jumătate exact voi veni să bat la ușă, ca să vă trezesc. Apoi plecă numaidecât, luând cu el încălțămintea lucitoare a lui Barney.

Barney se desbrăcă și-și așeză hainele cu grijă, apoi se întinse în așternutul de perne. Amănunt foarte cinstit, dar pe el luxul îl intimida chiar astăzi și-l făcea să se simtă puțin înspăimântat. Probabil din pricina asta și făcea plăcere. Tocmai de aceea în mod foarte discret, el și tovarășii săi luau vagoane salon, deoarece acestea

era concepţia lor personală despre măreţie şi bunăstare, căci majoritatea lor ştiau ce înseamnă să umbli pe jos în lungul drumurilor îngheţate, pe vreme de iarnă, sau prin praf în mijlocul arşiţei de vară, cu tot ce aveau adunat într'o cârpă vărgată care bălăngănea la capătul unui ciomag ridicat pe umăr. Toţi aceştia, împreună cu el, erau oameni cărora le plăcea să mănânce bine — fripturi de raţă, pateuri, supe dese şi să bea un Whisky Rye sau un Bourbon. Cu toate acestea erau naivi în toate privinţele. Coborâtori ai unei singure generaţii sau cel mult două de pionieri, aveau prea puţin timp liber ca să poată cheltui şi nici nu se pricepeau să cheltuiască.

Cuibărit între pernele vagonului Pullman, Barney Glasgow se simţea în siguranţă şi mulţumit. Prefera să călătorească în felul acesta, decât într'un vagon particular, în intimitatea altor oameni, cu prea mulţi comisionari împrejurul său, cu prea multă mâncare, prea multă băutură, prea multe ţigări, anecdote şi joc de cărţi. Pe obrazele tuturor tremura mulţumirea vacanţei ce şi-au acordat-o, dar dincolo de aceasta era veghea sinistră a fiecărui individ cu ochelarii de aur care urmăreşte pe celălalt, întocmai ca haiticul de lupi flămânzi care pândesc o pradă. Fiecare dintre oamenii aceştia avea milioane şi milioanele însemnau putere şi belşug. Dar milioanele nu le mai făceau nicio plăcere, şi tot aşa nici lui Barney, deşi el avea mai multe milioane decât ei toţi.

Se simţea întocmai ca un mare duce care se îndreptă spre vastele teritorii ale ducatului său: păduri, râuri, oraşe, sate. Spre peşti, cerbi şi sburătoare. Îi făcea plăcere, ca şi celorlalţi, să-şi supravegheze de aproape averea — fabricele, pământul, recoltele, pădurile, func-

ţionarii, familiile acestora, ţinându-i strâns în mâna lui puternică. Un coborâtor al gothţilor care a devenit patriarh, dar care nu s'a obişnuit încă să se bucure de situaţia în care se găseşte. Nu se gândea niciodată la marea lui avere ca la un imperiu, deşi nu era cu nimic mai prejos. Pentru el nu reprezenta altceva decât atâtea tone din cutare, atâtea hectare din cutare, kilograme, kilometri pătraţi sau prăjini din cutare. Un copac nu era pentru el altceva decât pasta pe care i-o putea da şi un râu ceva pe care pot circula plutele sau se pot transporta buştenii. O colină era o ridicătură de teren care putea să conţină minereuri; o cădere de apă era forţă pe care nimenea nu se gândise încă s'o capteze.

La apariţia acestor oameni copacii pădurilor seculare dispăreau. Pe urma lor răsăreau oraşe. Voinţa lor punea stăpânire pe apele râurilor. Până şi elementele naturei se supuneau lor, căci după ce tăiau mii de kilometri pătraţi de păduri, schimbau cursul apelor, influenţau clima şi ploile şi pricinuiau variaţiuni neaşteptate în arşiţă şi ger. Erau întocmai ca nişte copii proşti care se joacă de-a-zeii. Nimenea nu le stătea împotrivă, nimenea nu-i oprea să facă ce poftesc. Erau un fel de locuitori ai Olympului din secolul al douăzecilea, a căror stăpânire nu fusese încă răsturnată de alte zeităţi.

Barney se cuibări mai bine în aşternutul de perne şi se uită la luminiţa care clipea încastrată în cercevelua ferestii, deasupra capului său. Avea de gând să citească un articol din *Gazeta Forestieră* şi un raport de afaceri, bătut la maşină de domnişoara Josie Sinnott. Cu o servietă între bagajele cu care pleca la drum, îşi simţea conştiinţa mai uşurată, chiar dacă se întâmpla nici să n'o deschidă. Doamna Emma Louisa strâmba din nas, în felul ei cu care te scotea din minţi, de fiecare

dată când îl vedea că ia servieta.

Adunătura aceea de acasă cu siguranţă nu s'a mişcat încă ci continuă să discute, să mănânce, să bea şi să joace whist. Bernie se învârteşte amabil împrejurul invitaţilor, Emma Louisa se găseşte în treabă: „Nu vrei un pahar de limonată? Este atât de cald în camera aceasta, din cauza meselor de cărţi. Un sandwich? Bine dar asta s'a întâmplat cu câteva ceasuri în urmă. Eu sunt de părere că poţi mânca oricând un sandwich. Haide, ia unul! Acesta este cu şuncă, celălalt este cu friptură de puiu şi acesta este cu brânză". Evvy zâmbeşte fermecătoare şi caraghiosul ei de adorator se ţine după ea, din cameră în cameră, întocmai ca un trepăduş care amuşină urmele stăpânului. Fire-ar afurisit să fie!

„Va trebui să încerc să dorm puţin, căci vom sosi devreme". Devreme! Odinioară, când era tăietor de păduri, i s'ar fi părut un lux, să părăsească patul la şase jumătate dimineaţa. Dar nu era în stare să adoarmă. Prea mâncase mult la masă. N'ar fi trebuit să bea nici din vinul acela, căci nu se împacă niciodată cu Rye.

Începuse să se facă frig, un frig stăruitor şi caracteristic trenurilor Pullman care fac drumul spre miazănoapte, prin Wisconsin şi Michigan. Din când în când se ridica într'un cot şi ferea un colţ al perdelei, ca să se uite la localităţile pe care le cunoştea atât de bine şi care stăteau acum învăluite în întunerecul greu al acestei nopţi de Noembrie. White Pine — Matchboard — Spruce Crossing. Nume indiene ca Gogebic, Marinisco, Manitowish, Mishikee. Nume franţuzeşti: Lac de Flambeau, Bateau. Nume frumoase, simple şi spontane, ca şi izvoarele de apă limpede, răsărite din însaş topografia regiunii.

Aţipi, apoi adormi şi din nou se trezi. Vagonul de-

venea din ce în ce tot mai rece. Frigul își făcea loc prin ferestile închise hermetic, tot atât de inexorabil ca și degetele înghețate ale morții. Când se întâmpla ca trenul să se oprească în câte o gară, părea că se găsește de fiecare dată câte cineva pe care să-l cheme Bill și care căuta pe un altul — fără nume — care se postase sub fereastra lui Barney cu un ciocan greu în mână! Bang. Bang. Bang! Ei, Bill, Bill!

Probabil a lăsat lumina aprinsă. Din când în când în timpul somnului neliniștit ridica mâna ca s'o stingă. Încetul cu încetul între clipele treze și clipele de somn, băiatul care acum era bărbatul acesta din vagonul Pullman, apărea și dispărea, ca apoi să apară din nou, așa că nu mai putea face deosebire între somn și realitate... Dormi intermitent și pe apucate, între strigătele celui care chema pe Bill, între plecări și scârțâitul frânelor și între opriri, strivit de greutatea ca de plumb a păturilor din vagonul Pullman (căci acasă dormea sub plăpumi de mătasă și fulg), prin mintea lui chinuită începură să defileze imaginile ultimilor patruzeci de ani.

4.

Astăzi uriaşele întinderi păduroase din miazănoapte au devenit subiecte pentru povestiri romantice. Dar pentru băiatul de paisprezece ani, care servea lucrătorii, lucra la bucătărie, se scula la trei de dimineaţă, în timpul nopţilor întunecoase de iarnă, şi se culca seara la zece, cu trupul frânt de oboseală şi scăldat în sudoare, viaţa pe care a dus-o, n'a fost câtuş de puţin romantică. Totuş gândindu-se la ea din depărtarea aceasta a anilor care trecuseră, simţea un fel de nostalgie. Asprimea acestei vieţi, greutăţile ce le impunea oamenilor — gerul cumplit, pâinea care era o bucată de aluat îngheţat în care înfigeau vârful ascuţit al unui băţ şi o ţineau deasupra flacărilor, poverile grele pe care trebuia să le poarte pe umeri, deşi era încă tânăr şi fără putere, mindirurile murdare şi mirosul iute şi insuportabil al ciorapilor uzi şi al bocancilor — toate acestea erau acum îmblânzite de vălul uşor pe care vremea îl aşternuse peste ele. Lucrurile plăcute, întâmplările vesele, tremurau acum uşor la suprafaţa conştiinţei lui şi rămâneau acolo nemişcate. Işi aducea aminte de emoţia pe care i-o pricinuia plecarea buştenilor pe vâltoarea râurilor, cântecul topoarelor care loveau trunchiurile brazilor din pădurea îngheţată sub aşternutul ei de zăpadă, de gustul pârjoalelor acrite cu

oţet — pârjoale de bocanci, cum le spuneau ei şi de lipiile de orz, unse cu melasă. Îşi aducea aminte de focurile aprinse în cantonament. Se adunau roată împrejurul focurilor acestora, ca să cânte cântecele cantonamentelor din codru, legendele care imortalizau întâmplările din viaţa tăietorilor de păduri care se întindeau în lungul imensului teritoriu, din Maine până în Michigan. Cântecele acestea trecuseră dincolo, în Canada şi-şi făcuseră loc chiar în Scoţia şi Suedia. Oamenii aceştia aveau foarte puţine posibilităţi de distracţie şi dacă se întâmpla ca vreunul dintre ei să ştie cânta, acesta era întotdeauna mai bine plătit decât un tăietor obişnuit. Şi Gusto se pricepea să cânte. Oamenii îi ziceau Gusto chiar pe vremea aceea, pocindu-i numele, deoarece în primii ani ai copilăriei se luptase şi el, exact cum se luptase şi Evelyn când era fetiţă mică, să-şi pronunţe numele. Gusto avea un glas foarte frumos de tenor irlandez, şi era în stare să-i facă chiar să plângă, ceea ce oamenilor nu le displăcea. Avea obiceiul că plângea şi el în timpul cântecului. Vedeai oamenii bărboşi şi nespălaţi, stând roată împrejurul lui, şi cu lacrimele picurându-le în mustăţi. Gusto le cânta *Blonda Charlottă, Cele două Surori, Mândria Cărătorilor* şi *Viaţa Tăietorilor de Păduri*, aşa cum auzise pe tatăl său cântându-i-le lui însuş.

Dar asta s'a întâmplat mult mai târziu, când el era bărbat de nouăsprezece ani şi pe umeri avea o încărcătură de muşchi, ca un cal de povară. La această epocă el avea în urma lui cinci ani de viaţă plină de învăţături, petrecută în mijlocul codrului din miazănoapte. Avea şase urme înălţime, era în stare să taie un copac într'un timp record, deprinsese periculosul meşteşug de a se urca în vârful copacilor şi a aprecia o întindere de pă-

dure, se pricepea ca nimenea altul să facă transporturi cu carul şi cu tânjala, ştia pregăti o mâncare, potcovi un cal, ciopli un trunchiu de copac, ştia să repare o roată de car spartă şi se obişnuise să estimeze în metri cubi o pădure dela prima vedere. Avusese parte să vadă pe tatăl său mort şi trupul maică-si aşezat într'o ladă de scânduri albe pe care o coborâseră în josul apelor râului pe cea mai impresionantă barcă de prohod ce s'a pomenit vreodată dela Elaine de Astolat încoace.

Începuturile familiei Glasgow în America, dacă cineva ar fi fost curios să le cunoască, se asemănau cu nenumărate întâmplări ale familiilor scoţiene şi irlandeze, care au început cu emigrarea scoţienilor spre Ulster şi de aci în regiunile din West. Andrew Glasgow şi tânăra sa soţie Nellie Emmett îşi făcură primul popas în New Brunswick. Aci în oraşul St. John li se născură două fete gemene care muriră de mici. Probabil mâhnirea pricinuită tinerei soţii de această pierdere, îi determină să treacă în Maine, dar în realitate Andy Glasgow coborâse prin codrii seculari şi-i urmărise din New Brunswick până în Maine, din Maine în Michigan şi din Michigan până în Wisconsin. Barney se născuse în Maine şi aci, probabil în mod inconştient i se strecurase în suflet, chiar din primii ani ai copilăriei, farmecul codrilor şi cunoştinţele elementare ale exploatărilor forestiere care mai târziu reuşiră să facă dintr'ânsul cel mai celebru tăietor în pădurile din miazănoapte. La vârsta de douăzeci şi trei de ani numele lui devenise aproape o legendă — era un fel de Paul Bunyan al acestei regiuni.

Andrew Glasgow se trăgea dintr'o familie de oameni cumsecade şi tot aşa Nellie Emmett. Dar fusese al cinsprezecelea copil al familiei de colonişti scoţieni din

Irlanda şi ea era a cincia fată şi cea mai mică din familia Emmett. Greutăţile pe care le reprezenta America prin anii 1850, nu puteau să-i înspăimânte. Posibilitatea de a câştiga mai bine, de a vedea lumea nouă, care-i făcuse să plece din Ulster şi să se statornicească în New Brunswick, îi determină ca după aceea să treacă în Maine. Andrew Glasgow nu era un simplu tăietor de păduri, ci un fel de întreprinzător care avea la îndemână o casă proprie cu două încăperi şi se bucura de o anumită autoritate în faţa celorlalţi lucrători. Nellie era femeie cu oarecare învăţătură, fire mândră şi cu un puternic instinct de posesiune în dragostea ei faţă de Barney. In împrejurimi se găseau puţine femei, Andrew intra în codru de unde nu se mai arăta cu lunile de capăt, dar Nellie era fire veselă, îi plăcea singurătatea şi dispunea de o energie sălbatică, aşa că nimic nu o putea frânge.

Primăvara şi toamna Barney se ducea la şcoală — în timpul iernii şcoala nu putea ţine cursuri, din pricina troienilor de zăpadă pe care nimenea nu-i putea trece — şi făcea zilnic şi în mod inexorabil nouă kilometri pe jos. Il îndopau cu sulf şi melasă. In timpul luminei tulburi a după amiezilor de iarnă, după ce termina cu ceea ce gospodinele din partea aceea numeau *alunarea vaselor*, şi înainte de a începe pregătirile în vederea cinei, Nellie se străduia din toate puterile ca să facă educaţia băiatului, şi-i cetea din puţinele cărţi pe care le avea la îndemână, până când reuşi să se deprindă şi el cu cetitul. In timpul anilor acestora, când sufletul lui era în plină formaţie, era nedespărţit de maică-sa, dar nu şi-a dat seamă niciodată că luând în căsătorie pe energica Emma Louisa, care era mai în vârstă decât el şi grozav de tiranică, această hotărâre se datora influenţei pe care o exercitase Nellie asupra lui în anii

copilăriei, această Nellie care fusese o femeie cu voinţă de fier. Cu un cuvânt, Barney se căsătorise de fapt cu propria sa mamă.

Vara umbla desculţ, aşa că din Iunie până în Septembrie picioarele lui erau pline de sgârieturi şi de rănile pricinuite de colţurile tăioase ale pietrelor de pe poteci; de mâncat mâncau svârlugi, scrumbii, fragi şi beau ceaiu. La vârsta de treisprezece ani îşi începu cariera de codrean, căci plecă în cantonament împreună cu tatăl său şi aci primi cele dintâi lecţii în calitate de băiat care serveşte la toate. Dela bucătarul barăcilor, odată cu un dialect franţuzesc-canadian destul de pocit, învăţă şi să cetească. Carnea afumată de porc, mazărea, pâinea, melasa, ceaiul şi poamele uscate — obişnuita hrană a tăietorilor de păduri, deveniră singurele alimente pe care le cunoscu Barney ani de-a-rândul. Învăţă tot atât de bine să gătească aceste mâncări, precum se obişnui şi să le mănânce, iar mai târziu când Bernard Glasgow, proprietarul exploatărilor de păduri şi fabricantul de hârtie multimilionar, începea să se plictisească de mâncările prea consistente, se pomenea că tânjeşte după hrana primitivă din timpul când fusese tăietor şi începea să jinduiască după o bucată de carne afumată, după un castron de mazăre sau o pârjoală. Uneori îndrăsnea chiar să intre în cămara casei lui impunătoare din Butte şi deschidea o cutie de pătlăgele roşii şi în timpul cât bucătăreasa se uita la el înveselită, iar Emma Louisa se frământa pe loc, Barney o sorbea dintr'o singură înghiţitură, ca pe vremea când era în codru şi o cutie de pătlăgele reprezenta suprema delicateţe pentru orice tăietor de păduri. Pe vremea aceea nu se ştia încă nimic despre vitamine. Ştiau doar atât, că pătlăgelele le taie setea şi că în oarecare măsură îi înviorează.

Dormea împreună cu tatăl său pe un mindir îngust dintr'o încăpere care servea de birou şi vagon al cantonamentului. Aci era şi depozitul obiectelor cumpărate de tăietori, în raport cu nevoile lor: ciorapi, hârzobi, bocanci, tutun, cămăşi şi scurteici. In timpul nopţilor geroase de iarnă — ori nopţile de iarnă în Maine erau întotdeauna geroase — Barney vedea pe bărbaţii aceştia înalţi şi bărboşi stând strânşi unul lângă altul, ca să se încălzească. Se acopereau cu o pătură mare şi se strângeau unul lângă altul, întocmai cum o gospodină îşi strânge lingurile din casă: spate lângă piept — piept lângă spate, uitându-se toţi într'o singură direcţie şi stând întinşi sub aceeaş pătură. Când unul dintre tăietori era sătul şi-şi simţea trupul înţepenit, aşa că nu mai putea sta pe aceeaş dungă, îl auzeai strigând *Roata*, şi cât ai clipi toţi se întorceau pe cealaltă parte, tot atât de strânşi unul lângă altul, dar uitându-se în direcţie opusă. Dormise chiar el în felul acesta şi de mai multe ori.

(După ce clădise terasa de deasupra porticului impunătoarei lui case din Butte des Morts şi Bernie declarase că de aci înainte dormitorul său cu tavanul înalt îl va întrebuinţa cu salon şi cameră de lucru, Barney examinase încăperea aceasta elegantă în toate amănuntele, apoi începuse să râdă cu hohote, dar nu explicase niciodată familiei sale motivul acestei ilarităţi neaşteptate).

Obiceiurile însuşite în timpul celor zece ani ce urmară după aceea, le păstră pentru toată viaţa. De pildă nu era în stare niciodată să întârzie la masă şi să-şi cetească ziarul în linişte, fără să-şi simtă conştiinţa vinovată. In cazul când nimenea nu-i adresa vreo întrebare directă, ar fi fost în stare să nu scoată o vorbă ci să mănânce grăbit şi cu poftă. Uneori când se întâmpla

să fie preocupat de gândul unei afaceri complicate şi grele, îl vedeai că nu mai mănâncă, ci dă farfuria la o parte, se ridică dela masă şi dă să iasă din cameră, înainte de a-şi da seamă că pleacă şi că este urmărit de obrazele mirate ale tuturor celor dimprejurul mesei şi probabil şi de privirile speriate ale stăpânei casei unde fusese invitat la dineu.

De mii de ori avusese ocazie să se oprească în pragul barăcii unde era bucătăria şi să strige, una dintre cele două chemări:

„— Zor la mâncare, căci altfel o aruncăm!"

„— La masă întinsă!"

Imediat după aceea se auzea târşitul şi răbufnitul bocancilor grei, pe podelele de scânduri, pârâitul lavițelor, clămpănitul fălcilor care mestecă şi ţăcănitul linguriloi de fier în farfuriile de tinichea. Peste zece minute movilele de pâine, de carne, de mazăre, castroanele cu pârjoale şi găleţile de ceaiu dispăreau. Lavițele erau date la o parte şi din nou se auzea răbufnitul bocancilor. Masa se terminase şi nimenea nu scosese o singură vorbă.

Datorită acestui fel de viaţă care se desfăşurase timp de cinsprezece ani în ţara nouă, drumul lung până în codrii din miazănoapte ai Statului Wisconsin, nu putea să înspăimânte pe Andrew Glasgow, pe Nellie şi pe Barney. Işi împachetară lucrurile — fiecare prăjină şi cange a lui Andrew, împreună cu plita de bucătărie a lui Nellie şi cele trei linguri de argint — şi se îmbarcară pe un vapor care se îndrepta spre Boston. Trenul care făcea legătura între Boston şi Albany, îi duse pe toţi trei până în Albany. Trăsurile de călători erau ca şi diliienţele de mai târziu, dar ceva mai puţin confortabile. Barney nu putu uita niciodată felul în care se legăna şi sălta această dărăpănătură de vehicul cu

două ferești și-i făcea plăcere să vorbească despre drumul pe care l-a făcut, în fața câte unui grup de camarazi care stăteau tolăniți în fotoliile unui vagon salon de mai târziu, fumând și gustând din paharele cu băuturi răcoritoare. La Albany luară o barcă și făcură drumul în lungul canalului până la Buffalo, iar de aci un vapor care traversa lacul până în Wisconsin, și aci familia Glasgow era gata să ajungă la capătul drumului lor, nu numai în Statul Wisconsin ci chiar în America, deoarece lacul Erie îi asvârli în toate părțile, până când reușiră să se oprească la Cleveland, iar furtuna care biciuia apele lacului Huron aproape îi făcu să naufragieze, înainte ca vaporul să se poată refugia la Presque Isle. Dar furtunile acestea se dovediră aproape niște adieri de zefir, în comparație cu ferocitatea vânturilor cumplite care-i prinseră în vârtejurile lor pe apele lacului Michigan.

— Acum s'a terminat cu noi, declară Nellie, cu o liniște sinistră în glas. Își pusese pelerina, mătăniile, boneta și se încălțase cu ghetele cele noi, iar pe Andy și pe băiat îi obligă să se îmbrace în hainele cele mai bune pe care le aveau, așa ca moartea să-i găsească pregătiți cum se cuvine. Cele trei linguri de argint le ținea strâns în mână. Se uita la băiat și sprâncenele ei negre și groase erau încruntate din pricina efortului pe care trebuia să-l facă, pentru ca să se poată stăpâni: M'am gândit că pe tine te voi face președinte al Uniunei, ca pe Abe Lincoln, doar că ai fi fost ceva mai îngăduitor decât el.

— Ca pe urmă să fiu împușcat, protestă Barney, încercând să se împotrivească intențiilor ei nerealizate. Eu prefer să devin om bogat, ca dommul Veasy din Bangor.

— Şi una şi alta! strigă Nellie irlandeza, încercând să stăpânească cu glasul ei mugetul furtunii şi sbuciumul vasului care scârţâia şi pârâia din toate încheieturile.

— Niciuna nici alta! ripostă Andy scoţianul, ţinându-se cu amândouă mânile de marginea mindirului, ca să nu cadă cu capul în jos.

Dar Barney fusese sortit să reuşească, deşi Nellie n'avu parte să se bucure de reuşita lui. Vaporul izbuti să intre în Grand Haven şi după ce aşteptă două zile în port, apele lacului Michigan se liniştiră şi plecară la Milwaukee, aşa că partea cea mai grea a călătoriei lor se termină. Datorită primejdiei prin care trecuse, Barney rămase cu convingerea că niciun vapor nu se scufundă şi tot această convingere explica şi îndrăsneala lui de mai târziu, în felul de a-şi conduce propriul său yacht.

Restul drumului până în codrii seculari din Wisconsin, pe care îl făcură în cea mai mare parte cu carul, fu o jucărie în comparaţie cu cel de până acum. Iarna se aşezase cu temeiu, dar după gerurile cumplite din New Brunswick şi din Maine, nu le mai păsa de clima din Statul Wisconsin.

Prima iarnă — care se dovedi cea din urmă din viaţa lui Andy — trecu liniştită şi în condiţiuni destul de mulţumitoare. Regiunea le plăcea; Andy fu însărcinat cu conducerea unei echipe de oameni vrednici. In primăvara următoare toţi trei se îmbolnăviră de friguri — de tremulici, cum se zicea în părţile acestea — dar tot aşa se îmbolnăveau şi ceilalţi oameni din vecinătatea lor. Se credea că frigurile sunt consecinţa miasmelor ce se ridică primăvara din *pământul sălbatic* pe care-l răscoleau plugurile. Nellie le da în fiecare zi câte o doză sdravănă de chinină, dar topirea zăpezilor încă

nu începuse, şi în aşteptarea ei, Andy plecă să facă un turneu în vederea estimării copacilor care puteau fi tăiaţi, pentru o firmă de cherestea din Oconto. Faima lui de om priceput în aprecierea lemnului ce poate fi exploatat dintr'o pădure, se răspândise repede în toată regiunea. Cu traista în spinare şi hârzobii, plecă la drum. Peste zece zile trebuia să se întoarcă acasă, pentru a începe transportul buştenilor, şi făgăduise lui Barney să-l ia şi pe el, dar Nellie îl obligase să jure că nu va lăsa băiatul să pună piciorul pe pluta de trunchiuri şi nici să manevreze buştenii cu prăjina sau cu cangea, decât cel mult de pe ţărm.

In primăvara aceasta moartea făcuse lui Andy de două ori cu ochiul, înainte de a întinde în mod definitiv ghiara după el şi a-l lua cu ea, fără niciun fel de milă. Prima dată îi lăsă semnul făcut de o coadă de pisică pe frunte. Andy dispreţuia din fire primejdiile care de cele mai multe ori reuşesc să ucidă chiar pe cei mai pricepuţi tăietori de păduri. Când se taie câte un copac gigantic, în cădere se prăbuşeşte peste câte un frasin sau un fag care-i stă în cale. Crengile acestora răbufnesc în pământ cu putere înspăimântătoare şi pot să sară tot aşa înapoi. Pentru a se feri de crengile acestea care se numesc cozi de pisică, oamenii aleargă şi se ascund în dosul câte unui copac destul de gros, ca să-i poată feri.

„— Păzea, că se prăbuşeşte!" se auzi strigătul de alarmă. Dar Andy care se obişnuise să dispreţuiască primejdia, se mişcă prea încet. O coadă de pisică sări în aer şi-l lovi în tâmplă, dar fu destul de amabilă, încât omise să mai facă şi diferenţa de câţiva milimetri cât ar mai fi trebuit, ca să-i scoată ochiul. Dar niciunul dintre tăietori nu se sinchisea de o astfel de rană, care

după ce era bandajată, se vindeca repede, datorită aerului curat şi rece.

Data următoare însă moartea se dovedi mult mai lacomă, când îl surprinse în timpul turneului prin codru. Primăvara întârzia şi ghiaţa încă nu se rupsese. Cu gândul de a scurta depărtările şi a face economie de timp, apucă pe oglinda îngheţată a unui lăculeţ mic şi adânc de felul căruia era plină regiunea. Ghiaţa subţiată pe dedesubt, se rupse sub greutatea lui şi se pomeni în mijlocul apei negre şi reci. Prins în vizuina aceasta care-i paraliza mişcările, încercă să iasă, dar de fiecare dată ghiaţa se rupea sub greutatea lui, aşa că-şi smulse căciula din cap şi o aruncă departe pe ţărm. Asta era un fel de dovadă, pentru cei care vor trece pe aici, că pădurile seculare din miazănoapte au mai făcut o victimă. In felul acesta vor putea da de urma lui, după ce el va dispărea pentru totdeauna. Dar datorită opintelilor de a ieşi din apă, legătura ce o avea în spinare se desfăcu din chingi, şi astfel reuşi ca prin minune să-şi facă o punte din hârzobi şi să se târască bucată cu bucată, până când ieşi din apa care îi îngheţase trupul. Işi continuă turneul foarte liniştit şi se întoarse acasă tocmai la timp, pentru a fi de faţă la transportul trunchiurilor.

Pe marginea râurilor sau prinşi în apa îngheţată erau sute de mii de buşteni. Cu fiecare zi ce trecea, căldura soarelui transforma în apă zăpada şi ghiaţa. In cantonamente tăiatul copacilor se terminase. O parte a tăietorilor plecase la începutul primăverii, ducând cu ei economiile adunate în cele câteva luni de iarnă. Dar plutaşii şi cei care lucrau cu prăjina şi cangea nu se mişcaseră. Intre aceştia n'aveau ce căuta oameni bătrâni sau tăietori care trecuseră de vârsta primei bărbăţii.

Cei care lucrau cu cangea, trebuiau să fie oameni îndemânatici, îndrăsneți și voinici. Toți lucrătorii cu cangea erau franțuji, irlandeji, engleji și scoțieni, indieni și scandinavi. Își schimbau încălțămintea cu bocanci care aveau cuie ascuțite pe tocuri și talpă, ca să se poată înfige în trunchiurile de brad. Flanelele groase de lână din timpul iernii erau înlocuite cu salopete care nu se îngreunau de umezeală și se uscau repede, deoarece în timpul lucrului lunecau de nenumărate ori în apă, dar cu toate acestea continuau să lucreze, uzi până la piele și expuși vânturilor aspre de primăvară în codru. Salopetele acestea le purtau retezate — cu cracii pantalonilor tăiați exact deasupra carâmbilor dela bocanci. Retezarea se făcea cu cuțitul sau cu toporul și din ce era mai neregulată, era considerată cu atât mai frumoasă, și un crac al salopetei era întotdeauna mai scurt decât celălalt, dar fără ca cineva să-ți poată spune de ce. Îmbrăcați în cămăși de flanele și în cap cu pălării bleojdite, în mâni cu cangea, cu prăjina sau cazmaua ascuțită, plutașii aceștia americani sunt imaginea unei clase de oameni care a fost cea mai eroică, mai îndrăsneață și mai expusă în trecutul acestui continent.

Veniră apoi zilele calde ale primăverii, când ridicară porțile cele mari ale stăvilarului care oprise apa, și vâltoarea se porni la drum, ridicând în spinare ghiața ce mai rămăsese; puhoiul alerga mugind ca glasuri de tunet și trunchiurile se urneau încălecându-se unele peste altele, petrecute de mugetul uriaș și de strigătele oamenilor care se opinteau pe țărm. Departe, încălecați pe acești bușteni erau plutașii, înarmați cu cângi și prăjini, care alergau din loc în loc și puneau trunchiurile în mișcare, pentru a le face să coboare la vale. Activitatea lor înfrigurată se desfășura pe un așternut de

trunchiuri mişcătoare; toţi chiuiau, strigau şi înjurau, făcând minuni de echilibristică, deoarece un singur pas greşit putea să însemneze moarte sigură. Un accident putea reprezenta o pagubă nebănuită în vieţi omeneşti şi bani. Inainte de orice însă, lucrătorii trebuiau să bage de seamă să nu-i prindă vâltoarea apei, din faţa porţilor stăvilarului, înainte de a se deschide.

Tânărul Barney care n'avea voie să încalece pe buşteni, lucra în apa liniştită a dulbinei de dincolo de stăvilar, iar Andy în mână cu cangea, supraveghia lucrările care vor libera trunchiurile şi le vor face să apuce în lungul vâltoarei. Apele începură să mugească şi să coboare spre porţile ridicate ale stăvilarului uriaş. Un franţuz deşirat cu numele Spike, făcu un pas greşit şi căzu în apă, ca imediat după aceea să fie târât înainte, cu miile de trunchiuri care alergau vertiginos pe urma lui.

— Hei, Doyle! strigă Andy. Sari şi scapă pe cel care a căzut.

— Dă-l încolo de franţuz, sbieră Doyle. Şi-aşa nu face două parale.

Andy începu să alerge ca o pisică în lungul trunchiurilor, apucă pe franţuz cu cangea şi-l scoase din apă, pe urmă lunecă, fu prins de curent şi dispăru sub un potop de apă, chiar la gura vâltoarei, în mijlocul unui iad de ghiaţă, de buşteni şi de apă.

De nenumărate ori în vara aceea şi în timpul iernii următoare, Barney se trezea din somn ţipând îngrozit, şi maică-sa ştia c'a visat din nou că stă în mijlocul dulbinei, cu ochii îndreptaţi spre locul de unde trebuia să apară capul cu părul roşcat al lui Andy, pe deasupra căruia mugea apa şi trunchiurile copacilor şi ghiaţa pârâia cu glasuri de tunet. Dar capul lui Andy nu mai ieşi niciodată la lumină din mormântul lui de ape.

Nellie şi Barney Glasgow aveau cu totul două sute de dollari puşi de o parte. Ultima umbră de drăgălăşenie a lui Nellie, din vremea când era fată, acum dispăruse. Umerii obrazului i se prăvăliră în afară, puternici şi urâţi la vedere, ochii îi căzuseră prea adânc în orbite, părul bogat nu mai avea strălucire şi pe obraji îi apăruseră două pete mari şi roşii care păreau că sunt făcute cu văpsea. Devenise o femeie uscată şi îmbătrânită înainte de vreme.

— Pentru oameni ca tine nu se mai găseşte nimic de făcut în mijlocul codrului, declară ea cu glas sălbatic, întorcându-se spre Barney. Pronunţă „mimic", aşa cum se obişnuia în Irlanda de miazănoapte şi cuvântul păru cu atât mai plin de dispreţ. — *Mimic* de făcut în codru, pentru oameni ca tine, şi cred că pentru amândoi va fi mai bine să plecăm odată pentru totdeauna din părţile acestea.

— Mie-mi place viaţa din codru, răspunse Barney. Eu voi deveni un tăietor de păduri. Voi deveni un tăietor mult mai priceput decât ei toţi, la încărcatul buştenilor, la mânarea plutelor şi la tot ce se cere în exploatarea unei păduri.

— Da, şi moartea te va pândi în fiecare clipă, până când se va întinde şi va pune mâna pe tine, ripostă Nellie cu amărăciune.

Dar pentru el codrul reprezenta tot ce-şi dorea în viaţă. Băiatul nu împlinise încă nici cinsprezece ani. Cu gura, cu stăruinţa, cu amăgirea şi tot felul de făgăduieli reuşi să obţină slujba de bucătăreasă a unui cantonament de tăietori. In codrii din Wisconsin şi Michigan nu se pomenise încă de o femeie care să fie bucătăreasă a unui cantonament. Era unul dintre numeroasele cantonamente ale lui Jed Hewitt şi supra-

veghetorul nu ştia nici el tocmai bine, dacă femeia aceasta uscată şi feroce a reuşit să-l convingă sau numai l-a intimidat cu stăruinţele ei.

Hrana era amănuntul cel mai important într'un cantonament de tăietori. Cantonamentul care avea reputaţia că dă bine de mâncare, avea parte de lucrătorii cei mai pricepuţi. Pe ei îi interesa mult mai mult hrana, decât simbria pe care o primeau.

Toate acestea Nellie Glasgow le ştia destul de bine.

— Mi-ai spus că întreţinerea oamenilor din cantonamente te costă prea mult şi Hewitt a început să-ţi ceară socoteală. Încearcă şi fă economii, şi te vei convinge că toţi tăietorii te vor părăsi. Lucrul acesta îl ştii foarte bine. Ce ştiu bărbaţii care fac bucătărie despre aroma care trebue dată unei mâncări? Jumările şi ciorbele se găsesc astăzi şi la margine de drum. Ca să ai o mâncare gustoasă, de să lingi tingirea, trebue să ai la bucătărie o femeie care să ştie să-i dea gustul.

Supraveghetorul era un uriaş cu inima de aur, în vârstă de douăzeci şi opt de ani sau pe aproape — irlandezul Tom Melendy. Pe Andy îl cunoscuse, şi după moartea lui, Andy devenise un fel de erou al codrului. Povestea celor două accidente ale lui, când scăpase din ghiara morţii, ca a treia oară să sară în apă şi să salveze pe un franţuz netrebnic, cu preţul propriei sale vieţi, era colportată acum împrejurul tuturor focurile de noapte ale tăietorilor şi în toate barăcile, din capătul cel mai extrem al peninsulei Michigan, până la Green Bay.

Coborând în oraş pentru a-şi aduna lucrătorii de care avea nevoie în timpul iernii, Melendy profitase de ocazie ca să-şi radă barba ce-i crescuse peste iarnă. Acum arăta tânăr şi stângaciu, aşa că nu putea dovedi cu femeia aceasta disperată şi neîmblânzită.

— Ai dreptate, Hewitt a început să-mi ceară socoteală. Despre un bărbat care dispune de averea pe care o are el, nu ţi-ar veni să crezi... dar poate e mai bine să nu vorbesc despre omul în slujba căruia mă găsesc. Cred că aşa se pot aduna milioanele... alergând după gologani mărunţi... Ce să-ţi spun, doamnă Glasgow, suntem cu toţii profund mâhniţi de ceea ce ţi s'a întâmplat...

— Din mâhnirea dumneavoastră nu va putea trăi nici băiatul şi nici eu.

— Poate voi izbuti să găsesc o însărcinare pentru băiat.

— Este prea tânăr. Ar însemna să se omoare, îndeplinind treburi pe care trebue să le facă un bărbat, când oasele lui sunt încă moi ca ale unui copil de leagăn. (Ceva mai târziu Barney fu obligat să desmintă această afirmaţie, luptându-se cu mânile şi cu picioarele). Uite ce, domnule Melendy. Treburi pe care să le îndeplinească bărbaţii, se găsesc destule. Eu voi face de mâncare; asta este treabă de femeie şi nu de bărbat, iar dumneata vei face economie, chiar înainte de a mă pune la încercare. Iţi voi face economii şi din felul în care voi conduce bucătăria, căci la aşa ceva eu sunt foarte pricepută. Pe deasupra îţi dau pe Barney, ca băiat de serviciu şi ajutor la bucătărie, cu şase dollari pe lună în afară de mâncare şi dormit. Mă pun chezăşie pentru el, că va lucra ca să vredniceacă această sumă.

— Oamenii nu se vor învoi la aşa ceva.

— Nu se vor învoi, dar mâncările pregătite de mine le vor plăcea. Cu cât le voi fi eu mai puţin simpatică, va fi cu atât mai bine.

Melendy avusese dreptate; când intrară în baracă şi văzură pe femeia aceasta înaltă şi uscată, în mână cu lingura de bucătărie, începură să murmure şi să pro-

testeze; printre mese şi împrejurul plitei alerga băiatul cu obrazul rumen ca al unei fete, cu părul negru şi genele lungi; cum era să le placă oamenilor acestora aşa ceva. Asta era adevărată şcoală pentru domnişoare, nu bucătăria unui cantonament de tăietori. Dar după ce trecu prima săptămână, toţi făceau sluj în faţa ei, ca nişte trepăduşi, şi tot ca pe nişte trepăduşi îi trata şi ea, afară de mâncarea pe care le-o pregătea. Hrana servită în timpul acestei ierni în cantonament, deveni un fel de legendă pentru tăietorii de păduri.

„— Ascultă-mă ce-ţi spun — până şi merindea acestui cantonament este mai gustoasă decât mâncarea ce se serveşte în zile de sărbătoare în alte cantonamente", spuneau ei. Merindea era o mâncare rece pe care lucrătorii o luau cu ei, când se întâmpla să taie copaci într'o regiune prea depărtată de cantonament, pentru a se putea întoarce la amiază, ca să mănânce o mâncare caldă în baraca bucătăriei. Fără îndoială vorbele acestea de laudă erau exagerate, dar în orice caz conţineau şi un sâmbure de adevăr. Nellie Glasgow făcea parte dintre femeile neobişnuite şi pline de imaginaţie care nu ezită să „arunce" o mână de mirodenii în oalele puse la foc. Era foarte pricepută la pregătirea pârjoalelor, a sosurilor şi a pâinii calde. Chiar o singură calitate dintre acestea ar fi fost deajuns ca s'o facă celebră într'un cantonament. Pârjoalele ei de bocanci, care erau mai puţin costisitoare decât orice mâncare, fiind făcute mai mult din stafide, melasă şi oţet erau adevărată capodoperă. Pregătea mazărea nu în oale de cioaie, pe plita din bucătărie, ci aşa cum trebuia, într'o groapă făcută anume. Spuse lui Barney să sape o groapă ceva mai adâncă decât căldăruşa ei, în pământul îngheţat de afară, şi după ce aţâţă un foc sdravăn pe fundul ei,

şi după ce pereţii gropii fură bine arşi, acoperi căldăruşa bine de tot, apoi o băgă în groapă şi o aşeză pe aşternutul de jăratic din fund; împrejurul ei strânse restul jăraticului şi pe deasupra îi puse un strat gros de cenuşă. Căldăruşa o lăsă toată noaptea în groapa ei de spuză şi dimineaţa următoare mazărea luneca pe gâturile tăietorilor ca nişte picături de untdelemn aromat.

La Nellie nu se prindeau niciun fel de prostii şi avură foarte curând ocazie să facă această constatare. Inainte de asta fusese o fată veselă căreia îi plăcea să se distreze, dar acum devenise femeie înăcrită. Asta din pricina boalei care-i măcina sănătatea, dar ei nu bănuiau şi nici Barney n'avea de unde să ştie. Viaţa aceasta nu era pentru un băiat ca el, căci trebuia să muncească ca un rob. Fără îndoială în timpul acestei ierni chinuite în mintea lui se trezise gândul ca într'o bună zi să-l facă pe bătrânul Hewitt să-i plătească pentru toate suferinţele prin care trece; gândul lui era să devină mai bun decât toţi tăietorii aceştia giganţi, pentru care alerga acum de dădea în brânci, şi pe urmă să ajungă om bogat, foarte bogat.

Femeia şi băiatul dormeau într'un colţ al uriaşului bordeiu de bârne în care era bucătăria. Aveau un culcuş îngrozitor, dar de vreme ce fusese crescut cu totul altfel, mirosul din baraca în care dormeau tăietorii, cu uşile şi ferestile închise hermetic, cu soba dela mijloc în care toată noaptea ardea focul, cu aburul bocancilor şi al ciorapilor puşi la uscat, cu hârzobii din care se desprindeau mirosuri îngrozitoare, toate acestea îi erau insuportabile. Probabil Nelly îl ţinea lângă ea şi pentru a se proteja pe ea însaş. Dar precauţiunea aceasta era de prisos, căci oamenii s'ar fi gândit mai curând să se apropie de o pisică sălbatică, decât de o femeie ca ea.

La început tăietorii îşi băteau joc de Barney şi încercau să-l întărâte. Râdeau şi se coceau, iar ochii le fugeau pe de laturi. Pe urmă unul dintre ei — om venit de curând şi care nu ştia cum a ajuns femeia şi băiatul în situaţia aceasta, — se uită la el dintr'o parte şi scuipă, apoi strigă în bătaie de joc:

— He-he-he; băieţaşul neichii, nu te duci să-ţi dea maică-ta ţâţă?

Fără să mai aştepte, Barney sări pe el, cu pumnii, cu picioarele şi cu dinţii. Lucrătorul era un om voinic şi cel puţin de două ori mai în vârstă decât Barney. Luat pe neaşteptate şi datorită unui elementar simţ de bunăcuviinţă sau probabil faptului că nu bănuia de ce este capabil băiatul, îl opri să întrebuinţeze toată puterea împotriva lui. In clipa următoare îl văzură că se întinde plin de sânge pe duşumele şi leşinat. După întâmplarea aceasta lucrătorii încetară să-şi mai bată joc de el.

Nellie Glasgow făcu slujbă de bucătăreasă toată iarna aceasta. Coapse kilometri întregi de pâine, sute de pârjoale mustoase şi împănate cu fructe uscate, movile întregi de fripturi care abureau plăcut, şi fierse râuri întregi de cafea şi ceaiu pentru tăietorii pe care îi avea în grijă. Insărcinarea ei era sisifică şi fără sfârşit. Nici nu termina bine cu servirea unei mese şi trebuia să înceapă pregătirile pentru cea următoare. Auzise de multe ori poveştile care circulau pe socoteala lui Bunyan, gigantul tăietor şi calităţile pe care i le atribuiau oamenii lui. Legendele acestea le cunoşteau toţi lucrătorii din cantonamentele ce se găsesc în codrii dintre Canada şi Wisconsin — de fapt erau cunoscute în toată lumea unde se taie copaci şi se transportă buşteni. Ea nu le putea suferi. Exagerările culinare şi gastronomice care

distrau pe tăietori în timpul cât stăteau adunaţi împrejurul focurilor de noapte, deveniseră pentru ea triste realităţi.

Lucra mai mult decât un bărbat şi ferea băiatul de corvezile grele, de câte ori i se oferea ocazie. Umerii obrazului arătau acum ca nişte capete de piroane şi ochii ii deveniseră enormi în mijlocul obrazului ca de hârcă. Rochia curată de pânză atârna de pe ea ca o sdreanţă atârnată pe o prăjină. Enormele cantităţi de mâncare pe care trebuia să le prepare zilnic şi lăcomia oamenilor dimprejurul ei îi pricinuiau o silă fizică. In cele din urmă ajunse să nu mai mănânce altceva, decât o coajă de pâine şi să bea o ceaşcă de ceaiu fierbinte şi negru. Altceva nimic.

Era în luna Martie, când sezonul tăietorilor se apropia de sfârşit şi trebuia să înceapă coborârea buştenilor pe ape, imediat ce se vor topi zăpezile; Jed Hewitt sosi pe neaşteptate ca să viziteze cantonamentul. Cu el venise şi Swan Bostrom, gigantul suedez care era inspectorul general al tuturor cantonamentelor pe care le avea Hewitt în această regiune.

Nellie avusese ocazie şi în Statul Maine să vadă oameni de felul lui Hewitt — cu buzele subţiri, cu ochii ca mărgelele, cu un nas coroiat ca ciocul păsărilor de pradă, cu glasul ascuţit şi metalic, om scump la vorbă — urmaş al pionierilor tenaci şi prevăzători care veniseră în America numai de dragul câştigului pe care l-ar putea realiza. Labele lungi şi subţiri ale picioarele le mişca uşor şi cu băgare de seamă ca o pisică. Era îmbrăcat în haine rigide de oraş care păreau ciudate şi neobişnuite în această regiune unde oamenii umblau în scurteici de postav. Alături de statura de Viking a lui Swan Bostrom, Hewitt, părea mititel, ca un fel de manechin.

Era în timpul amiezii. Mâncarea aburea pe plită, gata pentru oarda lucrătorilor care tocmai acum începeau să se scurgă din baraca dormitorului spre bucătărie. Nellie, în mână cu lingura mare, sta întocmai ca o vestală întunecată alături de altarul ei în flacări, zeitatea pe care o servea şi care-i măcina energia.

Hewitt se opri în faţa ei, alături cu Swan Bostrom, ca un uriaş lângă un pitic.

— Va să zică dumneata eşti femeia cu numele Glasgow, ciripi el.

— Eu sunt doamna Glasgow, răspunse Nellie cu glasul adânc şi specific irlandez. Cele două pete roşii de pe obraz se accentuară numaidecât şi deveniră un fel de rumeneală întunecată care-i acoperi şi fruntea şi gâtul.

— Swan îmi spune că deşi eşti femeie, ai risipit foarte puţini bani şi totuş ai dat oamenilor mâncare bună.

Luminile ochilor căzuţi adânc în orbite fulgerară spre el.

— In iarna aceasta ţi-am economisit cu uşurinţă cel puţin o mie de dollari, numai în cantonamentul acesta singur, după cum bine ştii şi dumneata, dacă ai cercetat registrele lui Melendy. Ori dumneata nu eşti omul care să viziteze bucătăria, înainte de a trece pe la biroul cantonamentului.

Hewit începu să ridice unul după altul capacele de pe căldări şi de pe oale, plecându-şi obrazul uscăţiv, ca să vadă ce este înăuntru şi mirosind. O ciorbă groasă de fasole, friptură de vacă şi o plăcintă cu stafide.

— Carne proaspătă, huîm? Acesta este adevărat praznic. Voi lua şi eu o bucată.

— Aşează-te la masă, răspunse Nellie înţepată, căci şi ea, ca şi toţi ceilalţi bucătari, se ferea să poftească pe cineva, când era vorba să-i dea de mâncare.

— Probabil ai fost informată că voi veni. Ţi-a spus Melendy, nu-i aşa? Şi ai vrut să te lauzi cu ce ştii să faci.

Barney tocmai atunci se întorcea de afară, unde fusese ca să cheme oamenii la mâncare. Văzu obrazul roşu al mamei sale, ochii albaştri şi strălucitori ai lui Swan Bostrom uitându-se gravi la cel care ridica unul după altul capacele oalelor de pe plită, şi auzi vorbele jignitoare ale lui Hewitt. Din ziua încăerării din care ieşise victorios, îşi asumase rolul de protector al mamei sale. Va să zică omul acesta din apropierea lui era Hewitt pe care el încă nu-l văzuse niciodată. Auzise oamenii vorbind despre el de sute de ori; pe omul acesta îl ura de un an întreg, cu ura nedomolită şi nejustificată a unui băiat de vârsta lui; în clipa aceasta îl dispreţuia pentrucă era atât de sfrijit şi de mic în ţara aceasta a oamenilor de statură gigantică; pe omul acesta îl ura pentru milioanele pe care le avea şi pentru felul în care arăta acum Nellie Glasgow, dar şi din pricina unei spaime nelămurite pe care i-o pricinuia prezenţa lui aci în cantonament.

Oamenii începuseră să se aşeze la mese. Întârziase cu împărţirea ciorbei; smulse lingura din mâna mamei sale şi o băgă cu violenţă în cazan, aşa că ciorba stropi pe din afară şi câteva picături căzură pe hainele orăşăneşti ale lui Hewitt.

— Ei, să fii afurisit! ţipă Hewitt.

— Te poftesc să vorbeşti ca un om civilizat, ţipă Barney ca ieşit din minţi.

Urmă o clipă de tăcere grea.

Hewitt îşi şterse o picătură de ciorbă de pe mâneca hainei şi se uită la el cu blândeţe.

— Va să zică tu eşti băiatul, zise el. Eşti un băiat drăguţ. Dar văd că te străduieşti să desminţi felul în

care arăţi. De un băiat ca tine aş fi avut şi eu nevoie. Copilul meu e fată, şi una foarte supărăcioasă.

Se aşeză la masa lungă care era acoperită cu o muşama curată. In mijlocul tăcerii ca de biserică, obişnuită în timpul mesei, Hewitt mâncă supa, bucata de pâine, friptura, plăcinta, bău cafeaua, fără să-şi fi scos pălăria şi cu haina păturită cu grijă sub el pe laviţă. Se ridică apoi în picioare, îşi strânse şalul împrejurul gâtului şi-şi îmbrăcă haina. Pe urmă se îndreptă spre Nellie care sta în apropierea plitei.

— Mâncarea a fost foarte bună, *madam,* declară el. Chiar mai bună decât ar fi în stare s'o facă pretenţioasa bucătăreasă pe care o am în casa mea din Butte des Morts. Poftim, acesta este un fel de a vorbi civilizat; spune-i şi băiatului, adăugă el şi începu să râdă. Apoi se strecură afară, cu paşi uşori şi grăbiţi.

Nellie Glasgow părea că nu l-a auzit. Acum obrazul ei nu mai era aprins, ci era cenuşiu ca o mască umedă de lut. Swan Bostrom mai întârzie o clipă. Intinse braţul şi puse mâna pe umărul femeii:

— Nellie, asta a fost mâncare adevărată, declară el învârtindu-şi scobitoarea între dinţi, puţin cam stângaciu şi uitându-se la ea din înălţimea lui de uriaş.

Vorbea cu glasul monoton, caracteristic suedezilor colonizaţi în America; accentul adus de acasă, nu l-a abandonat niciodată. Un gigant cu suflet bun şi fără de prihană, iar femeile când se uitau la el, îşi simţeau trupul moale din cauza dorinţei. Avea un obraz ca de fată. Trăsăturile lui erau rigide şi blânde. Ochii lui albaştri aveau o calitate neobişnuită. Erau de coloare albastră închisă, nu prea mari şi puţin oblici spre coada pleoapelor, dar erau atât de strălucitori — o strălucire specifică — încât păreau că reflectează lumina din sufletul

lui şi înfiorau pe cel care se uita la ei — întocmai ca sclipirea safirelor. In pădurile din miazănoapte se spunea: „Este deajuns ca Swan să se uite la femei, ca ele să înceapă să se topească şi să se reverse peste el, întocmai ca melasa peste o frigare. Nu-i rămâne altceva de făcut, decât să se lase în brânci şi să înfulice".

De astă dată Nellie Glasgow ridică fruntea şi se uită la el. Trecuse demult de vârsta când s'ar fi putut uita la el ca o femeie la un bărbat. Prin tulbureala de lumină dimprejurul ei i se păru rotund ca o lună plină şi roşie, cu scântei ciudate ca de electricitate şi de veselie care scăpau din ochii lui. Plecă fruntea şi-şi şterse sudoarea în căuşul braţului.

— Acum sunt sigură că va da băiatul afară, şi cu el mă va da şi pe mine.

— Da de unde, încercă Swan s'o liniştească, i-a făcut şi lui plăcere.

Plecă apoi repede, ca să-şi ajungă stăpânul. Baraca bucătăriei răzbubuia de paşii tăietorilor care plecau bulucindu-se, ca o cireadă de bizoni, după ce terminaseră de mâncat. Barney aduna grămadă farfuriile de tinichea. Din când în când arunca spre maică-sa câte o privire sfioasă, ca atunci când te ştii vinovat de ceva.

I se părea că se sufocă în baracă, aproape de plită, deşi tremura din tot trupul. Probabil odată cu sosirea primăverii se va îmbolnăvi din nou de *tremuriciu*. Astă seară voi lua chinină, îşi zise ea, cu gândurile tulburi, apoi se întoarse repede şi apucă spre uşă. Se împiedecă de prag când îl trecu şi traversă repede curtea care era lunecoasă şi umedă, din pricina gheţei topite, a fânului şi noroiului pe care-l bătuciseră sute de picioare. Se opri la pompa de apă care era pe o ridicătură de teren, la o mică depărtare de baraca bucătăriei. Îşi scoase

o ulcică de apă limpede şi rece, o bău cu lăcomie, îşi mai scoase una, respiră adânc şi lăsa din mână ulcica de metal, aşa că se auzi sdrângănind în lungul lanţului ei de fier. Rămase nemişcată pe această ridicătură de teren, întocmai ca o sperietoare de ciori, profilată pe cerul albastru de Martie, pe frunzele întunecate ale pădurii de cetină şi pe bârnele îngălbenite de soare şi vânturi ale barăcilor. Rochia subţire de pânză i se învălura împrejurul picioarelor, purtată de vântul aspru din miazănoapte care trecuse în drumul său peste lacuri îngheţate şi mii de kilometri pătraţi de câmpii aşternute cu zăpadă. Bluza îi era descheiată la gât, aşa cum şi-o lăsase ca să poată suporta mai uşor căldura plitei. Părul îi atârna în laţe, răscolit de vânt şi fără să-şi dea seamă, cu un gest de impresionantă cochetărie femenină, ridică mâna ciotoroasă ca să şi-l netezească. Rămase nemişcată, cu ochii ficşi, ca o fantomă. Caii care veniseră la jgheab ca să bea apă, ridicară ochii blânzi şi se uitară la ea.

In timpul nopţii ce urmă după aceea, trupul îi dogora ca o flacără şi tremura ca scuturată de friguri. Chinina nu-i folosi la nimica. Curând după aceea începu să horcăie. Melendy ştia că până la depărtare de o zi, nu se găseşte niciun doctor. Işi dete numaidecât seamă că are o pneumonie. Inainte de a muri, îl făcu să-i făgăduiască, c'o vor îngropa în cimitirul din Iron Ridge, deoarece prevedea că va muri, şi în ultimele clipe ochii ei erau plini de sfaturile pe care ar fi vrut să le dea tânărului Barney, dar pe care nu le mai putea formula în cuvinte, căci nu avea putere.

Cei din cantonament făcură un sicriu de scânduri albe şi-l aşternură cu ramuri de cetină, căci nu aveau alte perne pe care să întindă trupul ei lipsit de viaţă. Apoi încărcară sicriul pe un car tras de cai şi la primul popas

înjugară boii, ca să-l ducă în lungul potecilor din codru, până la ţărmul fluviului Black River; aci făcură o plută mare de formă pătrată, din trunchiuri cioplite, legate laolaltă, un fel de plută de care tăietorii întrebuinţează adeseori, pentru a transporta buştenii până la un punct de încărcare. Ghiaţa se topise şi apele fluviului coborau repede. Aşezară sicriul în mijlocul plutei uriaşe şi lângă el sta Barney în picioare, îmbrăcat în scurteica lui vărgată de colori luminoase, roşii şi verzi, încălţat cu bocancii grei şi cu căciula trasă adânc peste ochi. Făcuseră şi două cârme lungi pe care le prinseseră una în partea din faţă, cealaltă în partea din urmă a plutei şi fiecare cârmă era manevrată de trei oameni care se străduiau să ţină pluta pe mijlocul torentului care alerga uşor, ducând cu el la vale această stranie plută care cobora în mod inexorabil, ca şi moartea însaş. Tăietorii opriţi pe ţărmul apei rămaseră cu capetele descoperite, până când fluviul făcu o cotitură şi pierdură din vedere acest trist cortegiu funerar. Pluta cobora la vale cu bătiatul care-şi încleştase mânile pe capacul sicriului, ca să-l ţină nemişcat.

Drept prohod de îngropare avu fâsâirea şi pârâitul sloiurilor de ghiaţă care se încălecau unele peste altele, plescăitul cârmelor în oglinda apei, suspinul şi gemătul vântului în adâncul codrului de brazi.

5.

Băiat de serviciu la toate. Dar acum era cu totul altceva. Îi rugase să-i dea posibilitate să devină şi el tăietor, alături de ceilalţi, şi Tom Melendy, sentimentalul irlandez, ar fi fost gata să-i împlinească dorinţa, dacă nu s'ar fi lovit de Swan Bostrom, suedezul încăpăţânat care nici nu voia s'audă de aşa ceva.

— Încă nu se poate să ţi se dea slujbă de tăietor, declară el, când oasele dumitale sunt nedesvoltate şi moi. Nu vrei să te mai întorci în cantonamentul Four Camp unde a murit maică-ta? Bine! Iarna viitoare te vei duce în cantonamentul Camp Three; este un cantonament bun, în apropiere de Iron Ridge unde eu voi avea cartierul general. Fii liniştit că iarna ce va urma după aceea, voi face din tine un tăietor de mai mare dragul.

— Oasele mele nu sunt nedesvoltate şi nici moi! protestă Barney. Sunt în stare să taiu un copac tot atât de bine ca şi oricare dintre ei; poate chiar mai bine. Tatăl meu a avut grijă să mă înveţe la vreme. Cel puţin jumătate dintre tăietorii pe care-i aveţi, taie copacul ca să cadă împotriva vântului şi împotriva înclinării lui; până şi tăietura de topor o fac acolo unde n'ar trebui făcută. I-am văzut la lucru. Eu ştiu şi să încarc buştenii unul peste altul. Ştiu să conduc un jug de cai sau de boi. N'ai decât să te uiţi la franţujii care sunt

la tânjală. Oamenii aceştia ucid animalele.

— Da, ştiu şi văd că chiar acuma eşti un băiat foarte priceput. Pariez că dacă tatăl tău sau maică-ta ar putea să te vadă cât eşti de priceput, ţi-ar trage o sfântă de bătaie, ca să te satură de voie bună.

Dar amănuntul cel mai ciudat era, că însuş bătrânul Jed Hewitt stăruise ca Barney să fie păstrat în slujba de băiat de serviciu la toate. Dase instrucţiuni lui Swan Bostrom şi-l dăscălise cu glasul nasal şi monoton, obişnuit între oamenii de afaceri din America.

— Mi se pare că este un băiat priceput, dar s'ar putea să fie ceva mai priceput decât ar fi nevoie pentru vârsta lui. A fost întotdeauna împreună cu părinţii săi, nu-i aşa? N'ai decât să-i încredinţezi slujba de băiat de serviciu şi de ajutor la bucătărie, dar să nu-i faceţi nicio îngăduinţă. Încearcă şi te convinge, poate va fi în stare să facă faţă ambelor însărcinări.

Toamna următoare, când începu sezonul tăiatului copacilor, Barney îşi luă bucceaua la spinare şi intră în codru. In comparaţie cu drumurile pe care le făcuse cu câţiva ani în urmă, drumul acesta era uşor, deoarece fusese tăiat anul trecut şi reparat, iar pădurea nu era încă rasă în întregime, împrejurul acestui cantonament. Cantonamentul era bun, şi Jed Hewitt ştia că succesul tăieturilor din timpul iernii depinde în mare măsură de hrana pe care o dai tăietorilor. Nu era de acord însă cu aşa ceva, dar la stăruinţele lui Swan Bostrom, care era un suedez încăpăţânat, trebuise să cedeze.

Cantonamentul Three Camp avea împrejur treizeci şi doi de kilometri pătraţi de pădure. Regiunea încă nu fusese în întregime devastată de pini. Barney care devenise mult mai puternic decât şi-ar fi putut închipui bătrânul Jed Hewitt despre sine însuş că va deveni

vreodată, termină cu această esenţă în anul 1902, şi nu lăsă netăiat decât moliftul, frasinii, fagii şi lăstarii de gorun. Dar şi aceştia se terminară înainte de devastarea completă a codrilor.

Se adunaseră toţi; plutaşii, cei care lucrau cu topoarele la curăţitul scoarţei, cioplitorii, tăietorii de vite şi toţi tăietorii de copaci. Vârsta acestora varia între optsprezece şi şaptezeci şi cinci de ani. Uncle William avea şaptezeci şi cinci de ani, dar nimenea nu-l întrecea la căratul buştenilor cu carul. Gura şi buzele lui era ca o curea, din cauză că mestecase turte de tutun între dinţi, de peste jumătate de veac. Până şi cailor le dădea câte o muşcătură din turta de tutun. Când o scotea din buzunar, caii întorceau capetele spre el şi-l priveau cu ochi ispititori; Will îi răsplătea câteodată, dacă se întâmpla ca tocmai în ziua aceea să fi fost ascultători şi cuminţi. Uneori începea să se plângă din cauza banilor pe care-i cheltueşte cu tutunul, dar pe tonul caracteristic omului care-şi tratează prietenii, şi ei nu se gândesc niciodată să-l trateze pe el. Lucrătorii făceau glume pe socoteala lui, de fiecare dată când li se oferea ocazie:

— Unchiule Will, telegarii dumitale nu sunt gentlemeni, căci dacă ar fi, te-ar mai trata şi ei din când în când cu câte un tutun.

Unchiul Will ţinea la caii lui şi nu admitea ca cineva să le aştearnă seara paiele; în fiecare dimineaţă se scula la orele patru şi le dădea de mâncare şi-i adăpa.

Pete Devine, care era la cealaltă extremitate a vârstei, n'avea mai mult de optsprezece ani, dar cu toate acestea era unul dintre cei mai pricepuţi plutaşi cu cangea pe apele fluviului. Era agil de picioare ca o pisică şi expert în transportul buştenilor pe apă, datorită faptului că

luni de-a-rândul făcuse exerciţii în picioare pe un butoiu în care fusese carne afumată de porc, şi pe care îl făcea să se învârtească ţinându-şi echilibrul. Cu fiecare săptămână ce trecea, înainta cu butoiul tot mai repede şi între celelalte jocuri primitive ale cantonamentului, la acesta ajunsese neîntrecut — până când sosi Barney — ca la un an după aceea să i-o ia înainte.

Datorită cine ştie cărei împrejurări, lucrătorii aflaseră numele lui şi acum îi ziceau cu toţii Gusto. Ei, Gusto; fecior de bucătăreasă!

Cât fu iarna aceasta de lungă, i se păru că nu va mai avea niciodată parte să doarmă după pofta inimii. De fapt el era obligat să doarmă într'un colţ al barăcii, împreună cu ceilalţi tăietori, dar pentru asta ar fi trebuit să aibă alt stomac decât cel pe care-l avea. Andy şi Nellie Glasgow îl crescuseră prea alintat. Three Camp era format, ca majoritatea cantonamentelor de tăietori, dintr'o baracă în care dormeau lucrătorii, baraca bucătăriei, biroul, şoproanele şi potcovăria. In baraca lucrătorilor mindirurile erau înşirate pe două rânduri în lungul pereţilor, saltelele erau umplute cu fân sau cu paie, păturile erau cenuşii, miroseau urât şi erau pline de păduchi. La un capăt al barăcii era o albie căptuşită cu zinc, pe care se mişcau roată pe o prăjină scurtă, fixată cu amândouă capetele în perete, şi un butoiu cu apă pentru spălat. In biroul care servea şi ca depozit, erau maldărele de scurteici, flanele, lulele, ciorapi, câteva [illegible] de hârtie şi rechizite de scris şi tutunul pentru lucrători; aci dormea supraveghetorul cantonamentului, funcţionarul şi cel care calcula copacii tăiaţi — cu alt cuvânt aristocraţia.

Barney îşi luă păturile şi se duse să se culce în grajd, împreună cu caii. De fapt în tot cantonamentul,

aci era locul cel mai curat unde ar fi putut dormi. In loc de aşternutul din baraca sgomotoasă, cu păturile umede, aci avea culcuşul în fânul care mirosea plăcut. Iar în loc de sforăitul şi şueratul oamenilor bărboşi, aci nu auzea decât din când în când caii care băteau din picioare în stratul de paie, aşternut pe podelele de lodbe, sau când îşi frecau trupurile uriaşe de stâlpii boxelor, dar acestea erau sgomote uşoare cu care se obişnuise şi nici nu le băga în seamă. Pentru el caii începuseră să devină tot atât de importanţi ca şi fiinţele omeneşti. Aşa că cei care trăgeau la ham, veneau după el ca nişte căţei ascultători.

Three Camp era un cantonament mare, format din optzeci şi cinci de oameni şi douăsprezece perechi de cai. Pe ţărmul fluviului erau enorme cantităţi de buşteni. In unele secţiuni, tot din patruzeci în patruzeci de kilometri, erau milioane de metri cubi. Clădirile cantonamentului erau la jumătate drum între regiunea unde se făceau tăieturile şi locul unde se descărcau buştenii. In iarna aceea stropitoarele cu care întreţineau drumurile, mergeau în fiecare noapte, până la ziuă, aşa că drumul era o singură pătură de ghiaţă din codru până la ţărmul apei. In fiecare seară caii trebuiau să fie în cantonament; jumătate dintre ei soseau din codru, cu săniile încărcate de trunchiuri, ca dimineaţa următoare să coboare până în marginea fluviului, cealaltă jumătate cu săniile goale, pentru ca în zorii zilei să plece la încărcat în regiunea tăieturilor.

La trei după miezul nopţii Barney ieşea din culcuşul său de pături şi fân, în aerul tăios al dimineţii îngheţate. Inainte de toate trebuia să aţâţe focurile; unul în baraca bucătăriei, unul în baraca lucrătorilor şi al treilea în biroul supraveghetorului. Flacările focurilor trebuiau să

joace şi să dogorască, pentru a îmblânzi atmosfera îngheţată din miazănoapte. Imediat ce sobele începeau să duduie, trebuia să plece tiptil, să trezească surugii. Dar rondul acesta trebuia să-l facă, fără să trezească din somn pe ceilalţi oameni. Un băiat de serviciu la toate care este gălăgios, înseamnă că a doua zi rămâne fără slujbă.

Surugii îşi îmbrăcau hainele groase şi se ridicau în picioare, buimăciţi de somn, se duceau la grajduri, unde dădeau cailor de mâncare, îi ţesălau, îi adăpau şi puneau hamurile pe ei. După ce se întorceau în cantonament, terminau cu încălţatul şi mușcau un colţ din turta de tutun ce-o aveau în buzunar, ca să-şi astâmpere foamea, până la orele cinci, când se dădea semnalul ca să se aşeze la masă. La patru-jumătate Barney trezise tăietorii. Lucrătorii bărboşi se întorceau pe cealaltă parte, ca nişte monştri în timpul hibernării, şi coborau de pe mindire. Acum erau pe jumătate îmbrăcaţi şi începeau să-şi încalţe ciorapii groşi care în timpul nopţii trecute fuseseră întinşi la uscat pe rastelul din apropierea sobei, apoi se înşiruiau unul lângă altul ca să se spele. Baraca începea să se cutremure de răsuflul şi sforăitul lor în faţa albiei de spălat, dar sgomotele acestea întreceau cu mult proporţiile abluţiunilor de care aveau nevoie.

Din clipa în care coborau de pe mindiruri, până când era înghiţită ultima halcă trasă în frigare şi ultima lipie unsă cu sirop de ulm, aproape nu se auzea nicio vorbă. Mâncarea era îngrămădită pe mese — lipii, mazăre fiartă la cuptor, carne de porc afumată, cartofi, părjoale, plăcinte rumene. Mâncau cantităţi enorme şi după fiecare îmbucătură, trăgeau câte o gură de cafea fierbinte. Barney alerga neostenit dela plită la masă şi

înapoi. In faţa plitei, ca şi Nellie odinioară, trona un finlandez şaşiu pe care tăietorii îl botezaseră Chink. De ceea ce oamenii aveau nevoie, se întindeau peste masă şi-şi luau singuri, fără să scoată nicio vorbă. Cafeaua era în ibrice, lipiile erau aşezate grămadă, carnea în castroane cât era masa de lungă, dela un capăt la altul.

Nu se auzea decât mestecatul grăbit al fălcilor şi oamenii înghiţeau şi se umflau în pântece. Pe urmă ieşeau din nou şi se îndreptau spre baracă, unde-şi îmbrăcau scurteicile, încălţau ciorapii lungi de lână şi şoşonii de cauciuc. Din curtea cantonamentului venea chiuitul surugiilor. Hoa! Diii! Trezeşte-te! Farta! şi se auzea susurul mut al hamurilor. Oameni pe jos şi în sănii, apucau unii la deal, alţii la vale, fiecare după treburile ce le avea în seamă, prin îngânarea de lumină a zorilor. Unii dintre aceştia se întorceau la amiază, ca să mănânce; alţii care trebuiau să intre prea adânc în codru, se mulţumeau cu merindea — sandwichuri uriaşe cu carne şi o oală de ceaiu fierbinte, pe care-l fierbeau la focul aţâţat cu vreascuri în mijlocul zăpezii. Păsărelele ascunse printre copaci, îndemnate de foame, deveneau mai blânde şi le vedeai ţupăind împrejurul lor sau pe genunchii câte unui lucrător, pentru a aduna fărâmele de hrană ce căzeau din mânile uriaşe sau de pe buzele bărboase ale acestor giganţi. Lucrul continua, până când începea să se însereze. Pentru Barney însă lucrul ţinea mult mai îndelungat. Cina era o repetare a celorlalte două mese din timpul zilei: din nou carne de porc, cartofi, mere uscate la cuptor, plăcinte, cafea. Dar de astă dată lucrătorii păreau mai slobozi în mişcări şi mai osteniţi, aşa că din când în când mai schimbau şi câte o vorbă unul cu altul. Nu

întârziau în baraca bucătăriei ci treceau dincolo în baraca în care aerul era fierbinte ca un cuptor, încălzit de soba care scăpăra roşie ca o vatră de jăratic. Işi scoteau numaidecât încălţămintea umedă şi ciorapii. In largul barăcii se simţeau aburii şi mirosul insuportabil al trupurilor.

Oamenii aceştia nu ceteau. Probabil aruncau câte o privire fugară asupra unui articol din ziarul vechiu de o lună, sau examinau femeile late în şolduri şi mari în piept care se uitau provocătoare dintre paginile revistei *Police Gazette*. Nu jucau niciun fel de joc, deoarece distracţia aceasta era rezervată pentru zilele de Duminecă. Conversaţia oamenilor acestora n'avea niciun fel de legătură şi pentru un străin ar fi fost imposibil s'o înţeleagă.

„— Lucrătorul cel nou care a venit la încărcat, s'a dat peste cap şi şi-a rupt o vergea".

„— Cum s'a întâmplat?"

„— A umblat cu nasul în vânt. Se spune c'ar fi aflat că la Ridge ar fi nevoie de oameni. Bostrom i-a poruncit să ia cârceii şi să se urce pe buşteni. Cel care era la încărcat strigă să încingă trunchiurile cu un lanţ, dar în loc de asta, el bagă prăjina şi răsuceşte odată; aceasta scapă şi-l loveşte peste un picior, aşa că i-l rupe ca pe o surcea. Caraghiosul îşi închipuia că s'a curăţat şi striga în gura mare să-i aducă un avion. L-au dus la Ridge cu tânjala".

Imprejurul celui care vorbeşte se aud murmurele lucrătorilor. La orele nouă luminile sunt stinse şi baraca se cutremură de sforăitul oamenilor osteniţi.

Dar în baraca dela bucătărie trebuiau spălate vasele, mesele aşternute din nou pentru prânzul din zori; pâinea tăiată, focurile pregătite, duşumelele măturate, apa

cărată şi proviziile aduse, ca mâine dimineaţă să fie la îndemână. De obiceiu se făcea zece, până când Barney, cu trupul frânt de trudă, putea să se cuibărească în aşternutul lui de păturі şi fân. Prin somn auzea nechezatul unui cal, o bătaie de copită sau mersul furiş al unui şoarece. Uneori din depărtările acoperite de zăpadă se auzea urletul câte unui lup oprit în vârful unui deal. Dar băiatul continua să doarmă liniştit, somnul adânc al celor care sunt tineri şi cu trupul înţepenit de oboseală.

Totuş acest Barney Glasgow nu era o nătăfleaţă. Dimineaţa următoare era din nou în picioare, odihnit şi bine dispus. Tăietorii în majoritate erau oameni nestatornici. Lucrau din zori şi până în noapte, în zăpadă şi ger. Mâncau şi dormeau ca nişte animale hămesite. Din Octombrie până în Martie nu cunoşteau altceva decât rigorile vieţii de cantonament. In Martie fiecare cu câte două sute de dollari în buzunarele pantalonilor, începeau să coboare spre Iron Ridge, întocmai ca un haitic de lupi flămânzi — înfometaţi de femei şi de petreceri.

„— Iron Ridge este oraşul cel mai potrivit şi mai frumos din toată regiunea aceasta, şi acolo face să-ţi cheltuieşti banii, spuneau ei. In Iron Ridge nimenea nu te opreşte să ieşi în stradă şi să chiui cât te rabdă bojocii". Iar chiuiturile acestea care se auzeau una după alta în lungul străzilor — un fel de uşurare fizică — reprezentau pentru ei mulţumirea copilărească pe care şi-o stăpâniseră luni de-a-rândul în timpul muncilor grele de iarnă.

Hoo-up! Iuuhu! Joc de cărţi. Băutură. Femei. Haine. In două sau cel mult trei zile economiile adunate din truda de o iarnă întreagă erau date gata. Cei care

lucrau cu cangea, își veneau în fire și se întorceau în codru, pentru a lua parte la transportul buștenilor pe apă, imediat ce începea primăvara și topirea zăpezilor. Ceilalți rătăceau din loc în loc, până în toamnă. Făceau de toate. Vagabondau. Se plimbau de colo până colo cu trenurile de marfă. Din când în când găseau câte ceva de lucru în minele de fier din Iron Ridge sau lucrau în lungul țarinelor din Wisconsin. Pescuiau în apele reci ale râurilor din care-și pregăteau o mâncare ca vai de lume, în cutiile de conserve, pe marginea apei.

La vârsta de șaisprezece ani Bernard Glasgow era cu totul altfel decât ei. Știa și el că este altfel decât ei. Înaintașii săi fuseseră oameni cumsecade. Caracterul lui se formase în timpul anilor de încercări, și avea și puțină educație. Avea ambițiile lui, dar acestea nu se cristalizaseră încă într'un plan limpede. Totuș planul acesta era acum în formație. In sângele lui era o încrucișare de irlandez-scoțian și american — un om care știe ce urmărește, care-și continuă drumul și vrea să-și facă loc.

In timpul după amiezilor, după ce termina cu masa lucrătorilor, se învârtea împrejurul potcovăriei și da o mână de ajutor lui Smitty cel cu obrazul tăciunit. Îi plăcea să audă fierul cum icnește pe nicovală, sclipirea portocalie a fierului încins și jocul limbilor de flacără în vatra potcovăriei. Învăță tot ce știa Smitty. Uneori își lua hârzobii la spinare și cutreera regiunea învecinată, încercând să estimeze cantitatea copacilor, așa cum făcuse și tatăl său. De multe ori când o echipă de tăietori era prin apropiere, se ducea la ei și le da o mână de ajutor. Îi plăcea să urmărească pregătirile ce se făceau în vederea tăierii unui copac. Pregătirile acestea

reprezentau un fel de ceremonial care-i satisfăcea pornirile dramatice; îi mulţumea de asemenea şi pornirile sălbatice de distrugere şi sensaţia de forţă ce clocotea într'ânsul. Niciodată în viaţa lui nu fusese în stare să taie un copac tânăr.

Un pin gigantic, da; pe deasupra acestuia poate trecuseră o sută de ani — două veacuri, poate chiar trei. Unul care a văzut trecând triburile indienilor, cohortele acelor *coureurs de bois* şi *voyageurs* veniţi din Franţa, călugării jesuiţi, vânătorii şi exploratorii. In inelele unui astfel de copac puteai găsi capete de săgeţi, urme de topoare şi cuţite, funinginea focurilor aţâţate în pripă, în timp de noapte, urmele pârjolite pe care le-au lăsat trăsnetele şi vremea tare. Astfel de copaci reprezentau pentru el o pagină de istorie vie a acestei regiuni.

Barney întindea braţul şi punea mâna pe trunchiul copacului, întocmai cum un bărbat întinde braţul şi cuprinde mijlocul femeii pe care şi-a ales-o.

— Acesta de aci. Ascultă, Tim, dă-mi voie să taiu şi eu un copac. Vrei să mă laşi, să taiu unul singur? Dacă-mi dai voie, să ştii că mâine îţi fac rost de o lipie cu ciocolată.

— Nu cred să fie nevoie ca cineva să mă roage, ca să lucreze în locul meu. Haide, taie-l. Dar lipia cu ciocolată rămâne lucru de înţeles.

— Lasă-mă să aleg eu partea în care va trebui să cadă.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Alege odată, dar vezi de alege bine, căci altfel eu port răspunderea. dacă se va întâmpla să vină inspectorul şi să vadă că trunchiul a căzut tocmai cum n'ar fi trebuit. Copacul acesta face bune parale.

Barney examinează cu de-a-mănuntul pinul gigantic. Incearcă să constate în ce parte este înclinat copacul,

de unde bate vântul şi unde ar fi locul deschis cel mai potrivit pentru a cădea. In partea aceea se postează el cu toporul lui Tim în mână şi în faţa lui stă al doilea tăietor. Toporul său muşcă cel dintâiu în trunchiul copacului, al celuilalt loveşte al doilea. Cioc-poc-cioc-poc; bătaia neîntreruptă şi ritmică a topoarelor răscoleşte pădurea. De sub scoarţa vânjoasă şi tare începe să se vadă lemnul alb care este carnea de pe trupul copacului.

— Pune mâna pe joagăr, Gusto! strigă Tim care s'a oprit în apropierea lor şi muşcă din turta de tutun pe care o ţine în mână.

— Las' că ştiu eu ce să fac, răspunde Barney cu superioritate. Ar vrea să taie copacul într'un timp record. El şi tovarăşul său pun acum mâna pe joagărul cu două mânere; pânza joagărului este lungă de peste şase urme. Simţindu-se în elementul său şi destul de priceput, scoate din buzunarul pantalonilor sticluţa de petrol pe care o adusese cu el. Din sticluţa aceasta toarnă câteva picături pe pânza de oţel a joagărului. Se aşează unul pe o parte, celălalt pe cealaltă parte a copacului. Cu mişcări ritmice încep să potrivească dinţii ferestrăului care muşcă din copac la o înălţime de şase palme deasupra pământului şi cu o palmă mai jos de locul tăiat de topoare. Dinţii joagărului intră tot mai adânc în tulpina moale. Gusto ştie că trebue să tragă din toată puterea, atunci când joagărul vine spre el, tocmai contrar mişcării obişnuite la tăiatul cu ferestrăul. Inainte şi înapoi, înainte şi înapoi; pânza joagărului a dispărut acum cu totul în trunchiul copacului care prinde să se propteaască cu toată greutatea pe joagăr, ca şi când ar încerca să oprească mişcarea acestui instrument de tortură care-i smulge măruntaiele.

Dar de astă dată Gusto şi tovarăşul său potrivesc o pană groasă de oţel în tăietura făcută de joagăr, apoi o bat cu maiul, aşa că rana începe să se caşte.

Se aude o pârâitură. Primul ţipăt de spaimă al trunchiului. Gusto ridică ochii şi se uită la vârful copacului care par'că a început să tremure uşor, abia simţit. Işi adună toate puterile, pentru a rămâne în picioare. Apoi iarăş începe joagărul, înainte şi înapoi, înainte şi înapoi. Un nou pârâit.

— Păzea! ţipătul de alarmă aleargă departe prin pădure. Tim, Gusto, cel cu joagărul şi toţi care se găsesc în apropiere, aleargă, ca să scape cât mai repede din zona primejdioasă. Este înspăimântător să urmăreşti lupta acestui uriaş copac, când începe să se sbuciume în ultimul spasm, apoi se pleacă şi cade; pare că auzi un ţipăt, un scâncet, un gemăt şi imediat după aceea răbufneşte în pământ, unde se întinde cât este de lung, nemişcat şi mort.

Nu le trebuiseră mai mult de zece minute, pentru a distruge ceea ce natura făcuse în sute de ani.

Gusto respiră grăbit. Obrazul lui roşu pare şi mai roşu decât de obiceiu. Ochii lui scapără scântei.

— Sunt în stare să taiu un copac, ca şi oricare alt tăietor din cantonamentul acesta.

— Sigur că eşti, încuviinţează Tim, apoi rupe un colţ din turta de tutun, şi i-l întinde. Ascultă-mă pe mine, tu nu vei reuşi niciodată să devii tăietor de păduri, dacă nu mesteci tutun între măsele. Nu uita că-mi eşti dator o lipie cu ciocolată.

— Pentru bătrânul Hewitt copacul acesta valorează câteva sute de dollari, nu-i aşa?

Tim dete drumul printre dinţi unui clăbuc mare de salivă cafenie în aşternutul de zăpadă albă şi pufoasă

din faţa lui.

— Sigur că valorează.

Apoi îşi luă toporul şi începu să cresteze alt copac.

La vârsta de şaisprezece ani deveni tăietor de păduri, cu toate atribuţiile ce i se cuveneau. Când împlini optsprezece ani, cunoştea felul în care se exploatează lemnul dintr'o pădure, cum foarte puţini se găseau să cunoască în codrii din miazănoapte. Probabil din punct de vedere practic şi în ceea ce priveşte experienţa, singur Swan Bostrom putea să-i fie superior. Uriaşul suedez care era un om de omenie, îl luase sub aripa lui ocrotitoare.

— Tu vei ajunge să fii şi stăpânul meu! îi prooroceа Swan.

Suedezul acesta îi povesti o mulţime de amănunte în legătură cu femeile. Swan trăise şi pe mare. La vârsta de doisprezece ani făcuse slujbă ca băiat la cabine pe bordul unui vas suedez cu care venise în regiunea aceasta de miazănoapte. Obrazul lui era frumos, ca obrazul transparent al unei fete şi trupul îi era tatuat cu tot felul de figuri şi scene profane; până şi şezutul. Swan nici nu bea, nici nu fuma şi nici nu mesteca tutun. Lui Barney îi povestea sute de aventuri, de pe mare, din codri şi de prin lupanare.

„— Intr'o noapte ne găseam departe pe Wolf River. Terenul era mlăştinos, dar l-am călcat în picioare, ca peste noapte să îngheţe. Lupii se luaseră după noi şi a trebuit să dăm foc mestecenilor; scoarţa de pe ei atârna ferfeniţă, aşa că a prins numaidecât flacără. In felul acesta am reuşit să-i speriem. Toată noaptea au urlat, cum urlă câinii la lună".

„— Făceam un turneu în lungul peninsulei superioare şi ajunseserăm pe Yellow Dog River, în căutarea unei

păduri de pini. Era un ger de douăzeci şi cinci de grade sub zero; am umblat de colo până colo, dar numaidecât după aceea ne-am dat seamă că nu mai ştim pe unde suntem, căci ne rătăcisem şi începuse să se însereze. N'am mai stat prea mult la gânduri, ci ne-am făcut un aşternut din ramuri de cetină şi brad, apoi ne-am culcat..."

„— Intr'un rând am întâlnit în drumul nostru un miros îngrozitor de neplăcut; în viaţa mea n'am pomenit o astfel de putoare; caii începuseră să se frământe; poţi să mă crezi că n'a fost tocmai uşor să-i fac să se mişte din loc; după ce am ajuns la locul de unde se ridica fumul şi venea putoarea, am găsit un indian, pe soţia acestuia şi copilul; erau aşezaţi împrejurul focului, iar femeia începuse să coacă nişte plăcinte în tigaie şi ca să le poată coace, topise untură de dihor..."

„— ...Spunea că o cheamă Maud şi c'a făcut douăzeci de mile, ca să-şi poată vedea bărbatul care era franţuz. Dar băuse atâta whisky de veveriţă, de nu era în stare să facă nici douăzeci de paşi..."

„— Spune, Swan, ce este whisky de veveriţă?"

„— Asta este o băutură care face pe un tăietor de păduri să se urce într'un copac, pe o parte a trunchiului, şi să coboare cu capul în jos pe cealaltă, exact ca o veveriţă".

Când împlini optsprezece ani, Barney Glasgow era în stare să se ia la întrecere cu cel mai bun dintre tăietori; se pricepea să potcovească un cal, să repare o tânjală, să încarce buştenii grămadă; să estimeze un partal de pădure cu copacii în picioare; făcuse slujbă şi în calitate de jupuitor de vite, de explorator al regiunilor mlăştinoase şi de tăietor cu toporul. Se pricepea să clădească un bordeiu, să umble pe un butoiu în care a fost carne

afumată de porc şi să facă de mâncare. Îi plăcea să asculte cântecul topoarelor în mijlocul codrului acoperit de zăpadă; răsunetul de copite care bat în lungul drumurilor aşternute cu frunze de cetină, mirosul brazilor şi al frunzelor veştede; chiotul surugiilor care reprezenta semnale, pentru oameni şi cai, în timpul când urcau buştenii transportaţi şi-i făceau grămadă: „Ţuri, mă! Mai farta! Mai 'napoi; dă-i drumul!" Obrazele bătute de vânturi ale oamenilor urmăreau cu atenţie orice mişcare împrejurul lor. Cutreerase kilometri întregi de păduri din care nu mai rămăsese decât o nesfârşită regiune deşartă, în care se vedeau răspândiţi din loc în loc butucii pe care-i lăsaseră să putrezească. Lucrase cu finlandezi, cu suedezi, danezi, canaci şi germani, cu franţuji şi indieni, în lungul gamei care reprezintă meseria unui tăietor de păduri.

La vârsta de nouăsprezece ani era funcţionar în cantonamentul Camp Six. La douăzeci era şef de echipă, cu nişte mustăţi şi o barbă cât ale unui profet, de care briciul nu se atingea din Octombrie până în luna Martie. Ştia să joace stag şi jig şi cânta cântecele melancolice şi cântecele vesele din cantonamentele tăietorilor de păduri. Lucrătorilor le plăcea să-l audă cântând, căci avea un glas de tenor dramatic.

— Haide, Gusto! Cântă-ne *The Jam and Gerry's Rock*, spuneau ei.

Multe dintre cântecele acestea le învăţase dela tatăl său.

A dragostei poveste cu fiori,
V'o spun acuma tăietori.
Din negrii codri de brădet
Să o cântăm cu glas încet.

Le plăcea mai ales cântecul cel cu vorbe îndurerate —

despre mormântul de ape, despre mama rămasă văduvă şi despre fata cu porniri atât de nobile. Ultimele două versuri

De Clara Vernon poate ai auzit,
Care pe Monroe Jack şi l-a ales iubit.

îi lăsau întotdeauna cu ochii plini de lacrimi.

După aceea *Un biet bătrân* în care puteau interveni şi ei tot la al doilea vers cu refrenul. Cântau din toate puterile şi cu toată plăcerea, căci le era drag cântecul acesta

Pe drum venea călare un moşneag
Refren: Să ne credeţi c'aşa s'a 'ntâmplat.
Pe drum trecea călare un moşneag
Refren: Indemnându-şi mârţoaga.
Mă uit la el şi-i spun: moşule-ţi moare mârţoaga
Refren: Şi vei rămâne în drum...

Repetau cuvintele refrenului: Iţi spunem ce ştim şi ce ştim îţi spunem acum, şi-i cereau să cânte toate versurile. Petrecerile lor erau simple şi naive. Le plăcea să audă poveştile despre Paul Bunyan şi despre faptele lui îndrăsneţe — despre felul în care a alungat pe indienii din tribul Dakota, despre felul cum într'o iarnă a reuşit să economisească nouă butoaie de cerneală, omiţând să puie punctele pe *i* şi să taie *t*-urile cu câte o liniuţă; tot aşa despre Babe, despre Big Blue Ox şi despre Big Joe, bucătarul. In timpul cât se debitau aceste basme, cei mai bătrâni dintre lucrători nici nu zâmbeau cel puţin, ci urmăreau expresia de pe obrazele celor mai tineri, înainte ca ei să-şi poată da seamă că toate aceste poveşti, sunt simple poveşti ale tăietorilor de păduri.

In zile de Duminecă jucau *capra* sau alte jocuri în care trebuia să-şi desfăşure forţa fizică. Pe Swan Bostrom încă nu reuşise nimenea să-l dovedească în jocul de-a-cârligul: îşi îndoia degetul al treilea dela mânile uriaşe şi le încleşta unul într'altul. Oricât ar fi tras sau l-ar fi smâcit din amândouă părţile, niciunul dintre lucrători nu putea să-i desfacă mânile. Duminecă dimineaţa tăietorii îşi spălau singuri rufele ce le aveau. Te simţeai emoţionat, uitându-te la uriaşii aceştia, cu trupurile plecate asupra albiei şi frecând în mânile cât nişte lopeţi, rufele care ar fi trebuit spălate de o femeie.

Iron Ridge, cel mai apropiat oraş, era la o depărtare de cinsprezece până la douăzeci de mile şi cantonamentele erau despărţite de el, datorită drumurilor pe care în majoritatea cazurilor nu se putea circula, din pricina troienilor îngrămădiţi de viscol. Cantonamentele reprezentau o lume aparte. Din când în când sosea câte o ştire din lumea din afară, adusă de câte un lucrător proaspăt sosit din Ridge, sau luată dintr'un ziar lăsat de inspector sau de şeful de echipă, deşi ziarul era vechiu de luni de zile.

Barney Glasgow lucra şi se distra împreună cu tovarăşii săi, mânca şi dormea, iar din când în când împuşca un cerb sau un urs; primăvara pleca la pescuit în apele celor mai frumoase râuri din America de Nord, şi învăţa, învăţa din toate puterile, încercând să se instruiască. In timpul cât fusese funcţionar de birou, putea cerceta registrele cantonamentului. Punea întrebări şi ţinea ochii bine deschişi.

— Ia spune, Swan, cam ce întindere de păduri ar putea să aibă bătrânul Hewitt?

— Pe cinstea mea, cred că are între cinci până la şase sute de mii de acre.

— Cum a ajuns în stăpânirea lor?

— Şmecherii aceştia bogaţi au obiceiul că fură pământul dela Stat. Dar imediat după ce făcu această declaraţie, obrazul trandafiriu şi ochii frumoşi şi albaştri i se tulburară. — Sau mai bine zis, nu-l fură. Dar... de... după cum ştii, oamenii aceştia bogaţi fac un fel de măsluială între căile ferate şi guvernul Statului.

— Ce vrei să spui?

Swan coborâ ochii şi se uită stânjenit la mâinile lui uriaşe, împreunate pe genunchi.

— Bătrânul Hewitt are căi ferate care sunt ale lui şi guvernul Uniunei îi cedează pământul ca să construiască alte căi ferate, iar Hewitt le construeşte cum dă Dumnezeu şi obţine în schimb kilometri întregi de terenuri împădurite cu pini, pe care-i taie şi-i trimite la fabrica lui de cherestea din Iron Ridge, sau din Hewitt sau din Bewdamore, iar fabrica lui de hârtie din Bewdamore face o pastă admirabilă care nu-l costă nimic, decât ceea ce a plătit pentru tăierea copacilor. Fii sigur că bătrânul Hewitt este mare şmecher. Fac prinsoare că are milioane de dollari grămadă.

— Nu mai spune! se miră Barney şi rămase îngândurat. Multe amănunte în legătură cu ceea ce-i spunea Swan şi le închipuise şi el, dar ar fi vrut să fie sigur că nu se înşeală.

La vârsta de douăzeci de ani cumpără primul partal de pădure pe socoteala lui. Avea un cal cu numele Rowdy şi tăie singur copacii pe care-i vându apoi lui Hewitt cu câştig. La douăzeci şi doi de ani renunţase de a mai lucra în calitate de tăietor şi făcea turnee prin codru, pentru a estima copacii. Acum era cunoscut ca cel mai de seamă estimator în codrii din Wisconsin şi Michigan. Din când în când reuşea să pună mâna pe câte un

partal de pădure, pe care o exploata pe cont propriu şi o vindea cu câştig. Dar de obiceiu când se ofereau terenuri spre vânzare, el nu avea nicio posibilitate să concureze alături cu regii fabricelor de cherestea. Dar toţi aceştia trebuiră să ţină seamă de el, pentru priceperea cu care estima esenţa lemnoasă a pădurilor. Jed Hewitt ajunsese la convingerea că este un tânăr de mare valoare. Implinise douăzeci şi trei de ani când reuşi să facă pentru Hewitt prima lovitură care produse acestuia câteva sute de mii de dollari, şi încasă el însuş prima sumă de bani cu adevărat importantă. Lovitura era necinstită, dar perfect legală.

Făcând un turneu prin apropiere de Oconto, Barney aflase că firma *Chicago and Northwestern Railroad* ar avea de vânzare câteva mii de acre de teren pe care-l ofere celui care-l va plăti mai bine. Jed Hewitt fără îndoială trebuia să facă şi el o ofertă. Cutreerând regiunea, Barney mai află că la această licitaţie va participa şi Fraser-McGillan Lumber Company, din Oshkosh, cei mai neîmpăcaţi duşmani ai lui Hewitt.

Se duse deci la Hewitt şi-i spuse condiţiile. Hewitt se uită la el cu admiraţie şi cu un fel de spaimă. Aceasta era o lovitură care ar fi fost demnă de Jim Fisk sau chiar de unul ca Gould şi Huntington. Işi muşcă nerăbdător buzele subţiri, ca atunci când se simţea impresionat de ceea ce a auzit.

— Dacă reuşeşti lovitura aceasta, eşti om făcut. Dar nu cred ca Fraser să fie atât de găgăuţă. Bagă de seamă, Gusto, mă vei face să pierd terenul acesta, din cauză că vrei să fii prea şmecher. Te voi da afară şi vei putea să te întorci la slujba de tăietor, dar pentru altul, nu pentru mine.

— Eu nu mă voi mai întoarce niciodată la slujba de

tăietor. Afară de asta sunt un om prea priceput şi unul care preţueşte ceva; ori toate acestea dumneata le ştii, răspunse el şi zâmbi fermecător.

— Cum îţi închipui că un om ca Fraser te va putea crede?

Barney întoarse obrazul inocent şi imaculat ca de fată spre el, şi se uită pe sub pleoapele cu gene lungi în ochii ca ai unei păsări de pradă ai stăpânului său.

— Mă va crede.

După ce petrecu vreme de trei săptămâni în localitatea Oshkosh şi prin împrejurimile acesteia, îndrăsni să se prezinte la Fraser şi să-i spună:

— N'are niciun rost să licitezi — huîm — împotriva lui Linquist, sau a lui Crandon şi a lui Hewitt. Veţi reuşi cel mult să urcaţi preţul terenului pe care-l veţi plăti mai mult decât face în realitate.

— Hewitt este unul dintre cei care vor să pună mâna pe el.

— Asta o ştiu şi eu, căci am lucrat pentru el. Ascultă-mă pe mine ce-ţi spun. Dumneata nu te prezenta la licitaţie. Voi licita eu pentru dumneata.

In timpul licitaţiei, fără niciun fel de remuşcare, Barney lăsă pe Hewitt să-l supraliciteze şi să ia terenul; procedeul era cât se poate de simplu.

Cam la această epocă avu ocazie să cunoască pe Emma Louisa Hewitt, o fată cu buzele subţiri, cu nasul coroiat şi ciolănoasă, ca şi tatăl ei. Era cu câţiva ani mai mare decât el şi toată lumea începuse să se gândească la ea, ca la o fată bătrână. Era închipuită şi arogantă, ca orice fată care se ştie grozav de urâtă, aşa că nici nu voia să audă de roiul de adoratori care bâzâiau împrejurul borcanului cu miere al tatălui ei. Dar în clipa când văzu pe Bernard Glasgow, toată ghiaţa din su-

fletul ei se topi dintr'odată, ca și ghiața râurilor limpezi din pădurile dela miazănoapte, la primul contact cu suflul primăverii. Se îndrăgosti nebunește și în mod irremediabil de el.

Dar abstracție făcând de ambițiile lui nemulcomite și de dorințele lui de a ajunge puternic și bogat, trebuiră să treacă totuș trei ani, până când Barney se putu decide să se căsătorească cu ea. Motivul era că văzuse și cunoscuse pe Lotta Morgan din Iron Ridge — Lotta Morgan, pensionara Palisadei din Iron Ridge și a Teatrului Alcazar al lui Sid LeMaire; Lotta Morgan din Silver Street și Gaiety House. Toate planurile și sistemele lui, toate ambițiile și nădejdile lui păreră că se destramă ca un fum, când se uită la ea. Toată prudența lui scoțiană îl părăsi și în suflet îi năvăli cu iureș sălbatic sentimentalitatea irlandezului, așa că chiar la multă vreme după aceea, după ce Lotta se căsătorise cu Swan Boström și-i născuse o fetiță, după ce fusese asasinată în mod barbar, după ce urmase și el fantasticul ei cortegiu de îngropare, Barney nu era în stare să se gândească niciodată la ea, fără să-și simtă inima tresărind în piept.

Împlinise douăzeci și cinci de ani și Emma Louisa aproape douăzeci și nouă, înainte de a intra în vechea și frumoasa casă din Butte împreună cu mireasa sa și înainte de a dormi pentru prima dată în uriașul pat, în care-l legăna svonul domolit al fabricei de dincolo de Fox River, care trebuia să-i cânte în auz, noapte de noapte, timp de treizeci de ani aproape.

Întâlnirea lui cu Lotta Morgan fusese un eveniment dramatic. O cunoscuse împreună cu Swan în orășelul Ridge. Drama acestei întâlniri fusese sortită să continue toată viața lui, și chiar dincolo de ea.

6.

— E oraş frumos, Iron Ridge, foarte frumos, declară Swan Bostrom. Cum nu se mai găseşte altul ca el!

Swan şi tânărul Barney Glasgow mergeau alături pe Silver Street. Mergeau uşor şi săltat, cu pasul caracteristic al omului care trăeşte în mijlocul codrului. Aveau umerii laţi, neobişnuit de laţi. Era în Aprilie şi ei doi apucaseră acum pe Silver Street, în Iron Ridge. Intreg oraşul era plin de uriaşi, de-ţi făcea impresia că una dintre legendele referitoare la Paul Bunyan a devenit realitate. Din când în când, ca un contrast în efectul spectacolului acestuia, se vedeau obrazele palide şi vânjoase ale celor din Cornwall, ale polonezilor şi ale italienilor care lucrau în minele de cărbuni dimprejurul oraşului. Aceştia păreau uscaţi şi anemici alături de tăietorii cu trupurile de ciclopi.

Sezonul tăieturilor din iarna aceasta se terminase. Uriaşele cantonamente fuseseră închise. Transportul trunchiurilor pe apă încă nu începuse. Tăietorii bărboşi şi nespălaţi începuseră să se scurgă în oraş, aducând cu ei economiile care-i ardeau în buzunare. Fusese o iarnă lungă şi grea, aşa că primăvara întârziase să se anunţe. Aşternutul de ghiaţă de pe apa râurilor încă nu se desprinsese de ţărm. Drumurile din codru erau şi ele acoperite de o scoarţă de ghiaţă şi zăpadă. O bucată din

drumul până în oraş Barney şi Swan îl făcuseră cu sania. Cantonamentul de unde plecaseră, era la o depărtare de treizeci şi cinci de mile. Restul drumului îl făcuseră pe jos, cu buccelele la spinare. Majoritatea tăietorilor făcuseră tot drumul acesta pe jos, şi între cei care se scurgeau acum în oraş, erau şi lucrători care veneau din cantonamente care se găseau la cinzeci de mile depărtare prin împrejurimi. Trotuarele şubrede de scânduri, ridicate pe marginea străzii pline de noroiul şi lapoviţa primăverii, răbufneau sub talpa bocancilor a sute de lucrători. Frumos oraşul acesta, Iron Ridge, îşi ziceau ei cu toţii. Un oraş cu viaţă aspră, gândeau ei mulţumiţi. Un oraş făcut anume pentru bărbaţi.

Silver Street era artera principală şi acum, la orele două după amiază, începuse să se trezească. In strada aceasta luminile se stingeau şi oamenii plecau să se culce abia la ceasurile şase dimineaţa. La şase roata ruletei înceta să se mai învârtească, zarurile nu mai sfârâiau aruncate pe mese şi clămpănitul la pian înceta. „Iii-uh-hu-hu-hu!" se auzeau chiotele tăietorilor, aşa cum se gândiseră şase luni de-a-rândul că vor chiui, după ce vor coborâ din codru. „Hei-iu-hu-hu-hu!", dar chiotele acestea se ridicau răguşite, din cauza petrecerii care durase toată noaptea.

— Iron Ridge îmi place şi mie, încuviinţă Barney. Se uită în toate părţile împrejurul său, în timp ce înainta împreună cu Swan, îmbrăcaţi amândoi în scurteici, cu şepcile în cap şi încălţaţi în bocancii grei ai căror carâmbi şi-i înşiraseră peste poalele pantalonilor. Imi place mai mult decât Green Bay, Marinette, Oconto şi Escanaby sau oricare dintre celelalte oraşe prin care am trecut.

— Mai mult chiar decât Bewdamore? întrebă Swan

cu sfială, şi începu să râdă cu hohote, gândindu-se la ceva anume.

— Ia lasă-mă'n pace! Barney se aprinse la obraz şi deveni roşu închis sub fulgul de barbă nerasă. Te rog, să nu-mi vorbeşti despre Butte des Morts! Dar vorbele acestea care ar fi vrut să fie încărcate de dispreţ, nu păreau de loc convingătoare.

Iarna trecută Jed Hewitt trimisese de două ori după Barney şi-l poftise să coboare până la Butte des Morts, unde amândoi începuseră să discute anumite afaceri, stând cu capetele plecate unul spre altul — tânărul îndrăsneţ şi ambiţios, cu obrajii trandafirii şi ochii albaştri luminoşi, şi bătrânul acesta uscăţiv care însetа după putere. Barney îşi petrecuse iarna sau cel puţin o bună parte, făcând turnee prin păduri, în interesul lui Jed Hewitt, şi în timpul acesta prin minte îi trecuse un gând pe care dacă ar fi reuşit să-l pună în practică, ar fi reprezentat pentru Hewitt o nouă avere.

Vara trecută Barney plecase la Green Bay şi făcuse un curs de şcoală comercială practică. Aci îşi făcuse primul costum de comandă, la Hoffmeister, un croitor german — o îmbrăcăminte cam rigidă, dar din stofă de bună calitate, şi haina îi scotea în evidenţă umerii masivi şi impunători — tot aci îşi cumpără şi o pereche de ghete de oraş, primele despre care nu s'ar fi putut spune că sunt de piele bătoasă de toval. Când se dusese la Jed Hewitt în Butte des Morts, fusese îmbrăcat în hainele acestea, şi aci cunoscuse pe Hannah Hewitt şi pe uscăţiva Emma Louisa, care era înaltă şi cu înfăţişare de fată bătrână. Cele două femei se uitară la el. Înfăţişarea tânărului acestuia te făcea să te simţi emoţionat. Apoi se întorseseră şi se uitaseră una la alta, par'că ar fi vrut să confirme o înţelegere fără cuvinte. La masa lui Hewitt

tânărul Barney mâncase urmărit de privirile pline de apreciere ale amabilei Hannah, care cunoștea manierele din New England, și ale lui Jed care avea un obraz ca de erete, dar în acelaș timp și de clipirile încete ale ochilor Emmei Louisa, fiica lor care împlinise douăzeci și șase de ani. Manierele cuviincioase cu care se obișnuise dela Nellie Glasgow, îi fură acum de mare folos. Un spectator neinițiat nici nu s'ar fi gândit, că tânărul acesta a petrecut câțiva ani în mijlocul codrului și c'ar fi lucrat ca tăietor.

— Vă mulțumesc foarte mult, *ma'am*. Imi voi permite să mai scot o bucată. In viața mea n'am mâncat încă ceva atât de gustos.

Auzindu-i cuvintele, doamna Hannah își dete drumul:

— Iți face plăcere să vezi pe cineva că savurează mâncările servite la masă. Domnul Hewitt și Emma Louisa au o digestie dificilă. Nici cu gândul nu gândești, când te pomenești cu ei că se îmbolnăvesc așa din senin. Eu am zis întotdeauna, că e păcat de alimentele acestea gustoase și de truda de care ai nevoie, ca să le pregătești o mâncare la care nici nu se uită.

— Cred că nu vreți să afirmați, ma'am, că o parte din felurile acestea de mâncare au fost pregătite de dumneavoastră! zise Barney și se uită în largul luxoasei sufragerii.

— Adecă de ce nu, tinere! răspunse Hannah Hewitt brusc. In vremea lor femeile din familia mea erau obișnuite să facă mâncare, să toarcă și să depene.

Barney găsi un răspuns cum nu se poate mai potrivit într'o astfel de împrejurare.

— Mama mea spunea întotdeauna, că numai o femeie care pregătește de mâncare, este în stare să știe ce este o mâncare bună. Maică-mea a fost o bucătăreasă foarte

pricepută. Pregătea de mâncare pentru tăietorii unui cantonament de al domnului Hewitt, și în felul acesta își câștiga existența, atât a ei cât și a mea.

Pe obrazul mândru și colțuros al domnișoarei Emma Louisa, tremură o expresie de desaprobare și desamăgire.

— Vezi, asta îmi place și mie! exclamă Hewitt cu glasul lui tremurat și ascuțit. Mama dumitale a fost o femeie pricepută — foarte pricepută pentru vremea ei. A fost și o femeie distinsă. Avea o limbă ascuțită. Imi aduc aminte, de par'că s'ar fi întâmplat ieri, de ziua când am intrat în baraca bucătăriei unde era ea, și mi-a spus: „Ți-am făcut economie de o mie de dollari, ca de un ban, Jed Hewitt. Așează-te la masă!" Bătrânul începu să râdă. Hannah râse și ea cu bunăvoință. Emma Louisa chihoti. De pe obrazul ei se șterse orice urmă de mândrie și desamăgire.

— De ce nu poftești pe domnul Glasgow, să-și aducă lucrurile și să-și petreacă noaptea în casa noastră, domnule Hewitt? întrebă Hannah. Camerele de hotel nu sunt bune nici pentru dobitoace, necum pentru oameni.

Trecând acum pe Silver Street, îmbrăcat în hainele sale groase de tăietor, Barney se gândea la plăcerea pe care i-a făcut-o luxul, cu ocazia primei sale vizite în casa lui Hewitt din Butte des Morts. In luna Aprilie până și Iron Ridge reprezenta un lux, în comparație cu rigorile cantonamentului; Iron Ridge era oraș frumos, energic și vesel, dar el își aducea aminte de moliciunea patului în care se cufundase, ca și când ar fi fost un nor; de alintarea blândă a contactului cu cearșafurile, de căldura plăcută a plapumei; de moliciunea covoarelor; de lucirea rece a feței de masă; de gustul mâncărilor care fuseseră preparate cu unt și cu smântână și toate bunătățile; de sclipirea prismelor uriașului policandru

de cristal din vestibul. Nu avusese încă niciodată ocazie să mănânce mâncări atât de gustoase, şi totuş i se păruse că este obişnuit cu ele.

„— Asta se datoreşte faptului că în vinele mele curge sânge ales", îşi zise el.

Vasele de porţelan de pe masă erau subţiri şi cu desene înflorite. Cuţitele, furculiţele şi lingurile aveau pe mânere un monogram făcut în litere rotunde şi împodobite: H.B.H. Hannah Barstow Hewitt, după cum avu ocazie să afle mai târziu, când aceste tacâmuri îi reveniră lui, ca parte de moştenire. Il duseră să viziteze fabricele de celuloză şi pastă de hârtie ale lui Hewitt şi urmărise procesul de transformare a unui copac, într'un sul de hârtie albă.

Emma Louisa îl urmărea în toate părţile cu ochii ei mici şi albaştri...

— Pa, afirmă că dumneata eşti un băiat priceput, cum nu se mai găseşte. Astfel de vorbe el nu spune prea adeseori despre cineva, căci este un om foarte ciudat... Cred că după Iron Ridge, despre care am auzit că este un oraş foarte vesel, Butte des Morts nu-ţi poate face nicio impresie. Mi s'a vorbit despre Alcazar Theatre şi despre... despre doamnele de acolo îmbrăcate în...

Nu se putu decide să spună „îmbrăcate în tricouri — doamne în tricouri". Emma Louisa se aprinsese la obraz, ca o fetiţă inocentă şi plecase ochii în pământ; apoi îi ridicase din nou spre el.

Sfinte Iisuse Christoase, îşi zisese tânărul, şi simţise că începe să-i vâjâie puţin capul, datorită gândului care i se trezise în minte. Nu cumva... în cazul acesta el, Gusto, băiatul de serviciu la toate, de acum câţiva ani, va fi om bogat, va avea o casă frumoasă, cai şi argintărie, cristaluri şi rufărie şi paturi moi, cu cearşafuri —

şi deasupra şi dedesubt — şi covoare în care-ţi intră talpa piciorului şi joacă întocmai ca aşternutul frunzelor de brad din codru.

Swan Bostrom era informat despre aceste două vizite ale lui la Butte des Morts. Pe el Jed Hewitt nu-l invitase niciodată şi nici de aci înainte nu-l va invita. Dar cu toate acestea în sufletul uriaşului suedez nu se găsea nicio picătură de pismă împotriva tovarăşului său. Era încântat, ca şi când tânărul ar fi fost propriul său fiu. Îi făcuse plăcere să audă pe Gusto povestindu-i despre vizita pe care a făcut-o în casa aceea frumoasă, despre mâncările gustoase ce le-a mâncat şi despre felul în care a dormit în patul acela moale.

— Mai mult chiar decât Bewdamore? întrebă el şi începu să râdă cu hohote, în momentul când împreună cu Gusto apucase pe Silver Street, cu gândul să tragă un chiolhan.

Dinty Callaghan, cu obrazul aprins şi zâmbind, se oprise în pragul uşii dela barul său, Gaiety Parlour. Încins cu un şorţ mare alb peste pântecele enorm, obrazul îi era numai creţuri din pricina interesatelor zâmbete de bună venire.

„— Zor la mâncare, căci altfel o aruncăm!" striga el tăietorilor, când îi vedea că se apropie. „La masă întinsă!" Pe tejgheaua barului erau înşirate farfurii pline de felii de şuncă, de picioare de porc şi de brânză. „La masă întinsă! Intraţi băieţi, căci aci veţi găsi cea mai bună băutură!"

Ieşise în drumul lor, întocmai ca un păianjen gras, şi mulţi dintre lucrători se încurcau în pânza lui. Paharele de whisky şi de bere treceau din mână în mână. Dinty era un om priceput şi ştia cum trebue să procedeze, ca să-i facă să se încălzească. Odată intraţi în

sala de consumaţie dela Gaiety Parlour, era sigur că va pune mâna pe toţi banii care-i au în buzunare, economiile lor din timpul iernii, răsplata pentru munca chinuitoare de luni întregi. Pentru oamenii aceştia coborâţi din codru, femeile cu obraze bătucite din Iron Ridge erau frumuseţi, mâncarea li se părea divină şi băutura cum nu se mai pomeneşte nicăiri.

Iron Ridge era un oraş destul de sordid, îmbibat de viţiile şi bădărănia caracteristică a cantonamentelor miniere de altădată, dar fără să aibă nimic din romantismul lor. Buştenii şi fierul erau doi stăpâni pe care era greu să-i slujeşti. Aci nu se simţea lucirea aurului, nici strălucitoarea risipă a câmpurilor aurifere din California şi Colorado. Aci iernile erau lungi şi geroase, iar verile scurte şi fierbinţi. Clima aceasta de miazănoapte era ca în unele ţinuturi din Rusia. O regiune bogată şi frumoasă în sălbătăcia ei, pe care bătrânul Hewitt şi cei de o seamă cu el începuseră demult s'o jăcmănească şi s'o devasteze. Toţi aceştia tăiau, săpau, luau, cărau şi duceau, fără să se gândească niciodată să aducă ceva înapoi din ceea ce au luat. Bogăţia de aici nu avea sfârşit. In calea jafului se asterneau întinderi de mii de kilometri, şi nu se găsea nimenea care să-l oprească.

Silver Street era împrejmuită pe o parte şi pe cealaltă de localuri instalate în case cu un singur etaj şi altele cu două; în acestea erau saloanele de petrecere care reprezentau paradisul tăietorilor şi al minerilor: Stockholm House, Joe's Place, Moose Saloon, Gaiety Parlour, Swedish Home, Jack's Place. Trotuare şubrede de scânduri duceau în toate părţile. Acolo unde odinioară fuseseră coline acoperite de iarbă deasă şi moale ca o catifea, unde fuseseră copacii umbroşi, erau astăzi răpe

negre, deschise de gurile minelor de fier, în apropierea cărora nu se mai vedeau nici copaci, nici umbră şi nici iarbă verde. In oraşul Ridge descoperiseră minereu de fier, cu mult înainte de sosirea tăietorilor care trebuiau să devasteze codrii de dincolo de el. Părea că însaş natura temându-se de ecoul paşilor ameninţători ai oamenilor albi care se apropiau, încercase să-şi ascundă comorile, acoperindu-le cu păduri de pini şi molift, şi se parfumase cu răşina lor. Dar oamenii daseră de urma minereului şi veniseră să-l ridice, aşa că toate dealurile din împrejurimi sângerau acum din mii de răni negre.

Cu totul pe neaşteptate în anul 1870, în oraş apărură grupuri de ingineri şi de prospectori, însoţiţi de oameni bogaţi din Middle West şi chiar din partea de răsărit, deoarece îşi închipuiau că pe dealurile acestea şi în pântecele râpilor vor putea găsi aramă şi argint, eventual aur şi minereu de fier. Incepură săpăturile şi încercările, dar nu reuşiră să găsească nimic mai preţios, decât minereul de fier. Codrii care reprezentau sute de mii de kilometri pătraţi de pădure, rămaseră uitaţi, până când veni Jed Hewitt şi ceilalţi fabricanţi de hârtie de pe litoralul New England şi constatară că aurul pe care-l caută, se ascunde sub scoarţa pinilor seculari din codrii aceştia.

— Oameni buni, le spusese Jed Hewitt, va trebui să clădim un hotel cumsecade, unde să poţi găsi un pat curat şi o mâncare mai ca lumea.

In localitate nu se găsea altceva, decât barăcile grosolane, deasupra barului cărora era o sală cu mindiruri, sau te puteai adresa la unul dintre căminele minerilor. Bătrânul Jed ştia dinainte că vor avea nevoie de zeci de ani, poate chiar de un secol, pentru a putea despoia codrii şi munţii aceştia de tot ce aveau. Dar când este

plecat la drum, omul trebue să se simtă bine, dacă nu ca la el acasă.

Astfel pentru cei bogaţi — pentru precursori — ridicară Ridge House, această fantastică şi neaşteptată clădire. Pereţii clădirii erau făcuţi din bârne de stejar cioplit, căci pe vremea aceea pinii erau de mare preţ. Ii văpsiră în alb şi hanul care se profila pe coastele unui deal din apropiere, având jur împrejur, din trei părţi o terasă, arăta destul de bine. Parterul care era şi temelia casei, era făcut din piatra pe care o găsiseră în imediată apropiere. Terasa de deasupra acestuia împreună cu stâlpii care o susţineau, forma un fel de arcadă. Aci erau camerele de joc şi sala cea mare, accesibile pentru toată lumea. Clienţii jucau faro, câine roşu, ui-te popa şi grăuntele de orz. In sala aceasta era un bar elegant, şi deasupra acesteia camerele particulare ale căror uşi purtau inscripţia eufemistă: *Doamne*. Drept mobilier camerele acestea aveau o masă rotundă, scaune, şi o canapea care era foarte comodă. Credincioşi stilului arhitecturii de pe litoralul din New England, oamenii aceştia terminaseră clădirea cu o terasă închisă cu ferești — un mic spaţiu îngrădit în acoperiş, cum se vede la casele de pe litoralul din Maine şi Massachusetts, unde soţiile marinarilor plecaţi vin să scruteze marea până departe. Dacă cineva din Iron Ridge ar fi avut poftă să se urce pe această terasă, n'ar fi putut vedea altceva, decât micul oraş murdar, cu cocioabele lui de lemn, gurile negre ale minelor, iar dincolo de acestea, codrul de pini, de molift şi de cetină.

Exact cum îşi clădeau casele frumoase şi fabricele de hârtie, oamenii aceştia care exploatau pădurile şi minereul de fier, înţelegeau ca ceea ce fac, să fie bine făcut, chiar în cazul hanului Ridge House.

— Vom clădi un hotel tot atât de frumos, ca şi cele din partea de răsărit, declarase Jed Hewitt, căci el avusese ocazie să vadă Hotelul Tremont din Chicago şi Holland House din New York. Astfel îl împodobiră cu verande, cu balcoane, cu turnuleţe şi cu săgeţi pe acoperiş. Dar amănunt foarte ciudat: nimenea nu ieşea pe veranda care se întindea pe toată partea din faţă şi pe cele două părţi laterale. Probabil pentru oamenii aceştia coborâţi din codrii, nu reprezenta nicio plăcere, să stea în aer liber. Când n'aveau ce face, preferau să stea îngrămădiţi în faţa barului sau împrejurul meselor de joc.

Sala restaurantului era frumoasă, cu tavanul înalt şi avea două sobe pântecoase la fiecare capăt. Acestea înghiţeau butuci mari de lemn, de par'că ar fi fost apă. Bucătăria era probabil ce-a mai frumoasă încăpere din toată clădirea: înaltă, luminoasă şi cu pereţii înveliţi în scânduri de pin. Datorită petelor stropite de tingirile de pe plită şi fumului, pereţii bucătăriei prinseseră o patină tot atât de frumoasă, ca şi o lulea de spumă de mare. Pentru vestibul comandaseră un policandru uriaş de alamă, căci nu pierduseră încă nădejdea că în pământul dealurilor din apropiere vor găsi şi acest metal. Dar nădejdea lor nu deveni realitate niciodată, aşa că policandrul era subiectul de glumă al celor din Houghton, oraşul cu minele de aramă din Michigan. Pe străzile din Iron Ridge circulau inginerii minieri, inspectorii, experţii şi prospectori în căutarea minereului. In drum întâlneai de multe ori cai foarte frumoşi, înhămaţi în tandem, la docare înalte şi uneori la cabriolete foarte elegante.

Inaugurarea hanului Ridge House se făcuse cu un mare bal şi un cotillion. Unii dintre proprietarii hotelului trimiseseră vorbă soţiilor lor să vină şi ele. Jed

Hewitt convinsese pe Hannah să vină şi ea. Dar între lucrători se găsiseră unii care invitaseră fetele dela Palisadă şi pe cele dela teatrul Alcazar al lui Sid LeMaire, aşa că respectabilele matroane se retraseră în grabă, simţindu-se jignite de prezenţa ostentativă a acestor fete. Doamna Jed Hewitt se întorsese în camera ei, rece ca o peşteră, şi aşteptase îmbrăcată şi încălţată, până în vremea trenului care pleca în zori, singurul tren din Iron Ridge. Din ziua aceea nu mai trecuse niciodată prin oraşul acesta.

Reputaţia că în oraşul acesta viaţa se desfăşură plăcută şi veselă, se datora tăietorilor de păduri, francezi, suedeji, scoţieni şi irlandeji care în fiecare toamnă treceau prin Iron Ridge, în drumul spre codri şi în fiecare primăvară coborau în oraş, pentru a risipi ce câştigaseră în timpul sezonului.

Cei din Cornwall care lucrau în minele de fier, polonezii şi italienii erau pradă uşoară pentru barurile acestea şi pentru sălile de joc, dar din fire erau oameni întunecaţi şi tăcuţi care nu se puteau compara cu tăietorii pădurilor, întotdeauna veseli ca nişte ciocârlii. Pe aceşti săpători care-şi tăiau drumul pe sub pământ, întocmai ca nişte cârtiţe, tăietorii îi disprefuiau.

„— Cârtiţe!" strigau tăietorii irlandeji, când începeau să se bată cu pumnii sau când se certau primăvara, după ce se întorceau din codri. „— Inapoi în vizuina voastră, râme ticăloase care vă târâţi pe pântece!"

Toată lumea ştia că cei din Cornwall nu pot suferi înălţimile şi nu erau buni de nimic la lucrul din codru. Nu erau în stare să taie şi nici să se urce în vârful unui copac şi nu se pricepeau nici la încărcatul trunchiurilor. Dacă trebuiau să se urce pe o scară de cinsprezece-douăzeci de picioare, îi apuca ameţeala. Nu se simţeau

în siguranţă decât la două sute de picioare în adâncul pământului.

„— Aşa au fost ei sortiţi de când s'au născut, acolo în ţara lor", spuneau tăietorii cu dispreţ. „Părinţii părinţilor lor, au săpat întotdeauna în măruntaiele pământului, aşa că pentru ei aerul curat e ca şi otrava. Uită-te la ei şi vezi că au nişte obraze ca de cocă nedospită".

Dar cu vremea în idiomul întrebuinţat de oamenii aceştia din miazănoapte se furişaseră câteva cuvinte şi expresii ale celor din Cornwall şi aceste expresii nu le mai putea elimina acum nimenea. Suedejii şi irlandejii începuseră să le întrebuinţeze, fără să-şi dea seamă de ceea ce fac.

Pete Devine spunea de pildă lui Swan Bostrom: „Custura asta pe care o ai, nu face parale", referindu-se la săcurea pe care o ducea subţioară. O mină pentru ei era o bombă, şi unui băiat îi ziceau ţânc. Tăietorul de păduri când pleca să vâneze iepuri, vorbea despre câinele său, numindu-l explorator.

„— Eu am de gând să mă las dus de vânt", spunea câte un tăietor, fără să ştie că această expresie luată dela minerii cornwallezi, însemna că-şi părăseşte slujba.

Dar fie tăietor, fie miner, şi unul şi altul îşi câştigau existenţa cu cel mai greu lucru manual. Aveau puţini bani de cheltuială, dar cu toate acestea îi risipeau ca nişte copii fără minte. Banul circula nestânjenit, deoarece nimenea nu se gândea să facă economii. Câştigul era cheltuit cu distracţiile grosolane şi cu mărfurile proaste ce se găseau în oraş. Din toamnă până primăvara viitoare oraşul era acoperit de un aşternut de ghiaţă şi zăpadă murdară. Când se aşternea o altă ninsoare proaspătă, aceasta era şi ea bătucită sub tălpi de mii de picioare, până când devenea şi ea neagră. Minele de fier din îm-

prejurimi vărsau sgură neagră ca păcura.

Orașul era specific masculin. Vitrinele sărace ale magazinelor erau pline de scurteici de coloare galbenă și verde de postav, de încălțăminte grosolană și de Winchesteruri. Tăietorii de păduri erau oameni necăsătoriți, sau dacă aveau soții, acestea rămăseseră undeva departe, de unde veniseră ei în părțile acestea. Minerii care aveau familie, trăiau în barăci primitive. Cei necăsătoriți trăiau în hanurile și crâșmele din oraș. Purtarea lor față de femei era un amestec absurd de romantism cu sentimentalism și cruzime brutală. Și erau întotdeauna gata să se încaiere, pentru a apăra cinstea unei femei. Nimenea nu îndrăsnea să se agațe sau să jignească o femeie pe stradă. La capătul orașului avuseseră odinioară o Palisadă unde femeile erau ținute într'un fel de captivitate. Locul acesta era împrejmuit de un gard înalt de rășlogi. Câinii sângeroși pe care-i aveau acolo, făceau imposibilă orice încercare de a evada. Procedeul acesta fusese considerat ca cea mai bună soluție, cu doi sau trei ani înainte de evadarea unei fete cu numele Lotta Morgan. Când sărise din vârful gardului, își rupsese un picior și trebuise să se târască aproape un kilometru în patru labe, prin zăpadă. Întâmplarea asta a transpirat și în ziarele din Chicago, căci Iron Ridge era cunoscut ca orașul cel mai greu de mistuit din partea de miazănoapte. Și într'o noapte din aceeaș iarnă Palisada a ars până în pământ.

Acesta era deci orașul în care Barney și Swan veniseră să-și petreacă timpul liber, după robotul greu din iarna lungă ce trecuse.

Barney avea cinsute de dollari în portofel. Din prudență patru sute din aceștia îi depusese tocmai acuma la Iron Ore Exchange Bank din Silver Street. Și amă-

nunt neobişnuit: tocmai el care era mai tânăr, încerca să dea sfaturi lui Swan care era mai în vârstă decât el.

— Ascultă, Swan, lasă banii aci la bancă, unde sunt în siguranţă.

— Eu nu pot să mă distrez din toată inima, dacă am banii la bancă. Vreau să fac o baie de aburi, să mă bărbieresc, să îmbrac o cămaşă curată, să beau o bere, să mănânc bine şi, pe cinstea mea, să mă duc şi la Alcazar.

— Foarte bine, înţeleg, Swan, dar pentru asta n'ai nevoie de toţi banii. Păstrează o parte, căci altfel rămâi fără ei.

— Nu înţelegi că un tăietor de păduri nu se poate veseli după pofta inimii, dacă banii lui sunt depuşi la bancă? Eu păstrez banii în buzunar. Cel care va încerca să ia banii lui Swan Bostrom, va avea parte de cea mai cumplită tăvăleală ce s'a pomenit vreodată; de asta poţi fi sigur. Haide, Gusto, nu-ţi mai pierde vremea. Ce stai şi te uiţi la mine atât de acru? Banii! Pentru ce sunt făcuţi banii, dacă nu să-i cheltuieşti!

— Numai proştii cheltuesc toţi banii pe care-i au.

— Proştii fac economii. Jed Hewitt a făcut economii; acum e om bogat, mâine-poimâne moare şi nu ştie nici cel puţin ce este viaţa. Haide, Gusto!

In primul rând se duseră la frizerie. Dar aci trebuiră să-şi aştepte rândul, căci la această epocă bărbierii erau foarte căutaţi. Lucrătorii stăteau pe laviţe sau în picioare şi mânile lor mari aveau un aspect ciudat, acum când erau în repaos. Unii se uitau la ilustraţiile din revista *Police Gazette,* iar cei care ştiau să cetească, răsfoiau ziarele, dar fără prea multă stăruinţă, deoarece întâmplările din lumea de afară, nu-i interesau. Se aşezau apoi în scaunul bărbierului şi-i spuneau: „Mie să-mi faci toată gama, Joe!" Se aşezau unul lângă altul şi

mustăţile căzdeau ca iarba în faţa coasei. Duşumelele erau aşternute cu un strat gros de mustăţi şi de păr bătucit pe care-l tundeau din capul lor. Când obrazele apăreau de sub învelişul prosoapelor fierbinţi, aveau o ciudată înfăţişare de copii, iar pielea de pe obraz, de pe buze şi de pe bărbia lor era rumenă şi fragedă. Işi treceau mânile bătucite peste obraz şi râdeau sfioşi, dar în acelaş timp şi mândri; apoi băgau mâna în buzunarul dela pantaloni sau dela scurteică, ca să scoată vălătucul de hârtii murdare pe care le adunaseră vreme de şase luni şi le purtaseră cu ei.

De aci plecau la baia de aburi a finlandezului, care era instalată în baraca cea mare din curtea celui care ţinea localul Moose Saloon. In bucceaua pe care fiecare o ducea cu el, aveau ismene, ciorapi, o cămaşă de flanelă şi una de postav care se îmbrăca pe deasupra. Barney avea costumul făcut de comandă şi ghetele de oraş.

— După baia de aburi să ştii că mă voi simţi foarte bine, declară Barney.

Baia apropiată îi pricinui o plăcere care începuse să-i furnice în tot trupul. Aerul din uriaşa baracă te îneca şi de cum trecură pragul, li se tăie respiraţia. Intr'un colţ al barăcii erau bolovanii înroşiţi şi aşternuţi de-a-dreptul pe pământ. Bolovanii aceştia fuseseră încălziţi ceasuri nenumărate, până când aproape începuseră să se topească din pricina căldurii. Printre ei se vedea clipind şi dogorând jăraticul. O şuviţă subţire de apă curgea de sus şi se răspândea pe vatra aceasta încinsă. Contactul acesta o făcea să sâsâie şi să se răspândească într'un nor de abur atât de gros, încât oamenii nu se mai puteau vedea unul pe altul. Imprejurul pereţilor, întinse pe bănci şi pe mindire erau trupurile uriaşilor tăietori. Membrele lor sănătoase şi torsurile în repaos păreau sculptate în

marmoră. Aburul aşternut pe pielea acestor trupuri se prefăcea mărgele care le atârnau din mustăţi şi din păr. Toţi aceştia căscau, dormeau sau povesteau aventuri nebănuite din viaţa lor petrecută în mijlocul codrilor.

„— Face un pas greşit şi cade în vâltoarea care-l târăşte cu ea peste cascada care putea să aibă patruzeci de urme înălţime, şi dispare în mijlocul şuvoiului de ape, mai repede decât ţi-ai fi putut da seamă ce s'a întâmplat. „De, am zis noi, asta înseamnă că pe Clancy l-am văzut pentru ultima dată"; şi era un flăcău cumsecade, deşi cam nebun. Dar când colo ce să vezi; peste un ceas ne pomenim cu el în faţa noastră; ni s'a părut că s'a ridicat dintre morţi. Hainele de pe el erau numai panglici, dar încolo nu-şi rupsese niciun os şi n'avea nimica. Fusese târât pe distanţă de un kilometru şi jumătate. N'am nimica, băieţi, zice el nemulţumit şi se uită la noi încruntat, dar pe cinstea mea, am rămas fără pălărie".

„...Abia venise în cantonament şi era prost ca noaptea. Unul dintre lucrători spune, că tocmai astăzi este Ziua Împăcării, iar flăcăul se uită la el şi-l întreabă: „Ce naiba o mai fi şi Ziua asta a Împăcării, căci eu n'am auzit niciodată vorbindu-se despre ea?". Conlin se întoarce spre el şi-i răspunde: „Să fiu al naibei dacă ştiu, dar cred că trebue să fie un fel de sărbătoare protestantă, sau aşa ceva..."

„...Apucasem în jos pe Peshakey River şi aveam adunaţi într'o singură grămadă pe ghiaţă cinci milioane de metri cubi de buşteni. Ei bine, când ghiaţa s'a rupt şi buştenii au pornit la vale, am adunat grinzile cioplite şi ne-am făcut plutele, ca să trecem..."

Din mijlocul aburului trupurile uriaşe se vedeau mişcându-se ca nişte monştri din mitologie. Barney şi Swan

se desbrăcară. Se întinseră în mijlocul acestui abur umed, încercând să-şi desmorţească trupurile, după cele şase luni de ger cumplit care-i înţepenise. Sudoarea curgea de pe ei gârlă. In cele din urmă ieşiră amândoi la lumină şi în faţa lor apăru finlandezul Bengt, împreună cu ajutorul său care aduseseră găleţile cu apa fierbinte şi săpunul. Se săpuniră până când trupurile lor deveniră lunecoase ca ale unor foce, pe urmă Bengt şi ajutorul său începură să toarne găleţi de apă pe ei; uneori când aglomeraţia era prea mare, tăietorii se serveau ei înşişi unul pe altul. La început găleţi de apă fierbinte, după aceea rece, din ce în ce mai rece. Câteodată ieşeau în curte, în bătaia aerului rece de primăvară, goi şi sburdalnici. Ii auzeai chiuind şi bătând din picioare. Nechezau şi jucau pe loc, ca nişte armăsari. Imediat după aceea se îmbrăcau în hainele curate şi noi. Se simţeau refăcuţi şi uşori, ca nişte copii de curând născuţi.

— Haide la Ridge House, să mâncăm ceva, zise Barney.

— Dar de ce să mergem la Ridge House? întrebă Swan mirat. Acolo mâncarea e prea scumpă pentru oameni ca noi.

— Voi face eu cinste. Vreau o mâncare ca lumea; cu o faţă albă de masă şi o fată care să mă servească, cu legume şi probabil o îngheţată şi un ceaiu servit cu frişcă veritabilă.

— Ce tot vorbeşti! exclamă Swan mirat.

Se opriră mândri la Marble Hall, ca să bea câte o sticlă de bere şi să guste o felie de şuncă şi o bucată de brânză, pentru a-şi face poftă de mâncare. Marble Hall era cel mai elegant bar din oraş care făcea concurenţă celui dela Ridge House. Clădirea era de cărămidă roşie — singura clădire mai rezistentă din oraş — iar soclul şi aşternutul de pe jos erau de marmoră. Aci

venea lumea elegantă şi cei bogaţi. Inginerii şi inspectorii minieri se întâlneau aci, împreună cu exploatatorii de păduri. Pe peretele din dosul barului, pe o lungime de douăzeci de urme, era o oglindă frumoasă pe care era pictată o scenă silvană în timp de iarnă, cu cerbi urmăriţi de lupii flămânzi. Decoraţiunile pereţilor din localurile de petrecere dela Iron Ridge nu reprezentau decât rareori subiecte erotice. Austeritatea pereţilor era îmblânzită de câteva cadre, dar acestea nu reprezentau femei cu trupuri trandafirii. Decoraţiile se făceau mai mult cu ajutorul oglinzilor, iar picturile erau de cele mai multe ori scene virile în aer liber — troieni de zăpadă, haiticuri de lupi, vânători, codreni şi cerbi porniţi pe goană, cu podoaba coarnelor plecată pe spate şi cu nările în vânt.

Swan părea puţin sfios în mijlocul acestei splendori, dar Barney se simţea la îndemână şi părea foarte elegant. Da din cap sau schimba câteva cuvinte cu câte un consumator care sta cu coatele proptite pe bar sau aşezat la câte o masă mică. „Hello, Burke... Ce mai faci domnule Erickson... Va să zică ai terminat cu lucrul pe care l-ai avut în regiunea Upper Wolf... Nu, de astă dată nu mă voi întoarce ca să iau parte la coborârea trunchiurilor. Voi face un turneu spre Ontonagon".

Afirmaţia aceasta era o simplă minciună cu care urmărea să-i prostească. Barney era mult mai şiret decât să-şi divulge singur planurile pe care le avea. Swan se uita la el cu admiraţie; aproape umil. Îşi terminară sticlele de bere şi plecară. Tăietorii treceau în lungul străzii sau se adunau grămadă prin crâşme. Pe Silver Street şi Ore Hill se auzeau chiuituri, frânturi de conversaţii şi râsete. Din când în când vedeai câte un tăietor aşezat pe marginea trotuarului şi mâncând pătlăgele

roşii dintr'o cutie de conserve pe care abia atunci o deschisese. Legumele acestea erau o delicateţe pe care şi-o doreau, fără să ştie de ce. Beau lichidul cu lăcomie şi încântaţi, iar bucăţile de pătlăgele le sêoteau cu briceagul.

— Hei, Gusto! Ce faci Swan!

La Ridge House, în sala cea mare a restaurantului, Barney găsi masa acoperită cu o faţă albă, aşa cum şi-o dorise; serviciul elegant de oţet, sare şi piper, totul foarte impunător, şi cleştele de spart scoicile stridiilor, cuţitul, furculiţa şi lingura, împreună cu şervetul păturit în formă fantastică. Swan nu se simţea tocmai la îndemână. Ridică mânile pe masă, dar i se părură enorme, ca nişte şunci uriaşe. Şi le retrase numaidecât şi se propti cu palmele în genunchi. Îşi băgă un colţ al şervetului pe sub gulerul dela cămaşă, dar îl smulse numaidecât, când văzu pe Barney că şi-l întinde pe genunchi. Luă o gură de apă, se înecă, tuşi şi ochii lui albaştri străluceau impresionanţi, ca şi când s'ar fi simţit în mare încurcătură.

— Cred că va fi mai bine ca eu să merg să mănânc la Swedish Home.

— O, Swan, te rog; nu se poate să mă părăseşti tocmai acuma, când noi am plănuit ca astă seară să facem o petrecere şi să cutreerăm oraşul. Mai bine să vedem ce au de mâncare.

Ridică privirea şi zâmbi finlandezei cu obrazul aspru care se oprise lângă ei, îmbrăcată în rochia de pânză curată şi încinsă cu un mic şorţuleţ alb. Finlandeza zâmbi şi ea rigid, dar ochii ei palizi şi apoşi se întoarseră spre obrazul lui Swan şi rămaseră acolo. Tot lui i se adresă şi când îi recită, întocmai ca o maşină, lista de bucate a restaurantului:

— Costiţe afumate de porc, piept de viţel, şuncă irlandeză la cuptor şi ouă, pulpă de berbec împănată...

Swan ar fi vrut să aleagă exact aceleaş bucate cu care se hrăniseră zi de zi în cantonament. Carne afumată de porc, cartofi, compot...

— O, nu! protestă Barney şi se întoarse spre fată: Am vrea un muşchiu. Dar să fie gros, uite aşa. Special. Da, ştiu. Vom plăti. Şi eventual ai putea să ne comanzi nişte cartofi prăjiţi, nu-i aşa? Afară de asta aş vrea ceva legume. Aveţi legume?

— Avem varză, ţelină şi morcovi...

— Nu domnişoară, eu aş vrea legume proaspete.

— In luna Aprilie nu se găsesc legume proaspete, răspunse fata şi se uită mirată la el.

Se mulţumiră cu carnea proaspătă care li se păru neobişnuit de gustoasă, după carnea sărată de porc pe care o mâncaseră toată iarna. Le aduse câteva farfurioare cu legume murate pe care le înşiră împrejurul tăvii celei mari cu mâncare, întocmai cum s'ar fi înşirat un grup de distrugătoare împrejurul vasului-amiral. Cei doi bărbaţi flămânzi consumară până la ultima bucăţică această atrocitate gastronomică, numită dineu în hotelurile simple ale micilor oraşe americane. După ce terminară, băură câte o ceaşcă de ceaiu tare. Băuturile alcoolice nu se obişnuiau decât între mese. Băutura favorită a tăietorilor era berea, căci băuturi spirtoase găseau şi în codru. Se spunea despre ei că sunt în stare să bea şi alcool curat, deoarece orice altă băutură li se părea prea slabă. Cu un an în urmă, mâncarea aceasta i s'ar fi părut şi lui Barney divină, dar acum începuse să aibă alte gusturi.

După ce se ridicară dela masă şi ieşiră în vestibul, Barney se uită cu sfială împrejurul său. Se îndreptă

apoi spre portarul care se uita la ei și după ce schimbă câteva cuvinte cu el, se întoarse la Swan care-și manevra încântat scobitoarea între dinți și se uita în largul sălii.

— Huîm! Ascultă Swan; eu îmi voi duce legătura aci într'o cameră. Mă întorc imediat.

Swan făcu ochii mari și se uită la el mirat. Peste cinci minute când Barney apăru din nou, îl găsi în aceeaș atitudine:

— Două cearșafuri albe și curate, declară el ca un fel de explicație și puțin rușinat, întocmai ca un copil care vorbește cu tatăl său. Și un lighian al meu, cu cană de apă și un prosop alb.

— Ei să fii al naibei! exclamă Swan și se uită la el aproape speriat, întocmai ca un trecător care s'a oprit pe țărmul mării și urmărește pe cineva care i-a fost drag, cum se duce spre limanuri până la care el nu va putea ajunge niciodată.

10-IV-949

7.

Când fetele din localul Alcazar Theatre al lui Sid LeMaire îţi vând bere, te costă un dollar sticla. Dar face. Tot un dollar te costă şi intrarea. In lumea aceasta plină de baraci şi de ghiaţă înegrită de funingină, de păduri de brad şi minereu de fier, Alcazarul reprezenta un spectacol romantic, coloare şi frumuseţe, căldură şi veselie. Pentru tăietorii de păduri şi minerii cu obrazele tăciunite din Iron Ridge, fetele dela Alcazar, cu şolduriile lor mari şi piepturile pline erau huriile din raiu.

Inainte de începerea spectacolului Sid LeMaire ieşise în faţa intrării. Cei din Iron Ridge spuneau că el însuş este tot atât de măreţ ca şi spectacolul din localul său. Imbrăcat în macferlanul cafeniu şi în cap cu jobenul lucitor, cu butonii de diamante dela cămaşă şi ghetele de lac cu care era încălţat, semăna foarte bine cu fotografia pe care o văzuseră, a celebrului James Fisk — Jubilee Jim, cel mai celebru dintre actorii de comedie din New York — care acum câţiva ani fusese împuşcat şi omorât, în timpul unei certe cu Stokes, din cauza actriţei Josie Mansfield. Sid era gras, parfumat şi cu obrazul roşu. Exact ca şi Fisk, prefera ca în teatru să umble îmbrăcat într'o haină de catifea tivită cu şnur de mătasă. Mustăţile lui mari şi blonde erau pomădate, aşa că pe amândouă părţile gurii se întindeau ca vâr-

furile ascuţite ale unor stilete de cel puţin patru centimetri. Cravata plastron de mătasă neagră scotea în evidenţă butonii de diamante ai cămăşii. Se postase acum în pragul intrării dela Alcazar, înfruntând aerul rece al acestei seri de Aprilie, ca o statue vie a ospitalităţii şi a eleganţei. Fanfara Alcazarului, compusă din patru persoane, cânta în stradă cu brio: *Eu ştiu să dansez un can-can; dar dumneata oare ştii...* Pe o parte a intrării erau un afiş făcut în colori ţipătoare portocalii, roşii şi verzi, întocmai ca reclama unui circ, şi afişul acesta reprezenta o femeie bine făcută, îmbrăcată într'o fustă largă şi cu un picior impunător ridicat în aer. Pe cealaltă parte, ca un contrast care te face să tresari, era un afiş care reprezenta o fată pe streaşina unui zid înalt, gata să sară. Obrazul fetei era contractat de spaimă, iar pe urma ei se vedea o haită de câini cu colţii albi şi ochii ca de flacări.

— Poftiţi domnilor; poftiţi la bilete! striga Sid LeMaire, cu glasul suav şi gutural. Tăietori, mineri, poftiţi cu toţii! Să vedeţi *can-can-ul*, dansul desmăţat dela Pa-ris. Dansul care a revoltat New Yorkul. Dansul care a luat locul încântătorului vals. Tăietori de păduri, plutaşi, cioplitori şi mineri! Veniţi să vedeţi pe domnişoara Lotta Morgan, celebra frumuseţe dela Palisade. A reuşit să scape din ghiarele exploatatorilor ei. A fost urmărită cu câni de vânătoare dresaţi la om. A sărit peste un zid înalt de patruzeci de urme. Lotta Morgan cea mai curajoasă fată din regiunea de miazănoapte. Poftiţi, domnilor, poftiţi înăuntru. Ascultaţi muzica şi vedeţi spectacolul şi staţi de vorbă cu frumoasele fete din local. Vă costă un singur dollar, dar face cinci dollari şi la New York aţi fi plătit zece, exact pentru acelaş spectacol. Poftiţi, domnilor, poftiţi la bilete. Spectacolul este

gata să în-*ceapă!*

Şase luni de-a-rândul ochii lor nu văzuseră decât pădurea întunecată de brazi şi aşternutul alb de zăpadă care se întindea până dincolo de zări. Se trezeau la patru, se culcau la nouă, mâncau aceleaş mâncări grosolane în fiecare zi şi umblau în haine care miroseau a sudoare şi a mucegaiu — o lume în care nu existau decât bărbaţi. Aci li se oferea coloare şi veselie. O lume de femei cu braţele albe, cu fuste ca nişte vârtejuri, cu sâni provocători, cu cântece nostalgice şi cu dansuri care făceau să-ţi svâcnească sângele în vine. LeMaire îşi pricepea meseria. Pluş roşu şi vărgi de aur pe mobilier. Acum erau amândoi aşezaţi la balcon. Imprejurul lor fete care vindeau bere şi erau dispuse să se aşeze cu tine la masă, dacă le cumpărai câte o sticlă; pentru doi dollari erau gata să-ţi ofere şi cheia dela camera lor. Dar numai cei naivi nu ştiau, că fetele acestea aveau fiecare câte o duzină de chei şi că cheile acestea nu se potriveau la nicio uşă din Iron Ridge. Procedeul acesta făcea şi el parte dintre apucăturile care se întrebuinţau, pentru a stoarce banii fraierilor care meritau această lecţie, ca să se înveţe minte.

In ghereta biroului dela intrare sta Mama LeMaire, întocmai ca un uriaş paianjen negru, sinistră şi tot atât de rezervată pe cât de volubil era Sid. Avea un obraz pacheş şi bătucit, întocmai ca o mască de argilă şi doi ochi mici şi negri, îngropaţi adânc în grăsime, exact ca două boabe de stafide într'un cozonac. Era îmbrăcată într'o rochie neagră de mătasă, foarte strânsă peste pieptul amplu, şi pe rochia aceasta în partea de sus era un aşternut de pete formate din toate mâncările pe care le consumase de când o avea, aşa că aceste pete uscate formau un fel de platoşă. Era pieptănată cu

cârlioanţe care-i cădeau de pe amândouă tâmplele ca o cascadă uleioasă şi neagră. Avea nişte mâni albe şi grăsulii, mâni mici care făceau adevărate minuni cu bancnotele murdare pe care le primea prin deschizătura grilajului de metal, din mânile uriaşe şi bătucite ale spectatorilor ei.

— Bună seara domnilor, bună seara! repeta ea necontenit şi fără să se oprească nicio clipită. Glasul acesta era subţire şi nazal, aşa că tăietorilor li se părea că simt într'ânsul un accent străin: Un dollar, din cinci, patru restul. Poftiţi şi intraţi numaidecât! Bună seara, domnilor!

Numai rareori se întâmpla să ridice privirea. Pleoapele ei erau albe şi groase. Fusese *madamă* la Palisade, pe vremea când zidurile, câinii şi ameninţările obligau fetele să stea închise în această temniţă. Oamenii spuneau că Sid se teme de ea, din cauză că ştie despre el ceva îngrozitor.

Barney şi Swan găsiră localul plin de lume, deşi era încă devreme. Sala era plină de fum şi răsuna de glasurile bărbaţilor şi a bocancilor grei. Majoritatea spectatorilor beau bere. Locurile cele mai ieftine erau laviţele grosolane din fundul sălii. Veneau apoi scaunele şi mesele, iar pe o parte a peretului şi pe cealaltă, locurile cu fotolii ale teatrului propriu zis. Imprejurul pereţilor şi sus la balcon erau boxele cu mese şi canapele cu spătarul înalt. Acestea era locurile cele mai căutate şi cele mai scumpe.

— Să ne urcăm sus! porunci Barney cu glasul impunător. Imbrăcase hainele făcute de comandă la Green Bay, pardesiul cel frumos şi încălţase ghetele cele elegante.

— Ia te uită, a venit un şmecher dela oraş, se auzi

cineva strigând. Dar imediat după aceea un alt glas îl salută: Ei, Gusto, ce faci! Tonul acestui glas era cu totul altfel.

In toate părțile scurteici, bocanci și șepci. Toți fumau lulea sau țigări prost mirositoare. Băteau din picioare, mieunau ca pisicile, șuerau printre dinți, întocmai ca o ceată de copii prost nărăviți care abia au scăpat dela școală.

Fanfara încetase să mai cânte în stradă. Muzicanții treceau acum cu capetele plecate prin ușa scundă care da în cușca orhestrei de sub scenă și apărură alături de pianistul care-i aștepta. Se dete semnalul. Lumina lămpilor fu domolită. Pe deasupra spectatorilor din sala modestă și grosolană tremură fiorul așteptării, petrecut de emoția și șoaptele care durează din vremuri imemoriale, și se repetă de fiecare dată în răspasul dintre domolirea luminilor și ridicarea cortinei, în toate teatrele din lume.

Imediat după aceea se auzi un chiot. „Iii-iu-hu-hu-hu!" repetară tăietorii. Pe scenă ieșiseră douăzeci de femei îmbrăcate în tricouri. Imprejurul lor copăcei pitici cu flori de hârtie. Copăcei pentru oamenii aceștia care în viața lor tăiaseră milioane de pini gigantici. Fetele începură să danseze și să cânte, ridicându-și cu mișcări stângace picioarele groase ca niște butuci. Purtau rochii scurte sau fustulițe roșii, trandafirii sau albastre de mătasă, brodate în paiete. Acesta era dansul *Black Crook* care cu zece ani în urmă scandalizase America, dar care continua să trăiască în formele lui banalizate. Fiecare teatru de varietăți cât de neînsemnat și fiecare trupă ambulantă care cutreera orășelele din regiunile industriale, își avea trupa completă de dansatoare *Black Crook* în tricouri, rochii scurte cu paiete și efecte de

lumină roşie. Fetele erau pieptănate cu zulufi şi aveau aceeaş înfăţişare, ca şi spălătoresele dela bucătărie.

Tăietorii umpluseră sala dela intrare până la balcon. După ce se ridică perdeaua, începură să urmărească în tăcere spectacolul acesta naiv. Examinau cu atenţie fetele îmbrăcate în tricouri; majoritatea dintre ele erau femei bătrâne, trecute demult de douăzeci sau chiar treizeci de ani şi cu înfăţişarea vulgară. Toate purtau nume fantastice, de preferinţă cu câte un prefix franţuzesc — Minnie LeClaire, Belle Larue, Gracie LaMotte. Intre numerele de dans erau sketchuri scurte — comedioare banale în care actorii intrau pe o uşă şi ieşeau pe alta, îşi trânteau câte o palmă sdravănă în dos şi debitau o pantomimă primitivă, mişcându-se ca nişte copii fără minte, exact cum erau şi în realitate. Fetele cu cheile şi actriţele care se întâmpla ca tocmai atunci să nu fie în scenă, se amestecau printre spectatori şi vindeau bere, cu un dollar sticla, pentru comisionul ce le revenea lor din această afacere. Zâmbeau cu buzele rigide şi uitau întotdeauna să dea restul.

Barney şi Swan îşi beau berea comandată şi se distrau. Fetele din trupa dansatoarelor de cancan apărură pe scenă. Apariţia lor fu un fel de contrabalansare a efectului lăsat de fetele cu pulpele ca nişte butuci şi îmbrăcate în tricouri de bumbac. Acestea de acum, împreună cu conducătoarea lor care pe afiş fusese trecută cu numele de Nina Juarez, erau îmbrăcate în lungi rochii cu volane, cu corsajul decoltat, încălţate în escarpeni şi cu ciorapi negri. Rochiile acestea se învălurau împrejurul lor, când ridicau picioarele şi se învârteau după cadenţele pianului şi ale melodiei celor cu trompetele. In timpul acestor mişcări arătau publicului metri întregi de fuste scrobite, cu volane nu tocmai curate de muse-

lină, şi pantaloni brodaţi care coborau până din jos de genunchi. Tăietorii păreau desamăgiţi; se aşteptaseră la ceva neobişnuit de îndrăsneţ. Începură să murmure şi să mişte din picioare; alţii băteau cu paharele de bere în masă, şi strigau:

— A-ha-ha-ha; mama dumitale ştie c'ai ieşit astă seară în oraş?

Dar la urma urmelor tot le mai rămânea această Lotta Morgan. Apariţia ei putea fi ceva impresionant. Unii dintre ei se lăudau, spunând c'o cunosc. Inainte de a ajunge la Palisade, fusese amanta unuia dintre proprietarii minelor. Spuneau că mama ei este portugheză şi tatăl ei finlandez. După evadarea dela Palisade şi focul care a izbucnit acolo, i s'a pierdut urma. Cei din regiunea de miazănoapte n'au mai auzit de ea. Unii spuneau c'a murit, alţii spuneau că s'a măritat şi a devenit femeie cumsecade; se mai spunea c'a fost amestecată într'o afacere de jefuire a unei bănci şi că ar fi fost condamnată la închisoare, deşi nu putuseră dovedi nimic în sarcina ei. Mai spuneau că ar fi încercat chiar să intre într'o mănăstire şi că n'a fost admisă.

— Swan, tu ai văzut-o vreodată? întrebă Barney. Nu ştia nici el de ce, dar femeia aceasta îi stârnise curiozitatea. Probabil datorită aventurilor prin care trecuse.

— Da, am văzut-o la Palisade. Este o fetiţă numai atâta, şi mânile lui uriaşe se împreunară în aer, ca să-i arate ce mijloc avea.

— E frumoasă?

Swan stete şi se gândi; sprâncenele i se încruntară şi luminile ochilor albaştri părură că încearcă să se concentreze.

— Sigur că e frumoasă; mai începe vorbă; are nişte mâni şi nişte picioare mici ca o jucărie şi ochii negri

sub un păr ca aurul. Te furnică prin tălpi, numai când te uiţi la ea. Dar fata asta mai are şi altceva.

— Ce? stărui Barney. Spune, ce? De multe ori gândurile lui repezi erau puse la grea încercare din cauza felului încet de a gândi al acestui suedez uriaş, care era un om cumsecade.

Swan clătină din cap.

— Eu n'o cunosc destul de bine, căci n'am văzut-o decât o singură dată. Ea nu este ca... Huîm... ca celelalte fete desfrânate. Este un fel de doamnă.

— Doamnă! Fugi de acolo, Swan!

Cortina se ridică; Lotta Morgan era aşezată pe un butuc de copac, în mijlocul unui peisaj silvan al cărui decor se legăna şi se umfla în bătaia vântului. Imbrăcată într'un costum fantastic de tăietor, cu scurteică, pantaloni şi o şapcă în cap, părea foarte mică. Era încălţată cu nişte bocanci cu carâmbi încheiaţi cu şireturi până sub genunchi şi cu tocuri înalte. Pe un umăr purta un topor şi în apropierea ei era un trunchiu de copac tăiat. Intoarse încet obrazul spre spectatori, ca şi când s'ar fi temut. Imprejurul ei erau alte opt fete, îmbrăcate în aceleaş costume fantastice de tăietori.

— Bine, dar femeia aceasta este bătrână, exclamă Barney desamăgit.

Swan se uită la ea şi clătină din cap.

— Sărăcuţa de ea! şi obrazul i se umbri de păreri de rău.

Lotta începu să cânte. Avea un glas nu tocmai plăcut şi cântecul de pahar al tăietorilor pe care-l debita, nu i se potrivea de loc, dar cu toate acestea se străduia din toate puterile ca să scoată ceva dintr'ânsul, stând aşezată pe butucul acela caraghios din mijlocul scenei.

Când intrăm în păduri şi în codrii suri,
Cupa se plimbă din mână în mână.
Aşa suntem noi, niciodată ca voi,
Cei care se veselesc sunt tăietori de păduri.
Când chiuind în codri intrăm
Ne oprim printre trunchiuri şi cercetăm,
Iar cupa se plimbă din mână 'n mână;
Aşa suntem noi, niciodată ca voi.

Atât ca cât şi fetele aveau în mână cupe pe care acum le ciocneau şi le duceau la gură, cu mişcări de pantomimă lipsită de orice putere de convingere şi caracteristice trupelor de balet din comediile muzicale.

Tăietorilor din sală le plăcea cântecul acesta, mai ales că avea mai multe strofe, aşa că foarte curând începură să cânte şi ei. Cupa se plimbă din mână în mână; aşa suntem noi, niciodată ca voi. Începură să bată cu paharele în mese. Goliră pe cele dintâi şi cerură altele. Treaba mergea de minune. Exact aşa cum îşi închipuise şi Sid LeMaire. Se oprise în fundul sălii, îmbrăcat în haina lui de catifea şi în cap cu jobenul lucitor, şi tocmai ridicase mânile albe, ca să dea semnalul aplauselor. Tăietorii naivi se luară după el şi începură să aplaude şi ei. Dar ca şi când aplausele acestea ar fi fost un semnal dinainte convenit, Lotta Morgan se ridică de pe butucul pe care stase — cu picioarele trecute unul peste altul — şi se apropie de rampă, cu toporul mereu pe umăr, mişcându-se cu o ciudată timiditate. Abia acum puteau vedea că şchiopătează. Un picior era mai scurt decât celălalt şi puţin adus în formă de leucă, aşa că se putea vedea că piciorul fusese legat de un om nepriceput, după ce se rupsese în accidentul dela Palisade.

Să ne veselim, tăietori de păduri,
Aşa suntem noi...

— Hui-ta-na-na-na-na! se auzi glasul unui beţiv.

Cei din sală începură să râdă.

— V'a sosit o marfă defectă; asta este pentru voi, băieţi! strigă unul dintre minerii cornwallezi. Lotta Morgan îşi continuă cântecul. Sub aşternutul de roşu, obrazul ei se făcuse alb ca varul. O parte dintre fete ridicară nasurile în vânt şi se uitară cu dispreţ împrejurul lor. Altele chihoteau discret.

Când în codri chiuind noi intrăm,
Ne oprim printre trunchiuri şi cercetăm,
Iar cupa...

— Ei haide fetiţo, lasă afacerea asta; nu vezi că nu faci parale!

Lotta se bâlbâi şi încetă să mai cânte.

Swan şi Barney săriră în picioare, ca purtaţi de un singur resort. Se plecară peste balustrada balconului. Obrazul lui Barney era crispat de revoltă. Swan era roşu ca o flacără şi ochii strălucitori şi albaştri îi scăpărau. Barney care era mai rânzos, îşi veni cel dintâiu în fire. Se plecă adânc peste balustradă şi începu să strige la cei din sală:

— Gura, mă porci nerușinaţi. Cornwallezi păduchioşi şi fără de ruşine!

— Ia veniţi încoace, răcni Swan şi ridică în aer niște pumni cât maiele. Veniţi încoace, să vă pun botniţă.

— Dă-te jos! Fă-te încoace, mă finlandez împuţit...

Cât ai clipi se încinse o învălmăşeală de picioare şi de pumni.

Tăietorii şi minerii se băteau de-a-valma şi din mijlocul încăierării se auzeau înjurături, urlete, bătăi de picioare, de par'că ar fi trecut o cireadă, ţipetele fetelor şi scrâşnitul sticlelor sdrobite. Swan prăvălea câte zece dintr'o singură lovitură.

— Staţi, oameni buni! striga Sid LeMaire frângându-şi mânile; Mama LeMaire îşi arăta dinţii, dar nu îndrăsnea să iasă din boxa ei; cu toate acestea sbiera ca ieşită din minţi:

— Ţi-am spus că nu vei avea noroc cu târâtura asta; cu căţeaua aceasta şchioapă.

Fetele se adunaseră grămadă într'un colţ al scenei. Lotta Morgan rămăsese singură şi-şi acoperise obrazul cu mânile. Apoi cu totul pe neaşteptate se repezi într'un suflet până în marginea scenei şi se uită la muzicanţii care stăteau încremeniţi. Işi făcu palmele pâlnie în faţa gurii şi strigă pianistului Bert:

— Cântă! Cântă ceva! Haide, repede! Cântă imnul *Mai aproape de Tine, Doamne!*

Se auzi un acord. Cadenţele melancolice ale imnului tremurau în largul sălii, ca un cântec de îngropare.

Cât ai clipi, cei din sală care se învârteau roată, se opriră, ca şi când ai fi turnat apă rece peste ei. Nici chiar un tăietor irlandez n'ar mai fi fost în stare să târnuie pe un miner cornwallez în timpul cât se cântă o melodie atât de lugubră. Urletele şi sgomotul se domoli, apoi se stinse cu totul. Mesele răsturnate le ridicară şi scaunele fură aşezate pe picioare. Tăietorii şi minerii, sfioşi şi puţin ruşinaţi, îşi examinară hainele şi cămăşile rupte, nasurile însângerate şi urmele de pumni care începeau să se umfle şi să se învineţească.

Costumul cel frumos de oraş al lui Barney era rupt în mai multe locuri; îşi pierduse pălăria, şi pardesiul pe care şi-l scosese, i-l călcaseră în picioare şi era ud. Swan, întocmai ca un copac după furtună, părea refăcut şi mai impunător decât înainte de asta. Se scutură întocmai ca un mastodont şi se uită la Barney:

— Haide, Gusto, să plecăm din infernul acesta.

Işi tăiară loc în lungul sălii spre vestibul, aşa că ajunseră la câteva palme de scenă, unde se opriră.

— Stai! strigă el. Ia te uită colo!

Din partea laterală a scenei Sid LeMaire se apropia de rampă, cu o mână rîdicată în aer, ca să facă linişte şi cu obrazul numai zâmbete. Pe urma lui, neagră şi ameninţătoare, venea Mama LeMaire care se îndrepta spre cealaltă margine a scenei unde era Lotta Morgan şi ceva mai departe de ea, grupul de fete.

— Ascultaţi, băieţi! începu Sid LeMaire, dând din cap, ca şi când ar fi încercat să îmbuneze nişte copii. Ridicase arătătorul în glumă spre ei; dar cu toate acestea în înfăţişarea femeii cu obrazul buhăit şi întunecat care venea pe urma lui, nu era nimic de glumă.

Lotta Morgan începu să ţipe cu glasul ascuţit şi speriat:

— Voi pleca! Lasă-mă, că voi pleca!

Exact cum săriseră adineaori, aşa săriră şi de astă dată. Păreau că sunt purtaţi de o singură voinţă, ca Porthos şi Aramis. Barney şi Swan săriră în cuşca orhestrei, de aci pe pianul care se auzi pârâind şi puseră piciorul pe scenă. Se opriră în faţa fetei înspăimântate. Totuş expresia obrazului lor, ceva din atitudinea lor, păru că o determină să se liniştească.

— Vino, jucăria mea frumoasă, zise Swan.

— Unde! Unde să merg! Se uită dela unul la altul îngrozită.

Barney o apucă de mână:

— N'avea nicio grijă. Vino cu noi. Vom avea grijă de dumneata. Fata se uită la el, şi i se păru atât de tânăr, de drăguţ şi de nevinovat.

Mama LeMaire era exact la spatele lor. Ridicase mâna în aer, ca şi când ar fi vrut să lovească fata. Swan se

plecă şi ridică pe Lotta Morgan în braţe, ca şi când ar ar fi fost un copil. Când se întoarse în loc, pocni pe Mama LeMaire în pântecele burdușit, de ieni ca o tobă. Apoi se îndreptară amândoi spre marginea scenei, şi Barney sări uşor ca o pisică; ridică braţele în calea fetei şi o prinse ca pe un pachet, ca după aceea s'o întindă din nou lui Swan şi împreună să-şi continue drumul în lungul sălii de spectacol. Obrazul boit al Lottei Morgan, şi chinuit de groază ca al unui copil speriat, căzu pe umărul lui Swan. Mica procesiune urcă liniştită treptele balconului. Se opriră la masa unde fuseseră aşezaţi înainte de a începe bătaia, şi după ce Swan o aşeză pe un scaun, întinse mâna uriaşă şi-i netezi părul, exact ca o mamă care-şi mângâie copilul. Ii îndreptă şi gulerul costumului. Apoi se aşezară amândoi şi începură să se uite împrejurul lor, cu seninătatea omului care şi-a făcut datoria pe deplin. Haina lui Barney era toată ferfeniţă şi se făcuse cenuşiu la obraz. Swan probabil respira şi el ceva mai repede decât de obiceiu. Pe umărul obrazului drept începea să apară urma lăsată de lovitura unui pumn. Incolo nimic altceva.

— Bere? întrebă Barney.

— Sigur că bere, răspunse Swan.

Lotta Morgan începu să plângă.

— Nu plânge, zise Barney şi o mângâie pe mână. Şi fata începu să zâmbească, fiind obişnuită să facă întotdeauna aşa cum i se spune. Printre lacrimi se uită la Barney.

— Ce băiat frumos! se miră ea.

Barney se roşi până după urechi. Apoi fata se întoarse spre Swan şi se uită îndelung la el. Pe obrazul lui tumefiat strălucea simplitatea şi bunătatea nefăţărită.

Intinse mâna şi îi pipăi obrazul.

— In cameră la mine am puţină floare de muşeţel; să-ţi fac un ceaiu cu care să te speli pe obraz.

Inainte de a se întoarce în codru, pentru începerea transportului buştenilor din primăvara aceea, Swan se căsători cu Lotta Morgan. In timpul verii următoare Swan îşi găsi de lucru la fabrica de cherestea din Iron Ridge; şi-şi clădi o casă cu patru încăperi, pe vârful unui deal din marginea oraşului. Celelalte femei din oraş nici nu voiau să audă de ea — femeile respectabile din oraş, ale căror bărbaţi erau mineri, supraveghetori ai minelor, lucrători în fabrica de cherestea şi negustori. Unele dintre acestea însă aveau un trecut tot atât de întunecos şi de îndoielnic ca şi Lotta. Dar despre Lotta circulau în şoaptă două întâmplări, dintre care una singură ar fi fost deajuns ca s'o stigmatizeze pentru totdeauna, chiar în această regiune sălbatică.

Spuneau despre ea că în conformitate cu legea, n'a poate fi soţia lui Swan Bostrom, deoarece n'a divorţat încă de soţul ei care era la închisoare şi-şi făcea condamnarea pentru spargerea unei bănci. Se mai spunea că pe vremea când bărbatul acesta a trăit împreună cu ea sub acelaş acoperiş, a obligat-o să se lase tatuată pe piept, şi între sâni i-a făcut imaginea unui Christ crucificat. Se mai spunea că făcuse treaba aceasta, pentru ca să nu mai poată fi femeia niciunui alt bărbat.

Lotta Morgan nu ieşea decât rareori din căsuţa ei. Trăia singură în timpul iernilor lungi, când Swan era ocupat în codru, cu inspectarea cantonamentelor. Ca multe femei de categoria ei, devenise o gospodină curată şi priceputâ. Era şi bună bucătăreasă şi cunoştea o mulţime de feluri de mâncare suedeze şi finlandeze, pe care

le învăţase numai Dumnezeu ştie cum, în timpul lungilor ei rătăciri prin regiunea forestieră din miazănoapte. Când Swan se întorcea din cantonament, îi pregătea sarmale cu varză murată şi *marja soppa*, un fel de ciorbă de afine, îngroşată cu făină de grâu şi zahăr; ciorbă de fasole galbenă, fiartă cu carne de porc; plăcinte de cartofi şi *lut fisk*. Lotta era un fel de prostituată profesionistă care se pocăise şi devenise o gospodină mulţumită cu noua viaţă.

Barney Glasgow nu trecea niciodată prin Iron Ridge, fără să viziteze pe soţii Swan Bostrom. Cei din oraş spuneau că este îndrăgostit de ea. Probabil judecând din punctul de vedere al moralei lor înguste, aveau oarecare dreptate. Adevărul era că Barney se simţea grozav de atras de femeia aceasta care era mai în vârstă decât el cu opt sau nouă ani. Se simţea fascinat de felul în care se ştia purta, de ochii ei căprii şi umezi care contrastau cu părul blond, de şchiopătatul abia perceptibil, de dureroasa melodramă din viaţa ei trecută şi de svonurile despre stigmatul sadic de pe trupul ei. Dar Barney era un tânăr care ştie ce urmăreşte, îşi avea planurile lui despre viaţă, şi nu se apropia niciodată de casa Bostrom, când se întâmpla ca Swan să nu fie acasă. Şi la doi ani după căsătoria ei tot el îi cumpără luxoasa cazacă de blană de lutru şi manşonaşul care se potrivea atât de bine cu ea. In iarna aceasta şi în primăvara următoare femeile din Iron Ridge se uitară după ea, pe sub perdelele dela ferești, de câte ori o vedeau că trece îmbrăcată în această haină neobişnuită. Părul ei lucea ca aurul, în gulerul negru de blană ridicat în sus şi pe sub boneta mică, împodobită cu pene, ale cărei cheutori îi erau legate pe sub bărbie. Printre penele bonetei clipeau câteva mărgele. Mânile frumoase înmânuşate erau

băgate în manşon, iar picioarele mici în ghetele înalte cu nasturi tipăiau grăbite, deşi şchiopăta, în lungul străzii îngheţate a oraşului.

In toată regiunea forestieră din miazănoapte nu se găsea ceva asemănător. Haina fusese cumpărată la Chicago într'unul din magazinele de pe State Street şi se spunea că costă mai mult decât ce ar putea câştiga un bărbat în timpul sezonului de iarnă.

Barney începuse să adune bani buni, pe socoteala lui proprie. El şi bătrânul Hewitt lucrau acum mână în mână — deşi asociaţia aceasta dintre ei părea ciudată. Planul pe care-l concepuse Barney în iarna aceea, când abia avea douăzeci de ani, devenise o realitate care astăzi întrecuse cu mult visurile lor.

Dar Barney se târguise fără ruşine cu Jed Hewitt, pentru a-şi asigura partea lui, înainte de a divulga planul pe care-l pusese la cale.

„— Ascultă, în primăvara aceasta guvernul va împărţi câteva mii de hectare de pământ, destinat pentru colonizare. Pământul acesta este acoperit de păduri seculare".

„— Ştiu, dar nu vor să-l vândă, îl întrerupse Hewitt. Am încercat şi cu să-l cumpăr".

„— Să-l vândă! Barney se uită cu dispreţ la bătrânul din faţa lui. Ascultă; după cum ştii, guvernul nu cere altceva celui care reclamă acest pământ, decât să clădească un bordeiu cu două ferești şi să nu se mişte de acolo vreme de cinci ani. Asta însă nu înseamnă că eşti obligat să stai fiecare minut din cei cinci ani".

„— Nu, dar cu toate acestea..."

„— Ai răbdare. Din cantonamentele codrului coboară mii de tăietori în fiecare primăvară. Oamenii aceştia n'au ce face până toamna următoare, când tăiatul copacilor

începe din nou. Pune-i pe aceştia să-şi facă bordeiele pe pământul cu pricina. Plăteşte-i cu douăzeci şi cinci de dollari pe lună şi mâncarea şi ia-le făgăduiala scrisă, să-ţi lase dumitale pământul — adecă nouă — după împlinirea celor cinci ani. Fii sigur că se vor învoi şi vor fi foarte bucuroşi. Vei avea sute de mii de hectare de pădure care-ţi va produce milioane şi nu te va costa aproape nimic. Vei avea copaci de tăiat vreme de cinzeci de ani şi mai bine. Vei avea terenuri cu păduri mult mai întinse decât oricare proprietar forestier din partea de miazănoapte".

Astăzi în Escanaba era o firmă pe care scria *Exploatarea Forestieră Glasgow Company*, sau *Hewitt-Glasgow Company* la intrarea unei fabrici de cherestea din Green Bay şi Iron Ridge.

Dar ceea ce-i preocupa pe toţi, nu deveni realitate decât după ce Hannah Hewitt muri din pricina unui atac de apoplexie. După înmormântare Emma Louisa Hewitt, cu ochii roşii şi îmbrăcată într'o rochie neagră lipsită de gust, se adresă lui Bernard Glasgow, care le fusese de mare folos în această împrejurare „exact ca şi un fiu" — declarase Jed Hewitt — spunându-i:

„— Acum n'a mai rămas decât tăticu. Şi după ce va pleca şi el, voi rămâne singură în casa aceasta mare".

Işi celebrară căsătoria cât se poate de discret, la câteva luni după moartea Hannei, şi Bernard Glasgow, Gusto — tăietorul de păduri — se mută în casa cea mare de cărămidă din Butte des Morts. Casa deveni a lui, împreună cu rufăria fină şi argintăria marcată cu literele H.B.H., cu baraca dela debarcader, cu grajdurile, şi tot aşa uriaşul policandru de cristal din vestibul, exact cum toate celelalte, deveniră şi ele ale lui, zece ani mai târziu, când muri şi Jed Hewitt: Fabricele

de celuloză şi hârtie din Butte des Morts, sutele de mii de hectare de pădure, cantonamentele, fabricele de cherestea. Cu viaţa slobodă şi fără nicio grijă, se terminase pentru totdeauna. Tăietorul făcea acum parte din trecutul său legendar.

Îşi clădise un mic cantonament departe în fundul codrului unde se putea duce să vâneze cerbi în timpul sezonului de toamnă sau să pescuiască primăvara, când dorul de a trăi în aer liber devenea prea puternic, pentru a i se mai putea împotrivi. In astfel de cazuri el, împreună cu Swan şi Tom Melendy şi Pete Devine se întâlneau îmbrăcaţi în scurteici şi cămaşă de lână şi bocancii grei de altădată, ca să fumeze, să bea whisky, să mănânce slănină prăjită şi să stea de vorbă. In cursul anilor ce trecuseră, la cantonamentul acesta mai adăugase o aripă colo, o cameră în cealaltă parte, un cămin, o fântână, o bucătărie, până când deveni o casă destul de confortabilă, cum se obişnueşte la munte, o casă clădită din bârne. După prima vizită Emma Louisa nu se mai apropie niciodată de casa aceasta, iar Jed Hewitt, cu meticulozitatea lui adusă din New England şi hainele lui de orăşan, nici nu vru să audă de ea.

Dar toate acestea s'au întâmplat mult mai târziu, după tragica moarte a Lottei Morgan.

Swan şi Lotta erau căsătoriţi de aproape zece ani. La doi ani după căsătorie li se născu un copil; o fată cu numele Karen. Ei îi ziceau Karie. Fata arăta ca orice suedeză; avea părul blond, fără nicio lucire şi ochii albaştri spălăciţi. Swan ar fi preferat să aibă ochi căprii ca maică-sa şi Lotta nădăjduise mereu că într'o bună zi ochii fiicei sale vor deveni albaştri strălucitori

şi adânci, ca ai lui Swan. Dar imediat după naşterea fetiţei, Lotta nu ceru altceva decât să se uite la trupul ei — îi examină picioarele, ca să se convingă că sunt sănătoase şi se uită la locul acela anume de pe pieptul ei, ca şi când s'ar fi temut că va descoperi urma stigmatului şi pe trupul acestei fetiţe. Dar nu descoperi nimica.

Femeile respectabile din oraş începură să fie mai îngăduitoare faţă de ea. Ii făcură chiar mici avansuri de prietenie şi bună vecinătate. Karie fu înscrisă la şcoala publică unde se juca împreună cu ceilalţi copii. Dar Lotta rămase tot atât de rezervată. Căsuţa ei strălucea de curăţenie. Lumea începuse să uite de Palisade şi de Alcazar. Dar într'un rând când Karie aproape împlinise nouă ani, lumea începu să şopotească din nou. Spuneau că seara se vede un bărbat care se apropie de casa din marginea oraşului.

— E tipul acela, spuneau femeile cu înţeles. Fără îndoială trebue să fie bărbatul ei. Cel care şi-a făcut osânda. De, cam la ce te-ai fi putut aştepta dela o astfel de femeie.

Era pe la începutul primăverii. Sezonul tăieturilor din codru era pe terminate. Peste zece zile oamenii vor începe să coboare buluc din codri, în buzunare cu banii care abia aşteptau să fie cheltuiţi. In Iron Ridge viaţa va începe din nou să înflorească. Banii vor curge în tejghelele localurilor de petrecere, ale magazinelor şi la Iron Ore Bank.

Svonurile circulau pe căile misterioase ale ştirilor despre care nimenea nu ştia de unde au pornit la drum, şi se spunea că pe omul cu pricina nimenea nu l-a văzut ziua. Nimenea nu ştie de unde vine, dar ochii nevăzuţi îl urmăreau după căderea nopţii şi-l vedeau că intră în

casa lui Bostrom. E oacheș, spuneau oamenii, ca un portughez. Acum Lotta părea că nu mai părăsește casa niciodată. Swan era în codru. De, cam ce credeai c'ar fi putut să iasă! Și-a bătut joc de el, ca de un prost.

Mai târziu aflară — din nenorocire prea târziu — că trimisese o scrisoare desnădăjduită lui Swan, căci el în calitate de inspector primea uneori corespondență, când trecea prin câte un oraș, în drumul dintr'un cantonament la altul, prin pădurile din Wisconsin sau Michigan. O scrisoare ar fi putut să-l găsească la Oconto, la Escanaba, la Marinette sau Green Bay. Dar Swan nu se întoarse acasă și nu primise nici scrisoarea ei, căci îi trimise vorbă că pleacă să facă un turneu de estimare în adâncul codrului și că va mai întârzia din cauza aceasta cam două săptămâni. Tăietorii începuseră să se scurgă în Iron Ridge. Viața prindea să se animeze.

— Ar trebui să-i spună cineva, își ziceau gospodinele din Ridge. Sau să ia copilul dela ea. Cu siguranță trebue să fie ocnașul. Cel cu care se spune că ar fi căsătorită. Omul care a jefuit banca.

Femeile aveau dreptate. Lotta Morgan nu știa ce să facă și se lupta din toate puterile să păstreze pe Swan, pe mica ei Karie, căsuța frumoasă și viața respectabilă pe care și-o crease și la care ținea atât de mult.

Mânată de desnădejde, în ultimul moment se adresă sheriffului din oraș. Astfel în noaptea când veniră să jefuiască localul Iron Ore Exchange Bank, sherifful și oamenii săi îi așteptau la încrucișarea străzilor Silver cu Copper Street. Prin întunerec se auzi un scurt ropot de arme, foarte întărâtat, urlete, gemete, înjurături. După ce încăierarea se termină, banii erau neatinși în Iron Ore Exchange Bank și dintre bandiți doi erau morți și trei erau răniți.

Chemară pe Lotta Morgan să-i vadă şi femeia veni, în timpul cât oamenii din oraş vorbeau în şoaptă şi-şi făceau semne. Obrazul Lottei era crispat, palid şi contractat. Era îmbrăcată în cazaca de lutru, în cap cu toca pe care se legănau penele şi sclipeau mărgelele. Pe Karie o ducea de mână, dar o lăsă în faţa uşii până când ea intră, să vadă trupurile însângerate ale banditilor.

Se uită vreme îndelungată. Obrazul ei devenise îngrozitor la vedere.

— Nu e el. Niciunul dintre aceştia nu este el. Unde este el?

— O, răspunseră oamenii şi îşi trecură palmele peste bărbia nerasă. In cazul acesta trebue să fie cel care a scăpat, căci unul s'a strecurat prin întunerec.

— O, Doamne, gemu Lotta Morgan îndurerată. Va să zică el a reuşit să scape.

— Vom pune noi mâna pe el, căci nu poate merge prea departe. Trebue să fie undeva pe aci pe aproape, prin pădure.

Se întoarse şi după ce ieşi din casă, plecă repede cu Karie de mână şi când ajunse din nou în casa ei, încuie toate uşile.

Imediat după aceea începură să circule tot felul de vorbe şi svonuri. Fugarul fusese văzut undeva departe în partea de miazănoapte, prin regiunea Houghton. Alţii îl văzuseră prin apropiere de White Pine, dar şchiopătează puţin, ca şi când ar fi fost rănit într'un picior. Un bărbat oacheş, cu înfăţişare de bolnav a fost văzut strecurându-se pe furiş, în apropiere de Marinesco. Pe urmă în Bessemer şi la Matchwood.

Trecu o săptămână... se făcură două. Acum Swan ar fi putut să se întoarcă acasă în orice clipă. Din când

în când vedeau pe Lotta, cu capul înfăşurat în năframă, ca să-şi ferească părul blond de praf, cu mânile sumese şi alergând de colo până colo şi scuturând, ca totul să fie curat şi strălucitor, când el va sosi. Saltelele şi pernele le scotea la soare, ca să se aeriseaască şi împrejurul casei se simţea mirosul plăcut al pânii proaspete care se cocea în cuptorul din curte.

Trebuia să admiţi că femeia aceasta este o bună gospodină. In acelaş timp prevenise pe sherifful oraşului, aşa că în bancă banii rămăseseră neatinşi. Se vorbea despre o comisie formată din mai mulţi locuitori ai oraşului care să se ducă la ea şi să-i predea o adresă de mulţumire din partea locuitorilor, dar ştirea aceasta ajunse la cunoştinţa ei şi Lotta le făcu ea însaş o vizită, rugându-i să renunţe la ideea aceasta. Din felul în care îi implora, oamenii spuneau că şi-au dat seamă că este speriată, dar afară de asta părea ostenită şi bolnavă.

Dimineaţa următoare vecinii băgară de seamă că obloanele dela ferestile casei lui Bostrom n'au fost încă ridicate; uşile erau închise, deşi trecuse demult ceasul obişnuit când cei din casă se trezeau.

— Uhuîm! îşi ziseră ei. Mi se pare că păsărica noastră a părăsit colivia!

Dar nu mult după aceea Karie intră plângând în curtea unui vecin şi spuse că maică-sa nu este acasă şi că n'are cine-i da de mâncare. Vecinii intrară în casă şi constatară că lampa era în mijlocul mesei şi feştila aprinsă pâlpâie fără putere, iar obloanele dela odaie sunt închise. Un scaun era răsturnat şi pe duşumele se vedea coşuleţul de lucru, din care mosorelele de aţă, acele cu gămălie şi bucăţelele de stofă colorată se împrăştiaseră în toate părţile.

O găsiră şi pe ea într'o groapă de sub podeaua de lemn a trotuarului din dosul casei care da cu spatele spre colină. Capul îi fusese sdrobit cu un topor dintre acelea de care întrebuinţează tăietorii de păduri. Lovitura aproape îi despărţise capul de trup. In apropiere găsiră şi toporul pe gura căruia se vedeau câteva fire de păr auriu, amestecat cu sânge închegat.

LOTTA MORGAN BOSTROM
a murit în Iron Ridge, în ziua de 17 Aprilie
Serviciul funebru se va oficia la Alcazar Opera House, Joi la orele 3 după amiază. Va vorbi
Rev. Sa W. H. MOTT.
Publicul este invitat să ia parte la această tristă ceremonie.

Swan ar fi putut să împiedece acest spectacol îngrozitor, dar când sosi el acasă, totul era gata făcut şi el se simţea prea năucit şi prea sdrobit, ca să mai poată înţelege ceva sau să se amestece. Lotta Morgan nu aparţinuse niciunei religii, iar obiceiurile primitive ale oraşului se împăcau cât se poate de bine cu un serviciu funebru, oficiat în sala de spectacol a Alcazarului. De altfel căsuţa lor n'ar fi putut cuprinde pe toţi cei care veniseră la înmormântare.

Locuitorii din oraş veniră cu toţii, bărbaţi, femei şi copii, împreună cu sute de tăietori veniţi din cantonamente şi lucrători din minele de cărbuni. Toate magazinele şi localurile publice fuseseră închise. Veniră şi femeile şi fetele din oraş, cele dela Gaiety Parlour, dela Swedish Home şi dela Jack's Place. Sala Operei era plină de lume. Căzuse, o zăpadă uşoară şi rănile murdare ale oraşului erau acum acoperite de un aşternut

alb ca de scamă care strălucea în lumina rece a soarelui de Aprilie.

Sicriul Lottei era aşezat în mijlocul scenei. In oraşul acesta din partea de miazănoapte se găseau puţine flori la această epocă, dar cu toate acestea comandaseră florile ce se puteau găsi în serele din localităţile învecinate. Femeile din Iron Ridge care până acum se purtaseră faţă de ea, ca faţă de o proscrisă, ca o pocăinţă postumă, nu ezitară să taie florile de garoafe şi de clopoţei din ghiveciurile aşezate în ferestile camerelor din spre drum, ca să le facă buchete şi să le aştearnă pe sicriu.

Barney comandase dela o florărie din Milwaukee o pernă şi un acoperemânt de trandafiri albi; dar nu fu deajuns atât, ci veni el însuş, ca alături de Swan şi de Karie să ia parte la această ceremonie macabră. Firește, soţia sa nu fusese de acord, ca el să vină.

— Nu se poate, domnule Glasgow, ca să ţii cu tot dinadinsul să pleci la Iron Ridge, pentru a participa la înmormântarea unei foste prostituate!

Doamna Emma Louisa se simţea jignită de vorbele pe care era obligată să le întrebuinţeze în această împrejurare.

Dar cu toate acestea Barney era acum de faţă, un bărbat prezentabil în hainele lui făcute de comandă, şi pe obrazul frumos cu reflexul prosperităţii şi al sănătăţii depline. Toţi cei din Iron Ridge cunoşteau povestea acestui fost tăietor de păduri, care se căsătorise cu fiica celui mai bogat om din Statul Wisconsin. Ştiau despre afacerile lui îndrăsneţe şi aflaseră despre planurile ce le născocea mereu, dar îl admirau tocmai pentru îndrăsneala lui. Priceput cum nu se mai poate, spuneau ei. Iţi ia şi pielea de pe tine, dar ţi-o ia într'un

fel care să-ţi placă şi ţie.

Rev. Sa Mott se oprise în faţa sicriului din mijlocul scenei. Fetele dela Gaiety Parlour şi dela Moose începură să scânceească în mod perceptibil. Unele dintre ele îşi puseseră câte un văl negru peste florile şi penele dela pălărie.

Swan ţinea mâna fetiţei Karie în palma lui uriaşă. Părea stângaciu şi rigid în hainele negre cumpărate de gata şi în ghetele lucioase. Îşi proptise bărbia în piept. Coloarea rumenă obişnuită de pe obrazul lui se ştersese cu totul şi nu mai rămăsese decât un aşternut arămiu lăsat de vânturi şi ploi care se suprapusese peste masca obrazului alb ca de ceară. Karie era îmbrăcată într'o rochiţă neagră pe care i-o văpsise o vecină, iar peste aceasta purta cazaca de lutru a Lottei. Poalele hainei erau de coloare cafenie cu nuanţe de aur, din pricina purtării îndelungate. Mânecile braţelor ei subţiri erau sumese şi la pălărie avea un văl negru. Haina îi venea aproape până la călcâie. Când asistenţa — care nu se putea numi o adunare a parohienilor — o văzu, plânsul domolit se ridică din nou, iar ici colo se auzeau chiar sughiţuri şi hohote de plâns îndurerat. Karie se uita cu atenţie împrejurul ei şi-ţi venea să crezi că se bucură de atenţia ce i se dă. Swan arăta ca un copil îndurerat. Obrazul lui era descompus din pricina durerii şi a străduinţei de a se stăpâni. Strângea mereu mâna fetiţei în palma lui.

Îmbrăcat în hainele lui preoţeşti, Reverenţa Sa preotul Mott părea un bărbat mic de statură, dar ceea ce-i lipsea în înălţime, era compensat de simţul său dramatic în astfel de împrejurări.

„— Prietenilor, începu el, doamna Swan Bostrom — sau Lotta Morgan după numele cu care am cunoscut-o

cu toţii — n'a fost o femeie de toate zilele. A fost o doamnă, a fost o femeie curtenitoare şi plină de curaj. Dar afară de asta, mai avea şi o inimă care cunoştea bunătatea şi mila. A fost o femeie care s'a priceput să atribue demnitate şi strălucire situaţiei sociale în care se găsea. Deşi păcatele noastre, ale tuturor, sunt negre, ele pot totuş să devină mai albe decât zăpada... *Mai aproape de Tine, Doamne...* Şi acum dragii mei prieteni..."

Rămăşiţele pământeşti ale Lottei nu fură urmate până la cimitir decât de trei trăsuri care formau cortegiul funebru: Swan împreună cu fetiţa Karie şi Barney Glasgow; Reverenţa Sa preotul Mott şi două vecine care veniseră mai mult de plăcerea de a face o plimbare cu trăsura, şi patru fete care erau pensionarele unui local de petrecere din oraş şi despre care se spunea c'ar fi fost şi ele odinioară pensionare ale Palisadei. Un foarte ciudat cortegiu de îngropare.

După ce se termină ceremonialul, începu numaidecât revărsarea furioasă a oamenilor spre localurile de petrecere din Silver Street. In ziua aceasta localurile acestea făcură cele mai mari încasări ce s'au pomenit de ani întregi.

8.

Cioc-poc. Cioc-poc. Cineva taie un copac. Cioc-poc-cioc-poc! Se aude o pârâitură. Păzea! Barney Glasgow se întoarce în aşternutul său din vagonul salon, Compartimentul A. al trenului care se îndreaptă spre Iron Ridge. Se opriseră cu un puternic scrâşnit de frâne, cum au obiceiul să se oprească trenurile din America. La uşă se auzea cineva bătând: poc-poc-poc. Poc-poc. Conducta de aburi a început şi ea să ciocănească.

— Da! răspunde Barney. Am auzit; nu mai bate!

— Cinci-t'eizeci, *Mistah* Glasgow.

Sfinte Atotputernice, şi el nu reuşise să dea ochii în gene. Era frânt de oboseală. Compartimentul era rece, dar cu toate acestea aerul te îneca. Păturile îi striveau trupul cu greutatea lor, dar totuş nu-i venea să-şi părăsească culcuşul cald. Işi simţea trupul înţepenit, neodihnit şi îmbătrânit. Ce l-a determinat să plece de acasă? Ce nebunie din partea lui să plece din casa confortabilă pe care o avea, tocmai acum, în dricul iernii, sau la începutul ei. De ce-a plecat? Ca să împuşte un cerb. Dar el împuşcase sute de cerbi până acum. A început să îmbătrânească; acesta este motivul adevărat al stării în care se găseşte acuma.

Poc-poc-poc-poc. Fire-ai afurisit să fii de comisionar.

— Am înţeles. Te-am auzit.

Glasul blând, îngăduitor și insinuant al negrului se aude din nou.

— O ceașcă de ceaiu a'omat și fe'binte pentru dumneavoasthă, Mistah Glasgow, *suh!*

Cu trupul înfiorat de frig se apropie de ușă și o deschise. Negrul îmbrăcat în tunica albă, scrobită, era în fața lui, în mână cu o tavă mică.

— O, George, este foarte amabil din partea dumitale.

Comisionarul vorbea cu impunătoare demnitate. Frazele lui erau pline de muzicalitate, datorită ciuntirii consoanelor și eliminării totale a *r*-urilor.

— Vă rog, domnule Glasgow, nu face nimica. Probabil nu vă mai aduceți aminte că acum patru sau cinci ani am mai avut odată cinstea să vă servesc în vagonul dumneavoastră particular. Pe dumneavoastră și pe domnii cu care erați. Da, domnule. Și-mi aduc aminte că erați cel mai mare băutor de ceaiu pe care l-am întâlnit în viața mea. *Yah-yah-yah.*

Stimulat de această infuzie puternică, Barney se spălă repede și se îmbrăcă, apoi ridică perdelele ferestilor.

Un univers întreg, îmbrăcat în alb. Câmpurile, drumurile, gardurile erau toate sub așternut alb. Ici colo, ca un fel de contrast, se vedea câte un partal de pământ împădurit de fagi și brazi pitici. Odinioară fusese și aici codru; sute și mii de kilometri pătrați de codru secular; dar asta demult, în vremea copilăriei lui Barney. Soarele începuse să răsară și razele lui luminau un peisaj ca de pe o carte poștală de Crăciun. Cu totul pe neașteptate se simți slobod, cu sufletul ușor și aproape vesel. Era un fel de limpezire ce se opera în toată ființa lui, când Butte des Morts rămânea departe în urmă... Butte des Morts împreună cu fabricele, birourile, împreună cu doamna Emma Louisa, cu Bernie

şi bătrâneţea care începuse să se apropie de el furiş. Regiunea aceasta împădurită, câmpiile acoperite de zăpadă, aerul aspru de munte, forma şi coloarea lucrurilor şi sensaţiile ce i le trezeau în suflet, îi readuceau tinereţea de altădată, aşa că se simţea din nou tânăr. Se pomeni că stă în picioare şi se uită pe fereastră, ca să vadă numaidecât obrazul rotund şi roşu al lui Swan Bostrom, ca un nou soare încins de pară, ridicându-se peste capetele celorlalţi oameni care sunt adunaţi pe peronul gării. Incă nu intraseră propriu zis în oraş. Numărul patru scârţâia din toate frânele, ca să salute pe cei din Iron Ridge. Numărul patru urca încet şi cu uşurinţă panta pe care o cunoştea atât de bine în această regiune de miazănoapte. Flancurile lui erau încărcate de ghiaţă şi de zăpadă. Respiraţia lui îngheţa în aerul rece al dimineţii.

Bărbaţi voinici, încălţaţi în bocanci grei şi cu ciorapi de lână, cu şepci în cap şi mânile băgate adânc în buzunarele laterale scurteicilor, alergau de colo până colo şi băteau din picioare, ca să se încălzească. Pe deasupra capetelor acestora se vedea capul lui Swan Bostrom cum cercetează cu ochii albaştri şi strălucitori vagoanele trenului care trecea pe lângă el. Barney îşi făcuse loc în lungul coridorului îngust şi sărise din vagon, înainte ca negrul George să-i poată întinde scăricica, pentru a coborâ pe peronul aşternut cu o pojghiţă subţire de ghiaţă.

— Hei, Swan! şi începu să alerge ca un copil. Swan, cu obrazul luminat, se repezi în calea lui. Totuş ceva părea că s'a schimbat; felul în care umbla, felul în care se uita la el. Când îşi strânseră mânile şi braţul stâng al lui Barney se ridică, pentru a se opri pe umărul suedezului, ca astfel să-i poată simţi mai bine încurajatoa-

rea prezență, Swan scânci de durere: Ce s'a întâmplat, Swan?

— O, nimica, Gusto. O coadă de pisică m'a lovit în umăr. Tăietorii de astăzi sunt toți niște tâmpiți și nu știu în ce parte trebue să cadă un copac. Lucrătorii nu mai sunt ce erau odinioară.

Se plecă și ridică geamantanele lui Barney, dar el îi smulse unul din mână. Se cuibăriră în sania care-i aștepta. Swan întinse mânile după frâne și dete să întoarcă sania.

— Ce faci, Swan? Incotro te duci?

— La Ridge House.

— Da de ce la Ridge? Mie mi-e foame. Vreau să ne ducem de-a-dreptul la cantonament.

Swan întoarse spre el obrazul umbrit de păreri de rău. Cu obrazul lui trandafiriu, cu ochii lui albaștri și limpezi, arăta exact ca un copil îmbătrânit.

— Gusto, am să-ți comunic veşti proaste.

— Dă-le drumul.

— Cantonamentul a ars azi noapte.

— Vrei să spui c'a ars complet. Că nu mai este nimic!

— Nu, Gusto. A ars, dar n'a ars în întregime. Dobitocul acela pe care l-am trimis din Three Camp, ca ajutor de bucătar ar fi trebuit să aţâţe focurile și să facă toate pregătirile necesare în baracă. Tom Melendy a sosit din Five Camp și Jess Chouteau mi-a trimis vorbă din Escanaby, că are reumatism în amândouă picioarele, dar cu toate acestea va veni. Ajutorul bucătarului a plecat la orele trei din noapte, ca să impuște o căprioară și focul a rămas aprins în baraca principală. Tom Melendy s'a trezit plin de funingine pe obraz și a început să strige pe bucătarul care era în apropiere,

dar aproape se sufocase; amândoi au lucrat din toate puterile la stingerea focului, şi când la orele patru ajutorul s'a întors în cantonament, focul era stins, dar n'a adus nici căprioara după care plecase.

— Cu alte cuvinte vrei să spui că na voi putea merge să stau în cantonament? Sfinte Atotputernice, ce rău îmi pare!

— Nu trebue să-ţi pară atât de rău. Peste două săptămâni cantonamentul va fi reparat şi în stare mai bună decât atunci când era nou.

— Dă-o încolo frate, nu înţelegi că eu am venit numai pentru vânătoare! Am ţinut foarte mult să stau în cantonament. Mă gândeam...

Se simţea cutremurat de furie şi desgust; îi venea să ţipe din pricina desamăgirii ce i-a pricinuit-o ştirea aceasta.

— Ui-te ce, Gusto; ne vom opri la Ridge House unde vei bea o cafea fierbinte şi vei mânca ceva cald, pe urmă vom vedea ce vom mai face.

— Dă-o încolo de afacere. Mă voi întoarce acasă cu trenul numărul unsprezece care pleacă astă seară. Trânti un picior în plaidul de piele de urs cu care-l învelise Swan şi începu să se frământe întocmai ca un copil neastâmpărat.

— Lasă, Gusto, nu e nevoie să stăm în cantonament. Cerbi vom întâlni în orice caz şi pariez că ne vom distra tot atât de bine ca şi în vremurile de altădată. Vei avea ocazie să te convingi. Lui Karie i-am poruncit să aibă grijă ca la orele şapte exact dejunul tău să fie fierbinte pe masă: Frigărui şi melasă şi costiţă prăjită, o bucată de muşchiu şi pesmeţi.

— Karie? Simţi că foamea începe să-i răscolească măruntaiele. Karie? A, da... aşa este. Va să zică acum

Karie este la Ridge House?

— Sigur că este la Ridge House. Ea este chelnăriţa şefă. Lotta este şi ea chelnăriţă la Ridge House, de mai bine de un an.

— Lotta?

— Sigur că Lotta. Fata lui Karie. Doar o ştii. A împlinit optsprezece ani şi este cea mai frumoasă fată din regiunea aceasta afurisită. Karie ar fi vrut s'o facă doamnă, dar Lotta nu vrea să stea acasă. Karie se teme că fata ar putea să se căsătorească cu unul dintre tăietorii aceştia de păduri, cum a făcut şi ea, sau cu vreun lucrător din mină. Aşa că acum lucrează cu Karie la Ridge House şi Karie este mereu cu ochii pe ea, ca o pisică după şoarece.

Barney îşi aducea tulbure aminte că această Karie, fiica lui Swan se căsătorise cu un tăietor de păduri suedez — Ericson sau Lindstrom sau aşa ceva.

— Ia spune, Swan cum îl chema? Pe cel cu care s'a căsătorit Karie?

— Lindbeck.

Lindbeck. Exact! Se căsătorise de tânără — nu avusese mai mult de şaisprezece ani. Fusese o svăpăiată. Acum această Karie avea probabil treizeci de ani. Fusese o fetiţă urâtă. Ciudat, mai ales că Swan era atât de frumos, şi Lotta... Lotta!

— Şi pe fetiţa ei a botezat-o Lotta? întrebă el, gândindu-se cu glasul ridicat.

— Sigur — Charlotta — Lotta. Este nume suedez.

— După numele ei. Acesta a fost numele ei.

— Da! Obrazul lui Swan nici nu tresări. Barney se uită la el. I se părea că omul acesta nici n'a auzit de numele ei. Şi când te gândeşti la sbuciumul, la agonia, la dragostea şi patima prin care a trecut! Probabil Swan

a început să îmbătrânească. Acum trebue să fie trecut de şaizeci de ani. Dar cu tine ce s'a întâmplat?... Şaizeci — şaizeci şi cinci — şi nu mai simţi nimic, nu-ţi mai aduci aminte de nimic, sau chiar dacă-ţi aduci, amintirile nu mai au nicio importanţă. Peste zece — sau cel mult doisprezece ani — va fi şi el, Barney Glasgow, Gusto, tot aşa? Nu se poate. Mai dă-mi puţin răgaz, Doamne! Am atâtea de făcut care aşteaptă să fie făcute. Am fost mereu ocupat. Dar sunt încă tânăr. Sunt mai tânăr decât Bernie, ca un flăcău în pragul bărbăţiei, dar fără să se fi bucurat de tot ce-i poate oferi viaţa.

— Aproape am sosit şi Karie îţi va pregăti o mâncare caldă şi gustoasă, ca să te simţi din nou tăietor, ca altădată. Swan îi făcu semn cu codorâştea biciului spre partea unde se vedeau conturele cenuşii şi fantastice ale hanului Ridge House, profilat pe coasta întunecată a dealului.

Apucaseră pe Silver Street. Barney începu să se gândească la oraşul acesta care se schimbase atât de puţin în ultimii douăzeci şi cinci de ani. In lungul străzilor copacii mici deveniseră uriaşi. Aceasta fu prima constatare pe care o făcu, în calitate de om care a trăit în mijlocul codrului. Dar cu toate acestea oraşul părea neobişnuit de lipsit de vegetaţie şi de copaci, ca şi întreagă regiunea aceasta care fusese odinioară codru secular... un oraş pustiu în orice împrejurare şi cu atât mai mult în timpul acestei dimineţi tulburi de Noembrie. Pe Silver Street se vedea ici colo câte o clădire de cărămidă. Localul şcoalei. Iron Ore Exchange Bank care arăta tot atât de nesigură ca şi înainte de asta. Trotuarele erau acoperite de zăpada călcată sub tălpile încălţămintei şi de ghiaţă. Oraşul nu se trezise încă. Se aş-

ternea urât şi despoiat în lumina dimineţii, întocmai ca o femeie desmăţată care doarme într'o atitudine respingătoare.

Caii alergau repede în sus pe coasta dealului. Swan îi ţinea strâns. Barney îl văzu că obrazul îi tresare.

— Ascultă Swan; ce-i cu braţul acesta al dumitale? Cred că n'ar trebui să mai lucrezi în codru. De ce nu te laşi de treaba asta, ca să te mai odihneşti?

— Când voi ajunge om bătrân, voi avea vreme destulă să mă las şi voi putea să mă odihnesc. Deocamdată sunt în stare să dau înainte celor care lucrează cu cangea, plutaşilor şi cioplitorilor, şi sunt mai priceput decât oricare dintre ei la tăiatul unui copac.

Vorbeşte ca şi mine. Acesta este exact felul în care cu...

Se opriră în faţa intrării dela Ridge House. Ce bine ar fi fost, să nu fi venit.

— Hei, Gusto!

Oamenii mai bătrâni, cu ochii ca de viezure şi cu ţepuşele de barbă pe obraz îl salutau cu o sfioasă politeţe.

— Ce mai faci, domnule Glasgow? se auzea glasul celor mai tineri care se uitau cu mai mult respect la omul acesta important şi cu parale. Cămăşile lor de lână erau negre şi murdare. Vestibulul dela Ridge House era plin de fumul acru stătut. In faţa hanului, înainte de a intra, văzură un şef de echipă care-şi aduna oamenii pe care-i încărca în sănii şi plecau în codru. Vreme de şase luni, îşi zise Barney, oamenii aceştia vor îndeplini însărcinări herculeane, vor trece prin greutăţi nebănuite, din zori şi până în noapte, cum făcuse el însuş odinioară, şi totul pentru hrană şi căldura din timpul nopţii, pentru un mindir unde să-şi poată întinde trupul şi pentru treizeci de dollari pe lună.

In parte hanul Ridge House aparţinea lui Barney Glasgow. El împreună cu alţi trei sau patru exploatatori de păduri şi fabricanţi de hârtie îl arendaseră celui care-l exploata acum. Dar Barney nu mai văzuse hanul acesta de ani de zile, căci pe el nu-l interesa. La Iron Ridge nu venea decât rareori şi întotdeauna numai la vânat sau la pescuit. Dormea întotdeauna în cantonamentul său confortabil şi curat, mânca şi bea bine, îşi petrecea timpul în mijlocul codrului, din zori până când se lăsa noaptea şi se întorcea la Butte des Morts cu pieptul plin de aer curat şi cu hyperaciditate.

Fu întâmpinat de directorul hotelului, un neamţ cu obrazul pământiu şi cu mustaţa blondă. Smulse tocul din cartoful crud în care era înfipt şi-l întinse respectuos lui Barney, apoi întoarse registrul soios cu faţa spre el.

— Ce să vă spun, domnule Glasgow, ne pare foarte bine că vă putem vedea pe la noi. V'am rezervat o cameră frumoasă. Fiul meu vă va conduce numaidecât. Emil, vino încoace. Am auzit că azi noapte a ars ceva în cantonament. De, eu zic întotdeauna că se poate întâmpla şi ceva mult mai rău, prin urmare e bine că nu s'a întâmplat. Putea să se nimerească să fii şi dumneata acolo. Nu-i aşa?

Mai tacă-ţi gura, gândi Barney.

— Aşa este, Brodscheider. Ai dreptate, răspunse el, pe un ton ca şi când ar fi confirmat un mare adevăr.

— Eu mă întorc peste jumătate ceas, zise Swan. Va trebui să telefonez celor din cantonament. Vom merge împreună până acolo, nu-i aşa?

— Da, cred că ar fi bine să mergem, răspunse Barney distrat. N'ar strica să vedem şi noi ce s'a întâmplat.

Oamenii din vestibul se uitau la el curioşi şi plini

de respect. Dacă se întâmpla să le întâlnească privirile, oamenii începeau numaidecât să se frământe pe picioare, sau deschideau uşa dela sobă şi scuipau în flacăra focului. Vederea lor nu-i făcea nicio plăcere. Ar fi avut poftă să facă o baie. Apucă pe urma băiatului cu părul blond care urca scara. Işi aduse aminte de camera de baie a casei lui din Butte des Morts. O cameră caldă, cu uriaşe prosoape albe de baie. Totul cu monograme, totul desăvârşit de strălucitor şi de curat. Mi se pare c'am devenit un bătrân molâu. Dar nu acesta era motivul gândurilor lui de acuma. Gândurile acestea îi fuseseră trezite de hotelul în care se găsea. Ar fi fost mult mai bine în cantonament, cu toate că era primitiv.

Băiatul îi deschise uşa camerei. O cameră curată în care mirosea a tutun, mirosul caracteristic al camerelor din hotelurile de a doua mână. Acelaş miros de praf, din noroiul lăsat de încălţăminte pe covoarele care nu erau bine scuturate, de lucruri vechi, de saltele neaerisite, şi de mii de scuipaţi ai trecătorilor care nu ţineau seamă de curăţenie. După ce plecă băiatul, se opri în mijlocul camerei şi se cutremură de scârbă. Acum ar putea fi la jumătate drum spre cantonament, în mijlocul zăpezii imaculate şi cu tingirile de mâncare sfârâind în aşteptarea lui. Ce imprudenţă. Incepu să-şi scoată haina, dar îşi aduse aminte că n'are de ce să şi-o scoată şi şi-o trecu din nou peste umeri. In cameră era frig.

La uşă se auzi cineva bătând.

— Intră!

Apăru o femeie ca de treizeci de ani, cu înfăţişare amabilă. Arăta ca cineva pe care l-ar cunoaşte, pe care l-a întâlnit undeva, dar cu toate acestea nu-i venea să

creadă. Dela prima vedere încercă să-i reconstitue trăsăturile, pentru a le da forma pe care au avut-o înainte de asta. Nasul era prea lat la vârf, ochii prea apropiaţi, umerii obrazului prea proeminenţi, coloarea părului prea deschisă, gura prea mare. Dar coloarea obrazului era foarte frumoasă, chiar neobişnuită. Ia te uită... sigur că da...

— Hello, domnule Glasgow. Eu sunt Karie. Cred că nu-ţi mai aduci aminte de mine. Fata lui Swan Bostrom.

— Cum se poate, Karie! Hello, hello! Ii strânse mâna, o mână mare, puternică şi bătucită ca a unui bărbat, o mână de femeie vrednică. Trupul ei arăta destul de bine, judecând din punct de vedere al masivităţii, căci era înaltă şi dreaptă. Era îmbrăcată într'o rochie de coloare albastră, proaspăt călcată şi serobită, cu două rânduri de volane pe poală. Din toată fiinţa ei par'că se desprindea o atmosferă de veselie şi de încredere. Se uită cu înţelegere împrejurul ei şi începu să aranjeze lucrurile din cameră, dar în timpul acesta continuă să vorbească nestânjenită.

— Ui-te ce, domnule Glasgow, restaurantul nu se deschide până la orele şapte. Am venit să văd, ce aş putea face, ca să te simţi mai bine. Tata îmi spune că eşti consternat din pricina focului şi tot ce s'a întâmplat în cantonament. E uşor de înţeles. N'ai vrea să-ţi prepar o baie fierbinte şi până când termini şi te vei bărbieri, va fi gata şi prânzul dumitale.

Se gândi la camera de baie comună dela Ridge House, la putina murdară, plină de funingine şi ciobită.

— Prefer să renunţ la această plăcere.

Dar ea ieşise din cameră şi o auzi că se mişcă în odaia de alături a cărei uşă da şi în camera lui. In clipa următoare uşa se deschise şi Karie apăru în prag.

— Am deschis uşa care dă în camera dumitale, azi dimineaţă devreme, când tata mi-a spus că vei veni. Am spălat-o eu, anume pentru dumneata şi am frecat-o, aşa că e curată. Nu se poate să ai încredere în fetele de serviciu. Am aprins şi focul.

Se uită sfios în camera de alături care acum sta cu uşa larg deschisă. Văzu două prosoape meschine de baie, de coloare albă cenuşie, cum sunt în hotelurile mai mici, o bucată neîncepută de săpun şi aburul care se ridica în sus din putina pe jumătate plină.

— Ia te uită, Karie, cred că voi face o baie.

In primul moment se simţi îngrozit, căci îşi închipui că femeia aceasta ar vrea să-l desbrace, ca şi când ar fi un copil mic. In timpul cât el îşi scoase gulerul şi cravata, ea îi deschise geamantanul.

— Lasă, Karie, că de asta mă voi ocupa eu. Nu-ţi pierde vremea. In orice caz îţi mulţumesc. Nu am nevoie, vreau să zic...

Ea-şi văzu liniştită de treabă. Ii scoase un rând de rufe curate şi declară:

— Cel care ţi-a făcut geamantanul, a ştiut ce face. Te vei simţi mult mai bine, după ce-ţi vei schimba rufele. Cred că azi noapte în tren nici n'ai dormit tocmai bine. Ce ai zice să vii astă seară la tata, unde ţi-aş pregăti ceva bun de cină. Aş putea pleca de aci mai devreme şi vom mânca ceva mai târziu decât de obiceiu. Tata îmi spune că dumitale îţi plac mâncările suedeze. In timpul cât am fost căsătorită cu Lars, am învăţat să pregătesc toate mâncările care-i plăceau lui. Lottie şi eu locuim aci la hotel. Este mult mai uşor. Tatălui meu de altfel îi place să-şi gătească singur de mâncare. Ii place să mătrăşească toată ziua, ca o femeie bătrână.

— O, mulţumesc, dar cu trenul numărul unsprezece

care pleacă astă seară, mă voi întoarce la Butte des Morts.

— Bine, să vedem ce va mai fi, răspunse ea, ca şi când s'ar fi adresat unui băieţaş. Păcat să pleci acasă, fără să vânezi un cerb. Nu-ţi va strica de loc, să mai întârzii câteva zile aci în Ridge. Nu arăţi tocmai bine. Probabil după ce vei prânzi, te vei simţi mult mai bine. Haide, intră în baie, căci apa e fierbinte.

Trecu în camera de baie şi încuie uşa. Se aştepta s'o audă strigând din camera de alături: „Nu uita să te speli pe după urechi!" Apoi o auzi că închide uşa şi imediat după aceea răsunetul paşilor ei grăbiţi şi energici în josul scării spre vestibul.

Se întinse în apa călduţă şi plăcută. Picioarele înţepenite din pricina drumului făcut cu trenul începeau să i se destindă. Işi aduse aminte de frânturi de informaţii auzite în legătură cu femeia aceasta; amănunte care începeau acum să iasă la suprafaţa conştiinţei sale, deşi înainte de asta nu le dase nicio atenţie. Fusese ocupat cu alte probleme mai importante. După moartea Lottei problemele care erau în legătură cu familia lui Swan, încetaseră să-l mai intereseze. Swan nu era vorbăreţ din fire. Era întotdeauna prezent aci în Ridge, răbdător, gata să facă orice, o maşină care n'avea nevoie să fie supraveghiată şi care făcea servicii nepreţuite.

După groaznica asasinare a mamei sale, Karie îi condusese gospodăria casei. Chiar pe vremea aceea ea se pricepea foarte bine la bucătărie şi la tot ce trebuia făcut într'o casă de oameni gospodari: calităţi moştenite dela femeia aceea simpatică şi şchioapă, Lotta Morgan. Dar moştenise şi înclinările uşuratice care făcuseră pe Lotta Morgan să devină prostituată şi pe Swan Bostrom să rămână tăietor de păduri până la vârsta de şaizeci

şi cinci de ani. Karie nu era în stare să zică nu. Pe vremea când nu era cu nimic mai mult decât o fetiţă mică, hăţişurile dimprejurul oraşului Iron Ridge îi serviseră de pat nupţial. La vârsta de şaisprezece ani se măritase cu Lars Lindbeck, un tăietor de păduri care nu lucra pentru Glasgow Company ci în cantonamentele Flood Company din Michigan, în apropiere de Escanaba. Barney îşi aducea aminte în mod tulbure de un accident întâmplat în codru, ceva obişnuit în viaţa tăietorilor — şi Lars îşi rupsese un picior sau se alesese cu o rană în şira spinării. Rămăsese invalid pentru toată viaţa şi la sfârşit murise de o moarte care venise destul de târziu. Swan n'a adus niciodată vorba despre accidentul acesta. Când a aflat despre moartea lui, Barney a trimis lui Swan o sumă de bani pe care s'o dea lui Karie. După moartea soţului ei — sau mai bine zis cu mult înainte de aceea — Karie a început să lucreze. Barney i-a pierdut cu desăvârşire urma. Şi acum ajunsese şefa chelnăriţelor care serveau în sala cea mare a restaurantului dela Ridge House.

Ar fi trebuit să fac ceva mai mult pentru ea, îşi zise Barney cu reproş. Dar Swan nu spune niciodată nimic. Nici nu se plânge. Probabil cu asta îşi cheltuise banii câştigaţi. Swan acesta era tot copil. Va trebui să fac ceva pentru ei... pentru Karie aceasta şi pentru copilul ei. Lotta! Oare şi ea are tot un obraz de tingire că şi Karie? Optsprezece ani! Atât spunea Swan că are, şi Karie ar fi vrut s'o facă doamnă. Probabil Karie avea de gând s'o ferească de ispitele, de munca grea şi de desamăgirile prin care trecuse ea însaş. E foarte firesc. El, Barney Glasgow, nu făcuse acelaş lucru pentru Bernie şi Evvy?

Se simţea toropit de somn în putina aceasta cu apă

caldă. Întinse braţul cu un gest eroic şi dete drumul la apa rece, apoi după ce se stropi cu ea, ieşi din baie. Se simţea mult mai bine dispus şi grozav de flămând. Se îmbrăcă în grabă. Când se opri în pragul sălii restaurantului, i se păru că în aspectul ei este ceva liniştitor — ceva care-ţi inspiră încredere — dar nu putu întârzia decât o singură clipă, deoarece ochii treji ai lui Karie se opriseră asupra lui. Se apropie de el, cu mâna dreaptă ridicată în aer şi arătătorul îndreptat în sus, o mişcare caracteristică în micile hoteluri americane, pentru chelnăriţele şefe — femei curajoase, independente, capabile, calme, maternale, insolente şi prietenoase.

— Luaţi-o pe aici, domnule Glasgow.

Sala frumos proporţionată a restaurantului strălucea de lumina reflactată în zăpada de pe coastele colinelor din apropiere. Il conduse la o masă aşternută frumos pentru o singură persoană. Prin sală circulau alte cinci sau şase chelnăriţe. Erau îmbrăcate în rochii trandafirii, spre deosebire de chelnăriţa şefă care era îmbrăcată în rochie albastră. Peste mijloc erau încinse cu un petec alb şi păturit, care ar fi vrut să fie un şorţ absurd de mic. Deşi era încă destul de devreme, sala era plină. Consumatorii erau fără excepţie bărbaţi. Majoritatea lor erau încălţaţi în bocanci grei, ciorapi de lână şi îmbrăcaţi în scurteici, dar cu toate acestea nu erau tăietori de păduri. Tăietorii de păduri nu veneau să mănânce la Ridge House. Barney recunoscu pe câţiva dintre ei, căci îi întâlnise la Oshkosh, în Milwaukee şi Chicago, aşa că acum veniseră numai pentru vânătoarea de cerbi. Totuş era încă prea devreme, ca în sală să se găsească obişnuiţii consumatori ai restaurantului: agenţii comerciali şi ceilalţi oameni dela oraş care trăseseră la Ridge

House. Barney se simţea caraghios în hainele lui de oraş. Cele de vânătoare erau în cantonament şi probabil arseseră.

Dete din cap şi schimbă câteva cuvinte cu cei din apropierea lui. Hello, Heffron; ai venit să vânezi un cerb, ei?... Barney, am auzit c'ai avut un foc în cantonament. Imi pare foarte rău... Cum, anul acesta faci vânătoare pe aici? Credeam că ai un teren în cealaltă parte a peninsulei... Te-ai retras din afaceri, ei? Cred c'ai făcut foarte bine... De, ce să-ţi spun, mi se pare că anul acesta mă vor părăsi afacerile pe mine... Ei, asta e bună. Ai auzit ce spune Len? Că afacerile...

Toţi făceau mare haz de vizita lor în Ridge. Majoritatea lor începuse să-şi lase barbă, aceasta fiind o dovadă de libertate completă şi de vacanţă. Chelnăriţele se învârteau împrejurul lor fără sgomot, căci hainele lor grosolane nu le puteau amăgi. Erau în stare să-şi dea seamă de scurteici şi bocancii veritabili, dela prima vedere şi erau sătule de aşa ceva. Oamenii aceştia erau cu totul altfel. Erau oameni bogaţi care încercau să se travestească în lucrători. Veneau toamna la vânătorile de cerbi, de prepeliţe şi fazani, iar primăvara la pescuit păstrăvi şi mrene, în lacurile adânci şi limpezi. Servind pe oamenii aceştia, chelnăriţele dela Ridge House îşi manifestau dispreţul faţă de bărbaţii din Iron Ridge care erau grosolani, bădărani şi vulgari.

— Am o costiţă delicoasă, pregătită special pentru dumneata, domnule Glasgow, cu cartofi prăjiţi. Şi câteva plăcinte la tigaie şi cârnaţi. O cafea bună şi tare şi un ceaiu. Mai bine să merg să-ţi aduc mâncarea chiar eu.

— Stai o clipă. Eu nu voi putea mânca toate acestea.

— Ei bine, vei mânca numai ce-ţi va face plăcere.

Constată că femeia aceasta este foarte energică şi plină de viaţă. Vorbea cu toată lumea. Ochii îi fugeau în largul restaurantului şi nimic nu-i putea scăpa. Celui care era la masa de alături, îi spuse:

— Dacă aş fi în locul dumitale, n'aş lua aşa ceva. Am văzut carnea la bucătărie şi nu mi s'a părut tocmai bună. Las' să-ţi aduc mai bine în locul acesteia o bucată de şuncă.

Lui Barney îi aduse ea însaş o portocală tăiată în două, ca s'o poată mânca cu lingura. O delicateţe specială. Karie ştia ce le place oamenilor bogaţi.

— Care este Lotta dumitale? întrebă el, căci nu-şi mai putea stăpâni curiozitatea.

— Incă n'a coborât, răspunse Karie şi se uită spre uşile batante care dădeau în bucătărie. A întârziat. Aseară a fost la un bal, cu unul dintre... cu un inspector minier.

Fără niciun motiv îndreptă cuţitul şi furculiţa alături de farfuria lui, ridică serviciul de sare şi piper şi netezi faţa de masă cu mâna mare şi puternică.

— Lui Lottie nu-i place slujba de chelnăriţă. Ca să fiu sinceră, nici mie nu-mi place s'o văd pe aici. Aş fi preferat să-şi termine cursurile la colegiul comercial, dar vara trecută şcoala aceasta s'a mutat din Ridge, tocmai la Ashland.

Ochii îi alergau dela masă la masă. Chelnăriţele foiau împrejurul clienţilor, servindu-i cu toată atenţia. Barney constată că toate arată bine — aveau un mers măreţ, cu fruntea sus, cu umerii în afară, cu pântecele supt, cu muşchii dela piept întinşi şi cu mijlocul drept. La douăzeci de ani după aceea, când societatea din New York şi Londra remarcă mersul mândru ca de regină al Lottei, nimenea nu-şi putea închipui că mersul acesta

se datorește tăvilor încărcate pe care le dusese clienților dela mesele restaurantului Ridge House. Trebuia să ai un mers ca acesta, pentru a evita ca sosul unui roastbeef să stropească în vasul în care erau baignettele.

— Care va să zică este o fată pricepută în afaceri? Imi pare foarte bine.

Probabil va putea să-i găsească o ocupație în birourile de aici. Se vede că este o versiune suedeză a domnișoarei Josie Sinnott, doar că va fi ceva mai tânără. Karie începu să chihotească ușor.

— Nu cred că aș putea numi pe Lottie o fată care să se pricepă la afaceri. Deși este foarte pricepută și e frumoasă, dacă îmi pot permite această afirmație. Mi-ar face plăcere s'o vezi. Când am dat comanda dumitale la bucătărie, i-am spus s'o aducă ea. In orice caz cred că până acuma a coborât. Celelalte fete și-au pierdut răbdarea, și n'am niciun motiv să mă supăr pe ele. Cu degetele nervoase își netezi șorțuleț și adăugă: Mă duc să văd ce s'a întâmplat... Iat'o că vine!

Ușile dintre bucătărie și sala restaurantului se deschiseră larg, și se auzi sfârâitul unturii dela carnea care se frigea, sdrângănitul vaselor și al oalelor dela bucătărie.

Cu primii cinci dollari pe care putuse să-i economisească, Lotta se fotografiase la Gurnee's Photograph Gallery. Pozase cu o eșarfă de tull (eșarfa lui Gurnee), foarte frumos drapată împrejurul umerilor, așa că brațele, gâtul și bustul erau puse în valoare, cu toată stângăcia lor feciorelnică. Capul îl purta cu mândrie pe arcul gâtului frumos. Părul îl avea despărțit în două și fără să țină socoteală de moda zilei care cerea ca femeile să se frizeze și să se tortureze în toate chipurile, la stăruința fotografului și-l răsucise într'un coc frumos

pe creştetul capului. Probabil în meseria sa Gurnee era un fel de artist. Pe obrazul ei tremura un zâmbet sfios, căci propteaua de metal pe care Gurnee i-o pusese, o supăra la ceafă. Dar niciun fotograf n'ar fi putut s'o redea aşa cum era ea cu adevărat, deoarece coloarea obrazului era principalul ei farmec.

Barney avu ocazie să vadă una dintre aceste fotografii şi poseda şi el una, dar imaginea Lottei, cea pe care o purta întotdeauna în gând, era aşa cum o văzuse pentru prima dată ieşind pe uşa cu aripile batante din restaurantul Ridge House, cu o tavă grea şi încărcată, legănându-i-se pe palma mânii braţului ridicat în sus şi cu cealaltă mână proptită în şold, lunecând în lungul duşumelelor sălii ca o zeiţă încântătoare.

Era numai aur şi spumă şi mers legănat. Mergea cu o uşoară îndoire ritmică a genunchilor şi legănându-se abia perceptibil din şolduri. Era exact ca taurul cu părul de coloarea mierei pe care-l adorau religiile păgâne. Părea că a coborât din paginile cele mai sensuale ce pot fi găsite în Vechiul Testament. Era smirnă, tămâie şi uleiuri de nard. Barney Glasgow nu ştia tocmai exact ce este uleiul de nard, dar cuvântul acesta împreună cu celelalte îi trecură prin minte, acum când se uita la ea. Constată că seamănă cu marea frumuseţe Lillian Russell pe care o văzuse la Chicago şi New York. Pielita obrazului ei era fără pereche, aproape nu avea nicio urmă de pori, şi părea făcută din zăpadă şi petale de trandafiri. Din pricină că era tânără şi voinică, împrejurul ei radia un fel de lumină, ca împrejurul unei flori. Se uita la tine de sub cununa părului de aur, răsucit şi frezat cu fierul şi vedeai că are ochii negri. Constatarea aceasta te făcea să tresari. Fata avea oasele puternice, mânile şi picioarele mari, ceea ce do-

vedea că se trage din oameni dela țară. Îi plăcea mâncarea bună și multă, o altă moștenire suedeză, din pricina căreia mai târziu trebui să se supună la tot felul de cazne și masaje, ca să poată ajunge chiar cu aproximație silueta sveltă femenină care ajunsese la modă. Orbitele ochilor erau probabil cu o fracțiune de centimetru mai lungi decât cele obișnuite; în partea dela tâmple, umerii obrazului erau repeziți în sus și linia pornită dela aceștia până la bărbie făcea aceeaș curbă ca și aripa unei păsări, amănunt care-i atribuia o notă de cea mai pură drăgălășenie. Exact de sub sprâncene, ceea ce împrumută un alt amănunt de distincție chiar trăsăturilor unui obraz cât de vulgar, pornea nasul. La prima vedere liniile acestui nas nu erau pure, dacă-l priveai din profil, căci la vârf începeau să se piardă și deveneau un fel de nod care da o notă de picanterie înfățișării obrazului ei aproape desăvârșit. Acest nod dovedea încăpățânare, ambiție, îndrăsneală, la un temperament altfel destul de calm. Ca majoritatea femeilor frumoase, Lotta Lindbeck nu cunoscuse până acuma nici ea altceva, decât admirație și din pricina asta obrazul îi era senin și cu trăsăturile liniștite.

— Sfinte Atotputernice! exclamă Barney Glasgow aproape cu pietate, căci cu toată rochia ei de chelnăriță, cu felul vulgar în care era îmbrăcată, cu vârful nasului care părea lățit, cu mânile și picioarele ei mari, își dete seamă numaidecât că această Lotta Lindbeck este o încântătoare și autentică frumusețe.

Fata lăsă cu multă îndemânare tava pe o masă de lângă perete, așeză trei farfurii pe brațul stâng, cu dreaptă ridică ceainicul și se apropie de masa lui. Chiar în timpul cât se uita la ea, își dete seamă că ochii tuturor celorlalți bărbați din restaurant o urmăresc și

că toți se întorseseră pe scaune și încercau s'o vadă ce face.

— Aceasta este Lottie, zise Karie foarte simplu. In glasul cu care pronunță aceste cuvinte, tremura mândria cu care se uita la fata ei. Lottie, cred că-ți aduci aminte de domnul Glasgow, despre care bunicul tău vorbește atât de mult.

Pe sub cununa de păr frezat Lotta se uită la el, cu ochii ei catifelați ca ochii de bou:

— Imi face plăcere să vă cunosc. Glasul ei era adânc și domolit.

— Ce faci Lotta, se pomeni Barney spunând. Incercă să dea glasului său o nuanță de protector. Ar fi vrut să întindă mâna spre ea, să o simtă. Ii întinse mâna puternică și bine îngrijită, cu inelul de diamant în degetul mic. Fata își lăsa mâna în mâna lui, sfioasă ca o fetiță. Apoi începu să-i servească mâncarea, stând în apropierea lui. Mirosea a rufe proaspete și a tinerețe. Gulerul rochiei trandafirii era deschis la gât, așa că putea vedea linia fină și puternică a gâtului ei cum fuge în jos. Ochii îndrăsneți și albaștri, cu genele întoarse în sus se ridicară spre ea și o examinară ca orice agent comercial, ca orice tăietor, ca orice bărbat, și fata înțelese.

Cu sângele svâcnindu-i în tâmple, cu gura uscată iască și în gât cu un fel de pară, încercă să vorbească liniștit.

— Va să zică ai crescut mare, Lotta.

Fata zâmbi, dar nu zise nimica. In locul ei răspunse Karie.

— M'ai auzit de nenumărate ori vorbind împreună cu bunicul tău, despre domnul Glasgow. Domnul Glasgow m'a cunoscut de pe vremea când eram fetiță mică de tot; nu-i așa domnule Glasgow?

Fire-ai afurisită de femeie, își zise Barney. Vorbește despre mine, ca și când aș avea o sută de ani. Dar în aceeaș clipă Lotta declară ca din întâmplare:

— Cred că și domnul Glasgow trebue să fi fost pe vremea aceea foarte tânăr.

Se uită la el cu ochii calzi căprii și cu capul puțin lăsat pe un umăr. Își plecă ușor trupul, că să-i aducă o farfurie mai aproape. Rochia ei curată și scrobită se auzi susurând, iar balenele corsetului pârâiră. Karie se îndreptă în cealaltă parte a sălii, ca să vadă de alți clienți, căci constatase că omul acesta important avea acum tot ce-i lipsește.

— Spune Lotta, de când faci serviciu aici?

— O, eu am ajutat mamei întotdeauna, din ziua când am terminat școala superioară. Căci eu am făcut școala superioară și mi-am luat diploma.

— O, foarte bine; foarte bine, încuviință Barney.

— M'am înscris și la colegiul comercial, dar școala s'a închis și s'a mutat din nou la Ashland. Aici nimeni nu se plătește destul de bine, așa că am rămas în slujbă. Mamei nu-i place să fac serviciu în restaurantul acesta, și tot așa nu-mi place nici mie. Oamenii se supără foarte ușor.

— Va să zică așa, se supără foarte ușor? Se uită belicos împrejurul său. Ceilalți bărbați se uitau tot așa. Se uitau la ea și vorbeau în șoaptă.

— Da, dar nici eu nu mă sperii tocmai ușor. Ce mai încoace și încolo; mi-ar face plăcere să pot pleca la Milwaukee sau în altă parte, ca să învăț ceva. Nu să stau toată viața în orășul acesta, cum a stat bunicul și mama.

— Fii liniștită că nu vei sta mereu aici. Tresări când se auzi pe sine pronunțând cuvintele acestea. Fata se

uită la el şi împrejurul gurii frumoase îi tremură un zâmbet. Va trebui să-ţi aranjezi dinţii, zise el puţin cam răstit, pe tonul cu care un bărbat s'ar fi adresat prietenei sale. Ai un molar strâmb. I se părea că vorbeşte altul în locul lui. Se simţea înspăimântat, dar cu toate acestea nu se putea opri.

— Da, e adevărat. Toţi dinţii mei sunt drepţi şi egali, afară de acesta unul. Şi puse vârful limbii trandafirii pe dintele cu pricina, ca să-l cerceteze. Barney îşi trecu mâna peste frunte. Apoi îşi scoase batista fină de olandă care mirosea a apă de Colonia şi-şi şterse palmele mânilor. Fata adulmecă aerul.

— Ce plăcut miroasă batista dumitale! exclamă ea.

— Iţi plac parfumurile, Lotta? Incep să vorbesc ca un agent comercial, îşi zise el. Ca un agent comercial, cu o chelnăriţă de restaurant. Fata aceasta este nepoata vechiului meu prieten Swan Bostrom şi aş vrea să-i fiu de ajutor, atât ei cât şi mamei sale şi lui Swan, în amintirea prieteniei mele cu el şi de dragul celeilalte Lotta. — Uhuîm! De, îmi voi aduce aminte, draga mea fetiţă, că va trebui să ai şi dumneata un parfum.

Ii zâmbi din nou şi-şi duse mâna la gură, ca să-şi acopere dintele alb care-l supărase, iar gestul acesta al ei îl impresionă atât de adânc, încât simţi îndemnul nebunesc să se repeadă la ea şi s'o cuprindă în braţe. Ar fi uşoară ca un fulg, îşi zise el. Apoi se gândi: Cu toate acestea eu sunt un bărbat important. Şi sunt mulţumit că sunt un bărbat important.

Se uitară din nou unul la altul şi constată că fata aceasta tânără şi adorabilă este conştientă de ceea ce gândeşte el.

Lotta se depărtă, fără să mai zică nimica. In drum îşi luă tava goală şi se îndreptă spre bucătărie, cu mersul

încet şi legănat. Barney luă linguriţa şi mestecă în ceaşca cu ceaiul care se răcea; mestecă de câteva ori la rând. Nu se uită după fata care trecea prin sala restaurantului, cum făceau ceilalţi bărbaţi, dar o vedea, o vedea cum se depărtează, şi după ce dispăru pe uşa cu aripile batante, gândurile lui o urmăriră şi acolo. În mijlocul oamenilor acelora care erau în bucătărie. Vedea plita înţinsă şi bărbaţii dimprejurul ei. Bucătarul fără îndoială era bărbat. Un suedez înalt, sau un finlandez sau un polonez. Putea să fie chiar un francez care înainte de asta o fi fost bucătar al unui cantonament din codru. Va trebui s'o scot de aici numaidecât, îşi zise el. Maică-mea, săraca... tot din pricina bucătăriei a murit...

În timpul cât gândurile lui se desfăşurau în felul acesta, Barney începuse să mănânce, dar adânc într'însul simţea cum se învolburează emoţia. Karie se apropie de masa lui şi o examină cu priviri de expertă.

— Să-ţi mai aduc un ceainic fierbinte?

— Câţi ani spuneai că are Lotta?

— Va împlini optsprezece...

— Sfinte Doamne, este grozav de tânără! Grozav... dar arată mult mai în vârstă.

— Asta din pricină că este atât de voinică. Este un fel de uriaş, ca şi bunicul ei. Spui că este tânără! Dar despre mine ce crezi, cam câţi ani aş putea avea, pentru numele lui Dumnezeu! Nu-ţi aduci aminte că eram cât o ciupercă pe vremea când dumneata...

— Da, da. Ştiu cum erai, răspunse el bine dispus.

— Tata este în vestibul şi te aşteaptă. Îţi trimite vorbă să nu te grăbeşti, dar imediat ce vei termina, veţi pleca împreună spre cantonament. Asta în cazul când vrei să te întorci la timp, pentru ca să poţi lua trenul.

— Ascultă Karie; spune-i să vină aci la masa mea, te rog.

— Bine, să-i spun. Dar cred că el preferă să te aştepte acolo. El se simte foarte stângaciu, când trebue să intre în sala câte unui restaurant.

Dar cu toate acestea Swan intră în sala restaurantului Ridge, deoarece pentru el vorba lui Barney Glasgow era lege. Uriaşa lui statură umbri canatul uşii dela intrare şi umerii lui de ciclop părură că s'au bleojdit puţin, ca să poată trece nebăgat în seamă. Obrazul lui era luminat de un zâmbet sfios. Işi scoase şapca din cap şi dând ascultare semnului pe care i-l făcu Barney, începu să se apropie în lungul uriaşei săli, umblând pe vârful picioarelor, cu mişcări care păreau impresionante pentru un bărbat atât de voinic ca el. Cei dela mese îl salutară, când trecu pe lângă ei. Swan era foarte bine cunoscut, un caracter pitoresc, şi când oamenii aceştia se întorceau acasă, povesteau soţiilor lor întâmplări în legătură cu el. Acesta era bătrânul Swan.

— Hei, Swan; ce mai face suedezul cel uriaş?

— Spune Swan, ai văzut vreun cerb?

— Sigur, cum să nu văd, domnule Engel. Chiar azi dimineaţă am văzut un cerb care trecea drumul, exact prin faţa săniei mele. Aproape am trecut peste el. E iarnă grea; sunt sigur că în codru trebue să fie tot atât de mulţi cerbi, ca şi acum patruzeci de ani.

In cele din urmă reuşi să ajungă la masa lui Barney.

— Ia loc, Swan; ia loc. Vrei o ceaşcă de cafea?

— Un suedez este gata să bea oricând o ceaşcă de cafea, răspunse el şi se uită la Barney zâmbind. Sunt foarte supărat de focul pe care l-am avut în cantonament. Ascultă, Gusto, de ce nu vrei să mai întârziezi o zi sau două? Probabil vom reuşi să împuşcăm un

cerb şi sunt sigur că te vei simţi foarte bine.

— Mă simt foarte bine chiar acum, Swan. Mă simt extraordinar de bine. Ascultă, Karie spunea că ar fi dispusă să ne pregătească la dumneata acasă o mâncare bună suedeză, pentru astă seară la cină, cu rachiu şi toate celelalte. Ce zici de asta?

Swan făcu ochii mari şi se uită la el. Ochii aceştia ai lui păreau că scapără lumini albastre. Îşi feri sgomotos scaunul şi se ridică în picioare, se bătu cu palmele peste genunchi şi începu să râdă cu hohote, fără să-i pese de oamenii din sală care se uitau miraţi la el şi în faţa cărora abia adineaori se simţise atât de sfios.

— Pe cinstea mea, Gusto, asta e ne mai pomenit. Vom petrece cum n'am petrecut încă niciodată în Iron Ridge. Vorbele lui luară un accent suedez mult mai pronunţat, cum se întâmpla întotdeauna, dacă era emoţionat de ceva. Când văzu pe Karie că se apropie de ei, o strigă şi o apucă de braţ: Ai auzit Karie, că astăzi la cină vom avea o tăvărăşie plăcută. Să faci o mâncare suedeză bună. Pe cinstea mea, Gusto, vom avea parte de cele mai bune bucate ce s'au pomenit vreodată. Ce vrei să mănânci? Smörgasbord şi rachiu şi bere, şi ärtsoppa şi käldolmar, nu-i aşa Karie?

— Dar va trebui să mâncaţi mai târziu decât de obiceiu. Până când voi scăpa de treaba ce o am aici. In timpul după amiezii eu şi Lottie vom da o fugă până acasă, ca să facem pregătirile necesare.

Barney se plecă spre Karie. In aceeaş clipă obrazul lui fermecător se lumină, întocmai cum s'ar lumina o cameră în care aprinzi lumina electrică.

— După alergătura ce o aveţi aici, voi fetelor veţi fi obosite. Dar mi-ar face plăcere să vă revăd pe amândouă. Aş vrea să vă vorbesc despre ceva foarte impor-

tant. De fapt acesta este singurul motiv care mă face să mai întârziiu.

Ar fi vrut să se asigure că Lotta va fi şi ea de faţă. Unde întârzie fata asta? De ce nu se întoarce în sala restaurantului? Ce o fi făcând în timpul acesta, acolo în bucătărie, de nu mai vine?

— Eu şi Lottie nu suntem niciodată obosite. Suntem amândouă tot atât de rezistente ca şi caii de povară, nu-i aşa tată?

— Mai începe vorbă. Fetele bătrânului Swan sunt neam de Vikingi. Haide, Gusto, să plecăm repede de aici, căci altfel nu ne vom putea întoarce la vreme pentru cină. Maică Doamne, n'am mai fost atât de mulţumit de pe vremea când eram tânăr tăietor de păduri în fundul codrilor acestora. Iii-iu-hu-hu-hu-hu!

— Iii-iu-hu-hu-hu-hu! răspunseră cei dimprejurul meselor dela Ridge House şi se întoarseră pe scaune; nu ştiau ce s'a întâmplat, dar cu toate acestea ţineau să ia şi ei parte la erupţia aceasta de veselie: Iii-iu-hu-hu-hu-hu!

— Sfinte Atotputernice! exclamă Karie şi-şi duse mâna la gură. Brodschneider se va supăra foc.

— Ia dă-l dracului de Brodschneider! Barney se ridică în picioare. Lotta apăruse din nou în cadrul uşii cu aripile batante şi intrase în sală. In dosul ei se văzură o clipă obrazele prelungi ale bucătarilor şi ale fetelor de serviciu dela bucătărie care se uitau mirate şi nu înţelegeau care este motivul gălăgiei neaşteptate ce se auzea din sala restaurantului. Se îndreptă spre masa lui, cu mersul acela calm şi ritmic. Acum formau aproape o familie, un mic grup — Barney, Swan, Karie, Lotta. Un grup care în acelaş timp era impunător din cauza trupurilor lor puternice împrejurul cărora părea că tre-

mură un curent electric care-ţi dă viaţă şi îndemn de voie bună. Fără să vrea şi îndemnat de o pornire mult mai tare decât propria lui voinţă, Barney se pomeni că-şi pleacă trupul înainte şi mâna i se ridică, pentru ca să ciupească uşor obrazul adorabil şi ispititor al Lottei. Apoi îi spuse cu glasul îmbibat de emoţie şi bunăvoinţă.

— Va să zică, fetiţa mea, dumneata şi mama dumitale ne veţi pregăti o cină bună pentru astă seară, cu bucate suedeze, nu-i aşa?

De sub cununa de păr ca aurul, ochii fetei se îndreptară spre Barney.

— Ne va face deosebită plăcere.

9.

Fetele care serveau în sala restaurantului Ridge House, ocupau camerele din spatele hotelului, într'o aripă de formă lunguiaţă, clădită ulterior, întocmai ca o trenă pe care o adaugi, ca idee postumă, la o rochie şi aşa destul de pompoasă. Dela ferestile acestor camere care erau destul de sus pe coasta colinei unde fusese clădit Ridge House, se vedea oraşul cu dârele roşii ca nişte răni, şi pline de sgură şi funingine; acestea erau gurile minelor de fier, iar dincolo de ele se vedea marginea de unde începea regiunea codrilor. Dacă aceste camere ar fi fost mai bine îngrijite, ar fi putut deveni destul de simpatice. Dar fetele erau obligate să scuture şi să aerisească aceste camere, aşa cum puteau. Aşternuturile miroseau a mucegaiu, deoarece chelnăriţele care făceau serviciu, se sculau de dimineaţă şi se culcau târziu şi nu făceau parte nici dintre oamenii care într'o anumită climă ar fi de părere că e bine să ţină ferestile deschise, ca să intre aerul curat. Toată lumea era convinsă că în timpul nopţii aerul este primejdios. In timpul iernii camerele nu erau destul încălzite. Fiind obligate să-şi aştearnă singure paturile, treceau zile întregi fără ca fetele să-şi întoarcă saltelele. In loc să le aştearnă cum-secade, se mulţumeau să le bată de câteva ori cu latul palmei, dar şi în cazul acesta foarte grăbite. La ferești

aveau perdele de pânză colorată, sfâşiate şi ieşite de soare. Pe birou sau pe măsuţa de lemn de brad care servea ca masă de toaletă, erau micile lor amintiri din viaţa trecută cu clipele ei de mulţumire: un trandafir de hârtie creponată, pătată de muşte; o scoică de mare pe care dacă o duceai la ureche — spuneau ele — te făcea să auzi mugetul valurilor mării; un evantaiu japonez de hârtie pe care era imprimată reclama farmaciei Bauer; cartea de vizită a unui agent comercial: Mr. Sam W. Katz. Ellenbogen, Straus & Blintz. Costume, Haine, Pălării. Confecţiuni pentru bărbaţi. 126, West Fourteenth Street, New York. Adresa era scrisă cu creionul şi adăugat: General Delivery; un program al serbării anuale de 4 Iulie, organizată de gruparea tăietorilor de păduri, urmată de dans la Zăvoiul Demmler; o perniţă de catifea, plină de praf şi tăiată în formă de inimă.

Cu toate acestea când se întâmpla ca fetele să treacă prin apropierea clienţilor, pe urma lor tremura un miros uşor de rufe curate, căci rufele şi rochiile lor erau atârnate ca să se usuce la soare şi în aer liber, apoi călcate imediat şi îmbrăcate, fără să fie închise într'un dulap sau vălătucite într'un sertar. Părul şi-l spălau foarte des şi le vedeai cu trupul plecat deasupra albiei, cu părul coborât peste obraz, resfirându-şi-l cu degetele, ca să se svânte. De multe ori însă mirosul acesta plăcut de apă şi lumină, era tulburat de întrebuinţarea parfumului de calitate proastă pe care-l primeau dela câte un agent comercial atent şi recunoscător.

Camera lui Karie era mai mare decât celelalte, din consideraţie faţă de răspunderea ce o avea, şi această cameră o împărţea cu Lotta. Perdelele ferestilor acestei camere erau scrobite şi curate şi interiorul însuş era mai curat. Karie avea o slăbiciune pentru curăţenie şi

certa mereu fetele, pentru felul neglijent în care umblă îmbrăcate.

„— Uneori îi vine omului silă să se uite în ce hal sunt camerele în care dormiţi. Nu e de mirare că rămâneţi nemăritate. Un bărbat îşi dă seamă cu ce fel de femeie stă de vorbă, chiar dacă o vede îmbrăcată şi cu piepteni în păr, cu cârlioanţe şi încălţată în pantofi cu tocuri înalte. Uită-te la patul acesta; cred că atât este tocmai deajuns, ca să-ţi întoarcă stomacul pe dos".

In cazuri speciale, ca spre sfârşitul săptămânii, când se aşteptau ca Dumineca să sosească agenţi comerciali, sau atunci când începea sezonul vânătorilor de cerbi, fetele îmbrăcau întotdeauna rochiile cele mai bune pe care le aveau, se pieptănau cu îngrijire, îşi puneau funde în păr şi piepteni împodobiţi cu pietre ieftine. Îşi puneau cei mai subţiri ciorapi negri şi încălţau pantofi negri de lac, cu tocuri înalte, deşi după o zi de lucru, picioarele li se umflau şi le dureau tălpile.

Astăzi, după terminarea prânzului, când sala restaurantului se închise şi mesele fură aranjate în vederea amiezii, Karie apucă în lungul coridorului pustiu care ducea spre aripa unde erau camerele chelnăriţelor. Erau ceasurile unsprezece. Va avea tocmai timp deajuns să facă ordine în cameră şi să se odihnească puţin, înainte de a servi masa de amiază. In soba pântecoasă dela capătul coridorului erau întotdeauna două sau trei fiare de călcat ale fetelor. Îşi spălau singure rochiile şi pierdeau ceasuri întregi, cu călcatul fustelor albe cu volane brodate şi a rochiilor trandafirii cu două rânduri de volane pe poale. Rochiile largi şi frumoase pe care le purtau în timpul zilei, erau trecute peste scândura de călcat şi manevrate de mâni pricepute care purtau fierul fierbinte.

Lotta sta în picioare în faţa scândurei de călcat ale cărei capete erau proptite pe spătarele a două scaune. Era numai în fustă şi într'un ilic care-i ascundea corsetul, cu braţele şi gâtul gol. Uşile şi ferestile camerei erau închise. Imprejurul obrazului îi atârnau şuviţe aurii de păr care-i jucau pe tâmple şi la ceafă. Câteva mărgeluşe de sudoare i se opriseră pe buza superioară şi din când în când îşi pleca fruntea ca să şi le şteargă în căuşul braţului care manevra rochia pe scândura de călcat.

Karie îşi scoase pantofii negri din picioare şi încălţă papucii de pâslă care nu aveau tocuri. Pe fiecare parte a piciorului avea câte un nod mare, datorită faptului că vreme îndelungată purtase pantofi de gata, ieftini şi care nu i se potriveau tocmai bine, şi din cauză că fusese obligată să lucreze stând în picioare, ceasuri nenumărate în fiecare zi şi ani de-a-rândul. Incepu să-şi frece nodurile acestea cu mâna şi oftă uşurată. Se aşezase pe marginea patului şi urmărea activitatea neobişnuită a Lottei. De obiceiu fiică-sa îi lăsa ei grija călcatului.

— Ia spune, ce te-a apucat, de calci la această oră din zi.

— Trebue să am o rochie curată pentru cina de astă seară.

— Abia azi dimineaţă ai îmbrăcat pe cea care ai avut-o, şi era curată. Ai nevoie de două rochii curate pe zi!

— Cred că nimic nu mă împiedecă, dacă-mi face plăcere.

— Asta e treaba ta, de vreme ce nu mă obligi pe mine să stau în picioare şi să ţi le calc. Ascultă Lottie, imediat ce vom termina cu masa de amiază, eu voi pleca acasă, la tata, ca să fac pregătirile în vederea cinei. Astfel voi lipsi toată după amiaza. Va trebui să facem o mâncare foarte bună, căci un bărbat ca domnul Glasgow

este obişnuit cu tot ce poate fi mai bun în partea aceasta de lume. Em Brodie mi-a spus că astă seară îmi va ţine ea locul, aşa că nu ar fi nevoie să mă mai întorc la Ridge; dar m'am gândit că va fi mult mai bine să vin pe la orele şase, iar tu să fii gata de plecare şi să te duci la bunicu-tău, ca să aştepţi bărbaţii care se vor întoarce din cantonament.

Lotta clătină uşor din cap, dar nu-şi desprinse privirile de pe fierul de călcat. Părea că ascunde ceva, căci din atitudinea ei se vedea că s'a gândit demult la ce trebue să facă şi de aceea ascultă cu îngăduinţă şi nepăsare la planurile făcute de altul.

— Nu, mamă. Va fi mai bine să procedezi aşa cum ai plănuit la început.

— Totul va fi gata pregătit, aşa că nu-ţi va mai rămâne altceva de făcut, decât să supraveghiezi. Astfel cu voi putea da o fugă până aici, ca să supraveghiez primele clipe de aglomeraţie, iar după ce serviciul se va mai domoli, Em îmi va lua locul şi voi putea veni la timp, sau poate chiar înainte de întoarcerea tatei şi a domnului Glasgow.

— Nu, mamă! declară Lotta pentru a doua oară, cu glasul blând dar categoric, cum ai vorbi cu un copil care stăruieşte în greşeala făcută dela început.

— Şi adecă de ce nu; pentru numele lui Dumnezeu! Totul va fi gata; mâncarea pregătită, masa întinsă şi toate celelalte. Bunicului tău îi va face plăcere să te vadă că-l aştepţi şi tot aşa şi domnului Glasgow.

Lotta vântură volanele rochiei cu o mişcare a cotului dela braţul petrecut pe dedesubtul ei, ca s'o poată învârti pe scândura de călcat. Imprejurul buzelor frumoase începu să-i tremure un zâmbet. Nu ridică ochii de pe fierul de călcat, aşa că privirile cercetătoare ale

mamei sale nu putură constata nimic. Apoi începu să vorbească cu toată drăgălăşenia:

— Domnului Glasgow îi va face mai multă plăcere, dacă eu nu voi fi acolo când el se va întoarce, aşa că va fi obligat să aştepte şi să-şi închipue că probabil eu nu voi mai veni şi pe urmă se va pomeni cu mine că intru în casă.

Karie se uită mirată la fiică-sa. Ochii ei mari şi albaştri o priveau speriaţi.

— Ia spune-mi, te rog, ce urmăreşti?

— Omul acesta mă simpatizează, răspunse Lotta cu glasul liniştit şi fără să ridice privirea de pe volanele pe care le călca.

Karie scăpă pantoful pe care-l ţinea în mână şi sări în picioare, apoi îşi propti mânile în şolduri.

— Lottie Lindbeck, nu cumva să începi marafeturile tale cu domnul Glasgow. Te poftesc să-ţi aduci aminte că el nu este nici tăietor de păduri şi nici agent comercial. S'a purtat politicos faţă de tine şi faţă de mine, datorită faptului că este prieten cu tata de pe vremea când era tânăr, şi toate acestea le ştii şi tu.

— Eu mai ştiu şi alte lucruri pe care dumneata nu le ştii.

— Ia să-mi spui, frumoasă domnişoară, ce pui la cale? Lasă fierul de călcat şi nu mai rânji la mine, căci altfel cât eşti de mare te şi pocnesc!

— Mamă, eu nu urmăresc nimic. Dar dacă sunt obligată să lucrez din greu şi să nu mă pot duce nicăiri, ce motive l-ar putea determina pe domnul Glasgow să-i pară rău de mine sau de altcineva în aceeaş situaţie?

— Ei şi; proasto! Adecă ce ţi-ai închipuit?

Fata ridică fierul şi îl aşeză pe suportul lui de metal, de se auzi sdrângănind. Glasul ei era tot atât de amabil,

dar în modulaţia lui părea că se ascunde o urmă de severitate, ca atunci când simţi că ţi-ai pierdut răbdarea să mai discuţi cu un copil încăpăţânat. Îşi propti şi ea mâinile în şolduri şi cele două femei se înfruntară una pe alta.

— Tu şi bunicul aţi fost toată viaţa nişte tâmpiţi.

— In cazul acesta, află că sunt încântată de ceea ce-mi spui, deşteaptă domnişoară.

— Vorbele acestea nu ţi le-am spus cu intenţia de a te jigni. Tu şi cu bunicul aţi lăsat ca viaţa să se strecoare pe lângă voi şi i-aţi primit loviturile, fără să vă gândiţi niciodată la nimic şi fără să faceţi vreun plan. Ei bine, află că eu nu voi fi ca voi. Am ideile mele şi anumite dorinţe, aşa că mi-am făcut planul cum să-mi realizez aceste dorinţe şi să obţin ceea ce-mi doresc. Asta este tot ce-ţi pot spune şi ce aş avea de spus.

Karie se simţi înspăimântată, dar cu toate acestea încercă să ia situaţia în glumă.

— Da, deşteaptă domnişoară. Şi cum ai de gând să procedezi?

— Mi-ai spus mereu că nu vrei să am de luptat cu greutăţile împotriva cărora ai luptat tu. Dar ce fac eu astăzi, decât mă vânzolesc de colo până colo aci în Ridge, exact cum ai făcut şi tu, toată viaţa ta.

Obrazul lui Karie tresări de durere:

— Eu am făcut tot ce mi-a stat în putere, ca să te ajut.

— Mamă, eu nu zic că n'ai făcut.

— Ce ar putea face domnul Glasgow pentru tine mai mult, decât cel mult să te trimită la şcoală, ceea ce aş vrea să fac şi eu, decât că mi-e groază de gândul să te trimit singură la Ashland sau Milwaukee. Despre o fată care arată aşa cum arăţi tu, bărbaţii îşi închipue că n'au decât să întindă mâna, ca să le cadă pleaşcă.

— Probabil tot aşa-şi închipue şi domnul Glasgow.

— Lottie Lindbeck, omul acesta este destul de în vârstă, pentru a putea fi tatăl tău şi poate e chiar mai bătrân.

— Şi ce importanţă are asta?

Se apropie de ea. Se propti cu amândouă mânile în scândura de călcat. Ochii ei, ca şi ochii candizi ai lui Swan, se aprinseseră de spaimă.

— O, Lottie, eu aş vrea ca tu să rămâi fată cumsecade!

Cuvintele acestea erau ţipătul de desnădejde al fiicei lui Lotta Morgan care fusese prostituată.

— Eu voi fi întotdeauna cumsecade, dar nu aşa cum ai fost dumneata toată viaţa, când ai făcut tuturor numai bine şi în schimb te-ai ales cu câte un picior în spate.

Luă din nou în mână fierul de călcat, şi-l apropie de obrazul frumos, ca să se convingă că-i va fi deajuns pentru ca să termine cu călcatul volanelor de pe poala rochiei. Întoarse rochia cu mâna stângă împrejurul scândurii, ţinând cu dreapta ridicată fierul în aer. Fruntea i se plecă din nou asupra scândurii; ca majoritatea femeilor frumoase, se obişnuise cu gândul că nu trebue să vorbească decât puţin; locul vorbelor pe care nu le va spune, îl ţine frumuseţea ei; din ce va vorbi mai puţin, va fi cu atât mai bine.

— Ce urmăreşti, Lottie? Spune mămichii tale.

Linia de forma aripei de pasăre care cobora dela maxilare până la bărbie, deveni rigidă când muşchii delicaţi ai obrazului şi dela tâmple tresăriră sub pielea fină şi trandafirie.

— Mamă, să n'ai nicio grijă, căci eu ştiu ce urmăresc. N'ai decât să faci ceea ce-ţi voi spune eu şi de aci înainte vom purta diamante.

10.

Nici Barney însuş nu ştia ce urmăreşte. Şi chiar dacă ar fi cunoscut realitatea, nu ar fi admis-o. Probabil dintre toţi, singură Lotta era conştientă de ceea ce se pregăteşte. In Iron Ridge ziua aceasta Barney şi-o petrecu în mijlocul unei plăcute amăgiri de sine, întocmai ca un fluture în crysalidă. Nu-şi dădea seamă decât de faptul că se simte tânăr, fericit şi plin de viaţă. Era neobişnuit de vesel. Părea că nimic nu poate să-i tulbure mulţumirea, nici chiar situaţia de acasă care abia cu o săptămână în urmă i se păruse insuportabilă. Îşi uită de faptul că Glasgow Pulp & Paper Company împreună cu întreagă America trec prin marea criză din anul 1907. Îşi uită că tocmai cârtiţele ascunse în adâncul straturilor sociale care se numesc Munca, începuseră să se mişte, prevestind cutremurul. Îşi uită de desaprobarea şi atitudinea critică a lui Bernie şi de apropiata căsătorie a lui Evvy; îşi uită de faptul că acasă are o soţie bătrână şi urâtă şi că el însuş a trecut de cinzeci de ani.

Plecase împreună cu Swan spre cantonamentul din apropiere de Lake Pottawatomie care arsese. Cantonamentul era format dintr'o baracă principală, clădită din bârne şi două încăperi mai mici, cu câte o singură cabină, o baracă în care locuia supraveghetorul şi unde

era depozitul de ghiaţă, împreună cu un mic motor. Lacul din apropiere era întotdeauna plin de peşti şi miile de kilometri de pădure din împrejurimi erau pline de cerbi. Cantonamentul acesta îi plăcea, căci pentru el era un fel de refugiu. Pentru un bărbat care dispunea de enorma lui avere, părea absurd de primitiv şi aproape inconfortabil. Dar gândul acestui refugiu era mereu prezent în mintea lui. Când viaţa în Butte des Morts începea să devină grea, sau banală sau îl supăra, gândurile lui se întorceau toate dintr'odată spre acest cantonament care reprezenta pentru el linişte şi odihnă. Emma Louisa nu-l putea suferi.

Astăzi, îmbrăcat în scurteică, în picioare cu bocancii grei şi şoşoni, se oprise în mijlocul zăpezii adânci şi se uita la ruinele cantonamentului — lemnăria fumegândă care mirosea acru, mobila afumată şi rufăria şi hainele pline de apă.

— De, ar fi putut să iasă şi mai rău, declară el vesel. Afară de asta s'ar putea ca incendiul să ne fie şi de oarecare folos. Baraca trebuia demult transformată. M'am gândit mai demult la refacerea ei. S'aduci o echipă de lucrători, Swan. Eu voi trimite planurile.

— Gusto, cred că nu ai de gând să clădeşti acum în timp de iarnă! Vei putea să te apuci de lucru în primăvara următoare.

— Nici vorbă de aşa ceva. Eu vreau acum! Avea momente când cu totul pe neaşteptate îşi dădea seamă de averea şi de forţa pe care aceasta i-o punea la îndemână. Acesta de acum era unul dintre ele: Dormitorul care a ars îl vom face salon. Îi vom da proporţii corespunzătoare, înţelegi? Vom mai adăuga două dormitoare şi o bucătărie aparte, de care casa să fie legată cu un coridor.

Swan începu să se scarpine în cap şi se uită la fetişul său adorat.

— Costă foarte mult, să clădeşti în timp de iarnă, căci totul este îngheţat.

— Lasă, frate. La ce sunt buni banii, dacă nu să-i cheltuieşti. Să aduci lucrătorii numaidecât şi să înceapă lucrul. In primăvară când voi veni la pescuit, vreau ca acest cantonament să fie spilcă.

Oboseala de ieri, sensaţia că totul n'a fost altceva decât un efort inutil pentru care nu merita să plece de acasă, se destrămase. Se simţea în stare să-şi sumece mânecile şi să cureţe el singur terenul de rămăşiţele incendiului. Impreună cu Swan, cu Tom Melendy şi Jess Chouteau îşi făcea drum prin zăpada care-i ajungea până din sus de genunchi. Vechea lui îmbrăcăminte de tăietor i se părea o haină uşoară şi obişnuită.

— Mâine dimineaţă, când va începe să se reverse de ziuă, plecăm după un cerb.

— Ar trebui ca noaptea să ne-o petrecem aci în codru, zise Swan. Eu şi băieţii am putea să pregătim un culcuş foarte bun şi de mâncare. Ce zici, Gusto! Nu ne mai întoarcem astă seară la Ridge.

— Fii sigur că ne vom întoarce, mă suedez leneş şi uriaş. Nu cumva îţi închipui că voi lăsa să-mi scape mâncarea aceea pe care o pregătesc femeile pentru noi!

— Mâncare suedeză mă pricep şi eu să pregătesc, tot atât de bine ca şi Karie.

— Pe naiba, te pricepi. In orice caz — huîm — aci nu ne-am simţi destul de bine. Lemnăria aceasta arsă numai pe jumătate, miroase neplăcut.

Plecară spre Five Camp, unde plănuiseră să se oprească şi să mănânce de amiază. In drum se opriră de două ori, ca să inspecteze lucrările de tăiere. Se

abătură din drumul mare pe drumul de tânjală, aşternut cu o pojghiţă de ghiaţă şi merseră înainte, ca de aci să se abată din nou pe o potecă îngustă, la capătul căreia se auzeau loviturile de topoare, amuţite de depărtare şi de zăpada virgină dimprejurul lor. O dâră de fum subţire se urca în sus, din mijlocul unui partal pe care-l curăţiseră de zăpadă şi puţin după aceea ajunseră la focul aprins cu grijă pe vatra umedă. In pirostrii, deasupra focului era căldăruşa în care clipocea apa sau probabil cafeaua, în vederea popasului de amiază când tăietorii scoteau merindea, exact cum în cantonament un bucătar prevăzător fereşte pe marginea plitei un vas cu mâncarea care trebue să stea caldă. Barney ştia că foarte curând vor veni oamenii, ca să-şi scoată sandwichiurile groase, să bea o gură de cafea fierbinte, să fumeze o lulea de amiază, căci lucrau neîntrerupt dela cinci de dimineaţă, iar după ce vor termina, să plece din nou şi să lucreze, până ce se va lăsa noaptea. Ritualul era acelaş, fiecare mişcare era aceeaş ca şi acum un sfert de secol, pe vremea când Bernard Glasgow — tânărul Gusto — lucrase şi el în calitate de tăietor în adâncul acestui codru.

— Hello, Nils! Ce faci Lannigan! Hii, Schultzy! Ascultă, Mester, dă-mi voie să taiu şi eu un copac! exact cum îi spusese odinioară lui Tim, cu atâţia ani în urmă, încercând să-l cumpere cu o lipie peste care să fie aşternută ciocolată. Exact ca tânărul acela de atunci făcu şi astăzi crestătura pe trunchiul copacului, puse mâna pe joagăr şi bătu pana de oţel în tăietura lăsată de dinţii ferestrăului. Dar după ce termină, începu să respire cu greutate, obrazul îi era aprins şi ochii injectaţi de sânge.

— Pe cinstea mea, Gusto, eşti tot atât de vrednic cum

erai şi altădată, strigă Swan şi-l bătu pe umăr. Dar Nils şi Lannigan şi Schultzy se uitară unul la altul, scuipară printre dinţi un clăbuc de zeamă de tutun, îşi luară topoarele la umăr şi nu ziseră nimica.

— Sigur că este, încuviinţară Tom Melendy şi Jess Chouteau, dar în glasul lor nu se simţea niciun fel de convingere.

După ce ieşiră din nou în drumul de tânjală, văzură un lucrător care cioplea. Sta în picioare pe trunchiul unui molift şi cu toporul spinteca scoarţa copacului mort, făcând mişcări precise şi ştiind dinainte cât de adânc va muşca toporul. Mişcările lui erau dictate de o forţă enormă şi cu economie de energie cheltuită, ritmice şi frumoase, în cadenţa muşchilor dela gât, de pe umeri, dela braţe, de pe piept şi de pe picioare, care toţi se armonizau în activitatea desfăşurată de acest tăietor.

Când ajunseră în Camp Five, mâncarea era tocmai pe masă. Lucrătorii erau aşezaţi pe laviţe sau aşteptau în pragul intrării dela baracă, sub bătaia soarelui de iarnă, fără să vorbească; aşteptau întocmai ca animalele care ştiu că e ceasul când trebuie să li se dea hrana. Barney îi salută şi pe aceştia, vorbind pe nume cu cei de care-şi aducea aminte. Ei, Charley! Cum merge, Hels! Frenchy, ce mâncare ai acolo, de miroase atât de bine? Ultima frază se adresa bucătarului din cantonament. Atitudinea lui era tocmai contrară celei întrebuinţate odinioară de Jed Hewitt, faţă de Nellie Glasgow ce e sta alături de plită, cu lingura cea mare în mână. Se uită cu atenţie la ajutorul bucătarului, căci se aştepta mereu să descopere la copiii aceştia imaginea băiatului care fusese el însuş altădată. Dar băiatul era un mic finlandez cu obrazul bucălat şi roşu. Barney

îi puse în palmă un bilet de un dollar. Băiatul îl luă, fără să zică nimica. Nu avea nicio umbră de farmec şi nici de vitalitate.

„— Acesta nu va avea parte niciodată, să devină un Barney Glasgow", îşi zise el. Luă râzând maiul din mâna băiatului şi se opri în faţa intrării dela baracă. „La masă întinsă!" strigă el, întorcându-se în partea unde erau înşiraţi lucrătorii, şi începu să bată talanga de ăulea pădurea. Se aşeză împreună cu ceilalţi oameni la una dintre mesele acoperite cu o muşama curată şi începu să mănânce, dar îi venea greu să înghită această mâncare. Hrana se schimbase foarte puţin din vremea când lucrase şi el în codru. In orice caz era ceva mai bună. Tăietorii aceştia începuseră şi ei să se moleşească. Păreau şi mai mici de statură. Nu mai erau giganţii din tinereţea lui. Hrana aceasta era mâncarea cu care el se hrănise ani de-a-rândul. Dar acum stomacul său obişnuit vreme de douăzeci şi cinci de ani cu mâncările cele mai delicate, aproape refuza s'o primească. Acesta a fost felul de viaţă pe care am trăit-o eu, în tinereţe, îşi zise el. Se mira cum de a avut puterea să reziste! De aci pornise reuşita lui în viaţă. Niciunul dintre oamenii aceştia nu va reuşi să se ridice atât de sus ca el. Niciunul dintre ei nu va avea parte să vadă alt oraş decât Iron Ridge, dar nici pe acesta înainte de a începe topirea zăpezilor care să libereze drumurile. Vreme de şase luni vor trebui să stea nemişcaţi în această regiune, împresuraţi de troieni, lucrând din zori şi până în noapte, mâncând această mâncare, dormind nespălaţi, cu bărbile nerase, plini de paraziţi pe mindirurile tari şi murdare care erau aceleaş ca şi acum un sfert de veac.

Eu sunt un bărbat important, îşi zise el cu sfială.

Aş fi putut să rămân un Melendy, un Pete Devine sau un Swan. Işi uitase de Jed Hewitt, de felul în care îşi însuşeau pământul, de colonişti şi de dreptul de prioritate asupra liniilor ferate; de toate apucăturile necinstite, de lipsa de omenie şi de felul în care devasta propria lui patrie. Se gândea în această clipă la el însuş, închipuindu-şi că este un cetăţean cumsecade şi un patriot, şi dacă vrei numaidecât să ştii, un om strălucit.

Işi trecu amândouă picioarele peste laviţă, traversă baraca şi deschise uşa. Se opri în prag, în mijlocul aerului rece şi pur. Respiră adânc. Se simţea din nou tânăr. Niciunul dintre oamenii aceştia nu era în stare să facă ceva ce n'ar fi putut face şi el. N'a făcut nimic acum douăzeci şi cinci de ani, ce n'ar putea face şi astăzi din nou. Apoi cu totul pe neaşteptate se simţi liniştit, dar totuş mulţumit, ca şi când într'o clipă de mare cumpănă, ar fi reuşit să ia o hotărâre, se întoarse în baraca bucătăriei cu aerul înecăcios, cu miros de mâncare grosolană şi oameni nespălaţi.

— Haideţi, băieţi. Terminaţi cu siropul acela de mere uscate. Mulţumesc, Frenchy, pentru mâncare. A fost bună. Foarte bună.

Cuvintele lui reprezentau o amabilitate forţată. Swan, Melendy, Devine îşi şterseră gura cu dosul mânii şi se ridicară în picioare.

Trebuiau să se oprească la Three Camp şi Two Camp, iar de aci să se întoarcă din nou la propriul său cantonament, unde Chouteau şi Melendy îşi vor petrece noaptea. Swan şi Barney mai aveau de făcut lungul drum până la Iron Ridge. Inserarea grăbită începu să se lase, înainte ca ei să fi apucat pe drumul care cobora spre Ridge. Coborau kilometri după kilometri prin acest

domeniu din imperiul lui Barney Glasgow. Swan n'avea clopoţei la sanie, căci sperau ca în drum să poată da peste un cerb. Trapul continua uşor şi copitele cailor aproape nu se auzeau bătând drumul. In faţa săniei erau înhămaţi doi cai frumoşi care alergau repede. Lui Barney nu-i plăceau caii care nu erau de rasă. Trupul cailor era acoperit de păr des. Peisajul îţi aducea aminte de stepele ruseşti în timp de iarnă.

— Iţi mai aduci aminte, Gusto, începu Swan, de franţuzul acela... cum îi zicea — mi se pare Frenchy Bateaux, exact, care se rătăcise prin pădure, deşi nu era mai departe de cinci minute de cantonament, dar începuse să se învârtească roată şi-şi închipuia că trebue să fie la câţiva kilometri — crezuse că este urmărit de o panteră, deşi pe cinstea mea, pantere nu se găsesc în toată regiunea aceasta, până în Colorado. Pentru asta aş fi în stare să pun mâna în foc, dar cu toate acestea franţuzul începuse să sbiere şi să se vaiete, de se auzea până la celălalt capăt al peninsulei, aşa că Tom Melendy care tocmai începuse să pregătească mâncarea, s'a repezit cu o tigaie în mână, căci îşi închipuia că a fost atacat de indieni sau de lupi; când l-a văzut, franţuzul a început să plângă ca un copil. Oamenii aceştia sunt foarte ciudaţi.

Barney începu să râdă, dar gândurile lui alergau în altă parte. Nu voia să se mai gândească la timpul când el fusese tânăr şi prieten cu Swan, deşi Swan era mai în vârstă decât el. Ii făcea impresia că este de aceeaş vârstă cu el, că face parte din generaţia lui. El nu este de aceeaş vârstă cu Swan şi nu face parte din generaţia lui, îşi zise el nemulţumit. Ca să se convingă de adevăr, trebuia să-l audă exprimat de cineva; începu deci să vorbească, în nădejde că Swan îl va contrazice.

— De, Swan, cred că noi doi suntem acum oameni bătrâni.

Rămase mirat când îl auzi că nu contrazice parţial afirmaţia lui ci în întregime.

— Tu nu eşti bătrân! Tu eşti băiat tânăr, pe cinstea mea, ca în ziua când erai copil şi ai obţinut prima slujbă ca băiat la toate, în cantonamentul Camp Three. Şi tot aşa nici Swan nu este om bătrân, şi se lovi cu pumnul în piept de răbufni ca o tobă, apoi palma lui uriaşă căzu pe genunchii înveliţi în plaidul de blană ai lui Barney. Swan este mai vrednic decât oricare dintre tinerii tăietori pe care i-ai văzut adineaori în Five Camp.

Dar cu toate acestea Barney îl văzuse scâncind din pricina durerii ce o simţea în umăr.

— Ai dreptate, că eşti mai vrednic, zise el şi încercă să-şi ascundă amărăciunea. Am reuşit amândoi destul de bine, deşi n'am fost altceva decât doi tăietori de păduri.

— Dumneata eşti omul cel mai de seamă din Statul Wisconsin! Cuvintele acestea, îşi zise Barney, sunt exact ceea ce-mi lipseşte. Ca un uleiu pe rana care-i sângera în suflet. Eşti cel mai de seamă om în toată Uniunea Americană, despre asta nu mai începe niciun fel de vorbă.

— Astăzi nu mai sunt oameni, cum am fost noi odinioară.

Alergau grăbiţi prin înserarea începutului de iarnă. Stelele vor fi demult pe cer, când ei vor ajunge la Iron Ridge.

— Tăietorii de păduri nu mai sunt cum erau altădată. Nimic nu mai este, cum a fost. Băiatul dumitale Bernie este un tânăr foarte cumsecade, dar nu este ce a fost

Gusto. Bernie este în stare să taie un copac, să mănânce împreună cu lucrătorii, să doarmă într'o baracă şi chiar să încarce buşteni, dar cu toate acestea Bernie nu este un tăietor, cum am fost noi doi. Pe vremea când era aci în cantonament, îşi îndeplinea însărcinările, de par'că ar fi jucat teatru; nu cu tragere de inimă. Ce zici, Gusto?

— Sigur, nici nu se poate altfel. Glasul lui păru dogit, ca al unui om care s'a gândit cu totul la altceva.

Dar Swan, cu idolul său alături, şi cu nostalgia după vremurile de altădată clocotind adânc într'ânsul, continuă să vorbească despre acest subiect, cu tenacitatea caracteristică unui suedez.

— Când dumneata te-ai angajat ca băiat la toate în Three Camp, depozitul Marinesco nu era mai mare decât o ladă. Iţi mai aduci aminte, Gusto, c'a trebuit să facem douăsprezece mile prin zăpadă până în genunchi? Ni se daseră două cămăşi de lână, o pereche de bocanci, scurteici, pantaloni şi şoşoni. Toate erau adunate într'o legăturică. Ia vezi cum arăţi astăzi. Iţi mai aduci aminte când de un Crăciun ne-am tăciunit pe obraz şi am început să cântăm ca irozii; dansai mai bine decât oricare tăietor din cantonament, şi cântai, pe cinstea mea, cum nu auzisem încă pe nimenea cântând; la început plângeam ca nişte copii mici, dar la urmă râdeam şi ne tăvăleam pe jos. Pe Dumnezeul meu, aş da bucuros un milion de dollari, să mai pot râde odată, aşa cum m'ai făcut să râd acum cinzeci de ani.

— Ce cinzeci de ani! Nu fi nebun! Eu nu am decât cinzeci... încă n'am împlinit cinzeci şi trei de ani.

— In orice caz tăietorii nu mai sunt ca pe vremea când noi eram tineri, şi nimic nu mai este aşa cum a fost. Până şi pinii albi sunt pe terminate în partea a-

ceasta, spre celălalt capăt al peninsulei. In curând nu se va mai găsi niciunul. Ce vei face atunci, Gusto, ca să fabrici pasta de hârtie?

— Eu cred că pinii se vor mai găsi cât timp voi mai fi în viaţă, şi probabil vor mai rămâne şi de pe urma lui Bernie.

— Da, sigur că vor mai rămâne, dar dacă Bernie se va căsători şi va avea şi el copii şi în regiunea aceasta nu se vor mai găsi brazi frumoşi din care să se fabrice hârtia, ce vor face copiii aceştia ai lui?

— Ei, Swan, lasă vorba asta. Ce te preocupă! Lasă-l pe Bernie să se gândească singur la copiii lui, aşa cum m'am gândit şi eu la ai mei. Asta va fi-treaba lui, nu a noastră.

Dar sprâncenele ca de copil ale lui Swan erau şi acum contractate de efortul pe care-l făcea, ca să se poată gândi.

— Dacă acum cinzeci de ani, când codrul era atât de des aci în Wisconsin şi în Michigan, bătrânul Hewitt ar fi început să planteze, şi acum douăzeci şi cinci de ani ai fi replantat şi dumneata, probabil astăzi am avea copaci frumoşi în părţile acestea.

— Replantarea costă parale.

— Sigur că costă parale. Dar, uită-te ce Gusto, pământul nu te-a costat aproape nimic şi nu l-a costat nici pe Hewitt; ai sute de mii de kilometri patraţi de pădure care nu te costă aproape nimic.

— Am avut de plătit supraveghetorii şi pe cei care făceau estimarea pădurilor. Tot aşa a trebuit să plătim coloniştii, răspunse el cu glasul aspru, ca şi când ar fi încercat să se apere împotriva unei acuzări.

— Da, sigur, aci nu mai încape nicio îndoială. Dar vreme de douăzeci de ani Glasgow Company a tăiat

între patru şi cinci sute de milioane de metri cubi de copaci în fiecare an.

— O fi, dar aceia au fost ani de prosperitate.

— Pe vremea aceea şi copacii reprezentau prosperitate. Acum treizeci şi cinci de ani pe Jump River am tăiat un pin care avea şapte mii de metri cubi de lemn. La preţul cât costă astăzi scândura fasonată în fabrica de cherestea, un copac aduce cel puţin două sute cinzeci de dollari. Nu e de mirare că bătrânul Hewitt a fost un om atât de bogat. Până să moară, el scosese milioane de dollari din copacii aceştia. Dumneata Gusto, eşti un om priceput.

— Dar de milioanele pe care în anii aceştia i-am plătit ca salarii, ce zici?

— A, sigur, încuviinţă Swan cu umilinţă. Trebuia să plăteşti oamenii care ţi-au lucrat. Altfel ce era să faci.

Barney se uită la el dintr'o parte, dar obrazul rotund al lui Swan părea inocent.

Bătrânul făcu un gest larg cu mâna. Tocmai treceau prin regiunea unde pădurea fusese tăiată şi se apropiau de Iron Ridge. Prin tulbureala de lumină fantomatică se vedea o uriaşă întindere, sămănată cu butuci jupuiţi de scoarţă şi pe marginea drumului smida pe care natura o lăsase să crească, pentru a ascunde, ca după o perdea, rănile codrului de altădată.

— Pământul acesta nu este acum bun de nimica, doar cel mult să-l replantezi. Ce ai de gând să faci cu enormele întinderi de pământ rămase pe urma tăieturilor, căci nu le poţi folosi la nimica?

— Să fac? Nu voi face nimica. Sunt sătul până peste cap de a mai plăti taxe către Stat, pentru un pământ care nu este bun de nimica. Dacă vrei numaidecât să ştii. Guvernul n'are decât să-l replanteze, dacă vrea. Statele

Unite au destule parale, de nu mai ştiu ce să facă cu ele.

— Sigur că au, încuviinţă Swan, gata întotdeauna să găsească o soluţie favorabilă. Ar fi foarte bine aşa. Statele Unite sunt cea mai bogată ţară din lume, şi dete lui Barney cu cotul un ghiont sub coaste. Şi Barney Glasgow este omul cel mai bogat în cea mai bogată ţară din lume. Să fiu afurisit, dacă n'o fi adevărat.

— Fugi, mă suedezule! răspunse Barney şi începu să râdă. Eu nu sunt bogat. Eu sunt om sărac, tocmai din cauza pământului pe care-l am, şi-i făcu semn cu biciul: Uită-te la pământul acesta care-mi roade măduva din oase, cu impozitele ce trebue să le plătesc Statului.

— Dacă bătrânul Jed Hewitt ar fi plantat câte un copăcel de fiecare copac uriaş pe care l-a tăiat, micul copăcel ar avea astăzi cinzeci de ani, aşa că la vremea când copiii lui Bernie vor ajunge oameni mari, copăceii aceia ar avea o sută de ani, iar în ziua când vor ajunge la vârsta pe care o ai dumneata acum, ar fi de o sută cinzeci de ani...

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu s'ar putea să nu vorbeşti despre mine ca şi când aş avea o sută de ani? Tu ai o sută şi eu am o sută, dar mai dă-o dracului de sută, căci eu mă simt ca un bărbat în floarea vieţii. Incetează cu vorbele acestea despre strănepoţii lui Bernie, căci m'am săturat să te mai ascult.

Suedezul întoarse ochii trişti spre eroul său:

— Gusto, n'am făcut nimic alteeva, decât am vorbit despre ceea ce vedem împrejurul nostru; de ce să te superi!

Barney se simţi ruşinat şi întinse mâna spre Swan, ca să-l îmbuneze.

— Sigur, sigur. Nici eu n'am vrut să spun alteeva. Dar cred c'a început să-mi fie foame şi sunt şi ostenit.

Noaptea trecută, în timpul drumului, n'am dormit tocmai bine.

— N'ar fi trebuit să facem astă seară drumul până la Iron Ridge.

— Greşeşti şi de astă dată, suedezule. Eu abia aştept cina pe care ne-a pregătit-o Karie... şi Lotta, sfârşi el tuşind uşor.

Îşi continuară drumul în tăcere. Peste douăzeci de minute trebuiau să intre în Iron Ridge. Noaptea era limpede şi rece.

— Dacă în partea aceasta am avea drumuri mai bune, cu automobilul puteam face distanţa aceasta în jumătate vreme câtă ne-a trebuit acum.

— Pe zăpadă automobilul nu este bun de nimica, răspunse Swan. Automobilul este făcut numai pentru drumuri pietruite.

— De, s'ar putea ca într'o bună zi să avem drumuri pietruite în toate părţile. Evvy a mea are un automobil pe care-l conduce singură.

— Cum, numai ea singură?

— Sigur că da.

— Mi se pare că face parte dintre cei de altădată, ce zici? Ca şi Karie a mea. Karie este o fată bună şi deşteaptă, în stare să ducă la bun sfârşit orice însărcinare pe care i-o dai. Probabil Lotta nu va semăna cu ea. Mi se pare altădată timpurile erau mai bune decât acum, şi tot aşa şi oamenii.

— Ascultă Swan, aş vrea să vorbesc cu tine. Aş vrea să fac ceva pentru fata lui Karie, în amintirea vremurilor de altădată, pe care le-am trăit împreună. Ştii că fata aceasta este foarte frumoasă.

— Lotta este cea mai drăguţă fată din Iron Ridge.

— Da de unde!

— Va să zică nu este?

— Este! Sigur că este. Nu mă refeream la asta. Fata este o frumuseţe, nu o simplă fată drăguţă. Ce se va întâmpla cu ea, dacă va rămâne aici? Uită-te la Karie. Lotta se va încurca cu vreunul dintre tăietorii aceştia de păduri care se va căsători cu ea — sau poate nu se va căsători. Ştii foarte bine cum sunt oamenii aceştia.

— Lotta are destui băieţi. Mower care este inspector minier e nebun după ea, dar Lotta nici nu se gândeşte la el, din cauză că i se pare că pentru o fată ca ea este prea neînsemnat. Mower câştigă bine, dar Lotta îşi bate joc de el.

— Ascultă ici; mi se pare că nu înţelegi. Lotta nu se poate căsători cu primul venit, din cauză că ea nu poate pleca din oraşul acesta infect — o fată atât de frumoasă ca ea, nu se poate să facă aşa ceva.

— Iron Ridge nu este un oraş infect. Iron Ridge este...

— Da, ştiu, ştiu foarte bine. Iron Ridge este un oraş frumos. Dar cu toate acestea este un oraş plicticos în care nu circulă decât tăietorii de păduri şi minerii; ori acesta este un adevăr pe care nimic nu-l poate desminţi. Tu n'ai plecat din oraşul acesta niciodată, aşa că n'ai de unde ştii.

— Eu am fost la Oconto şi la Waterseet, la Escanaby şi la Green Bay.

— Pentru num... te rog, Swan, ascultă ce-ţi spun eu! Fata aceasta este ceva ce nu se poate întâlni decât o singură dată în viaţă. Ascultă-mă pe mine, căci eu ştiu ce vorbesc. Am văzut femei frumoase pe scenă şi în toate părţile. Pe Lotta n'ai decât s'o îmbraci aşa cum se cuvine şi să-i faci educaţia vreme de doi ani, ca să iasă dintr'ânsa o femeie care dacă va trece pe stradă,

toată lumea să se oprească şi să se uite după ea.

Obrazul lui Swan se încruntă şi păru că ridică fruntea ca un cal nărăvaş.

— Lotta a terminat şcoala superioară din Iron Ridge şi a făcut aproape două luni la Secker's Business College.

— Business College! O fată ca asta, la liceul comercial! Nu cumva îţi închipui că orice bărbat ar fi în stare să dicteze scrisori unei... Se gândi la Josie Sinnott. Gândurile începură să i se tulbure. Josie... Ia să vedem... aş, nu se poate, aşa ceva nu se poate... Lotta în Butte des Morts şi în locul lui Josie... nu... Nu merge... Ideea aceasta este cea mai mare prostie... Nu se poate aşa ceva... Apoi continuă cu glasul ridicat: O fată ca Lotta n'are ce căuta într'un birou şi nici în sala unui restaurant. Ar fi o crimă. N'ai văzut azi dimineaţă bărbaţii aceia, cum se uitau la ea?

Ochii albaştri ai lui Swan se întunecară.

— Lotta este o fată cumsecade.

— Nu mai spune! Adecă, sigur că este fată cumsecade. Tocmai acesta este motivul pentru care aş dori ca să reuşească. Să plece undeva. Tu Swan nu eşti în stare să înţelegi realitatea. O fată ca asta! Aş vrea s'o ajut. Pentru prietenia noastră de altădată şi cea de azi.

Aproape îi venea şi lui să creadă afirmaţiile acestea. Se simţea generos şi bun. Swan se întoarse spre el. Dacă ar fi fost destulă lumină, Barney ar fi putut vedea că ochii bătrânului suedez erau umezi şi încrezători, întocmai ca ai unui câine credincios.

— Cred c'ai făcut şi până acuma deajuns pentru Swan.

— Nici vorbă de aşa ceva.

Ajunseseră în marginea oraşului Iron Ridge. Peste câteva minute vor fi la destinaţie. Pe neaşteptate porniriile îi fură frânate de obişnuita lui prudenţă. Probabil

exagerase. Probabil fata nici nu era atât de frumoasă, cum îşi închipuia el. Cu ochii aceia, cu gura, părul şi gâtul pe care-l avea şi după felul în care se uitase la el. Iar când ieşise pe uşa aceea cu aripile batante, în mână cu tava grea, şi intrase în sală, legănându-se din şolduri şi mergând de par'că ar fi plutit prin aer. In orice caz azi dimineaţă el era ostenit şi cu gândurile moleşite.

Sania se opri în faţa casei lui Swan.

— Eu voi băga caii în grajd, iar tu Gusto, intră de-a-dreptul în casă.

Barney coborâ din sanie cu trupul înţepenit de frig. Apoi îşi drese glasul.

— Ascultă Swan, nu pomeni fetelor nimic din ceea ce am vorbit.

Aproape îi părea rău că acum câteva minute fusese atât de impulsiv.

Ferestile casei aveau o coloare caldă chihlimbarie, căci storurile nu erau coborâte decât până la jumătate, cum este obiceiul în micile oraşe. Casa era cea pe care Swan o clădise pentru Lotta, cu atâţia ani în urmă — căsuţa de pe vârful dealului din marginea oraşului, dar oraşul crescuse şi acum o cuprinsese şi pe ea. Swan o clădise bine şi ca să dureze. Mai adăugase un etaj şi casa era proaspăt zugrăvită. In casa aceasta trăia el acum, numai singur, căci îi plăcea să-şi gătească el însuş de mâncare. Barney ştia că odată pe săptămână Karie vine cu mătura, cu cârpele şi periile de frecat şi începe să bată, să scuture, să măture, să şteargă şi să frece.

Işi scuturâ zăpada de pe bocanci, pe urmă îşi zise că le va lua pe neaşteptate şi începu să urce scara pe vârful picioarelor; cu mare greutate ajunse până la uşa dela mica intrare. Apăsă clanţa şi uşa se deschise. Intră

de-a-dreptul în camera mică din faţă care era salonul. Nu găsi pe nimenea. Dela bucătărie veneau mirosuri de arome ispititoare. Nu se auzea niciun svon de glasuri, afară de sdrângănitul domolit al tingirilor şi al cuţitelor. Rămase câteva clipe nemişcat, ascultând şi adulmecând aerul. Se simţea tot atât de emoţionat ca şi un copil. Apoi strigă:

— Karie! Lotta!

Auzi o farfurie pe care cineva o scapă din mână şi sdrângănitul unei linguri. Karie sosi în fugă. Era cu obrazul aprins. Se înfăşurase într'un şorţ larg, îşi sumesese mânecile până din sus de coate, ochii îi străluceau şi zâmbea.

— Hello, bine ai venit! Sunt sigură că eşti îngheţat de frig şi mort de foame. Totul este gata. Unde a rămas Pa?

Se uită peste umărul ei în bucătărie:

— Lotta! Unde este Lotta?

— N'a venit încă.

— N'a venit?

— Nu e ceea ce-ţi închipui dumneata. N'a putut — simţi că-i vine o uşoară ameţeală. — Fii liniştit, că va veni. Mă mir cum de n'a sosit încă. Nu puteam pleca amândouă dintr'odată, tocmai acum când la Ridge este atâta lume, sosită pentru vânătoarea de cerbi.

— A — da! Oftatul acesta de uşurare era tot atât de clănuitor ca şi spaima de adineaori. Îşi scoase scurteica.

— Ia un scaun şi fă-te comod. Vom începe, cât ai bate în palme. Iartă-mă, eu trebue să văd de... Restul cuvintelor se stinse în timpul cât se îndreptă spre susurul uşor din bucătărie care păru că devine un ţâşnit supărăcios.

Barney Glasgow se uită împrejurul său. In micul salon de formă pătrată era o garnitură de mobilă tapițată cu pluș presat. Dușumelele fuseseră frecate de luceau. Pe un perete era o canapea mică, la mijloc o masă cu trei scaune, și pe masă o față pe care erau brodate flori albe de margarete. Peste fața aceasta era un album de fotografii și o scoică de mare, cu buzele răsfrânte. Camera aceasta făcea impresia că n'a fost niciodată întrebuințată. Cu toate acestea Barney știa că a fost aranjată de Lotta Morgan, că se simțise mândră de felul în care arăta și că ea trecuse de nenumărate ori șchiopătând prin această cameră. In casa aceasta, pentru prima dată în viață, se simțise că este în liniște și siguranță, cel puțin pentru câțiva ani, dacă nu mai mult.

Pe perete, într'o ramă de molift roșu, pe care o făcuse Swan, era o fotografie a Lottei și a lui Karie. Fusese făcută de un fotograf din oraș, cu mulți ani în urmă. Fotografia părea anume menită să facă efectul care pe vremea aceea era la modă. Amândouă păreau că s'au oprit în mijlocul unui viscol puternic și acesta, foarte amabil, răspândise fulgii de zăpadă în toate părțile împrejurul lor și pe hainele cu care erau îmbrăcate, dar le ferise obrazul. Zăpada era așternută pe umerii lor, pe poala hainelor și chiar pe vârful pantofilor, dar obrazele lor străluceau. Lotta era îmbrăcată în cazaca de lutru, cu mânile în manșonul mic, cu mijlocul subțire și cu niște ochi foarte mari. Fetița Karie era alături de ea, cu trupul strâns lângă al ei, cu obrazul mic și urât, dar simpatic și caracteristic suedez în rochița ei rigidă, în picioare cu ghete cu nasturi și cu vârfurile late, iar în cap cu o pălărie rotundă, împodobită cu panglici.

Se uită la Lotta, ea se uită la el și pe obraz părea că-i tremură un zâmbet sfios. Fotografia era rigidă, stân-

gace, demodată, dar înfăţişarea femeii o făcea să pară verosimilă, şi chiar impresionantă. Uitându-se la ea, Barney se simţi copleşit de un val de păreri de rău, pentru ceva de care el n'avusese parte niciodată. Mi se pare că mie mi-a scăpat ceva din viaţă. Ceva extrem de important, îşi zise el. Am fost atât de ocupat, mereu ocupat — huîm — dar cu ce?

In faţa uşii se auzi un răbufnit de bocanci. Se întoarse repede. Dar era Swan. Obrazul lui era roşu şi în mijlocul acestei camere mici arăta ca un adevărat uriaş. Îşi atârnă haina şi şapca în cuier, apoi se uită la Barney.

— Haide, Karie, ce mai stai! Unde este mâncarea? Gusto şi eu suntem flămânzi ca doi lupi din codru.

— Intraţi în sufragerie şi vedeţi ce-i acolo. Cred că veţi putea să vă liniştiţi pentru câteva minute. Am aranjat pe masă smörgasbordul, aşa că puteţi începe.

— Unde este Lottie?

— Trebue să sosească din minut în minut. Începeţi de mâncaţi!

In sufragerie masa era aşternută foarte frumos. Dar pe o altă măsuţă din apropiere, acoperită cu o faţă curată, Karie aşternuse smörgasbordul, în conformitate cu cele mai bune tradiţii suedeze. Intră în cameră cu paşi repezi, în mână cu o lingură mare, în aparenţă pentru a ridica faţa de masă întinsă peste delicateţele pregătite de ea, dar în realitate pentru a asculta exclamaţiile lor de mirare.

Incercă să se scuze pentru modestia mijloacelor cu care-i primeşte, dar care păreau totuş atât de ispititoare:

— Domnule Glasgow, este tot ce se poate găsi mai bun în această localitate, dar ştiu că dumneata eşti obişnuit cu lucruri mult mai bune. Pa, dumneata toarnă

rachiul. Berea este rece ca ghiaţa. Am ţinut-o afară, exact cât i-a trebuit, ca să nu îngheţe. Apoi se întoarse în loc şi dete să plece din nou la bucătărie.

— Ia stai, nu pleca, strigă Barney şi o apucă de umăr. Bea mai întâiu un păhărel de rachiu.

— Nu, mulţumesc, vei bea numai dumneata şi Pa. Eu aştept pe Lotta. Haide şi începeţi, căci altfel îmi voi închipui că nu vă place, sfârşi ea şi se repezi spre bucătărie.

Se străduise să improvizeze ceva din ceea ce se putea găsi în magazinele din oraş şi reuşise să le ofere un foarte ispititor smörgäsbord suedez. Pe măsuţă erau farfurioare cu salată de scrumbii, sardele, felii de somn afumat şi pipărat, măsline, felii de nisetru a cărui carne albă apărea ispititoare de sub pielea neagră şi încreţită. Pe altele erau mormane de varză şi sfeclă murată în oţet, pregătite de Karie. Pe o scândurică erau înşirate tot felul de felii de brânză: cremă de Wisconsin, brânză americană, brânză de putină cu chimen. Lângă ea erau feliile trandafirii de şuncă fiartă rece şi bucăţi mari de şuncă de Bologna. Din propria ei cămară Karie adusese castraveciori muraţi şi ceapă în saramură, varză dulce şi lângă acestea pâinea şi un calâp de unt auriu şi proaspăt.

Cei doi bărbaţi se apropiară lacomi. *„Skäl!"* Ridicară în sus păhărelele cu rachiul suedez, un lichid alb gălbuiu a cărui tărie cu aromă de chimen le alergă în lungul trupului înfiorat de gerul de afară. Barney cunoştea destul de bine acest ritual, de care-şi aducea aminte de pe vremea când fusese el însuş tăietor şi petrecuse împreună cu suedejii. In mână cu păhărelul ridicat în sus, uitându-se în ochii vecinului şi făcând o uşoară reverenţă, *Skäl!* Băutura luneca pe gât, acelaş

gest cu paharul gol, o nouă reverenţă şi o respiraţie lungă. Începură să mănânce cu poftă. După rachiu băură bere rece ca ghiaţa, cum se obişnueşte între suedeji. Din bucătărie se auzi glasul lui Karie:

— Nu vă îndopaţi prea mult, căci pe urmă nu veţi mai putea mânca nimic din bucatele gustoase ce vi le-am pregătit.

— Nu-ţi face nicio grijă. De altfel cum aş putea eu să ştiu, dacă ai sau nu ai mâncare deajuns.

— Nu mai spune! Ia stai să vezi.

— Fii liniştit, Gusto; Karie a noastră va avea mâncare mai multă decât ne va trebui. Obrazul lui Swan părea solemn, căci de fiecare dată când glumea, încerca să fie cât se poate de serios.

— Mai taci, Swan, nu fi suedez prost.

Camera luminoasă şi încălzită, băutura tare, mâncarea pigmentată, furnicarea ce o simţea în lungul trupului, toate acestea îi pricinuiau în fel de mulţumire, de veselie, cum nu mai simţise de ani întregi. Vorbea, mânca şi râdea fără întrerupere. Apoi trase cu urechea.

Karie apăru în cadrul uşii dela sufragerie, cu obrazul aprins şi arătând mai mult decât oricând, ca o ediţie femenină a lui Swan.

— Ei, cum vă place? Nu, mulţumesc, eu voi aştepta să sosească şi Lotta. Dar dacă se va întâmpla ca în timp de cinci minute să nu sosească, voi da la masă. Nu vreau să se strice mâncarea bună pe care v'am pregătit-o.

Sensaţia de plăcere îl părăsi imediat, ca şi când tot sângele i s'ar fi scurs din vine. Puse paharul pe masă şi declară:

— Mă duc s'o aduc.

In ochii lui Karie tresări din nou aceeaş privire ciu-

dată, ca şi adineaori.

— Nici să nu te gândeşti la aşa ceva, domnule Glasgow. Acum trebue să sosească din minut în minut.

— Poate nu va mai veni. Sau nu poate veni. Afurisitul acela de Brotschneider nu o lasă să plece. Il voi da afară chiar astă seară, îl...

— El nu are nicio vină. Dar astăzi e foarte mult de lucru la restaurant, din cauza aglomeraţiei, căci au venit foarte mulţi la vânătoarea de cerbi. Te rog, stai pe scaun, că acum trebue să sosească şi ea.

Obrazul lui Barney se încruntase. Se îndreptă spre salonaş şi strigă.

— Unde este scurteica mea?

In aceeaş clipă, ca un efect dramatic dinainte plănuit (cum de fapt şi fusese) de afară se auziră paşi grăbiţi şi foşnet de fuste. Lotta intră pe uşa din faţă. Camera păru că se ridică în aer şi începe să plutească. Odată cu ea intră un suflu de aer rece şi aspru din noaptea de afară. Se propti cu spatele de uşa închisă şi respiră de câteva ori grăbită, râzând intermitent.

— Mi-am închipuit că nu voi mai ajunge niciodată. Am venit tot drumul într'o fugă şi de două ori era gata să cad. Credeam că oamenii aceia dela Ridge nu vor mai termina cu mâncarea.

Obrazul îi era trandafiriu şi ochii îi străluceau din pricina alergăturii. Era înfăşurată într'o lungă pelerină neagră, iar în loc de pălărie îşi înfăşurase capul într'un şal negru tricotat. Barney îşi aduse aminte că în vremea copilăriei lui acestor şaluri li se zicea *fascinator*. Abia acum înţelegea motivul. Dintre cutele uşoare şi întunecate ale şalului acestuia apărea obrazul ei delicat şi încântător, pe care jucau lumini de veselie. Incepu să-şi desfacă pelerina.

— Nu m'am mai putut schimba, aşa c'am venit cum am fost îmbrăcată în timpul serviciului. De sub pelerină apăru rochia trandafirie de chelnăriţă, cu cele două rânduri de volane pe poale. Pe margine rochia era umedă din pricina zăpezii. Fără să se mai aşeze pe scaun, ridică puţin un picior şi încercă să-şi descheie şoşonii — nişte şoşoni grosolani care se numeau *arctici*.

Barney se apropie de ea şi o apucă uşor de mână.

— Dă-mi voie să ţi-i descheiu eu.

Inainte de a-şi da seamă de ceea ce vrea să facă, îl văzu că îngenunche în faţa ei şi-i ridică piciorul cu şoşonii groşi pe genunchele său îndoit. Se uită la el mirată şi protestă:

— Nu se poate să faci aşa ceva!

Dar el ridică obrazul şi-i zâmbi, apoi începu să-i desfacă agrafele de metal. Mâna i se oprise uşoară pe glesna piciorului ei. Pantoful negru îi ieşi din picior odată cu şoşonul. Il scoase şi i-l potrivi în piciorul cu ciorap negru. Fără să vrea, întinse o mână şi se sprijini cu ea de umărul lui, ca să-şi păstreze echilibrul. Apoi începu să râdă uşor. Barney ridică şoşonii de pe duşumele şi se uită la ea, fără să se ridice din genunchi. Fata coborâ privirea spre el şi râse abia simţit, dar în râsul acesta al ei, părea că tremură un chiot de triumf. Imediat după aceea privirea i-se îndreptă spre obrazul roşu al lui Karie care apăruse în cameră.

— Dă-mi mie şoşonii aceia. Ce idee! şi i-i smulse din mână. Dacă mâncarea s'a stricat, să ştii că asta s'a întâmplat numai din cauza ta, Lottie Lindbeck. Părea grozav de supărată de ceea ce văzuse.

— Ce este, Karie, protestă Swan cu blândeţe.

Barney începu să dea din mâni cu toată energia:

— Haideţi fetelor, să beţi un pahar de rachiu îm-

preună cu noi, căci altfel eu nici nu vreau să mai aud de mâncare.

— Eu sunt moartă de foame, strigă Lotta. O, Ma, cât de frumos ai aranjat masa! Luă o felie de şuncă şi şi-o băgă în gură, împingând-o cu degetele, întocmai ca un copil care nu ştie cum trebue să mănânce de faţă cu oameni străini.

Femeile băură câte un păhărel de rachiu, cum se cuvine între suedeze. Skäl! Ochii negri întâlniră privirile ochilor albaştri şi injectaţi. Apoi se aşezară cu toţii împrejurul mesei.

— Acum vă poftesc să staţi pe scaune şi să nu vă mişcaţi. Lăsaţi-mă pe mine să alerg la bucătărie. Nu-mi place să văd oamenii că se ridică dela masă şi aleargă în toate părţile. Tot aşa şi tu, Lotta. Stai pe scaun şi ocupă-te de bărbaţi.

Se simţea mult mai mulţumită, să-i poată servi. Obrazul îi strălucea de mulţumire şi entusiasm. In primul rând aduse la masă ärtsoppa — ciorbă de fasole — în castroane adânci, cu bucăţi de carne de porc şi pătrăţele rumenite de pâine prăjită în unt care pluteau pe deasupra. Pe urmă käldomar — carne tocată făcută bulgăr şi coaptă în frunze de varză. Plăcinte la tigaie, cu marginile prăjite, ca să pârâie între dinţi, făcute din făină amestecată cu cartofi. Karie avusese timp să facă şi o prăjitură specială care se obişnuia numai de Crăciun — klenäter — un fel de prăjituri rotunde care nu erau mai mari decât nucile. Pe acestea le mâncau unse cu dulceaţa de fragi pe care o făcuse ea însaş. După aceea băură câte o ceaşcă mare de cafea. Barney scoase ţigările şi se proptiră în spătarele scaunelor, sătui şi mulţumiţi.

După ce-şi aprinse ţigara, Swan se simţi cuprins în-

tr'un vârtej de amintiri; o învârti mulţumit între dinţi, apoi şi-o scoase şi se uită la capătul aprins, pe obraz cu expresia de mirare, caracteristică celui care nu este obişnuit să fumeze ţigară de foi.

— Ascultă Gusto, îţi mai aduci aminte de vremea când făceam turnee de explorare pentru Hewitt şi am ajuns la cantonamentul lui Henningan care avea ca lucrători un grup de indieni din tribul Menominee şi Chippeway, cam la jumătate drum între Pesaukee şi Wentworth, când tâmpiţii aceia de indieni făcuseră rost de un bidon plin de spirt pe care l-au băut ca şi când ar fi fost apă. După ce s'au îmbătat, s'au întins pe linia ferată, cu capetele pe şine, ca să se odihnească, iar când a venit trenul, i-a scurtat pe toţi. Pe cinstea mea, aşa ceva n'am mai pomenit încă, şi începu să râdă de se cutremura casa.

Barney nu încercă să-l încurajeze în debitarea amintirilor acestora care erau atât de vechi, încât ar fi preferat să tacă.

— Da, dragul meu, acelea au fost vremuri bune. Dela tine am învăţat tot ce ştiu, căci eu eram un băieţaş, iar tu bărbat în toată firea. Şi-mi închipuiam că în toată lumea aceasta nu există nimic ce tu să nu ştii. (Asta va fi tocmai deajuns, ca să termine).

Stând între ei, cu sufletul plin de mulţumire, pe obraz cu o expresie de farmec şi bunăvoinţă, în mijlocul acestei căsuţe mici cât o cutie, cu obrazele acestor oameni întoarse spre el cu admiraţie, simţea curenţii conştienţi şi subconştienţi care svâcneau adânc în fundul gândurilor lui. Vorbea, făcea glume şi râdea. Era un glas care vorbea; un altul care încerca să-l convingă că spune adevărul. Celălalt glas care-l contrazicea. Un glas care sta de vorbă cu fata aceasta şi încerca s'o

apropie de el, şi celălalt care nu admitea că el ar putea să aibă astfel de gânduri.

— Haide, Gusto, cântă-ne ceva, ca pe vremea când erai tăietor. *Din negrii codri de brădet...*

— O, ce bine ar fi. Haide, domnule Glasgow. Tata mi-a spus de nenumărate ori că pe vremea aceea cântai atât de frumos.

Barney se aprinse la obraz ca un băieţaş ruşinos. Se uită la fată. Ea nu zicea nimic, dar ochii mari şi negri erau îndreptaţi spre el, ca şi când ar fi aşteptat. Berea, rachiul tare şi dulceag, mâncarea îmbelşugată, camera încălzită, drumul pe care-l făcuse prin zăpadă în mijlocul codrului, privirea caldă a fetei îndreptată spre el — i se părea că-şi aude sângele cum îi svâcneşte în tâmple şi în tot trupul simţea o furnicare despre care-şi închipuise că este de ani de zile adormită. Ochii lui albaştri şi îndrăsneţi se cufundară în adâncul apelor întunecate ale ochilor ei negri.

— Ce-mi dai, dacă-ţi voi cânta?

— Ce-ţi dau? murmură ea şi se uită la el cu ochii mari şi inocenţi — ea care se ferise de avansurile agenţilor comerciali şi ale tăietorilor şi supraveghetorilor minei, în timpul cât se întindea peste mesele restaurantului ca să-i servească.

— Imi dai o sărutare, dacă-ţi voi cânta?

— O, domnule Glasgow!

— Sigur că-ţi va da, strigă Swan râzând cu hohote. Cântă *Veniţi cu toţii, tăietori...* şi Lotta te va săruta, tot aşa te va săruta şi Karie, şi pe Yiminy, dacă nu bagi de seamă, să ştii că te va săruta şi bătrânul Swan.

— Eşti de acord? stărui el, dar încercă să râdă.

Fata plecă pleoapele, ridică ochii din nou, privirile îi tremurară în largul camerei şi se îndreptară spre mama.

ei. Karie zâmbea, fără să ştie ce să zică.

— Ei bine, în cazul când nu vrei să cânţi altfel. Barney se ridică în picioare şi se îndreptă spre ea: Nu, nu se poate. Intâiu va trebui să cânţi. Altfel nu sunt de acord, protestă fata.

Se opri şi ridicând fruntea, îşi umflă pieptul puternic şi dete drumul baritonului adânc şi catifelat cu care odinioară fermecase lucrătorii cantonamentelor: Veniţi voi cei care trăiţi în codru...

După ce se încălzi, continuă cu *Pe drum venea călare un moşneag*... iar ceilalţi trei cântau refrenul după fiecare două versuri:

Să ne credeţi c'aşa s'a întâmplat...

Se simţea liber, fericit, tânăr şi mai mulţumit decât se simţise de ani întregi până acum. Termină cu un chiot şi sări în aer, apoi făcu doi paşi până la fata care sta pe scaun, cu privirile ridicate spre el, cu buzele uşor întredeschise şi cu ochii ca două stele. O ridică în picioare, o atrase spre el şi o sărută violent, aşa că fata murmură ceva de durere. Când îi dete drumul, păru că se clatină pe picioare, apoi îşi duse mâna la gură şi se uită la el cu ochii speriaţi.

— Hei, Gusto, pe cinstea mea, se vede că n'ai uitat încă, cum trebue să săruţi o fată. Haide Karie, e rândul tău.

— Al meu nu! ripostă Karie cu glasul puţin răstit. Eu nu i-am făgăduit nimic. In orice caz o fată tânără ca mine, nu-şi poate pune mintea cu un lucrător bătrân ca dumneata, domnule Glasgow, şi-şi feri scaunul din faţa mesei. Haideţi, să trecem dincolo în salon, ca să pot ridica vasele de pe masă.

— Nu, mamă; dumneata ai făcut mâncarea şi toate pregătirile, aşa că acum e rândul meu, zise Lotta şi începu să-şi sumece mânecile, de i se văzură gropiţele coatelor pe braţele albe.

— Haideţi cu toţii la bucătărie. Dă-mi şi mie un şorţ, Lotta. Cred că nu de geaba am fost odinioară băiat de serviciu la toate.

Fata începu să râdă şi-l încinse cu un şorţ împrejurul mijlocului. Unul dintre glasurile care se treziseră într'ânsul, începu să protesteze: „Barney, ai început să te porţi ca un bătrân caraghios".

— Nu vom spăla vasele, declară Karie categoric. Adunaţi-le şi treceţi-le dincolo. Le vom spăla după plecarea voastră a bărbaţilor. Probabil aveţi de gând să vă culcaţi devreme, căci mâine va trebui să plecaţi înainte de revărsatul zorilor. Nu sunt în stare să înţeleg, ce vă face să vânaţi cerbi. Bietele animale care nu fac nimănui rău; se opresc în loc şi se uită la trecători cu ochii lor umezi şi catifelaţi. De ce nu-i lăsaţi acolo în codru, unde le place să trăiască?

Adunară farfuriile şi în câteva clipe masa rămase curată.

— Lasă femeile să facă treaba ce a mai rămas. Noi va trebui să plecăm cel mult la orele trei, dacă vrei ca mâine să împuşcăm un cerb. Haide, Gusto, te voi însoţi până la Ridge House.

— Foarte bine, dar să mai întârziem o clipă, căci am ceva de spus. Se oprise în uşa bucătăriei, cu obrazul aprins şi frumos. Işi descheie cheutorile şorţului şi-l trecu Lottei. Când întinse mâna după el, o apucă şi o atrase puţin spre el. Ascultaţi ce vă spun eu, Karie şi Swan. Şi dumneata, Lotta. Astăzi m'am gândit foarte mult la voi, şi am ajuns la concluzia că va trebui

să plecaţi de aici, toţi trei.

Karie îşi plimbă ochii în largul bucătăriei strâmte.

— Să plecăm de aici?

— Înţeleg din Iron Ridge. Să veniţi la Butte des Morts şi să vă instalaţi într'o căsuţă mică şi confortabilă. Iar pe Lotta o veţi trimite la şcoală, ca să-şi termine educaţia şi să înveţe ceva.

— O, domnule Glasgow! făcu Lotta şi se uită la maică-sa. Karie se uită şi ea la Lotta, ca şi când s'ar fi speriat de ceea ce auzise.

— Noi nu putem face aşa ceva, domnule Glasgow, declară ea răstită.

Părea ciudat că din cauza emoţiei, Karie începuse să vorbească cu accent suedez şi cuvintele pe care le pronunţa, luau mlădieri de melopee. Lotta vorbise cu toată atenţia şi cât se poate de prevăzătoare, chiar din prima clipă când intrase în casă. De obiceiu vorbea fără a ţinea seamă de felul în care vorbeşte, dar dacă era nevoie, ştia vorbi şi grămatical.

— Te rog, mamă, lasă pe domnul Glasgow să spună ce are de spus.

— Da, firește!

Swan nu era în stare să înţeleagă tocmai bine şi începu să clipească din pleoapele lui cu gene albe, şi să se frământe pe loc.

— Aici nu se poate să vă simţiţi bine, mai ales acum. Veniţi cu mine la Butte des Morts.

— Acuma? întrebă Lotta cu respiraţia întretăiată.

O atrase spre el şi o mângâie pe mână ca pe un copil al său.

— Nu chiar în clipa aceasta. Dar în curând. Bunicul dumitale nu se simte bine...

— Cine? Eu? protestă Swan.

— Nu-mi vine la socoteală durerea aceea pe care o simţi în umăr. Ai răbdare, te rog, ai puţină răbdare. Va trebui să te arăţi unui doctor. Dar afară de asta, lucrul de aici este prea greu.

— Ce tot vorbeşti. Eu sunt rezistent ca un cal de povară, sunt mai voinic decât sfrijiţii aceia pe care i-am văzut astăzi în canto...

— Te rog să taci, Swan.

— Da, bunicule. Va fi mai bine să taci şi să laşi pe domnul Glasgow să se explice.

— Ascultă, Swan, aş vrea ca de aci înainte să te odihneşti şi să te mai şi distrezi puţin. Tot aşa şi Karie. Cred că nu aveţi nimic împotrivă, dacă voi spune că viaţa pe care a dus-o, a fost destul de grea. Dacă vrea să lucreze, i-aş putea găsi o ocupaţie în fabrică — ceva mai uşor, dar care să i se potrivească. Probabil ca supraveghetoare a femeilor care lucrează în sala de făţuit. Acestea nu fac altceva decât păturese hârtie. Iar tu Swan, dacă ţii numaidecât, vei putea lucra în sala unde se toacă buştenii. Am nevoie de un bărbat ca tine. Jumătate dintre lucrătorii de acolo nu ştiu deosebi un molift de un brad roşu, când se întâmplă să-l întâlnească în drumul lor. Se opri şi se uită la Lotta. Buzele fetei erau întredeschise, respira repede şi ochii i se opriseră pe obrazul lui.

— Dar eu? întrebă ea, fără să se mai poată stăpâni.

Dar el era acum alb ca varul. Se feri din calea ei şi se adresă lui Swan şi Karie:

— Nu sunteţi de acord ca un bărbat de vârsta mea, să dea fetei acesteia o educaţie şi o posibilitate de a face ceva? In amintirea Lottei, şi întinse mâna spre fotografia de pe perete. In clipa aceasta îi venea şi lui să creadă, că este convins de ceea ce spune.

Se simţea profund emoţionat.

— La liceul comercial! îngână Lotta mulţumită. In cazul acesta voi putea deveni stenografă!

Zâmbi şi o mângâie pe obraz. Incercă să-şi imagineze trandafirul acesta de fată în biroul său, cu mânecuţe cochete de satin negru, ca ale domnişoarei Josie, şi cu un creion înfipt în minunatul ei păr de aur roşcat, uitându-se la el, în timpul cât îi dictează şi ferindu-şi câteva şuviţe de pe frunte. Va trebui să pară volubil şi cât mai indiferent.

— Sigur că vei putea deveni stenografă. Vei putea deveni tot ce pofteşti. Gândiţi-vă bine la ce v'am spus. Voi fi obligat să vin la Ridge de mai multe ori, în timpul cât se va lucra la reclădirea cantonamentului. Haide suedezule! Dacă e vorba să plecăm la trei după miezul nopţii, atunci cred că nu strică să mai şi dormim puţin. Karie, aceasta a fost cina cea mai gustoasă pe care am pomenit-o de ani întregi. De ani întregi!

— Mulţumesc, domnule Glasgow, pentru vorba bună! răspunse Karie cu glasul liniştit.

Lotta cea frumoasă nu scoase nicio vorbă.

Totuş la două zile după aceea, când se găsea din nou în trenul care-l ducea spre Butte des Morts, în vagonul de bagaje cu un cerb pe care-l împuşcase şi pe care-l ducea ca trofeu al drumului acestuia până la Ridge, vechea lui prudenţă care fusese pentru el ani de-a-rândul tovarăş nedespărţit, începu să-i dea târcoale. Se simţea înfiorat de îndoieli şi de temeri.

Mă, omule, vreme de cinzeci şi trei de ani, te-ai ferit de încurcături. Nu fi prost, cum au fost ceilalţi colegi ai tăi de vârsta ta, şi nu te lăsa încurcat de o femeie. Gândeşte-te ce fel de femeie este. Incearcă şi judecă liniştit. O chelnăriţă suedeză destul de frumuşică. Mi

se pare c'ai fost prins în vârtejul unei nebunii de tinereţe întârziată... Tinereţe întârziată... Nu prea ştia nici el exact cum să-i zică. Ai început să devii caraghios... Se spune că bărbaţii trec uneori prin această fază, când glandele încep să nu mai secreteze normal. Este natura care se sbate pentru ultima dată, înainte de a ceda. Priveşte adevărul în faţă şi recunoaşte, Barney Glasgow, că te-ai purtat ca un imbecil... Ce ar spune Nellie Glasgow despre tine? Ascultă-mă ce-ţi spun; ea a fost femeie deşteaptă. Iar tu eşti fiul ei şi băiat tot atât de deştept. Deştept cum nu se mai poate şi mai bogat decât oricare dintre ei; eşti bărbat prezentabil, dar până acum te-ai ferit de încurcături... gândeşte-te la familia ta... la Evvy... Doamne, dar fata aceasta este totuş o frumuseţe... şi e tânără şi mlădioasă ca o floare...

Aerul aspru din miazănoapte şi alergătura celor trei zile care trecuseră îşi făcură efectul chiar asupra lui, deşi continuă să se sbuciume din pricina gândurilor şi a saltelei prea tari. Adormi.

11.

După ce trecură primele zece minute de când era în biroul său, Josie Sinnott se uită pe deasupra ochelarilor la el şi-l cercetă cu de-a-mănuntul. Intrase în birou ca o bătaie de vânt care făcuse tăbliile ferestilor să vibreze. Umerii lui aveau o legănare neobişnuită, obrazul îi strălucea şi ochii îi scăpărau.

— Nu-mi aduc aminte să te fi văzut vreodată arătând atât de bine, după un drum la Iron Ridge, zise ea.

— Mă simt admirabil. Ad-mirabil! şi începu să fredoneze: *Veniţi voi cei...*

Josie Sinnott era fată bătrână şi fecioară, dar cu toate acestea ştia că atunci când la vârsta de cinzeci şi trei de ani bărbaţii încep să cânte în biroul lor, la orele nouă şi jumătate dimineaţa, într'o zi de iarnă ceţoasă, motivele acestei mulţumiri trebue căutate în altă parte, nu numai în faptul c'au reuşit să împuşte un cerb.

— Ai împuşcat un cerb?

— Sigur că da. L-am adus azi noapte cu mine. Vrei să-ţi dau şi dumitale o bucată de carne? O friptură de vânat; probabil mamei dumitale i-ar face plăcere.

— Dumneata ştii foarte bine că eu nu pot suferi astfel de carne, din cauza mirosului pe care-l are. Asta este pentru finlandeji, nu pentru mine.

— Dumneata habar n'ai de ce e bun. Începu din nou să fredoneze, în timpul cât își cetea corespondența.

— După atitudinea dumitale i-ar veni omului să creadă c'ai împușcat cel puțin un leu.

Când sosise cu trenul de dimineață, găsise toată casa plină de florarii și decoratorii sosiți din Milwaukee. Căsătoria trebuia să se celebreze a doua zi. Doamna Emma Louisa ar fi avut poftă să aducă florari și decoratori din Chicago, dar Barney îi răspunsese: „Ba de loc. Mulțumește-te cu Statul în care locuești. E mult mai bine. In felul acesta banii vor rămâne în Wisconsin". Intrebaseră și pe Evvy, dar ea le răspunsese că n'o interesează pe cine vor aduce.

Ziarul *Sentinel* din Milwaukee publicase în dimineața aceea un articol preliminar despre căsătorie, cu o fotografie a lui Evelyn și una a lui Orville, alături de o fotografie a domnului și doamnei Bernard Glasgow. Această apropiere ilustrată dintre Barney și Orvie se dovedi foarte puțin măgulitoare pentru tânărul mire.

Ziarele vorbeau despre Amiaza cea Mare. Fiica multimilionarului fabricant de hârtie se va căsători cu unul dintre marii negustori de hârtie. Cel mai important eveniment al anului în Statul Wisconsin, va fi căsătoria domnișoarei Evelyn Hannah Glasgow, fiica domnului și a doamnei Bernard Glasgow, cu Orville G. Bremmer, fiul domnului și al doamnei August H. Bremmer, din Butte des Morts. Ceremonia se va desfășura în timpul amiezii. Această căsătorie va uni două dintre cele mai importante și mai bogate familii...

— Sfinte Doamne, ce se va întâmpla dacă această căsătorie se va celebra după amiază! exclamă Barney. Nimenea nu-i dete atenție. De fapt dela întoarcerea lui din Iron Ridge nimenea dintre cei ai casei nu se mai

ocupase de el.

In faţa casei se opreau căruţele încărcate cu tot felul de lucruri: scări, coşuri şi o mulţime de pachete învăluite în alb, întocmai ca nişte fantome. Hallul cel mare dela intrare arăta ca şi când la Butte des Morts ar fi venit pădurea fermecată a lui Birnam: găleţi cu palmieri, cu ferige uriaşe şi tot felul de crengi de copaci încărcate de frunze. In faţa căminului fusese ridicat un altar. Lucrătorii nu se mişcară din casă şi ciocăneala continuă până după miezul nopţii, iar dimineaţa următoare apărură din nou, înainte de orele şapte.

— Este procedeul cel mai barbar, pe care l-am pomenit în viaţa mea, protestă Barney cu glas sălbatic.

— Dacă această cununie s'ar fi celebrat în biserică, n'am fi avut atâta bătaie de cap, exclamă la rândul ei Emma Louisa. Dela început până la sfârşit, nu mi-a ajutat la nimic, ci a alergat de colo până colo prin casă, ca şi când ar fi umblat prin somn. Iţi vine să crezi că eu sunt cea care se căsătoreşte. Mi se pare nefiresc să refuzi cununia la biserică. Cred că orice fată ar fi de acord cu aşa ceva. Aş vrea şi eu să ştiu care este motivul că s'a împotrivit?

— Din cauză că o căsătorie în biserică îţi face impresia că este ceva definitiv şi legal, răspunse Evvy melancolică.

— Frumos fel de a vorbi, n'am ce zice. Nu ştiu unde va ajunge tineretul din ziua de azi, cu acest fel de a judeca.

— In orice caz nu la un sfârşit bun, răspunse Evvy cu resemnare.

Bernie trebuia să fie martorul lui Orvie, iar Amanda, sora lui dolofană şi lipsită de farmec, care avea nouăsprezece ani, îşi rezervase rolul de domnişoară de onoare.

— Nici mai mult nici mai puțin decât o familie mare și fericită, declarase Evvy nemulțumită. Rochia de mireasă a ei era de satin alb, cu broderii și ornamente de perle; cu trenă lungă, cu flori de lămâiță și tot ce se obișnuește într'o astfel de împrejurare.

In dimineața zilei când trebuia să se celebreze căsătoria, Barney care nu putuse dormi toată noaptea și coborâse din pat la orele șase, rămase mirat când văzu pe Evvy că apare cu automobilul la cotitura aleei. Abia începuse să se lumineze de ziuă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, pe unde ai umblat? întrebă el.

— Am făcut o plimbare, ca să ies în calea zorilor acestei zile nupțiale. Acesta este unul dintre obiceiurile romantice ale mireselor.

Dar Barney era destul de deștept, ca să-și dea seamă de realitate. Obiceiul putea să fie romantic, dar nu avea nicio legătură cu Orvie. Nu putea fi cu nimic mai romantic în legătură cu Orvie, decât ar fi fost cu Emma Louisa. Se uită cu atenție la ea. Obrazul fetei era lipsit de orice expresie. După ce bău o ceașcă de cafea, stând în picioare, se îndreptă spre camera ei. Lucrătorii începură ciocăneala. Ghirlande de iederă, trandafiri, cununi albe de-a-lungul frizelor din camerele dela parter. Pui, argintărie, reporteri de gazetă, telegrame, cutii de carton alb. Uși care se trântesc. Ciripitul domnișoarelor de onoare.

Evelyn se îmbrăcă devreme. Își încuie ușa dela cameră și se opri un moment cu spatele sprijinit de ușa închisă, uitându-se în largul camerei cu ochii desnădăjduiți. Pe urmă se așeză liniștită într'un fotoliu și începu să citească romanul *Trei Săptămâni* de Elinor Glyn, o scriitoare din Anglia. Cartea reprezenta cea mai mare

senzație a zilei. Amvoanele bisericilor și Asociațiile Feminine tunau și fulgerau împotriva ei. Doamna Emma Louisa spusese fiicei sale că nu are voie s'o cetească.

Scăpată proaspăt din mânile domnișoarei Lou Shifty, apăru în camera mireselei, Doamna Glasgow, fidelă tradițiilor, era îmbrăcată într'o rochie cu totul nepotrivită, de mătasă cenușie, în față cu o bucată de muslină. Pentru obrazul ei palid și părul cărunt, această combinație de colori părea grozav de austeră și lipsită de orice farmec.

Prin hall, venind din camera oaspeților, se auzea ciripitul fetelor care erau domnișoarele de onoare. Probabil doamna Emma Louisa se așteptase ca Evelyn să fie cel puțin în tovărășia uneia dintre aceste fete. Rămase încremenită când văzu mireasa stând pe scaun și cetind în mijlocul camerei cu mobila de frasin, cu perdele de plasă și cu tapetul de pe pereți numai buchete de trandafiri.

— Evelyn Glasgow, te poftesc să te ridici numaidecât de pe scaunul acela.

Fata ridică ochii de pe carte și se uită la ea.

— Ce s'a întâmplat?

— Nu te gândești la rochia ta de mătasă. Fusta îți va rămâne boțită la spate.

— Și ce importanță are.

— Dă-mi voie să-ți spun, că nu există bărbat care să-ți suporte ceea ce ți-am suportat eu în luna aceasta din urmă.

— Pe Orvie nu-l va interesa că rochia mea este boțită la spate sau nu.

— Stai și cetești. Ce carte este aceasta, domnișoară Evelyn Glasgow?... Nu ți-am spus că nu voi admite...

— Peste un sfert de ceas voi fi căsătorită. Prin ur-

mare efectul pe care-l va exercita această lectură asupra concepţiilor mele morale — dacă o voi ceti acum — nu cred că se va deosebi cu ceva, faţă de cel pe care l-ar putea avea, dacă o voi ceti mai târziu.

— Lou Shifty ţi-a drapat adineaori vălul de mireasă, şi acum, ia te uită, cum arată. O voi trimite numaidecât. Şi Amanda, care este domnişoara ta de onoare, ar trebui să fie acum aci în cameră, împreună cu tine.

— Nu cumva să îndrăsneşti să spui scârbei aceleia să vină la mine. Nu s'ar putea să mă laşi şi dumneata în pace!

Glasul lui Evelyn tremura ca de un spasm de isterie. Emma Louisa era femeia care-şi dădea numaidecât seamă ce înseamnă o astfel de scenă, când simţea că se apropie. De jos din curte se auzeau roţile trăsurilor oprite la intrare, deschiderea şi închiderea uşilor şi glasurile invitaţilor care soseau. Nu se putea ca tocmai acum să se expună unei scene catastrofale. Speriată, se întoarse în loc, târându-şi trena rochiei cenuşii al cărei foşnet par'că ar fi vrut să domolească protestul ei:

— In viaţa mea n'am mai auzit aşa ceva... Fată denaturată... păcat de bietul Orvie...

Evvy se repezi la uşă, o închise şi o încuie.

La orele douăsprezece fără un sfert Barney Glasgow bătu la uşa dormitorului fiicei sale. Wentzel îi făcuse o jachetă foarte frumoasă. Apăsă clanţa, dar uşa nu se deschise. Bătu din nou:

— Evvy, sunt eu.

— E timpul să cobor?

— Nu, dar aş fi vrut...

— Nu e nimenea cu dumneata?

— Sunt singur.

Deschise uşa. Când intră, se întoarse în loc şi se

depărtă de el, aşa că nu-i putea vedea obrazul.

— Incuie uşa.

Se uită la spatele ei, cu mâna întinsă spre uşă. Apoi o încuie. Evvy se opri în faţa măsuţei de toaletă şi mânile ei începură să mute lucrurile înşirate pe ea. Barney se apropie şi trecând în faţa ei, se opri aproape sfios. Ii puse mânile pe umeri şi o apropie încet de el. Băgă numaidecât de seamă că este cu ochii plini de lacrimi.

Mai văzuse şi altădată femei plângând, dar nu în felul acesta. Plânsul ei părea îngrozitor, din pricină că nu încerca să se ascundă, nici nu-şi ridicase un braţ, ca să-şi acopere obrazul. N'avea nici batista mototolită în mână. Obrazul îi era descoperit şi strâmbat ca al unui copil mic care plânge cu ochii închişi şi cu buzele tremurând de durerea ce-l chinueşte, dar nu îndrăsneşte să ţipe, ca să nu-l audă cineva. Lacrimele îi curgeau şiroaie în lungul obrazului, coborau spre bărbie şi-i picurau pe rochia de mătasă albă, pe şalul ca o spumă şi pe pieptul de muslin plisat al rochiei.

— Ia vezi ce ai făcut cu rochia, zise el, fără să ştie ce i-ar putea spune. Se simţea înspăimântat şi îngrozit. Işi scoase batista din buzunarul jachetei şi i-o întinse. O undă binefăcătoare de apă de Colonia tremură în largul camerei. Refuză să primească batista.

— Nu, te rog. Rochia n'are nicio importanţă, căci de astăzi înainte nu o voi mai îmbrăca niciodată. Dacă îmi voi şterge obrazul, mi se vor umfla pleoapele.

— Dragă Evvy, fetiţa mea, spune ce s'a întâmplat.

— Nimica, dar trebue să plâng. Incolo mă simt perfect de bine.

Incercă s'o cuprindă în braţe, peste vălul de mireasă şi fără să ţină socoteală de felul în care este îmbrăcată. Dar se feri din calea lui.

— Imi boţeşti vălul.
— Bine, dar ce s'a întâmplat? Spune tăticului!
— Nimic. Crede-mă, nu s'a întâmplat nimic.
— Orvie?
— Da.
— Ce a făcut?
— Nimica.
— Credeam că poate s'a întâmplat ceva, zise el, fără să-şi dea seamă de absurditatea cuvintelor pe care le pronunţa. Evvy, fetiţa mea, ascultă-mă! Nici acum nu este prea târziu... Le voi spune că nu te simţi bine, c'ai fost apucată de o indispoziţie neaşteptată... Voi coborâ în hall şi voi spune invitaţilor... Ascultă-mă, nu eşti obligată, nici chiar în această clipă...
— Nu, tată, totul este în perfectă regulă. Nu fi caraghios, dragă Gusto. Crede-mă, nu am nimica. Imi voi pudra obrazul din gros. Mireasa a fost frumoasă, deşi puţin cam palidă, vor zice invitaţii. Probabil am început să mă gândesc, că voi fi obligată să-mi petrec tot restul vieţii alături de Orvie, şi gândul acesta m'a înspăimântat. Se întâmplă şi aşa ceva, chiar în ultimele clipe ale pasului hotărâtor pe care trebue să-l faci.

Se simţea năucit şi chinuit de durere, aşa că începu s'o certe ca pe un copil care a alergat prin casă şi după ce a căzut, s'a lovit.

— Este exact momentul cel mai potrivit să te gândeşti la aşa ceva. Ia să-mi spui şi mie, rogu-te, ce te-a determinat să primeşti să te măriţi cu el?

— In viaţă toate fetele trebue să se mărite. El era Orvie, şi eu mă obişnuisem cu el din copilărie. Ridică ochii, şi uitându-se la el, zâmbi, dar zâmbetul acesta fu mai mult o strâmbătură. Pentru el fu o senzaţie mult mai îngrozitoare, s'o vadă zâmbind în felul acesta,

decât adineaori când o văzuse plângând. Neştiind ce să facă, Barney începu să se frământe pe loc. Evvy ridică două degete şi i le puse pe buze: Nu te frământa, dragul meu. Apoi se uită la obrazul lui şi păru că se gândeşte la ceva grav: Ascultă, tată, sunt grozav de îndrăgostită.

— Bine, dar tocmai adineaori spuneai...

— O, nu este vorba de Orvie. Eu sunt îndrăgostită de Tony.

— Tony, repetă el într'un târziu, îngândurat.

— Tony Schwerke.

— Tony Schwerke.

— Dragă Gusto, nu mai repeta fiecare cuvânt după mine, căci pare atât de caraghios.

— Ei bine, pentru numele lui Dumnezeu, cine este omul acesta! Schwerke! Ce vrei să spui, când afirmi că eşti îndrăgostită de... în colonie sunt o mulţime de oameni cu numele Schwerke...

— Este exact unul care locueşte împreună cu familia lui în colonia fabricei. Este al treilea lucrător la maşina de tamburat. Frăţiorul lui este cel care ne aduce ziarele în fiecare dimineaţă. Tony a reuşit să se ridice din sala în care sunt maşinile de pisat buştenii. Lucrează în fabrică dela vârsta de paisprezece ani. Sunt nebună după el şi tot aşa este şi el nebun după mine. Este un tânăr înalt şi svelt şi când trece fâşia de hârtie peste tamburul maşinii, pare o zeitate din epoca aceea clasică a antichităţii despre care am învăţat în Istoria Eladei, pe vremea când eram la Milwaukee Downer. Nu are pe el decât pantalonii şi în loc de cămaşă un tricou, iar mijlocul îi este supt ca al unui viespe. Cuvintele îi scăpau de pe buze, ca răpăiala picăturilor de ploaie. Începu din nou să plângă şi lacrimele i se împrăştiară în

toate părţile pe pieptul rochiei: Orvie are stomacul umflat ca un cimpoiu.

— De când cunoşti pe acest Schwerke?

— De un an şi mai bine. Toată lumea din oraş ştie, afară de tine şi de mama... şi de Orvie.

— Dar Bernie?

— Da, ştie şi el. A reuşit să afle adevărul. L-ar fi putut afla oricine, fără nicio greutate. Despre dragostea noastră vorbeşte toată lumea la popicăria lui Denny, de mai bine de un an. Spunea mereu că va veni să-ţi spună ţie şi mamei. Dar după ce m'am logodit cu Orvie şi s'au făcut toate pregătirile căsătoriei mele...

— Unde ai cunoscut pe acest Schwerke? Şi cum s'a întâmplat, de ai vorbit cu el? In fabrică, sau în altă parte?

— Ce importanţă mai poate avea aşa ceva? Eu conduceam automobilul şi m'am împotmolit în noroiul de pe şoseaua naţională — ştii foarte bine că acum drumul este tăiat foarte adânc, în argila desfundată. Am încercat să pun motorul în mişcare, dar nu voia să se aprindă şi nu mă mai puteam mişca din loc. Tony trecea tocmai atunci. Se ducea la lucru. Săptămâna aceea se întâmplase să fie în echipa de noapte. S'a întins în noroiu şi s'a băgat sub maşină, şi nu puteam să-i văd altceva decât picioarele care rămăseseră afară. Arăta atât de caraghios, încât am început să râd. Se sbătea în felul acesta sub automobilul meu şi arăta atât de caraghios, şi atât de drăguţ şi de neajutorat, întocmai ca un gândac care a căzut pe spate şi încearcă să se întoarcă din nou pe pântece.

— O, Evvy, cum se poate să-ţi pierzi vremea cu un tânăr ca acesta! Nu se poate să faci astfel de lucruri. Purtarea aceasta ar frânge inima maică-ti.

— Tot aşa şi-a pierdut şi ea vremea cu un tânăr ca acesta... şi a sfârşit prin a se căsători cu el.

Se uită la ea cu ochii speriaţi.

— Cu cine? Cu mine! Eu n'am fost un astfel de...

— Dimpotrivă, tot ca el ai fost şi tu. Sunt informată. Nici nu se putea altfel, căci ai avut grijă să vorbeşti de nenumărate ori despre aceste amănunte. Ce altceva ai fost tu decât un tânăr tăietor de păduri care era băiat frumos şi priceput. Ei bine, Tony Schwerke este cel mai bun lucrător din fabrica ta.

— Şi ce ai de gând să faci acum?

— Nimica... Ne-am luat rămas bun, azi dimineaţă, înainte ca el să plece la lucru. S'a purtat foarte liniştit, te rog să mă crezi, până ieri. Pe urmă a declarat că va veni aci şi va zădărnici căsătoria. Ca într'o piesă de teatru...

— Evvy!

— Nu te speria... căci nu va mai veni. Işi închipue că de fapt eu iubesc pe Orvie — vreau să spun...

— Ascultă... nu cumva voi doi — nu cumva tu — s'a întâmplat ceva între...

In realitate întrebarea aceasta neformulată era subiectul adevărat al conversaţiei lor de acuma. Se uitară unul la altul. Nu se putea decide să pronunţe cuvintele care-i muriseră în gât. Aceasta era Evvy, fetiţa lui adorată. Mireasă, sau care va deveni foarte curând mireasă. Dar ea habar nu avea despre astfel de lucruri, prin urmare un părinte nu se cade să discute aşa ceva cu fiică-sa.

— Ba da! Aceste două silabe fură pronunţate cu o violenţă neobişnuită, ca o plesnitură de biciu.

— Sfinte Atotputernice, îl voi ucide! Pe omul acesta îl voi ucide, îl voi...

— Gusto, nu fi caraghios. Sau dacă vrei numaidecât

să ucizi pe cineva, începe cu mine. Este singurul lucru cuminte pe care l-ai putea face.

Se simţea îngrozit de apropierea acestei femei pe care nu o mai cunoştea:

— Nu se poate ca acum să mergi înainte şi să te căsătoreşti cu Orvie. Nu se poate să te căsătoreşti cu un bărbat care — pe care nici cel puţin nu-l iubeşti — şi nici nu-l poţi suferi în apropierea ta. In orice caz — sfinte Doamne — n'ar fi un procedeu corect faţă de el... Nu pentrucă m'ar interesa chestiunea aceasta...

— Vorbeşti şi tu ca personagiile din romane. Orvie îmi este destul de simpatic. Cine poate afirma contrariul? Ne vom înţelege foarte bine. Mă iubeşte enorm.

— Acesta nu este felul în care o fată s'ar putea mărita. Tu nu te poţi mărita în felul acesta. Nu voi...

Se uită la el. Imprejurul buzelor îi tremură un zâmbet ironic. Din ochii ei mari şi desamăgiţi se uitau acum la el cei douăzeci şi cinci de ani de viaţă casnică, plină de desamăgiri şi amărăciuni ascunse.

— Vrei să mă căsătoresc cu Tony?

— Sfinte Atotputernice, Evvy, doar nu...

— O, aş dori atât de mult...

Se auzi o bătaie în uşă şi dincolo de ea un chihotit vesel. Foşnet de rochii şi râsete înfundate. Era Amanda Bremmer şi celelalte fete, cu pălăriile lor pitoreşti. De jos se auzeau primele acorduri ale orhestrei lui Len Hartman din Milwaukee.

Tum-Tum-ta-tum. Tum-Tum-ta-tum. Tum-ta-ti-TAH-ti-tum-TAH-ta-ta-THUM.

In aceeaş clipă ochii lui Evvy se lărgiră din pricina spaimei şi o băşicuţă albă de spumă îi apăru în colţul gurii, făcând-o să-şi ducă degetele la buze.

— Dragă, Gusto, mă tem că voi... şi se repezi în-

tr'un suflet spre camera de baie. O auzi că începe să vomiteze. Dete fuga spre ea, ca s'o susţină, dar îi făcu semn s'o lase în pace: Spune-le că vin numaidecât... murmură ea. Gusto se apropie de uşă şi strigă, fără s'o deschidă:

— Un minut vă rog; numai un singur minut.

Evelyn se întoarse în cameră.

— Imediat; un singur minut şi voi veni.

Glasul ei părea acum liniştit şi răsuna limpede. Se apropie de oglindă şi luând un puf de pudră şi-l trecu peste obraz, peste bărbie şi în lungul nasului. Îşi udă degetul cu vârful limbii şi îşi netezi sprâncenele. Se ciupi cu putere de amândoi obrajii, îşi muşcă buzele şi şi-le umezi. Obrazul udat de lacrimi de acum câteva clipe, părea îmbujorat uşor şi ochii îi străluceau: Tată, deschide uşa.

Descuie uşa şi fetele se repeziră în stol spre ea, debitând tot felul de exclamaţii şi de adjective măgulitoare. Mâinile grăbite începură să-i aşeze vălul, trena rochiei şi-i puseră în braţe un buchet de crini albi. Amanda Bremmer, aprinsă la obraz, era îmbrăcată într'o rochie trandafirie. Celelalte patru fete erau în rochii albe de tull, îmbrăcate peste un combinezon de mătasă verde, albastru palid, galben şi de coloarea orhideelor.

Mica procesiune se formă numaidecât. O clipă se opriră în capul scării elegante. Mâna lui Evvy se odihnea pe braţul tatălui ei. Cu obrazul lui frumos şi rumen şi cu statura lui atât de impunătoare, Barney putea trece drept mire. Hallul şi cadrele tuturor uşilor păreau pline de oamenii care ridicaseră obrazele spre ei. Datorită celor cinsprezece ani de serviciu în birouri, Josie Sinnott venise să vadă căsătoria fiicei stăpânului ei, dar în loc să stea în umbră, se strecurase mai aproape, aşa că

acum era exact la picioarele scării, proptită de balustrada elegantă şi în apropierea panglicei albe de mătasă care forma un fel de naos pentru miri. Obrazul ei nerăbdător, cu ochelarii lucitori încălecaţi pe nas, fu primul pe care Barney îl văzu, în clipa când se opri în capul scării, cu fiică-sa la braţ.

„Ia te uită, căţeaua aceasta bătrână! îşi zise el în timpul cât se uita mulţumit şi foarte elegant împrejurul său. Cred că trece printr'o emoţie indirectă, când vede pe alteineva că se mărită. Ar trebui să-i tragă cineva un picior sdravăn, pentrucă îndrăsneşte să se strecoare în felul acesta printre oameni. Probabil mâine la fabrică va începe să-mi vorbească despre ceremonia asta, aşa că va trebui să i-o retez numaidecât".

Dar se întâmplă că a doua zi el însuş se văzu obligat să vorbească despre acest subiect, cu toate că n'ar fi dorit. Se simţea nemulţumit de tăcerea acestei femei care de obiceiu era întotdeauna atât de vorbăreaţă.

— Cum ţi-a plăcut căsătoria? întrebă el cu sfială.

— O, a fost foarte frumoasă. Evvy arăta foarte bine.

— Atâta tot? întrebă el şi se uită la ea zâmbind.

Josie scuturâ din cap ca un cal, cum avea obiceiul.

— Uneori îmi vine să cred, că sunt situaţii şi mai neplăcute, decât să rămâi fată bătrână.

Marşul nupţial, încurajat acum de prezenţa miresei, deveni triumfal. Trena rochiei lui Evvy, vălul ei de mireasă se auzeau foşnind în josul impunătoarei scări a hallului. In salonul elegant, aproape de cămin, se vedea strălucind un glob roşu care în realitate era obrazul lui Orvie.

După cununie toată lumea spunea că Rev. Sa J. Howard Paley s'a întrecut pe sine însuş. Se bucura de marea favoare a doamnei Glasgow care era o ne-

ostenită colaboratoare a lui — pentru operele caritabile — mai ales de vreo zece ani încoace. Rev. Sa J. Howard Paley întrebuinţă cuvântul *conjur* care făcu pe Evvy să tresară.

— Vă conjur, în această clipă, când sunteţi gata să faceţi pasul solemn şi sacru, vă conjur, dragii mei copii...

In această clipă ar fi fost zadarnic să încerci să întâlneşti privirile lui Orvie, deoarece se uita la Rev. Sa Paley, iar ochii lui albaştri spălăciţi păreau sticloşi, şi obrazul roşu, mai roşu decât întotdeauna. Arăta exact ca un copil de şcoală care a fost dojenit de învăţătorul său. Ochii lui Evvy întâlniră pe ai lui Barney. Pleoapa dreaptă îi tresări, făcându-i un semn abia perceptibil; clipirea aceasta, mai mult decât lacrimele de acum câteva minute, sau zâmbetul ei chinuit şi obrazul caraghios al doamnei Emma Louisa, sau glasul tunător al Rev. Sale Paley, făcură pe Barney Glasgow să încleşte din pumni şi obrazul să i se aprindă de primejdioasa revoltă stăpânită ce clocotea într'ânsul. In această clipă simţea pornirea nestăpânită de a ridica pumnul învelit în mănuşa de coloarea levănţichii, ca să se repeadă printre invitaţi şi să lovească odată pe Rev. Sa Paley în obrazul sanctimonios, apoi în obrazul buhăit şi roşu al lui Orvie, să pocnească odată pe Emma Louisa peste fălcile udate de lacrimele stoarse de emoţie şi să se întoarcă spre obrazul solemn şi serios al lui Bernie care în gând îşi făcea socoteala, cu cât ar fi reuşit el mai bine în aranjarea acestei ceremonii, ca apoi să-l miruiască şi pe el cel puţin odată.

— ...soţ şi soţie.

„Felicitările mele... Sărută mireasa... Adorabil... Bunicule... Ia te uită la ea, cum roşeşte... Felicitările mele... A fost adorabilă... Adorabilă..."

Examinară darurile care erau înşirate în mod barbar pe o masă din bibliotecă. Pe urmă desfundară şampania, care avea un gust ciudat şi părea acră, acum în miezul zilei. Urmară pateuri de puiu, mazăre verde, îngheţată, tăiată în forme meşteşugite şi impresionante. Evvy îmbrăcată într'o rochie cafenie de mătasă, pentru călătorie, cu o voaletă pe care erau brodate omizi — voaleta la modă — plecată peste balustrada galeriei din hall, în mână cu buchetul de mireasă, uitându-se la obrazele şi mânile invitaţilor ridicate spre ea. Apoi ridică braţul şi-l aruncă. Florile descriseră un arc în aer. Se auziră ţipete şi se făcu înghesuială. Fără să vrea, Bernie repezi braţul în sus, când văzu buchetul că trece pe deasupra capului său, deşi numai domnişoarele de onoare trebuiau să se aţină în calea lui. Rămase nemişcat şi părea puţin caraghios, în braţe cu uriaşul buchet legat cu panglici.

— Bernie! Bernie va fi primul care vine la rând!

Amanda Bremmer, fata bucălată şi urâtă încercă să i-l smulgă din mână şi râse încrezută. Reuşi să i-l ia şi se depărtă cochetă. Dar Bernie nu o urmări. Astfel fata scoase un ţipăt uşor şi se refugie în camera din apropiere, ca şi când ar fi vrut să se ferească din calea lui.

Începu o răpăială de pantofi, de fire de orez şi alte simboluri banale a căror semnificaţie nu o cunoşteau nici ei tocmai bine, şi imediat după aceea invitaţii se simţiră învăluiţi de atmosfera care coboară de obiceiu asupra nuntaşilor în timpul amiezii, după ce principalii eroi au ieşit din scenă.

Timp de două săptămâni Barney umblă ca prin vis prin Butte des Morts. Căsătoria fiicei sale îl întristase în mod cu totul neobişnuit şi-l năucise puţin. Scena

desfăşurată între el şi Evelyn îl făcuse să uite pentru un timp propriile sale preocupări din ajunul căsătoriei acesteia. Swan deveni din nou un prieten din tinereţe şi un funcţionar de încredere a cărui utilitate se apropia de sfârşit; Karie o fiinţă credincioasă şi muncitoare; Lotta o fată drăguţă. „Cu toate acestea va trebui să fac ceva în interesul lor", îşi zise el. Fără îndoială trebue să fi fost nebun, ca să vorbesc în felul în care am vorbit cu ei".

A doua zi după căsătorie, trecu în uriaşa sală a maşinilor. Tony Schwerke. Fiul bătrânului Anton Schwerke. Fiul unui lucrător dela fabrica de hârtie. Bătrânul Anton fusese cam de vârsta lui însuş. Murise acum un an sau acum doi ani. Băiatul acesta trebue să fie de douăzeci şi doi sau douăzeci şi trei de ani. Barney se învârti prin sală, stete de vorbă cu supraveghetorul maşinii şi se prefăcea că a venit în obişnuitul său turneu de inspecţie.

— Hei, Fred.

— Ce faci, domnule Glasgow?

— Cum merge?

— O, n'am niciun motiv să mă plâng.

— Lucrezi cu echipă completă, nu-i aşa?

— Da, aproape completă.

— M'am gândit că dacă timpurile acestea grele vor continua şi vom fi obligaţi să reducem fabricaţia, ei care sunt de vârsta duinitale vor trebui la rigoare să se mai odihnească şi să cedeze locul celor mai tineri. Dar — hum — tânărul cela de colo cine este? Al treilea lucrător?

Fred se uită spre valţul de pâslă şi oţel, unde Tony Schwerke era la celălalt capăt al uriaşei maşini şi stârcea în pumni primii metri de hârtie albă ce ieşiseră de pe

valţul calandrului. Tocmai potrivise valul de hârtie pe uriaşul sul de metal. Era desculţ. Pantalonii îi erau sumeşi peste gleznele delicate. Era cu cămaşa deschisă la piept, cu mânecile ridicate până din sus de coate. Plecându-şi şi întinzându-şi trupul, mişcându-se din loc în loc şi îndoindu-se, părea că în mişcările lui se reflectează forţa uriaşă a acestei maşini pe care o supraveghia. Iţi făcea impresia unei forţe stăpânite şi conştiente de capacitatea ei. Mişcările lui erau uşoare, repezi şi sigure. Barney se gândi la Orvie, în comparaţie cu băiatul acesta. Un credincios câine ciobănesc alături de un cal de curse. Un tânăr adorabil... cu înfăţişare de semizeu... un admirabil specimen omenesc... adorabil... numai dragoste... ca şi Lotta.

— Acesta este Schwerke.

— Care Schwerke?

— Tony Schwerke. Al treilea lucrător. Este cel mai bun lucrător pe care-l avem. Doar îl cunoşti. Fiul bătrânului Schwerke care a murit.

I se păru că Fred se uită la el mirat. Probabil cunoştea toate amănuntele jocului de-a-baba oarba al lui Evvy cu tânărul acesta.

— Al treilea lucrător trebue să fie tânăr. Trebue să fie iute de mână, când trece valul de hârtie peste valţ. Cred că nu e nevoie să vă mai spun astfel de vorbe, sfârşi Fred şi începu să râdă cu oarecare sfială.

Barney presimţea că s'a făcut puţin de râs şi se depărtă numaidecât. Apucă spre celălalt capăt al sălii. Voia să vorbească cu băiatul. Valul de hârtie venea acum domol şi se înfăşura într'un sul uriaş. Hârtia mototolită fusese adunată într'un coş şi dusă din nou la bătătoarele unde trebuia s'o facă pastă. Aci nu se risipea nimica. Fără să spună ceva, întinse mâna după

o bucată de hârtie albă. Schwerke rupse o fâşie care atârna şi i-o întinse. Barney o ţinu în lumină şi cercetă filigrama care fusese imprimată în hârtia umedă de către sulul din cealaltă sală. Apoi o smâci repede cu amândouă mânile, ca să-i încerce rezistenţa. Băiatul nu se mai uita la el demult.

— Marfă bună şi albă, declară Barney, fără să ştie ce să zică.

Schwerke nu răspunse.

— Credeam că hârtia aceasta trebue presată în mod special.

Tânărul clătină din cap, dar nu se întoarse spre el.

„Ei, firea-i afurisit, las' că te fac eu să vorbeşti", îşi zise el.

— Cum te cheamă?

— Ştii foarte bine, cum mă cheamă.

Obrazul lui Barney deveni roşu ca o flacără, din pricina revoltei.

— Ia ascultă, cu cine crezi că vorbeşti?

Schwerke îşi îndreptă trupul, se apropie de el şi se opri. Era tot atât de înalt ca şi Barney. Ochii lui — ochii negri ca de ţigancă ai mamei lui — se uitară drept în luminile ochilor lui Barney.

— Dacă vrei să merg la Van der Boogaart şi să-mi dau demisia, sunt gata s'o fac şi asta. Obrazul lui chinuit strălucea de mândrie. In ochii aceştia ai lui, Barney descoperi aceeaş clipire pe care o văzuse în ochii lui Evvy, în ziua cununiei, exact când fetele începuseră să bată în uşa ei. Toată moştenirea irlandeză din temperamentul lui şi tot sentimentalismul său îi năvăli în suflet dintr'odată. Ridică braţul şi puse mâna pe partea de sus a braţului lui Tony Schwerke care tresări ca un resort de oţel. Il bătu cu palma îndoită pe braţ.

— E în perfectă regulă, Schwerke, zise el şi-şi continuă drumul.

Vreme de zece zile se aşeza la masă, dimineaţa, la amiază şi seara, împreună cu Emma Louisa şi Bernie. Asculta la ce spune soţia sa despre casa lui Evvy. Casa pe care le-o dase ca dar de nuntă, era la un pas de ei. Lui Evvy îi venise ideea năstruşnică să-şi clădească o casă tocmai la capătul peninsulei, care în timpul verii era o fâşie de pământ acoperită cu tot felul de buruieni, iar în timpul iernii un fel de deşert acoperit de zăpadă. Milionarii din Butte des Morts nu se gândiseră să-şi clădească locuinţele atât de departe, pe vremea când îşi instalaseră fabricele în Butte. Spuneau că este prea departe de centrul oraşului. Afară de asta terenul era încunjurat de apă din două părţi. Uneori copiii făceau excursii până la capătul peninsulei. Indrăgostiţii care se plimbau noaptea cu cabrioletele până la capătul străzii, rămâneau de multe ori până târziu noaptea în timpul verii. Emma Louise reuşise să răcorească entusiasmul lui Evvy pentru această regiune, şi ca nu mai stăruise.

Intr'o după amiază Barney veni cu cabrioleta lui trasă de cei doi cai negri până aci, şi oprindu-se se uită un moment. Terenul era pe marginea apei şi era din două părţi încunjurat de apă. Nicăiri în Butte des Morts nu se găsea un teren care să se poată compara cu acesta. Se gândi că dacă într'o bună zi oamenii vor începe să se plimbe cu automobilele până aici — căci era foarte probabil că cei din oraş să înceapă să-şi procure automobile, exact cum îşi procurau acuma caii, cabrioletele şi brecurile — va fi foarte bine să ai o casă care să fie departe de pavajul străzii. Aci nu se auzea niciun fel de sgomot, afară de valurile uşoare care clipoceau pe ţărm.

Lui Swan îi va face plăcere să aibă o căsuţă pe terenul acesta. O bucată frumoasă de teren, o grădiniţă unde să poată cultiva legume şi flori, aşa cum le cultiva şi la Ridge. Swan, Karie şi Lotta, toţi împreună şi mulţumiţi. Departe de ochii care ar încerca să-i urmărească. Să-i urmărească? Dar de ce anume?

Se întoarse acasă şi se simţi mai uşurat şi mai vesel decât se simţise dela căsătoria lui Evelyn încoace. Fusese neliniştit, supărăcios şi dormise prost. Se opri cu cabrioleta în faţa casei învăluite în înserarea acestei zile de Decembrie. Ar putea într'un fel oarecare să aducă vorba despre afacerea asta. Emma Louisa trecuse pe la casa fiicei sale, ca să aranjeze lucrurile, aşa cum ar fi preferat Evvy să fie aranjate. Soţii Orville Bremmer erau aştepţi să se întoarcă din călătoria lor de nuntă, în preajma Crăciunului. Până atunci nu aveau mai mult de două săptămâni.

— In timpul din urmă m'am gândit la Swan.

Doamna Emma Louisa ţâfni pe nări. Ea n'avusese niciodată o părere prea bună despre prietenul din tinereţe al soţului ei. Vorbea despre el, spunând „suedezul acela".

— Ce mai este acuma cu el? întrebă ea pe un ton, ca şi când înainte de asta ar fi avut nenumărate neajunsuri din pricina lui.

— Nimic deosebit. Swan a început să îmbătrânească.

— Aşa se întâmplă cu noi toţi, răspunse doamna Emma Louisa graţioasă.

Nu încercă s'o contrazică.

— Acum este prea bătrân pentru ca să mai poată lucra în codru. Stând acolo împreună cu fiică-sa Karie şi cu nepoată-sa, înseamnă că ei nu s'au ales cu nimic din viaţă. Eu îi datorez foarte mult lui Swan.

— Ce vârstă are fata aceasta?

— Huîm? întrebă el distrat.

— Te-am întrebat, ce vârstă are fiica aceasta a lui, despre care spui că n'a înţeles nimic din viaţă, trăind acolo la Iron Ridge.

— O, Karie! De, să vedem, Karie trebue să aibă în orice caz treizeci şi cinci — treizeci şi şase de ani. Este o femeie voinică, o suedeză dintre acelea cu pumnii cât maiele şi cu un obraz ca o tingire. Cu toate acestea este o femeie cumsecade şi ar vrea ca fiica ei să facă ceva în viaţă. Eu n'o condamn de loc din pricina asta. Fata este foarte drăguţă.

— Ce vârstă are fata ei?

— Probabil şaptesprezece, optsprezece ani, cam aşa ceva. Este mai tânără decât Evvy.

Emma Louisa respiră ceva mai uşurată:

— Şi ce crezi c'ai putea face pentru ele? Doar cel mult să le scoţi din rosturile lor şi să le faci să nu se mai simtă la îndemână.

— De, nici eu nu ştiu ce să zic, dragă Em. M'am gândit că poate ar fi bine să-i aduc pe toţi aci în Butte des Morts. Swan are o rană la umăr care ar trebui îngrijită. De aci înainte nu va mai putea lucra multă vreme şi atunci ce vor face? Femeile lucrează la hotelul din Iron Ridge. M'am gândit că eventual femeii i-aş putea da o slujbă aci în fabrică şi pe fată s'o trimit la liceul comercial, ca să înveţe ceva... sau să devină stenografă.

Bănuiala care adineaori se liniştise, tresări din nou în privirile doamnei.

— Cum arată Karie aceasta? Poate i-aş putea da de lucru aci în casă, sau eventual la spălătorie, dacă va fi bună de ceva. Sau să lucreze în casa lui Evvy. Crezi că ar putea fi bună ca ajutoare?

„Fii cu băgare de seamă", îşi zise el când simţi că obrazul începe să i se aprindă din pricina revoltei. „Fii cu băgare de seamă".

— O, Em, e foarte drăguţ din partea ta. Totuş eu cred că femeia aceasta ar prefera să fie independentă şi să lucreze în fabrică. Nu cred ca ea să fi făcut vreodată gospodărie... înţeleg în afară de casa ei. Uite ce; voi scrie lui Swan să ne trimită o fotografie a ei, aşa că vei putea s'o vezi cum arată.

Trimise lui Karie o scrisoare, împreună cu o sumă de bani (mai mare decât ar fi trebuit) şi-i spuse să se fotografieze numaidecât. Scrisoarea o dictă domnişoarei Josie Sinnott. La o săptămână după aceea într'o dimineaţă găsi plicul cu firma fotografului la el pe birou, sosit odată cu scrisorile din ziua aceea.

— Aceasta este fotografia după care ai scris, zise Josie Sinnott. Se uită la fotografie şi începu să râdă cu hohote. Karie îşi frizase părul, îşi îmbrăcase cea mai frumoasă rochie cu picăţele şi cu guler înalt şi strâns împrejurul gâtului, iar în faţă părul şi-l pieptănase cu un burlan de crepeu. Ochii ei sinceri se uitau la el. Oasele puternice ale obrajilor, gura mare, obrazul ei cumsecade de rurală, era tot atât de impresionant ca şi al lui Swan şi tot atât de lipsit de prefăcătorie. Odată cu fotografia, a sosit şi o scrisoare, adăugă Josie. Glasul ei părea nemulţumit. Ce o fi având? se întrebă Barney. Luă scrisoarea în mână. Văzu că este o scrisoare plină de efuziuni, sinceră şi neprefăcută, ca însaş Karie.

Draga Domnule Glasgow,

iau tocul în mână ca să-ţi spun că mi-am făcut fotografia aşa cum mi-ai poruncit şi sper că-ţi va plăcea. Cred că este bună dar eu sunt întotdeauna puţin nurfoasă *când mă fotografiez aşa că mi se pare c'arăt prea serioasă. Arăt mai bine când încerc să zâmbesc dar dumneata mă vei putea recunoaşte şi aşa şi vei*

ştii că sunt eu iar dacă nu-ţi va plăcea n'ai decât s'o trimiţi la mansardă ca să sperie şoarecii ha-ha-ha. Mi-ai trimis atâţia bani încât eram gata să-ţi trimit jumătate din ei înapoi dar m'am gândit să-ţi fac o surpriză şi să-ţi trimit şi o fotografie de a lui Lottie pe care o anexez la această scrisoare mi se pare foarte frumoasă şi toată lumea este de această părere uită-te ce frumos zâmbeşte dar cu toate acestea nu din pricina gurii care este închisă ci a ochilor care sunt atât de trişti încât aproape mi-a venit să plâng când am văzut-o. Cred că nu te vei supăra c'am comandat şi fotografia lui Lottie. Dar deocamdată ajunge atât pe aici este vreme frumoasă şi zăpadă mare tata se simte foarte bine deşi braţul îl supără din când în când dar nu se plânge niciodată căci ştii foarte bine cum este Swan bătrânul viking cred că ajunge atâta Lottie se simte bine şi-ţi trimite salutări afectuoase ca şi mine şi multe mulţumiri pentru amabilitatea dumitale. Sper să vă vedem în curând aci la Ridge.

a dumitale prietenă
KARIE LINDBECK.

Începu să răscolească scrisorile şi se uită în lungul biroului.

— Iat'o! zise Josie cu glasul rece şi-i întinse fotografia lui Lottie.

Era fotografia care o reprezenta cu capul şi umerii ei adorabili împrejurul cărora era drapat vălul de tull al fotografului, pentru a forma un fondal diafan. Se uita de-a-dreptul la spectator, pe sub genele lungi, căci bărbia era puţin plecată în jos.

— Sunt fotografii bune? întrebă Josie cu superioritate.

— Da, destul de bune pentru un fotograf de provincie. Sunt fetele lui Swan; probabil le cunoşti.

— Nu ştiam că are o fată atât de tânără ca asta.

— Tânără? Bine dar Karie a trecut demult de treizeci de ani.

După ce termină cu examinatul fotografiilor, le lăsă din mână.

— Nu m'am referit la ea.

— O, vorbeşti despre cealaltă... pe care o cheamă

Lotta. Fata ei. Da. Aceasta este nepoata lui. Este o codană drăguță, nu-i așa?

— Eu n'aș putea afirma despre ea cu certitudine că este drăguță, răspunse domnișoara Sinnott pe un ton semnificativ, exact cum n'ai putea spune despre o fotografie a lui Lillian Russell că ar fi drăguță sau pe vremea când eram la școala superioară, despre Helena a Troiei sau despre Cleopatra.

Încercă să nu pară că este mulțumit de cuvintele ei.

— Ei, haide, Josie! Aceasta este o mică suedeză din miazănoapte. Fotograful a retușat placa. Cu toate acestea aș putea spune că fotografia nu redă coloarea obrazului ei, așa fel ca să ți-o poată sugera. Aceasta este extraordinară; are un obraz ca o petală de trandafir și niște ochii căprii care te fac să tresari, deoarece părul îl are blond — nu exact blond ci de coloarea mierei proaspete când o storci din faguri și te uiți la ea în lumină... Se opri speriat și se prefăcu că tușește. Este o fată foarte frumoasă, dacă stai să te gândești cum arată mama ei.

Domnișoara Sinnott se uită la el într'un fel ciudat.

— Aceasta este fata despre care spuneai că ai vrea să învețe stenografia?

— Umda!

— Într'un birou s'ar potrivi destul de bine.

Va să zică acesta este motivul. Nu mai avea nevoie să afle și altceva. Împrejurarea aceasta justifica atitudinea lui calmă și triumfătoare din ultimele zile, clocotul de veselie stăpânită, după întoarcerea lui din Ridge. Josie n'avea habar de funcțiunea glandelor, dar cu toate acestea înțelegea că un suflu de viață nouă, de noi nădejdi, o revenire a tinereței sau a desamăgirilor tinereței începuse să clocotească adânc în sufletul omului acestuia care era în pragul vârstei, și îl făcea acum să trepideze.

Își închise carnetul de stenografie, își înfipse creionul în păr și se apropie de ușa pe care o deschise și o închise cu o înspăimântătoare liniște.

Barney așteptă o clipă fără să se miște. Pe urmă ochii i se opriră din nou asupra fotografiei, așa ca din întâmplare. Va să zică Helena din Troia? Prin urmare nu greșise. Plecă ochii spre ea. Ochii mari și umezi ai fetei se uitau de-a-dreptul în ochii lui, iar pe buze îi tremura un zâmbet sfios. Se plecă repede, exact ca un copil, și sărută fotografia.

Deschise un sertar al biroului și băgă fotografia Lottei înăuntru. In sertarul acesta era un revolver, o sticlă de coniac Bourbon, o copie a testamentului său, un mic carnet legat în piele în care erau însemnate diverse adrese, și o fotografie aproape ștearsă a lui Nellie Glasgow. Impinse sertarul și-l încuie.

12.

Doamna Emma Louisa făcea planuri măreţe în vederea Crăciunului şi a apropiatei întoarceri a tinerilor căsătoriţi. Pentru Ajunul Crăciunului invitase familia Bremmer la masă — Bremmer mére, Bremmer père şi Amanda care trăgea nădejdea lui Bernie. Barney se gândea melancolic la anii ce-l vor aştepta de aci înainte, cu dineurile săptămânale în familia Bremmer. Se simţea ca şi când ar fi fost prins în cursă. In timpul cinei doamna Emma Louisa le anunţă programul pe care-l pregătise.

— După căsătoria aceasta a lui Evvy, mi se pare că mă simt mai odihnită, începu ea cu glasul plângăreţ. Presimt că va trebui să ofer o compensaţie prietenilor mei, pentru timpul cât nu m'am putut ocupa de ei. Am pierdut luni de zile, cu pregătirea trusoului şi cu organizarea seratelor în cinstea noii ei familii. Sunt convinsă că mă voi alege cu multă recunoştinţă din partea ei pentru această osteneală. Familia Bremmer va veni Vineri — evident i-am invitat şi pentru dineul din ajunul Crăciunului, dar m'am gândit că nu vom fi decât noi şase...

— Va veni şi Amanda? întrebă Bernie cu glasul răstit.

— Ei cum, firește că va veni!

Bernie zâmbi mulţumit.

— Vineri seara este întrunirea săptămânală a mem-

brilor Clubului Tinerilor.

— O, Bernie, nu se poate să lipseşti.

— Aşteaptă şi vei vedea, dacă se poate sau nu.

Barney se uită mulţumit la fiul său.

Emma Louisa făcu o mutră de martiră.

— Cred că până acum ar fi trebuit să-mi dau seamă, că nu pot conta în nicio împrejurare pe concursul familiei mele. Reverenţa Sa Paley mi-a spus chiar în ziua cununiei lui Evvy: „Doamnă Glasgow, dacă în cariera mea am văzut vreodată o femeie care să fie martira familiei sale, atunci această femeie eşti dumneata", şi s'a uitat la obrazul meu.

— A fost o atenţie extrem de delicată din partea lui, răspunse Barney.

Abătută, doamna Emma Louisa continuă să-şi mănânce excelentul cotlet de viţel.

— Joi seara vor veni la noi la cină.

— Cine? ţipă Barney.

— Reverenţa Sa Paley, cu doamna Paley şi Shadrach, împreună cu Esther.

Prin minte îi trecu o inspiraţie subită:

— Uite ce, Emma Louisa, îmi pare rău că eu nu voi fi acasă, deoarece mâine seară sunt obligat să plec la Iron Ridge.

Trădată în felul acesta de cei doi bărbaţi ai casei, martira declară că presimte c'o vor apuca durerile de cap şi refuză desertul, reuşind să atragă atenţia asupra ei, când ceru cameristei să-i aducă ploasca cu apă caldă, sărurile aromate, un ceaiu de muşeţel, amoniac şi câteva buline. Glasul îi tremura din pricina suferinţei. Imediat după aceea se retrase în camera ei şi adormi somn adânc, căci era perfect sănătoasă, în timp ce Barney asculta pocnetul surd al maşinilor de măcinat lemnul, care venea

de dincolo de fluviu, şi svâcnelile de mulţumire ale propriei sale inimi.

Tot drumul până la Ridge îşi zise c'a plecat de acasă pentru a se convinge cum merg lucrările de reclădire ale cantonamentului care arsese. Ca şi când unul dintre cei cinzeci de oameni pe care-i avea acolo, n'ar fi putut să-i facă un raport. Imediat ce se urcă în tren, se simţi asediat de aceleaş îndoieli şi temeri, ca şi înainte de asta. Josie Sinnott se încruntase, când primise ordinul să-i comande compartimentul salon. Toată viaţa am fost strunit şi tiranizat de o adunătură de femei cu ceafa groasă, îşi zise el cu amărăciune. De maică-sa, de soţia sa, de fiică-sa şi de stenografa pe care o avea. Toată viaţa s'a lăsat să-i poruncească femeile. I se păru că vede chipul împăcat al Lottei şi sfioasa acceptare a fiecărui cuvânt pe care-l pronunţa el. „O, domnule, Glasgow!" Şi privirile ei pline de adoraţie. Pe cinstea mea, iată ce caută un bărbat la o femeie.

La două ceasuri după sosirea la Ridge, hotărârea lui era luată. Găsi pe Swan chinuit de dureri.

— Doctorii aceştia habar n'au de meseria pe care o fac. Ţi-au dat o alifie, protestă Barney. Ascultă; va trebui să vii cu mine.

— Nici nu mă gândesc să merg să mă arăt unui doctor din Escanaby.

— Dă-l încolo de Escanaby! Vom merge la Chicago.

— Cine?

— Tu! Şi eu. Şi Karie şi Lotta, noi toţi. Vom pleca la Chicago, ca să stăm de vorbă cu cel mai bun doctor ce se găseşte în acest oraş, şi vom petrece câteva zile cum n'ai mai pomenit până acum în toată viaţa ta de cârtiţă; ce zici de asta?

Cu totul pe neaşteptate, întocmai ca atunci când

te pomeneşti învăluit în razele calde ale soarelui, îşi aduse aminte că el este om bogat, un om foarte bogat, cel mai bogat om din miazănoapte. Obiceiurile zilnice care durau de ani întregi şi ocupaţiile îl făcuseră să uite de această realitate. Numai rareori, cum se întâmplă şi de astă dată, părea că o celulă din conştiinţa lui se deschide, şi dintr'ânsa se repede un fel de rachetă care răspândeşte împrejurul lui o puzderie de stele, calde, strălucitoare şi încărcate de energie electrică. Trebuia să-şi repete în gând:

„— Eu îmi pot permite orice-mi trece prin gând. Am atâţia bani, încât pot face tot ce doresc". In schimb nu cerea altceva, decât să poată vedea obrazul Lottei, când îi va spune ce are de gând să facă.

Inainte de toate vorbi cu Brotschneider, directorul dela Ridge House. Dar nu trebuia ca neamţul acesta să-l înţeleagă greşit:

„— Voi lua pe Swan cu mine la Chicago, ca să vadă ce are la umăr. Imi este prea vechiu prieten, ca să-l pot lăsa să sufere în felul acesta".

„— Domnule Glasgow, dumneata eşti un bărbat foarte cumsecade. Nu sunt mulţi în situaţia dumitale care să se gândească în felul acesta la un vechiu prieten".

„— O, nu face nimica. Să-ţi spun adevărul: mi se pare că bătrânul ar trebui să se mai odihnească puţin, căci i-a sosit şi lui vremea. I-am făgăduit că voi lua şi fetele cu noi, pentru o scurtă vacanţă, ca să aibă grijă de el. In Butte des Morts ne vom opri, ca să luăm şi pe doamna Glasgow".

„— Asta înseamnă că aci la restaurant voi rămâne fără personalul de care am nevoie, domnule Glasgow".

„— In oraş se găsesc destule fete care vor primi bucuroase slujba", ripostă Barney.

Un vagon special. Un vagon ca un apartament. Totul fusese hotărât, odată cu drumul la Chicago. Acesta era felul în care înţelegea el să procedeze. Telegrafiase şi totul se făcuse fără greutate.

Dorea s'o vadă în alt mediu, dorea s'o vadă departe de Ridge, departe de Ridge House, s'o scape de uniforma aceea nesuferită de chelnăriţă şi de tăvile care erau destul de grele, pentru a fi purtate de un cal de povară.

Când spuse celor două femei, Karie începu o serie de proteste pornite din punct de vedere practic, imediat ce înţelese despre ce este vorba.

— Chicago! Asta nu se va putea în niciun caz. Em nu mă poate înlocui în slujba de chelnăriţă şefă, decât cel mult la o singură masă sau două. Işi pierde numaidecât capul. Brotschneider nici nu va vrea să audă de aşa ceva. Este foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Glasgow, şi să nu vă închipuiţi despre mine că nu sunt în stare să apreciez generozitatea dumneavoastră, dar cu toate acestea...

Lotta se mulţumise să se uite la el şi să exclame:

— O, domnule Glasgow!

Nu dorea altceva decât să impresioneze pe fata aceasta rece şi liniştită. Ar fi vrut să facă paradă, exact ca un băiat când primăvara se urcă într'un măr şi se lasă cu capul în jos, ţinându-se numai cu genunchii de o creangă.

Toţi trei — Swan, Karie şi Lotta — rămaseră atât de năuciţi de cuvintele lui, încât păreau aproape indiferenţi.

Se vedea destul de bine că Karie ar fi vrut să plece. Dar ceva mai puternic decât dorinţa ei, o făcea să ezite. Pe umerii obrazului îi apăruseră două pete mari roşii, iar degetele ciotoroase frământau şorţul.

— Eu şi Lottie suntem obligate să ne prezentăm la slujbă. Dar afară de asta, gândeşte-te la cheltuieli.

— Asta mă priveşte numai pe mine.

Karie aruncă o privire plină de înţeles spre fiică-sa:

— Ce va zice lumea, când va vedea că ne-ai luat cu dumneata?

— Ui-te ce Karie, vorbele acestea ale dumitale mă miră foarte mult. Dacă nu pot lua pe fiica şi nepoata unui vechiu prieten la o mică plimbare, înseamnă că lumea a început să judece tocmai de-a'ndoasele.

Lotta încleştă din fălci şi buzele îi deveniră o linie subţire pe care Barney ar fi putut-o recunoaşte numai-decât, dacă n'ar fi fost atât de preocupat de propriile sale emoţii:

— Vom pleca! declară ea.

Vagonul special fu ataşat la trenul numărul unsprezece. Hainele negre de sărbătoare pe care le îmbrăcase Swan, păreau prea strâmte pentru statura lui de uriaş. Karie îmbrăcase cea mai bună rochie pe care o avea. Pe pălăria enormă avea o bufniţă adevărată. Chelnăriţa dela Ridge House ştia foarte bine ce se poartă. Edificiul acesta era cocoţat peste pieptănătura pompadour şi capul îi era învăluit într'un văl. Jacheta — adevărată minune — se potrivea tocmai bine, ca să-i cuprindă bustul opulent.

Frumuseţea Lottei reuşea să iasă în evidenţă chiar în rochia cea mai bună pe care o avea; un fel de triumf al naturei asupra artificiilor. Pălăria ei tot atât de impunătoare ca şi a lui Karie, reprezenta interpretarea de ultimă oră a ideei pe care şi-o făceau modistele din Iron Ridge despre o pălărie femeiască. Fascinatorul negru de lână care încadrase obrazul ei în seara când Karie îl invitase la cină, i se părea acum mult mai simpatic.

Purta un pardesiu închis de postav, făcut în casă. Încălţase ghete cu carâmbi de stofă, încheiaţi în nasturi şi cu vârfuri de lac. Pe dedesubt îmbrăcase flanele de iarnă, destul de groase, ca să-i ţină de cald. Dar cu toate acestea, pe sub fuste nu avea ghcomotoace, cum avea Karie, care era mult mai grasă. Amândouă se simţeau cutremurate de emoţie. Swan era mai mult speriat şi supus, decât emoţionat.

Cu ochii mari şi cu gura căscată, cele două femei admirau luxul şi confortul pe care poate să ţi-l ofere un vagon special. Se uitau împrejurul lor, se uitau la Barney, deveneau rigide şi stângace şi făceau mişcări de falsă eleganţă, cu mâinile şi cu capul.

— Ei haideţi; faceţi-vă comod! strigă Barney. Trânti lui Swan o palmă peste umărul sănătos, ciupi pe Lotta de obraz şi trată pe Karie cu o palmă sdravănă pe care i-o trânti în dos. Haideţi, ce staţi aşa speriaţi! Vă uitaţi de par'că aţi fi la închisoare, nu alteeva. Asta, fetelor, este camera voastră. Scoateţi-vă hainele şi destindeţi-vă, căci vom petrece aci vreme mai lungă.

Işi scoaseră pălăriile şi hainele. Le auzi că au început să şopotească, dar nu putea înţelege decât murmurul domol al glasurilor lor: şo-şo-şo-şo-şo-şo.

— Ia ascultaţi, fetelor; nu e frumos să şopotiţi. Veniţi încoace.

Ieşiră amândouă, umblând pe vârful picioarelor. Râdeau.

— Intreabă-l pe el...

— Nu... prefer să-l întrebi tu.

— Dă-i drumul, Lotta.

Fata se aprinse uşor la obraz:

— Ne-am întrebat... eu şi mama ne-am întrebat adineaori... tot ce-i aici — vreau să spun, tot vagonul acesta

este al dumitale? Înţeleg, că vagonul acesta este numai pentru noi? Sigur că nu se poate să fie numai pentru noi, adăugă ea repede.

Drăguţa de ea, îşi zise el. Ce faţă adorabilă.

— Fiecare colţişor este numai al nostru, răspunse el. La dispoziţia voastră. Colo este compartimentul vostru de dormit, alături de el este al meu şi dincolo al lui Swan. Iar acesta de aci este salonul.

— Nu mai intră nimenea în vagonul acesta! se miră Swan. Începuse să se uite pe fereastră la câmpurile acoperite de zăpadă care fugeau pe lângă tren. Nu se aşezase pe canapea, ci se plecase şi sta cu mâinile proptite în genunchi, cu pălăria în cap şi cu paltonul pe el, ca şi când s'ar fi gândit să sară pe fereastră din trenul care alerga cu toată viteza.

— N'au decât să încerce, dacă vor!

Ceva mai îndrăsneţe decât până acum, femeile plecară să exploreze vagonul. Începură din nou să vorbească în şoaptă şi ţipară mirate, când descoperiră mica bucătărie, şi aprinseră lumina, ca apoi să dea peste minusculul frigider. Se aşezară pe canapelele de pluş apoi săriră din nou în picioare, ca să examineze biroul. Barney luă o pernă şi o puse la picioarele Lottei. Ochii fetei străluceau şi păreau enormi, iar obrazul îi devenea când rumen, când palid. După ce-şi scoase pălăria şi pardesiul, arăta frumoasă şi tânără în bluza ei albă făcută în casă, pe piept cu un mic jabot tivit cu dantelă.

— Ce aţi zice să bem ceva? Ce părere ai Swan, crezi c'ar merge un pahar de băutură?

— Ar merge foarte bine.

Swan îşi scoase paltonul şi manevra perdeaua automată a ferestii, ridicând-o şi coborând-o mereu, ca şi când mâinile lui uriaşe s'ar fi bucurat de această jucărie.

In ochii lui albaştri însă mai stăruia şi acuma privirea aceea speriată dela început.

— Te rog, Swan, apasă butonul cel de colo.

Mâna se desprinse de pe perdeaua fereştii; descoperi butonul negru pe marginea canatului şi apăsă pe el, râzând sfios, ca un copil. O uşă se deschise. Toţi trei se ridicară în picioare, cu trupurile înţepenite. Comisionarul negru care fusese îmbrăcat în tunică albastră şi cu chipiul în cap, şi care la urcarea în tren le ajutase să-şi aşeze geamantanele, era acum îmbrăcat într'o tunică albă scrobită şi încins cu un şorţ. In mână avea o listă mare tipărită. Pe aceasta o întinse lui Barney, după ce se înclină în faţa lui şi-şi arătă dinţii cu coroane de aur.

— Vă rog, domnule Glasgow, suh!

— Haideţi fetelor. Ce vreţi să mâncaţi? Vom mânca aci în vagon. Tot ce vă doreşte inimioara.

Dar ochii strălucitori ai Lottei se tulburară din pricina desamăgirii. Dacă s'ar fi uitat la obrazul bun şi mulţumit al lui Karie, ar fi putut face aceeaş constatare.

— Nu mergem să mâncăm în vagonul restaurant?

— Nu e nevoie. Acesta este un vagon special. Putem mânca aci, fără să ne deranjeze nimenea.

— Va fi foarte bine, declară Karie pe un ton în care nu se simţea nicio convingere. Dar Lotta nu se lăsă convinsă de vorbele ei, aşa că adăugă:

— Te rog, domnule Glasgow, nu te deranja din pricina noastră. Crede-mă, eu aş prefera să mâncăm în vagonul restaurant.

— Lottie Lindbeck! se auzi protestul indignat al lui Karie.

— Da, aş dori foarte mult! stărui fata. Apoi adăugă dintr'o răsuflare: O, domnule Glasgow. In viaţa mea n'am pus piciorul într'un vagon restaurant, dar am văzut

călătorii stând în faţa ferestilor vagonului la mese, şi m'am gândit întotdeauna că ar fi extraordinar, să pot mânca şi eu odată într'un vagon restaurant, aşa cum mâncau aceia. Gura ei adorabilă se strâmbase puţin din pricina desamăgirii şi ochii i se umbriseră: Am servit întotdeauna pe alţii, aşa că m'am gândit c'ar fi bine să pot să mă aşez şi eu la o masă şi să am pe cineva căruia să-i dau comanda, ca să mă servească şi pe mine. Apoi începu să râdă sfioasă şi se întoarse sfidătoare spre mama ei.

Sfinte Atotputernice, îşi zise Barney, apoi adăugă cu glasul ridicat:

— După ce vom ajunge la Chicago, vom mânca în toate restaurantele pe care le doreşti. Mi-am închipuit că veţi fi obosite şi veţi vrea să vă culcaţi devreme, după ce aţi lucrat cât a fost ziua de lungă şi v'aţi zorit cu împachetatul.

— Cum adecă, eu obosită! protestă Karie mai îndrăsneaţă decât adineaori. Eu care de multe ori m'am culcat la trei după miezul nopţii şi eram gata cu treburile casei înainte de răsăritul soarelui!

Toţi ar fi vrut să treacă în vagonul restaurant. El plătise un vagon special şi ei voiau să mănânce în altă parte. Acum se uitau la el şi aşteptau. Vitalitatea acestor oameni părea că emană dintr'ânşii ca o puzderie de scântei. Tot vagonul era plin de scântei care roiau şi scăpărau în toate părţile.

— Foarte bine! se auzi Barney pe sine răspunzând, şi rămase îngrozit de propriul său glas. — Prin urmare vom trece în vagonul restaurant. Ce vreţi să mâncaţi?

— Stridii! răspunse Lotta, fără să mai stea la gânduri.

— Cred că nu ai de gând să mănânci stridii în restaurantul unui tren.

— De ce să nu mănânc?

— Pentrucă s'ar putea să nu fie proaspete. Ai răbdare, până când vom ajunge la Chicago, unde vom comanda o masă cu stridii la Boston Oyster House.

Toţi patru îşi apropiară capetele unul de altul. Fata sta aproape de el şi se uita peste umărul lui. Obrazul ei fraged ca o floare era atât de aproape de al lui! Ar fi putut să se întoarcă şi să-şi lipească buzele de el. Nu face aşa ceva, caraghiosule! O astfel de faptă ar tulbura toată plăcerea acestui drum.

Swan ar fi vrut să ea o costiţă şi o şuncă cu ouă.

— Nu daţi atenţie vorbelor pe care le spune tata. Dacă n'aş interveni eu, ar fi în stare să mănânce de trei ori pe zi, cafea cu lipie, cartofi prăjiţi şi şuncă. El va rămâne toată viaţa un tăietor de păduri.

— Sigur că voi rămâne tăietor de păduri; adecă de ce nu!

— Aci scrie fillet de morun — huîm — ce o fi asta? En bo-o-r-d-u-r-e? Lotta întinse degetul ca să le arate inscripţia de pe listă.

— Asta înseamnă probabil cartofi terciuiţi şi eventual împrejurul lor legume, aranjate pe o tavă.

— Să luăm asta.

Karie care era din fire mai practică, interveni:

— Bărbaţilor nu se poate să le placă aşa ceva. Este o mâncare prea fantastică.

— In cazul acesta vor putea mânca ceva mai consistent, înainte sau după această mâncare.

— Lottie! Preţurile mi se par îngrozitoare. Acesta nu este un procedeu american. Totul este marcat cu preţuri speciale.

— Luaţi ce vreţi, fetelor. Vom lua fillet de morun. Ce ziceţi să luăm un fillet mignon cu sos de ciuperci?

— O, domnule Glasgow, putem lua ţelină şi măsline?

— Sigur că da. Cu ce doriţi să începeţi? Cu supă?

Fata îşi duse un deget la buze şi păru că ezită.

— N'am putea lua ceva ce n'am mai mâncat niciodată? De pildă asta de aci? şi întinse din nou degetul spre inscripţia de pe listă: Beluga Caviar, $ 2,50. Acesta trebue să fie un fel de aperitiv, ca smörgasbord, nu-i aşa?

— Cam aşa ceva, răspunse Barney zâmbind. Ouă de peşte, dar puţin cam sărate.

— Uhum! făcu Swan şi-şi supse buzele.

— Icre pentru toţi, porunci Barney. Comisionarul notă comanda şi ridică ochii în tavan. Inainte de a trece în vagonul restaurant, bărbaţii băură câte un Rye Whisky.

— Să merg fără pălărie, întrebă Lotta, sau nu se obişnueşte aşa ceva?

Se uită la părul ei adorabil şi lucitor, şi-şi aduse aminte de pălăria făcută de modistele din Iron Ridge.

— Sigur, veţi trece dincolo aşa cum sunteţi. Probabil ar fi nevoie să vă puneţi ceva pe umeri — un şal de blană sau ceva...

— Nu e nevoie — nici n'avem niciun fel de blană, răspunse ea fără să ezite. In vagon este destul de cald, aşa că nu vom avea nevoie de nimica.

Nu ştie nici ce i-ar trebui, îşi zise el cu admiraţie. Este cu toate acestea o fată deşteaptă şi se pricepe la articole de lux, ca o mică subretă. Va mai învăţa şi de aci înainte. Va fi adevărată plăcere să-i arăţi anumite obiecte. Nu are blană. Dar va avea o zibelină. O blană de zibelină din care să apară umerii ei superbi şi părul.

— In cazul când sunteţi dispuşi — atunci „la masă întinsă!"

— Zor la mâncare, căci altfel o aruncăm! chiui Swan, simţindu-se încântat de frazele acestea simple şi obiş-

nuite, în mediul străin care-l înspăimânta.

Trecură în vagonul restaurant şi chelnărul şef le ieşi în cale, ca şi când ar fi fost membrii unei case regale.

— Poftiţi pe aici, domnule Glasgow. Sunt foarte mulţumit că vă pot servi. Totul este pregătit. Ce ziceţi de felul acesta? Sunteţi de acord?

Nimic din atitudinea lui nu părea că trădează mirare, văzând călătorii unui vagon special că vin să mănânce în vagonul restaurant.

Toţi cei din vagon se uitau la Lotta. Până şi femeile, dar privirile acestora erau ostile. Se uită o singură dată la ele, apoi se întoarse spre el şi în privirile blânde îi tremură un uşor reproş.

— Ar fi trebuit să-mi pun pălăria, zise ea mâhnită, căci văzuse că toate celelalte femei din vagonul restaurant erau cu pălării.

Avu ocazie să-i dea prima lecţie:

— Ascultă, Lotta. Să nu te uiţi niciodată la ceea ce fac sau cum sunt îmbrăcate celelalte femei. Din cauză că tu eşti întotdeauna cea mai frumoasă femeie, acolo unde te găseşti, indiferent de felul în care eşti îmbrăcată. Şi toate femeile vor dori să fie ele în locul tău.

— O, mulţumesc, domnule Glasgow. Primi foarte simplu aceste cuvinte ale lui, cum primea orice.

Ca s'o pună la încercare, comandă brânză şi alune prăjite şi cafea neagră, în loc de îngheţata ce o comandaseră ele, după ce terminară cu masa. Lotta se uită la el, apoi dete la o parte cupa cu îngheţata.

— N'aş putea să cer şi cu tot asta?

Când chelnărul sosi cu comanda, gustă şi dete de câteva ori repede din cap.

— Exact, declară ea, ca şi când ar fi confirmat un gând care o preocupa. Este mai bine, decât îngheţata

aceea dulce, după mâncarea pe care ne-a servit-o. Te face să te simţi mai uşurat după ce te ridici dela masă.

Barney îşi dete seamă că protejata sa este o elevă ascultătoare.

Se uitase cu băgare de seamă în largul restaurantului, ca să se convingă nu cumva la vreo masă e cineva pe care-l cunoaşte. Într'un colţ, cu spatele spre ei, era Charley Goodnow, dela fabrica de hârtie din Kaukauna. Îl văzuse că întoarce capul şi se uită la ei. Intrase în vagon, când ei începuseră să mănânce.

După ce terminară, le spuse:

— Intoarceţi-vă în vagon. Voi plăti nota şi vin numai-decât. A intrat un prieten al meu cu care aş vrea să stau de vorbă câteva minute.

După plecarea lor, se ridică dela masă şi trecu foarte liniştit la masa lui Goodnow.

— Hello, Charley!

— Ce faci Barney?

— Ai fost la vânătoare?

— Da. N'am putut pleca la începutul sezonului, căci abia acum am scăpat. Ai fost şi tu la vânătoare?

— Nu, de astă dată n'am venit pentru vânătoare. Am venit să iau pe bătrânul Swan — pe Bostrom, cel care mi-a fost tovarăş în timpul uceniciei mele ca tăietor de păduri. E bolnav. Îl duc să se arate unui specialist din Chicago.

— Va să zică aşa! zise el şi-şi umezi vârful ţigării pe care voia să şi-o aprindă. Apoi începu să râdă. Nu cumva ai vreo încurcătură cu fata aceea? Ia spune drept.

— Cum se poate; este nepoata bătrânului Swan. N'are nici optsprezece ani, protestă Barney şi glasul îi tremură de virtuoasă indignare.

— Pentru mine ar fi tocmai bună. Mie-mi plac fetele de optsprezece ani.

Ce porc bătrân, își zise Barney întorcându-se în vagonul său special. Probabil când va ajunge la Kaukauna, va scorni cine știe ce năzbâtie care nu va întârzia să fie răspândită și la Butte des Morts. Se hotărî să trimită doamnei Emma Louisa o telegramă pe care comisionarul o va preda oficiului la stația următoare. Ia s'o scriu: *Swan grav bolnav plecat împreună Chicago vizităm medic specialist.* Simția satisfacția obișnuită, după ce reușești să faci o telegramă în zece cuvinte.

Se așezară toți patru împrejurul mesei, ca să joace câine roșu, ca pe vremea când era tăietor în codru. Femeile considerau drept ceva dela sine înțeles, luxul pe care-l vedeau împrejurul lor, deoarece ele nu făcuseră niciodată călătorii. Trenul alerga prin noaptea înghețată a acestei regiuni din miazănoapte. Locomotiva șuera ascuțit, se auzea sunet de clopot, din când în când prindeau câte o frântură de conversație, când se opreau pentru câteva clipe într'o stație. Se simțeau mulțumiți împrejurul mesei de joc și se legănau pe scaune la fiecare mișcare a trenului, cu trupul destins și ușor toropiți de oboseală. Bărbații beau câte un pahar de whisky și după el luau o înghițitură de apă.

— Ia și dumneata o gură, se adresă Barney lui Lotta.

— Mie nu-mi place whisky.

— Gustă-l. Ar fi vrut s'o vadă că pune buzele fermecătoare pe gura paharului. Sorbi o picătură și ochii mari ca ai unui copil i se vedeau pe deasupra gurii paharului.

La orele zece comisionarul le aduse sandwichuri și cafea fierbinte. Din când în când se ridicau dela masă, se apropiau de fereastră și după ce ridicau perdeaua, se uitau la regiunea înecată în noapte sau la clipirea

slabă a luminilor câte unui orăşel zăvorât în nămeţii iernii din această regiune septentrională. Perdeaua cobora din nou, ca să ascundă câmpurile şi pădurile încremenite sub linţoliul lor de zăpadă. Se întorceau la masa împrejurul căreia se auzea fâşâitul cărţilor trântite pe tăblia de cristal, se simţea mirosul ţigării lui Barney şi mireasma proaspătă a cafelei fierbinţi.

Lotta începu să caşte ca un copil. Căscatul ei contamină şi pe Karie care căscă sdravăn şi oftă din pricina oboselii.

— Eu nu mai pot. Voi dacă vreţi, n'aveţi decât să staţi toată noaptea, dar eu mă duc la culcare.

Părea frântă de oboseală.

— La ce oră va trebui să ne sculăm, domnule Glasgow?

— La ora care vă convine. După ce vom ajunge la Chicago, vagonul acesta va fi tras pe o linie laterală şi ne vom scula când vom avea poftă.

Acceptară şi această informaţie cu toată liniştea.

— Eu toată viaţa m'am sculat devreme, declară Karie, aşa că ar fi greu ca să înveţi un dulău bătrân să mai facă ghiumbuşlâcuri.

Luminile din vagon erau acum scăzute. Chihotitul şi şoaptele din compartimentul femeilor încetase. Barney ştia că în zorii zilei trenul se va opri pentru câteva minute în gara Butte des Morts şi că după aceea îşi va continua drumul spre Chicago. Doamna Emma Louisa va dormi în patul ei. In timpul iernii purta cămăşi lungi de flanelă, încheiate până sub bărbie şi mirosea a cuişoare, dar el nu se întrebase niciodată care este motivul.

Din când în când inima îi svâcnea violent, ca şi când s'ar fi urcat cu ascensorul la etajul al douăzeci şi unulea al unui sgârie nori din Chicago, cum ar fi Templul Masonic din State Street.

13.

Nimenea — nici chiar morţii — n'ar fi în stare să doarmă în mijlocul poenetului necontenit şi al scârţâitului ce se aude fără întrerupere în lungul liniilor de garaj ale gării din Chicago, îşi zise Barney. Se întoarse în aşternut şi se uită afară, în lumina tulbure a dimineţii de iarnă. Swan, complet îmbrăcat, cu paltonul pe el şi cu pălăria în cap, sta în picioare pe platforma îngheţată dintre linii şi vorbea cu un acar simpatic, care la fereastra compartimentului văzuse pe Lotta şi de atunci nu se mai mişcase din loc. Impunătoarele clădiri înegrite de funingine şi viaductele din Chicago îşi aruncau umbra asupra vagonului care fusese garat pe una dintre liniile de manevră din North-Western-Yards.

Trupul i se înfioră uşor şi gemu, când coborâ din aşternut şi se examină în oglindă. I se păru că arată buhăit, obosit şi bătrân. Nu se simţea tocmai bine. Îşi trecu mâna peste bărbie şi-şi pipăi ţepuşele nerase, apoi se uită la pungile de sub pleoape. Trebuia să se radă şi avea nevoie de un prosop fierbinte şi de o baie, nimic altceva. Fire-ar a naibei de treabă; cum de nu se gândise să dea ordin să-i vină un bărbier. Acum va trebui să aştepte până când vor ajunge la hotel. Oare fetele s'au trezit?

După ce se îmbrăcă, deschise uşa compartimentului.

Din celălalt capăt al vagonului auzi svon de vorbă şi râsete. Ce sensaţie, să te pomeneşti pe o dimineaţă ca aceasta, în mijlocul unei gări de manevră! Bătu la uşa compartimentului, aproape înveselit.

— Cine-i acolo? strigă Karie cu glasul solemn. In aceste trei cuvinte era concentrată destulă energie calculată în puteri de cai, ca să poată ridica în aer o greutate de cinzeci de kilograme.

— Scoală-te, fată de tăietor trândavă!

— Să mă scol! ţipă Karie şi deschise larg uşa compartimentului. Eu sunt sculată de câteva ceasuri. Era pe deplin îmbrăcată şi în cap cu pălăria pe care trona bufniţa. In comparaţie cu gara aceasta, ar fi mult mai uşor să dormi în fabrica de cherestea din Ridge. Dar cu toate acestea părea bine dispusă.

— Imi pare bine! zise Barney, apoi întrebă: Unde este fata?

Karie deschise uşa ceva mai larg şi strigă peste umăr:

— Lottie, grăbeşte-te puţin, căci toate lumea este gata, afară de tine.

Fata scoase capul prin deschizătura uşii dela cabinetul din compartiment. Părul îi era desfăcut şi-i cădea pe umerii despoiaţi. Peste piept îşi întinsese un prosop. Obrazul îi picura de apă, era zâmbitor ca un trandafir şi proaspăt săpunit. Barney se gândi că în viaţa lui n'a văzut ceva atât de proaspăt, de exuberant şi de plin de tinereţe. Părea un uriaş trandafir auriu, încărcat de rouă. Clipi din ochi şi-şi şterse picăturile de apă de pe obraz.

— Nu-mi trebue mai mult de un minut. Aseară spuneai că n'are importanţă la ce oră ne vom scula.

— Sigur că nu are. Nimic nu are importanţă, decât posibilitatea de a ne distra. Ne aşteaptă o zi de po-

mină, fetelor. Haide, îmbracă-te, ca o fată cuminte şi ascultătoare.

Hotărâse să nu se ducă la *Palmer House*. Aci era prea multă lume care-l cunoştea. Nu se va duce nici la impunătorul monument de piatră care era *Hotelul Auditoriu*. Se vor opri la Stratford pe Michigan Avenue sau la Jackson — acestea erau preferabile. Işi zise că nu are nimic de ascuns şi nici nu vrea să se ascundă de nimenea. Dar lumea ar putea să interpreteze greşit, cum interpretase şi boul acela de Goodnow.

Plecară cu o maşină şi cu bagajele îngrămădite împrejurul lor: trei suedeji care nu-şi putuseră bea în dimineaţa aceasta cafeaua fierbinte şi înviorătoare, şi un bărbat de vârstă mijlocie, chinuit de îndoieli tulburi şi de temeri, se îndreptau acum spre hotelul Stratford, simţindu-se mai puţin veseli decât de obiceiu. Impunătoarele geamantane de piele ale lui Barney, cu cătărămile lor lucitoare, fuseseră aşezate în imediata apropiere a geamantanelor de mucava şi împletituri rustice de nuiele ale celorlalţi trei. Lotta băgă numaidecât de seamă. Lovi geamantanul ei cu vârful de lac al ghetelor noi şi dete drumul unui râs care părea puţin stânjenit.

— Mamă, mi se pare că pe noi, chiar dela început, ne vor considera drept nişte janghinoşi.

— Asta înseamnă că nu se vor înşela de loc, răspunse Karie şi începu să râdă fără niciun fel de amărăciune.

Barney telegrafiase să i se rezerveze camerele de care avea nevoie. Cele două femei ar fi avut poftă să mai întârzie şi să examineze totul, în calitate de experte în problemele hotelurilor, dar fură conduşi în camerele lor aproape imediat ce sosiră. Karie şi Lotta schimbară câteva priviri semnificative. Ia uită-te la covor, cât este de gros. Cel care este la ascensor, poartă mănuşi. Ia

vezi, avem doi servitori care sunt numai pentru noi. Pe tăticu nu l'au lăsat nici cel puţin să-şi ducă geamantanul. Domnul Glasgow a dat băiatului aceluia un dollar. Dar Karie, Lotta şi Swan nu scoaseră nicio vorbă, până când unul dintre servitori le deschise uşa altei camere care părea că face parte dintr'o serie nesfârşită de camere, şi le spuse: „Acesta este salonul". Constatarea aceasta fu prea mult, chiar pentru nişte oameni atât de stăpâniţi ca ei.

— Salonul! exclamă Lotta şi Karie la unison. O, domnule Glasgow, noi nu avem nevoie de niciun salon.

— Sigur că aveţi nevoie. Salonul este pentru a primi vizitatori.

— In Chicago nu cunoaştem pe nimenea, prin urmare nu poate fi vorba de vizitatori, ripostă Karie.

Lotta se grăbi să i-o ia înainte:

— Domnul Glasgow face aluzie la dumnealui însuş. Barney se uită repede la ea, dar constată că fata a coborât pleoapele.

— Este exact ceea ce spune Lotta. N'avem nevoie să provocăm scandal, când voi veni în vizită la nişte fete frumoase ca voi; nu-i aşa Swan?

Swan se oprise în faţa ferestii; o fereastră înaltă până în tavan care da spre Michigan Avenue şi dincolo de el spre apele cenuşii ale lacului. Auzindu-şi numele, se întoarse şi pe obrazul lui se văzu tremurând o expresie de neînţelegere.

— Apa aceea de colo, ce fel de apă este? Lake Superior; dar acesta trebue să fie undeva în Ontonagon, mi se pare?

— Da de unde, Swan; mă copil fără minte! Şi tu spui despre tine că eşti Viking? Acesta este Lake Michigan.

— Este tot aşa ca şi cel din apropiere de Escanaby şi Sturgeon Bay.

— Sigur că da. Lake Michigan este o baltă foarte mare. Ia ascultaţi, într'o zi din vara viitoare, când vom fi cu toţii în Butte des Morts, vă voi lua într'o excursie cu yachtul meu şi vom trece prin Fond du Lac ca să ajungem până aici.

Se uitară la el cu politicoasă apreciere, dar fiecare se gândea acum la cafea, fiind obişnuiţi să prânzească cel mai târziu la şase dimineaţa. Se uitaseră la scaunele tapiţate cu pluş şi le admiraseră, la covorul gros şi la admirabilele paturi de alamă din camera femeilor; urmăriseră şi maşinile impunătoare care treceau pe Michigan Avenue. Barney înţelese imediat la ce se gândesc.

— Voi fetelor treceţi dincolo şi despachetaţi sau faceţi tot ce vreţi. Am comandat să ni se servească prânzul în cameră, aşa că nu întârziaţi prea mult, căci trebue să sosească din minut în minut. Camera aceasta de aci, Karie, este a tatălui dumitale, iar cea de lângă ea este camera pe care o voi lua eu.

— Vom mânca aci în cameră?

— Lottie Lindbeck, te poftesc să nu te mai amesteci în dispoziţiile pe care vrea domnul Glasgow să le dea. Dumnealui este obişnuit să mănânce într'un salon, nu în restaurante ca cel dela Ridge House, alături de tot felul de adunătură.

— Karie, las'o în pace. Fata spune ce gândeşte. Ca ori ce fată cuminte. Pentru Dumnezeu, iată-i c'au venit. Mi se pare că nu mă voi putea bărbieri, decât după ce vom termina cu mâncarea.

In cameră apărură doi chelnări care puseră stăpânire pe toate lucrurile dimprejurul lor şi cu ei era al treilea, despre care cele două femei îşi închipuiră că trebue să

fie proprietarul, căci îl auziră spunând:

— Vă salut, domnule Glasgow. Sper că aci vă simțiți bine.

Iar Barney îi răspunsese:

— Da, Otto, cred că este foarte bine.

Omul acesta da ordine celor doi chelnări și vorbea cu ei într'o limbă pe care ele nu o puteau înțelege. Aduseseră cu ei tăvi enorme. Aveau și niște cuptorașe pe care le puteai duce în mână, din care scoteau lucrurile care trebuiau servite calde. Ouă, costițe, pește, fursecuri. Servicii de cafea fierbinte, servicii de ceaiu fierbinte. Grămezi de pesmeți și toate acoperite cu șervete albe ca spuma, din pânza cea mai fină. Farfurii încărcate cu cornuri calde, unele unse cu dulceață, altele presărate cu chimen, altele simple. Cupe cu apă în care untul răsucit în inele înota printre bucățele de ghiață. Frișca era în cești de argint.

— Poftiți la masă, domnule Glasgow.

Barney se încruntă la demnul personagiu cu numele Otto și-i făcu semn spre Karie și apoi spre Lotta.

Domnul cel elegant se înclină, apoi se întoarse sfios și cu obrazul aprins.

— Pardon, și se înclină, din nou, de astă dată spre Karie. Madame, sunteți servită. O nouă înclinare a capului spre Lotta: Mademoiselle.

— In sfârșit, slavă Domnului c'a sosit, exclamă Karie înveselită. Aș fi în stare să mănânc un bou întreg.

Lotta dete ușor din cap, ca o regină. Nu este decât chelnăr, își zise ea, deși pare atât de măreț și este atât de bine îmbrăcat.

Mâncară și băură enorm. După ce-și liniștiră această primă necesitate, se simțiră mai bine dispuși. Incepură să râdă și să vorbească, iar camera prinse viață și nu

mai părea o simplă cameră de hotel. Barney se uită la obrazele celor trei. Toţi aveau obrazul proaspăt şi luminos, iar pielea era transparentă ca a copiilor mici. Ochii le străluceau şi globula albă era şi ea albă-albăstrie, ca a ochilor de copil. Aveau părul des, curat şi lucitor, mâini puternice; de mâncat mâncau cu poftă, de era adevărată plăcere să te uiţi la ei, căci te făceau să te simţi şi tu înviorat, tânăr şi plin de sănătate.

După ce se săturară, îşi feriră scaunele dela masă şi Barney se ridică în picioare şi se întinse.

— Acum voi conduce pe Swan la un doctor.

— Eu nu mă duc la niciun doctor. Eu nu sunt bolnav.

— Ba eşti, tăticule. Acesta este motivul pentru care am făcut drumul până la Chicago, iar acum spui că nu te duci la doctor.

— Cum să nu se ducă. S'ar putea ca la urmă să constate că eu sunt cel bolnav. Ne vom întoarce cât ai bate în palme.

— Şi pe urmă ce facem?

— Lottie Lindbeck!

— Pe urmă vom ieşi în oraş şi vom cheltui ceva parale, răspunse Barney şi se uită la ea.

Karie deveni gravă:

— Ui-te ce, domnule Glasgow, dumneata ai cheltuit chiar până acuma destule parale. Lottie şi eu am vrea să facem o mică plimbare pe strada principală şi să examinăm lucrurile expuse în vitrinele magazinelor din State Street, despre care am auzit întotdeauna vorbindu-se.

— Ia lăsaţi vorba. La ce sunt buni banii, dacă nu-i cheltuieşti. Majoritatea oamenilor nu ştiu cum se cheltuesc banii. Doamna Glasgow face parte dintre aceştia; tot aşa a fost tatăl şi mama ei, înainte de asta.

— Aş vrea să fiu şi eu ca ei, răspunse Karie. Să ştiu că am bani şi că dacă vreau, aş putea să-i cheltuesc. Atât mi-ar fi deajuns.

— Pentru mine n'ar fi deajuns, căci eu i-aş cheltui în orice caz, adăugă Lotta râzând.

— Pe ce i-ai cheltui, Lotta?

Ridică fruntea spre tavan, aşa că i se văzu linia bărbiei şi gâtul frumos şi tânăr. Apoi îşi legănă piciorul îmbrăcat în ciorapii negri de bumbac şi încălţat în ghetele ieftine şi cu carâmbii înalţi.

— Mi-aş cumpăra — ia să văd — vreo zece rochii, una mai frumoasă decât cealaltă, şi pantofi ca să se potrivească la fiecare rochie, şi pălării cu pene; după aceea mi-aş cumpăra un inel şi un ceasornic cu lanţ pe care să-l înfăşur împrejurul gâtului şi un ac cu diamant; o umbreluţă cu volane, dintre acelea pe care le-am văzut în jurnalul de modă, o trăsură cu doi cai negri; mi-aş mai cumpăra o umbrelă dintre acelea care se îndoaie când eşti în trăsură şi încă o trăsură dintre acelea înalte unde stai cocoţat sus de tot, iar caii vor trebui să fie de cei care aleargă repede, sfârşi ea şi respiră adânc.

— Îţi place să te plimbi cu cai care aleargă repede?

— N'am mânat niciodată cai care să alerge repede, numai pe cei ai lui Glen Mower, ori aceştia nu sunt ceea ce aş vrea eu, ci un fel de cai de camion cu care m'a luat cineva la plimbare în câte o zi de Duminecă. Eu înţeleg adevăraţi cai de curse. I-aş mâna eu în lungul străzii şi toată lumea ar întoarce capul, ca să se uite după mine.

— Vezi, acesta este felul în care-mi place s'aud o fată vorbind! Ascultă, Lotta, în Butte des Morts am doi cai negri care te-ar face să-ţi ţii pălăria în mână, când încep să alerge.

— Crezi că s'ar putea ca într'o bună zi să-i mân şi eu?

— Lottie Lindbeck!

— Sigur că s'ar putea. Apoi îşi scoase ceasornicul din buzunar. Ei comedie! Haide, Swan! In timpul acesta voi fetelor pregătiţi-vă, căci pe la orele unsprezece vom fi în orice caz înapoi.

Lotta îşi dusese mânile la piept, ca şi când ar fi vrut să-şi oprească bătăile inimii, şi se uita la el.

— Şi pe urmă ce?

— Asta va fi o surpriză. Staţi liniştite şi când ne vom întoarce, să vă găsim aici, aţi înţeles? Căci altfel trimit poliţia după voi, să vă caute.

— Ne vom întoarce la timp, căci nu vom merge prea departe. State Street, cu regiunea aceea unde sunt magazinele, cred că nu e departe?

— Nu, dar prin partea aceea vom trece chiar astăzi după amiază. Ia să vedem, sunteţi în stare să ghiciţi ce vom face astă seară?

— Ce? întrebară cu toţii curioşi.

— Inainte de toate vom merge la un teatru — indiferent de piesa pe care vreţi s'o vedeţi. Nu e numai atât, aveţi răbdare. După spectacol ne vom duce la Rector's şi vom mânca raci şi vom bea şampanie.

Pe obrazele lor nu tresări nicio urmă de înţelegere.

— Ce este acest Rector's? întrebă Lotta cu glasul liniştit.

— Este restaurantul cercetat de toată lumea care merge la teatru — actorii, cei care-şi pot permite astfel de lux, şi toată lumea bună — aci îi poţi vedea aproape pe toţi. In localul acesta am văzut pe Lilian Russell, Nat Goodwin, Weber şi Fields, pe Maxin Elliott şi Sam Bernard.

— Eu nu merg la restaurantul acesta.

Toţi trei se uitară la Lotta. Declaraţia aceasta o făcuse cu glasul tot atât de liniştit, ca şi adineaori. Karie părea mai consternată decât de obiceiu. Dar Swan, omul care era întotdeauna atât de liniştit, încercă s'o certe ca pe un copil rău nărăvit:

— Acesta este un fel de a vorbi, pe care nu se cuvine să-l întrebuinţezi faţă de domnul Glasgow.

Dar Barney începu să zâmbească:

— Ce s'a întâmplat, Lotta? Nu-ţi place şampania şi langustele?

— In viaţa mea... eu nu le-am gustat în viaţa mea. Unde crezi c'aşi fi putut mânca aşa ceva? Am auzit mereu de astfel de lucruri, în cărţile pe care le-am cetit şi în piesele de teatru care s'au jucat la Iron Ridge. Şi mi-am zis mereu, că dacă aş putea să gust o singură dată aşa ceva, aş fi în stare să mor fericită.

— Vei putea să guşti aşa ceva chiar fără să mori — doar cel mult dacă vei mânca prea multă langustă. Prin urmare spune ce s'a întâmplat? De ce nu vrei să mergi la Rector's?

Ridică bărbia în sus.

— Noi nu putem merge în astfel de localuri, nici mama nici eu; arătăm ca nişte cerşetoare. Plecă ochii şi se uită la rochia cu care era îmbrăcată. Apoi întoarse capul în altă parte. Cu totul pe neaşteptate ochii frumoşi i se umplură de lacrimi, întocmai ca ai unui copil.

Incepu să râdă mulţumit. Făcu un pas şi după ce se apropie de ea, o mângâie pe obraz şi o apucă de mână.

— Va să zică acesta este motivul! şi continuă să râdă mulţumit, până când fata îşi smulse mâna din mâna lui: De, s'ar putea ca aceasta să fie surpriza despre care am vorbit adineaori.

In acelaş clipă fata se întoarse spre el şi-şi încleştă

mânile pe braţul lui; ochii îi străluceau de lacrimele pe care acum nu mai încerca să şi le ascundă.

— E adevărat? Rochii! Vrei să spui că-mi vei cumpăra rochii! Aceasta este surpriza! O, domnule Glasgow! Mamă, aceasta este; aceasta este surpriza!

Işi repezi braţele şi-l cuprinse; era aproape tot atât de înaltă ca şi el. Sărutarea pe care i-o dete, fu dictată de mulţumire şi recunoştinţă; un gest lipsit de orice sexualitate, ca şi sărutul unui copil.

— Da, aceasta este. Câte pofteşti. Cele zece despre care vorbeai. Tot aşa şi lui Karie, adăugă el grăbit.

— O, domnule Glasgow! exclamă Lotta.

Dar Karie se dovedi mai dificilă. Barney îşi zise că probabil femeia aceasta, ca şi Swan, erau mândri şi ţineau să-şi păstreze independenţa.

— Nu vrem să cheltueşti cu noi bani în felul acesta. Este deajuns că ne-ai adus până aci la Chicago.

— Lasă, draga mea. Banii sunt făcuţi să fie cheltuiţi. Haide, Swan, să plecăm. Peste un ceas vom fi înapoi. Voi fetelor, băgaţi de seamă, să fiţi acasă.

— Nu vrei să vin şi eu cu voi? Inţeleg, la doctor?

— Da, şi până când te vei întoarce acasă la hotel, cineva a răpit pe Lotta. Nu se poate să lăsăm singură o fată frumoasă, într'un oraş strieat ca acesta, nu-i aşa Lotta?

Fata se mulţumi să se uite la el, fără să zică nimic.

BIBLIOTECA UNIVERSITATII
II. 160

CU. IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY